neredeyse müzik dergisi

Lull

nisan 2003
sayı 10
2.750.000. TL

68 sayfa

Placebo
yeni albüm raflarda

zone

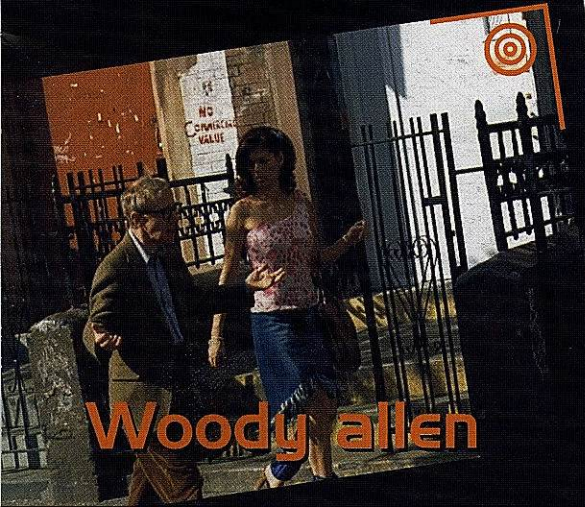

Woody allen

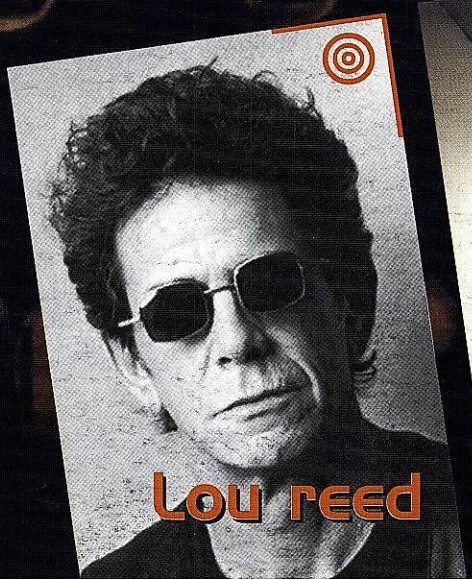

Lou reed

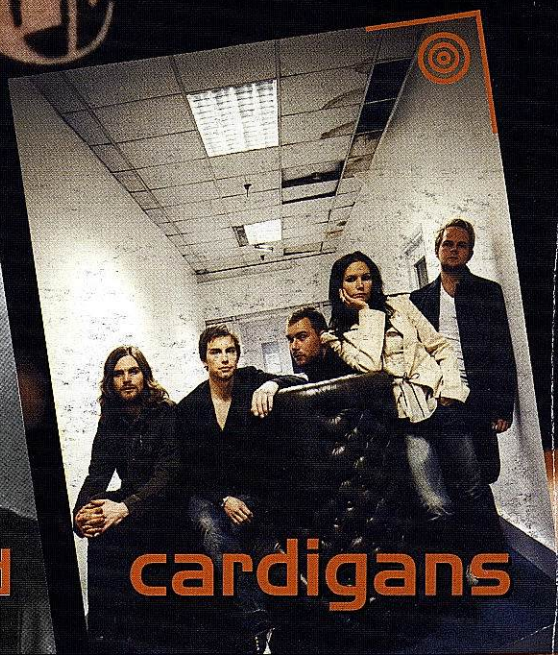

cardigans

DOUBLEMOON
www.doublemoon.com.tr

BabaZula

Ruhani Oyun Havaları

Psyche-belly Dance Music With Mad Professor

Baba Zula'nın üçüncü albümü "Ruhani Oyun Havaları" Doublemoon etiketiyle Mayıs ayında müzik marketlerdeki yerini alıyor. Topluluk, bu albümle yeni bir türün temellerini atıyor ve bu türe de "oriental dub" adını koyuyor !

Kendine has "psychedelic" sound'unu, Türkiye kaynaklı müzik formlarıyla birleştiren Baba Zula ile Jamaica'ya has dub türüyle özdeşleşmiş prodüktör DJ Mad Professor bu albümde grubun ilk serbest çalışmalarına ortaklık yapıyor. Şarkılar, uzun hava, gazel, taksim, bozlak gibi geleneksel ögeler, sample, dub ve groove gibi evrensel kavramlarla bütünleşiyor ve yepyeni ve güncel bir anlayışla yorumlanıyor.

Baba Zula:
Murat Ertel (saz ve telli çalgılar, pikap, askılı davul, ses) **Levent Akman** (kaşık, def, bendir, vurmalılar, makine ve oyuncaklar, gong) **Emre Onel** (darbuka, klavye, el zili, vurmalılar, sampler) **Oya Erkaya Ayman** (bas gitar)

Konuk Sanatçılar:
Brenna MacCrimmon, William Macbeth, Okan Özpoyraz, Fehmi Gören, İzzet Kızıl, Hüsnü Şenlendirici, Demir Kerem Atay, Okan Yılmaz, Serkan Ayman

....O Divanın Üstündeki Baygın Bakışın / Kısaltmalar / Tilki Dansı / Fayiman Cüneyt / Cecom / Şu Dağları Sardı Feryadım / Tek Kürek Yalova / Nöbetçi Felsefeci / Ser Ver Sır Ver (Dub Mix) / Seksek / Biz Size Aşık Olduk (Dub Mix) / Seks Sinemasının Esrarı / Urfa Beşiri Hoyratı / Kısaltmalar (Dub Mix) / Zerrin Öz'ün Odasına Girdim....

Rh Pozitif Müzik Yapım
Havyar Sok. No:54 80060 Gihangir/Istanbul
Tel: (212) 292 97 71-72
Faks: (212) 292 97 73
e-mail: doublemoon@turk.net

Türkiye Dağıtım: EMI-Kent
Tel: (212) 514 16 22

THE BEATLES

ANTHOLOGY

DVD VIDEO

- The Beatles by The Beatles - their words, their music
- Over 11 hours of footage on 5 DVDs
- Includes 81 minutes of rare or previously unseen special features
- 5.1 Dolby digital and DTS surround sound

www.beatles.com

Apple Parlophone

Lull

muhteviyat nisan'03

Nisan 2003

Genel Yayın Kurulu
Alkan Avcıoğlu
Mete Avunduk
Alper Bahçekapılı
Kaan Çaydamlı
Devin Aylin Komar
Bora Şimşek

Yazarlar
Fati
Yiğit Atılgan
Nitsa Çukurel
Hira Doğrul
Selin Ever
Pınar Tınaz Gürmen
Cahit İnal
Cüneyt Kaşeler
Kadir Kıvılcımlı
Esin Konuk
Alper Maral
Selda Tan Özdemir
Saffet Sözen
Gül Yaşartürk

Katkıda Bulunanlar
Eren Erdem
Burcu Kaya
Berna Bilgin
Enis Batur
Burak Şuşut
Banu Irmak
Şahin Uruk
Zafer Tipigil
Üner Altay
Hande Demiray
Beren Özel

Haber Naşirleri
Murat Babalık
Gizem Yetim

Grafik
CemBak

Redaksiyon
Yekta Majiskül

İmtiyaz Sahibi
Alper Bahçekapılı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Utku Bahçekapılı

Baskı
Umut Matbaası 0212 637 09 34

Reklam/Halkla İlişkiler
0216 330 86 38

Basım, yayın, dağıtım hakları
Altıkırkbeş Basın Yayın Dağıtım ve Reklam Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.
www.altikirkbes.com
Ömer Efendi sokak. Blok apt. No:7/15 Kızıltoprak, İSTANBUL

AYDA BİR YAYINLANIR

Lullmail@yahoo.com

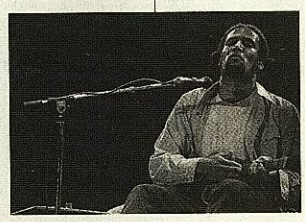

4 Neler Oluyor
10 7 Soruda "Tarwater"
11 Cardigans
13 Placebo
15 Rashit
17 Lou Reed
20 Cat Power
21 Bir Manifesto "Dada Manifesto-2"
24 İspanya'da Bağımsız Müzik-2
25 Naftalin "Sex Pistols-The Clash"
26 Amerika, Savaş & Kıyamet
27 Sakamoto
29 Tortoise
30 Woody Allen
32 Aşırı Doz
34 Ed Harcourt
36 White Stripes
41 Ben Harper
43 Polaroid Android "Alfred Kubin"
45 Blackula
46 Tom Tykwer
50 Bilinesi Gruplar "Microphones"
52 1 Kitap / Kitapsız
53 Peanuts
54 Velvet Screen "Donnie Darko"
56 Vinil Düşkünleri
57 Vinly Extrem
59 Asosyolog "Sezen Aksu"
60 Sinema Dersleri "Sinemada Müzik"
62 Arıza "Stoichkov"
63 Kritik
66 Idioteque

neler oluyor?

Geçen ay da duyurduğumuz gibi, **Björk**'un web sitesinden yapılan açıklamaya göre, şimdilik,"The Lake Album" olarak anılan Bjork'un yeni albümü ekimde yayınlanacak. Ayrıca web sitesinde Bjork'un stüdyo çalışmalarından hazırlanan videolar da mevcut.

Super Furry Animals, temmuz ayında yayınlanacak, yeni albümün kayıtlarını tamamlıyor. Şimdilik "Phanton Power" adıyla anılan albümde, grubun son turnesinde çaldığı "Cabbage", "Bleed Forever" ve "Golden Retriever" gibi parçaların da bulunması bekleniyor.

Independiente Records ile anlaşması biten **Paul "Modfather" Weller** kendisine yeni bir plak şirketi aramakta şu sıralarda. Yaptığı açıklamada, "Bu aslında plak şirketinin seçimiydi ama bu konuda onlara kızgın değilim; beraber çok iyi işler çıkardık ama benim de yoluma devam etme zamanım gelmişti." şeklinde konuştu.

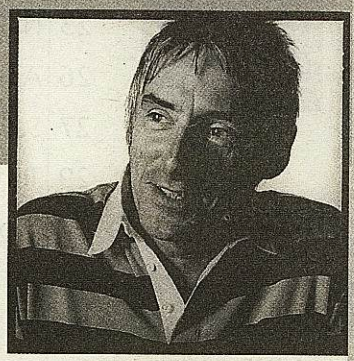

Sheryl Crow
11 Nisanda "Sesame Street"e konuk olacak.

The Ring'in ülkemizde gösterimi sürerken **Gore Verbinsky**, Johnny Depp, Orlando Bloom ve Geoffrey Rush'lı yeni filmi *Pirates of the Caribbean*'ı gösterime sokmaya hazırlanıyor.

The Violet Burning'in yeni albümü This Is The Moment nisanda Amerika'da yayınlanıyor. Albümün Avrupa için yayın tarihi kesinleşmemiş.

Eski Texas Punk grubu **At the Drive In** üyelerinden Cedric Bixler ve Omar Rodriguez'i de saflarında bulunduran **The Mars Volta** debut albümleri için Universal Records ile bir anlaşma imzaladı. Albümün kayıtlarını daha önceden bitirmiş olan grubun prodüktörlüğünü Rick Rubin(RHCP) yaparken, basları da **Red Hot Chili Peppers**'dan Flea kaydetti. Fakat iş burada bitmedi. **The Mars Volta** ayrıca RHCP'nin Avrupa turunda alt grup olarak boy gösterecek.

Rolling Stones Çin hükümetinin sansürüne takıldı. Grup nisan ayının başında Çin'de iki konser verecek. Fakat bu konserlerde 'Brown Sugar', 'Honky Tonk Women', 'Beast Of Burden' ve 'Let's Spend The Night Together' şarkılarını söylememeleri istendi. Ayrıca **Stones**'un ülkede yayınlanan ilk albümü "Forty Licks" aynı şekilde sansüre uğramış, şarkılar içerikten çıkarılarak yayınlanmıştı.

Türk sinemasının önemli yapımcılarından, Hürrem Film'in sahibi **Hürrem Erman** 90 yaşında hayata veda etti. Erman, *Damga* filmi ile yapımcılığa başlamış, Lütfi Akad'ın *Vurun Kahpeye* filmini yönetmesini sağlamış ve Akad'ın *Gelin/Diyet/Düğün* üçlemesi gibi Türk sinemasının başyapıtı sayılacak filmlere imza atmış, birçok yıldız yaratmıştı

London Calling!

Burak Çetindağ Londra'dan Bildiriyor

Ada, son yılların en beyaz kışını geride bıraktı. Dickens`in, Jack the Ripper'ın Londrası, bir süredir olası terörist saldırı söylentileriyle çalkalanıp gerginleşmekte. Şehir merkezindeki, şehre hayat veren önemli bölgeler ve binalar, metro istasyonları gibi potansiyel hedeflerde sıkı güvenlik önlemleri dikkat çekerken, Londra tarihinin en büyük savaş karşıtı yürüyüşüne tanık oldu. Herşeye rağmen, İngilizler'in fantastik 3'lüsü, (T.Blair, D.Beckham, R.Williams) uzun zamandır adanın en medyatik isimleri.

Radyo mikrofonları, Trip v2.0 geceleri, mide operasyonu, sütlü çay ve yağmur... Battersea Power Station (Pink Floyd - Animals kapağı), yazıyı yazdığım ofisimin tam karşısında, ülkenin en büyük rock`n roll yapısı olarak dikilip ilham vermekte. Londra'dan, içinde farkında olmadan saatler geçirebileceğiniz ve cebinizdekinin tamamını harcayabileceğiniz dev müzik marketleri, bağımsız müzik dükkanları, şehrin her yerinde devam eden konserler, hemen her hafta sunduğu yeni isimleri ve çalışmalarıyla dünyanın en canlı müzik endüstrisine sahip bu şehrinden, yakalayabildiklerimi aktarmaya çalışacağım.

Oasis'ten sonra Coldplay, Ada'nın sembolleşen rock topluluklarından biri olduğunu Brit Awards'la bir kez daha kanıtladı. Şehrin bilboardları, Rock`n Roll radyoları ve müzik dergilerinden kolayca anlaşılabileceği gibi, yeni albümünü yayınlamaya hazırlanan White Stripes, Ada'nın Atlantik ötesi en favori ismi...

The Strokes ve White Stripes rüzgarlarıyla Ada'ya düşen bir başka yeni topluluk ise, Kanada'lı Hot Hot Heat. "Bandages" adlı ilk single, Londra`da (mart başlangıcı) Rock istasyonlarında ve indie mekanlarda en sık çalanlardan biri. Dinleyenleri kolayca yakalayabilen farklı bir iksire sahip. Bazılarınca, funk-punk olarak tanımlanan (ben nedense bu tanımlamayı sevmedim) parça, kan dolaşımını hızlandırıp, herhangi bir Strokes parçasının ardından tereddütsüz çalınabilecek, iyi modunuzu daha da yükseltebilecek kopuk bir çalışma. **Make Up the Break Down** adlı ilk albümlerinin en olumlu tarafı, yaşları ve başlangıcı itibarıyla gereksiz haysiyetten uzak durması.

The Clash'in beyni, punk'ın mesafe taşlarından Joe Strummer`ın hayattan ayrılışı, burada P. McCartney`nin sevgili kraliçeleri huzurlarındaki konserleri, yeni Bond filminin gösterime girişi, Beckham'ın kaşının açılması gibi daha medyatik olayların yanında halkın büyük bir kısmı tarafından fark edilmedi. Ian Dury'den yaklaşık 3 yıl sonra ölen Joe Strummer, punk'ın aynı dönem isimleriyle büyüyen kuşağı derinden üzen bir başka kayıptı. Strummer'ın yakın çevresi, saygı ve üzüntülerini yazılı ve sözlü olarak etkileyici bir şekilde aktardı.

Bir başka efsane olan The Who gitaristi Pete Townshend'in "My Generation"ı yeniden yayınlandığı dönemde çocuk pornosu download edip seyrettiği gerekçesiyle ve Massive Attack gitaristi 3D'nin de aynı sebepten, üstüne üstlük A sınıfı uyuşturucularla tam da 100`'Window adlı albümün yayınladığı dönemde tutuklanması, dinleyicileri şaşırttı. Müzik basını da bu suçlamaların doğru olduğu varsayarak, bunun sanatçıların kariyerlerini nasıl etkileyebileceğini tartıştı, hatta sokaklarda anketler bile yapıldı.

Norman Cook aka. FatBoy Slim'in kendisini aldatan ve bunu saklamayan eşi, ünlü radyo dj'i Zoe Ball'a, geri dönmesi için yalvarması, basında kendine geniş yer buldu. Bu olay, kariyerine 80'lerde Hosemartins ile başlayıp, daha sonra dans müziğinin önemli isimlerinden biri olan, İngilizler'in sevgilisi FatBoy Slim'in eşi Zoe Ball`un, Rock dj'i şöhretinin daha fazla artmasını sağladı.

The Streets'in, **Original Pirate Material** adlı albümü, uzun zamandır İngiltere'nin kendi sokaklarından gelen, en şairane, aynı zamanda en çarpıcı çalışmalarından biri olarak değerlendirildi. Banliyölerin beyaz çocuğu Mike Skinner, İngiltere'de ağırlıklı olarak bu müziği yapan siyahların ve benzerlerinin arasından sıyrılıp uyuşturucular, bilgiyar oyunları, pub'lar, metro istasyonları, apartman dairelerindeki hayatlar ve Londra`ya özgü yaşam tarzı gibi sıradan konuları, "sokak seviyesi" perspektifiyle zekice yansıtıp, İngiliz gençliğinin durumunu, ilginç günlük hayat hikayeleriyle özetliyor. The Streets`in tarzı ne olursa olsun şüphesiz en az Pulp, Blur ya da The Smiths kadar British. Tıkanıp kalan İngiliz garage müziğine ivme kazandıran dönüm noktası niteliğinde, sokaklarda neler olup bittiğini olduğu gibi yansıtan önemli bir yapıt. Bu coğrafyada, bu sokaklarda, dinleyip etkilenmemek imkansiz.

İsveçli grup Caesars Palace son zamanlarda "Jerk It Out" adlı parçasına takılıp mırıldandıklarımdan. 2002 tarihli son albümleri **Love For the Streets**, Rock`n Roll ve punk tınılarını birleştiren keskin, kimi zaman bulanık vızıldayan gitarları, uzun uzun ağlayan klavye tonlarıyla zaman kargaşası yaratabilecek bir sentez. Şüphesiz albümün en iddalı parçalarından 18 Mart'ta yayınlanan "Jerk it out", daha ilk saniyelerindeki klavye girişi ile beni abondone etti. Daha sonra farkına vardığım üzere, bu giriş uzun zamandır dinlediklerimin belki de en iyisi. Parçanın sonuna kadar devam eden, daha çok 60'larin garage-rock'ı, biraz da 90'lar brit-pop'u tadındaki vokalleri ve dokusu, aslında albümün geneli gibi; bira, bikinili bayanlar, 1966 kırmızı Mustang, dik yakalı siyah deri ceket gibi klişe rock'n'roll teenage ikonlarıyla yüklü plaj partili filmler ile, 70'lerin 2. yarısında "Ramones"un tel örgüler ardında sahne aldığı, New York'un arka sokaklarındaki gece klüpleri görüntülerini çağrıştırıyor.

Son ayların 5 favori kaydı
1. Blue Jeans - Ladytron
2. In The Cold, Cold Night - The White Stripes
3. Bandages - Hot Hot Heat
4. Jerk it Out - Caesars Palace
5. Six Days - DJ Shadow

Art Punk'ın en mühim gruplarından **WIRE**, 13 yıl süren bir tembellikten sonra ilk albümlerini yayınlıyor. **Send** ismini taşıyan albüm grubun sahibi olduğu, '77 debut albümleri ile aynı ismi taşıyan Pink Flag Records etiketi altında piyasaya sürülecek. Çıkış tarihi ise 28 Nisan olarak belirlendi. Kayıtlarda 4 yeni şarkı ve eski EP'lerinden seçilmiş 6 şarkı da mevcut:

01 In the Art of Stopping [from Read & Burn 01]
02 Mr Marx's Table
03 Being Watched
04 Comet [from Read & Burn 01]
05 The Agfers of Kodack [from Read & Burn 01]
06 Nice Streets Above [previously unreleased LP version]
07 Spent [from Read & Burn 02]
08 Read & Burn [from Read & Burn 02]
09 You Can't Leave Now
10 Half Eaten
11 99.9 [from Read & Burn 02]

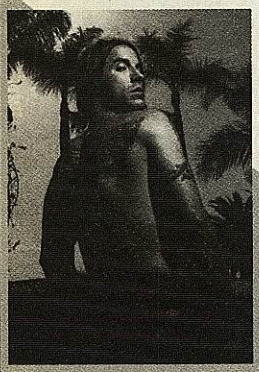

Grubunu müzik dünyasında üstlere taşıdı, eroinle savaştı, grup arkadaşının mahvoluşuna tanık oldu, az daha madde bağımlılığından diğer tarafı görüyordu, süper modellerle takıldı ve çoğu kez herkesin önüne sadece penisinin üstündeki çorapla çıktı. Kısaca Red Hot Chili Peppers vokalisti **Anthony Kiedis** bunlar gibi çok şey yaşadı ve şimdi bunları anlatmaya karar verdi. Kiedis şu sıralar gelecek sene yayınlanması beklenen, Larry Sloman tarafından hazırlanan ve ismi "Scar Tissue" olacak otobiyografisinin yazılmasına yardım ediyor. Red Hot Chili Peppers bir yandan da önceki albümlerindeki parçaların farklı versiyonlarının yer alacağı albümü piyasaya sürmeye hazırlanıyor

Country müziğin efsanelerinden **Johnny Cash** ve **Weylon Jennings**'in kariyerleri önümüzdeki aylarda çıkacak tribute albümlerle onurlandırılacak. 15 Nisan'da Dualtone'un piyasaya süreceği **"Lonesome, On'ry, and Mean -- A Tribute to Waylon Jennings"** in yanı sıra Torontolu Northern Blues Music de **"Johnny's Blues: A Tribute to Johnny Cash"** adlı albümü önümüzdeki temmuz ayında yayınlamayı düşünüyor.

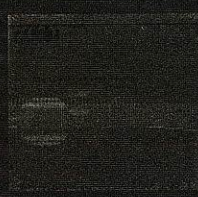

Daredevil soundtrack'inden hatırlayacağımız **Evanescence**, bu soundtrack'in hemen ardından Fallen adlı ilk albümünü yayınlıyor. Marvel Comics karakterlerinden Daredevil'in soundtrack'inde Chevelle, 12 Stones ve Moby gibi sanatçılar da bulunuyordu.

Prodüktörlüğünü ünlü saksofoncu İlhan Erşahin'in yaptığı "Temple of Soul Sessions Vol.1 ve 2", Numoon etiketiyle müzik marketlerde yerini aldı. İlhan Erşahin ve Wax Poetic'le Norah Jones'un benzersiz vokalini ilk kez dinleme ayrıcalığını yaşayanlar bu kez de Diana, Kim Lake ve Carol Leonhardt, Bloc gibi yetenekli müzisyenlerin vokallerini şimdiden keşfedebilirler, bizden uyarması! İlhan Erşahin, "Temple of Soul Sessions Vol.1 ve 2"de house ve nujazz gibi elektronika akımlarını, jazz ve hiphop müziğiyle mükemmel bir bütünlükle bir araya getiriyor. Albüm İlhan Erşahin'in New York'lu müzisyen, vokalist ve yapımcılarla bir araya gelerek ortaya çıkardığı iki yıllık yoğun bir çalışmanın ürünü olan albümde 20 parça mevcut. Fakat bu albümde İlhan Erşahin'in saksofonunu duymayı bekleyenler şaşıracaklar. Çünkü sanatçının diğer albümlerinden farklı olarak bu kez saksofon yok, jazz yok, modern müzikler var.

60'ların mühüm gruplarından **MC5** 30 yıl sonra tek bir konser için Londra'da toplandı. 13 Mart'da Londra'nın 100 Club isimli mekanında gerçekleşen hadiseye gitmek için Alkan ve Bora Beylerin uçak kaçırma teşebüsü son anda Devin Hanım tarafından takılan seri çelmelerle engellendi.

Noel Gallagher Der Tagesspiegel'e verdiği röportajda bütün savaş protestolarının boşa zaman harcamak olduğunu söyledi. Savaş karşıtı olduğunu eklemeyi de unutmadı. İkinci Dünya Savaşı'ndan beri hiçbir şeyin değişmediğini, İngiltere Başbakanın Amerika'ya hala bağımlı olduğunu belirtti. "Benim için politika futbol gibidir. Ben işçi takımını tutuyorum. Bu yüzden golcümü sevmesem de kendimi takım için bağırmak zorunda hissediyorum" sözleriyle de koyu bir Fenerbahçeli olduğunu kanıtladı.

VIDEODROME

Alkan Avcıoğlu

SMASHING PUMPKINS - TONIGHT TONIGHT

Yön. : Jonathan Dayton & Valeri Faris

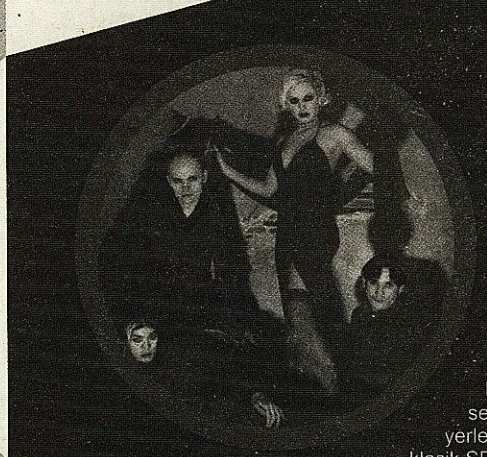

Dünya dışı şarkılara dünya dışı videolar yakışır. "Tonight Tonight" da böyle bir şarkıdır, yaylılar şarkının arkasına fon oluşturmaları için değil geri kalan her şeyi bastırıp dinleyeni astral seyahate çıkarmaları için yerleştirilmiştir, duyduklarımız klasik SP sound'undan millerce uzakta, Spiritualized'ın space rock'ına yakındır. Gördüklerimiz de bu yüzden dünya dışına yapılan bir yolculuğu anlatır. Hayat aslında bulutların çok daha yukarısında cereyan etmektedir.

Sinemanın ilk "hikaye anlatan" yönetmeni Fransız Melies, Jules Verne'in aya yolculuk konseptini kendince adapte edip 1902'de "Le Voyage Dans La Lune" filmini çekmiştir. "Tonight Tonight"ın geçmiş kokan videosu bu 30 sahnelik kısa filmin etkisinde hazırlanmıştır. Kostümler, dekorlar ve kamera açıları gibi birçok unsur bire bir kopya edilmiştir. Genç bir çift aya yolculuk yapacak bir araca görkemli uğurlamalar eşliğinde binerler, bindikleri araçtan atlayıp paraşüt gibi açılan şemsiyelerinin yardımıyla aya inerler. Ayda garip taklalar atan yeşil yaratıklara (Selenites) esir düşerler, filmde bu ay yaratıklarını akrobatlar oynamıştır. Ellerindeki şemsiyeleri bu yaratıklara vuran çift, vurduklarını beyaz bir dumana çevirirler (orijinal film de vaktiyle izleyenleri şok eden, o zaman yeni geliştirilmiş kurgu teknikleri sayesinde yapılmış) ve bir roketle kaçmayı başarırlar. Roket dünyada bir denize düşer, denizin dibinde deniz kızları (Marines) ve yaşlı "deniz kralı" onlara ufak bir

gösteri sunar. Bir hava kabarcığıyla yüzeye çıkan çift kendilerini karaya götürecek bir gemiye doğru yüzer. Geminin üstünde S.S.Melies yazar. Videonun güzelliği aynı hikayeyi çok daha kolay tekniklerle anlatabilecekken eski usullere sadık kalınmasıdır, örneğin arkadaki dekorlar bir çocuk tiyatrosundan çalınmış gibidir. Kamera klip boyunca hiç oynamaz. Şarkı insanı saflığa çağırırken videodaki bu nostalji daha bir koyar insana.

Ve Smashing Pumpkins. Bulutların üstünde çalarlar aletlerini. Billy Corgan beyaz takım elbisesi ve beyaz silindir şapkasıyla cennetten gelen bir sihirbaz gibi bakar gözlerinize, her dediğine bir saniye bile düşünmeden inanırsınız. Darcy soğuk makyajı ve beyaz elbisesi içinde ancak rüyalarınızda görebileceğiniz hüzünlü prensesinizdir. James Iha güldürmeyip ağlatan bir palyaçoya benzer, Jimmy Chamberlin de elindeki trampeti izci çocuklar gibi çalar. Bulutların üstünde yapılacak en güzel şey viyolonsel çalmaktır, o yüzden melekler sadece gökyüzünde viyolonsel çalar. Ay ve yıldızlar bulutlu gecelerde bile yukarılarda bir yerdedir ve unutmayın ki onların da hisleri vardır. Videonun sonunda kalbinizdeki kuşlar havalanır.

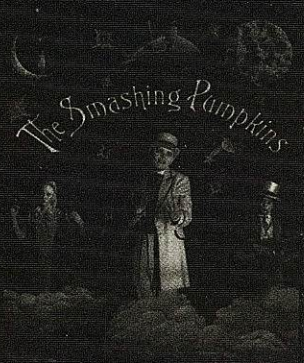

60'ların İngiliz pop sanatçısı

Adam Faith

7 Mart'ta kalp krizi sebebiyle vefat etti.
Adam Faith 62 yaşındaydı.

Senegalli sanatçı

Youssou N'Dour

Irak savaşını protesto ederek Amerika turnesini iptal etti.

Bu yıl 53. kez düzenlenen **Berlin Film Festival**'nde, Atom Egoyan'nın başkanlığını yaptığı jüri, **Altın Ayı**'yı Michael Winterbottom'ın *In this World* adlı filmine verdi. 10 gün süren festivalin uluslararası yarışma bölümünde, 22 filmin katıldığı büyük yarışma sonucunda ödüller sahiplerini buldu.

Altın Ayı: In This World (*Michael Winterbottom*)
Gümüş Ayı: Adaptation (*Spike Jonze*)
En İyi Yönetmen: Patrice Cherau (*Son Frere*)
En İyi Erkek Oyuncu: Sam Rockwell (*Confessions of a Dangerous Mind*)
En İyi Kadın Oyuncu: Meryl Streep, Nicole Kidman, Julianne Moore (*The Hours*)
Sanatsal Katkı: Li Yang (*Mang Jing*)
En İyi Müzik: Majoly, Serge Fiori, Mamadou Diabete (*Madame Brouette*)
Mavi Melek Ödülü: Good Bye, Lenin! (*Wolfgang Becker*)
FIPRESCİ Ödülü: Lichter (*Hans-Christian Schmid*)
Alfred Bauer Ödülü: Ying Xiong (*Zhang Yimou*)

Ronald Koeman'ın tepesinin tası attı. Önce paf takıma yolladığı yıkılan Mısırlı genç forvet **Mido**'yu, bununla da yetinmeyerek, sezon sonuna kadar Celtic takımına kiraladı. Lull mecmuası olarak Sayın Koeman'ı aklı selim bir insan olmaya davet ediyoruz.

3 yıllık bir aradan sonra, **Blur** yeni albümünü mayısta yayınlıyor. Artık Graham Coxon'ın mevcut olmadığı kadro, yoluna 3 kişi olarak devam ediyor. Fakat bu albüm için **Norman Cook** ve **William Orbit** gibi isimlerden yardım almışlar. Prodükterleri de Elbow ve Tom McRae albümlerinde parmağı olan Ben Hillier. Kayıtlarının Fas'ta da gerçekleştiği albümde ud, darbuka gibi enstrümanlar da kullanılmış. Böyle bir formülün nereye vardığını merakla beklemekteyiz.
Bu arada yeni albüm **Think That**'den çıkacak ilk single "Out Of Time"ın videosu körfezde bulunan bir Amerikan savaş gemisinde çekildi. Geçtiğimiz altı ay boyunca İngiltere müzik endüstrisinde en çok savaş karşıtı projeye imzasını atan ismin **Damon Albarn** olduğunu hatırlatalım.

Gömülü Hazineler

Aspera Ad Astra

Drew Mills (vokal, perküsyon), Justin Tripp (gitar) ve Matt Werth (bas) isimlerinden oluşan Aspera Ad Astra 1996'da Philadelphia'da kurulmuş bir shoegaze grubu.Yayınladıkları ilk single Haelah adlı bir grupla birlikte çıkarttıkları ve Tree Records tarafından yayınlanan **Postmarked Stamps** split cd'si.1998 yılında grup bu sefer audioinformationphenomena adlı şirketten debut albümleri **Peace**'i çıkarıp dikkatleri çekmeyi başarmış, bundan sonra sırasıyla **Insound tour support cd** adlı bir toplama albümde 3 şarkılarıyla yer almış, Philadelphia'nın bir diğer ünlü grubu Lilys ile bir split cd çıkarmış ve grup bu albüme debut albümleri Peace'den 4 parçayla katılmış. 60'ların psychedelic sounduyla İngiliz shoegaze rock'ı karışımı bir tarz tutturmuş olan grup, Medicine, Swerwedriver ve My Bloody Valentine tarzı grupların soundunu sevenler için güzel bir tecrübe olabilir. L

Oturmayı seven adam **Ben Harper** 5. albümü "Diamonds on the Inside"ı çıkardı. Harper'ın içindeki elmasları, albüm boyunca hakim olan bilgelik,arayış,yüce güç gibi kavramlarda aradığını tahmin ediyoruz. Albümden yayınlanan ilk single ise "With My Own Two Hands". Ayrıca sanatçı Mart ayı başında da "Pleasure and Pain" isimli bir DVD yayınladı.

Geçtiğimiz haftalarda, Avusturalya Polisi **Beatles**'a ait yeni kayıtlar ele geçirdi. Polis bu kayıtların en az 30 sene önce Beatles'ın Londra'daki stüdyosundan çalınmış olabileceğini açıkladı. El konulanlar arasında **Abbey Road** ve **The White Albüm** albümlerinin kayıtları bulunuyor.

Black Rebel Motorcycle Club

'ın yeni albümünün adı "Take them on,on your own". Robert Turner NME'ye yaptığı açılamada, yeni albümün ilkine göre daha kaba ve doğal olacağını belirtti. Artık enstrümanlarını tam anlamıyla çalmayı öğrendiklerini, bu yüzden daha az deneysel bir albüm ortaya koyduklarını belirtti. Ayrıca İngiltere doğumlu bateristleri Nick Jago'nun daha önceden problem olan çalışma izni, çok büyük insan Bono sayesinde çözülmüş.

Massive Attack'tan **Robert "3D" Del Naja** uyuşturucu bulundurmak ve çocuk pornografisi suçlarından Bristol'da tutuklandı. Tutuklandıktan 6 saat sonra serbest bırakılan Del Naja, The Sun'a :"Hayatımda hiç çocuk pornografisi ile alakalı sitelere girmedim. Bu konuda polise yardımcı olmaya çalıştım, adalet sistemimize güveniyorum." şeklinde bir açıklama yaptı. Ada'da çocuk pornografisine karşı başlatılan bu operasyon içinde geçtiğimiz aylarda Pete Townshend'de benzer şekilde tutuklanmıştı. **Massive Attack** fanlarının yorumları ise Del Naja'nın Irak'taki savaşa karşı olduğundan, bunun hükümet tarafından Del Naja'nın ismini karalamak için yapılmış bir komplo olduğu yönünde oldu. 3 seri

Yalnızların en iyi dostlarından

Black Heart Procession

bir DVD yayınlıyor. DVD içeriği, açıklamalara göre, oldukça ilginç görünüyor. Bu kayıt, Amore del Tropica'da bulunan her şarkı için bir video muhteva ediyor. Bu videolar sayesinde albüm boyunca bahsedilen cinayetin bir çözüme ulaştırılabileceği söyleniyor.

20th Century Fox **Daredevil**'a bir devam filmi yapılacağını açıkladı. Ancak bu devam filminde Daredevil'in kız arkadaşı *Elektra* karakteri için Daredevil'den bağımsız bir film yapılacak. Daredevil'de Elektra'yı oynayan **Jennifer Garner** bu filmde başrolü oynayacak.

Red Hot Chili Peppers, yaz turnesi için hazırlanıyor. Konserlerde, ön grup olarak Snoop Dogg ve Mars Volta'nın sahne alacağı kesinleşirken, bazı konserlerde Queens Of The Stone Age'in de yer alacağı açıklandı

Dün gece bir albüm hayatımı değiştirdi

Deniz Özbey / Vega

Albümü 2000 yılında Atlas'tan aldık. Tuğrul da (Akyüz,gitar-vega) ben de sıkılmıştık çok, heyecanlandıracak bir şeyler defteri uzun zamandır açılmamıştı. Eskileri, 80'leri biriktiriyorduk. Ben girip sormadım, Tuğrul sordu, punk bişiler arıyorduk. O günkü, hadi bi de şunu soralım anlamındaki "kadın vokal, punkımsı, rockımsı" tarifimize dükkandaki

Blonde Redhead

Fake Can Be Just As Good

(1998)

arkadaşın cevabı "BLONDE REDHEAD" oldu. Eve dönene kadar ismini tam okuduğumuzu bile sanmıyorum. Hakikaten sıkılıyorduk, özellikle ben. Tuğrul yine de saygısından yeni aldıklarımızı beş on kere dinler, bense bir sigara boyunca, bi daha ı-ıh.... 99-2000 böyle bir dönemdi o güne kadar....
Sonra ilk parça geldi... Kazuality, bir baktık birbirimize, inanmadık ikinciye geçtik: Symphony of Treble.
Oturma odası bir alevlendi diyebilirim. Sıra 06.pier paolo'ya geldiğinde benim bayağı bayağı gözlerim doldu. 06,06,06 gitti. Haftalarca cd çalardan çıkmadı albüm. Hemen diğer albümleri ve kim olduklarını falan araştırdık. Devamı da süperdi, hikayeleri bitmiyordu. Bizim gibi vurulanların izini sürdük, binlerce kişi...
Tür mür kaygısı yok, ucuz hiçbir şey yok. Saf heyecan. Saf müzik. Kendilerine has ama milyonları tuş eder, iddia ediyorum. Vokaller, gitar ve synth melodileri, sözler... Hepsi gerçek ve dinlerken arayüzsüz üzerinize akıyor... Acıklı ama ağlak hiç değil, çığlık çığlığa bir rock ama gevezelik değil, ayakları yerden kesiyor ama kendinizi boşlukta değil ter içinde, puslu, titreşimli garip bir atmosferde buluyorsunuz.
Dinlediğimden beri heyecanlıyım tekrar rock müzik için, müzik için, abartmıyorum, bir nevi devam gücü verdi... L

Stone Roses'ın ilk albümü **NME** yazarları tarafından tüm zamanların en iyi albümü seçildi. İkinci sırayı Pixies "Doolittle", üçüncü sırayı ise 93 yılının birincisi Beach Boys'un "Pet Sounds"u aldı.

2003 Listesi

1. *The Stone Roses 'The Stone Roses'*
2. *Pixies 'Doolittle'*
3. *The Beach Boys 'Pet Sounds'*
4. *Television 'Marquee Moon'*
5. *The Beatles 'Revolver'*
6. *Love 'Forever Changes'*
7. *The Strokes 'Is This it'*
8. *The Smiths 'The Queen Is Dead'*
9. *The Velvet Underground 'The Velvet Underground & Nico'*
10. *The Sex Pistols 'Never Mind The Bollocks...'*

1993 Listesi

1. *The Beach Boys 'Pet Sounds'*
2. *The Beatles 'Revolver'*
3. *The Sex Pistols 'Never Mind The Bollocks...'*
4. *Marvin Gaye 'What's Going On'*
5. *The Stone Roses 'The Stone Roses'*
6. *The Velvet Underground 'The Velvet Underground & Nico'*
7. *The Clash 'London Calling'*
8. *The Beatles 'The Beatles (The White Album)'*
9. *Public Enemy 'It Takes A Nation Of Millions To Hold Us Back'*
10. *The Smiths 'The Queen Is Dead'*

Geçen ay piyasaya sürülen yeni **Massive Attack** albümü ilk haftasında bir anda listelerde 1 numaraya fırladı ve Avrupa çapında en çok satan albüm oldu. Şu aralar 3D'nin başında bir takım kara bulutlar dolaşsa da, Britanya'da savaş karşıtı hareketin öncülerinden biri olmaya devam etmekte. Bu nedenle grubun web sitesi de yenilendi. www.100thwindow.com

Gözümüzün nuru, yıkıl-on üyelerinden **Meg White** New York'ta kendini bilmez bir buz kütlesi yüzünden düşerek kolunu kırdı. Bu nedenle grup yeni albümleri "Elephant"ın promosyon turunu ertelemek zorunda kaldı. Meg'in grubun Britanya turuna kadar iyileşeceği belirtildi.

John Lennon'un çocukluğunu geçirdiği ve bazı Beatles parçalarını hazırladığı evi önümüzdeki günlerde ziyarete açılıyor. Lenon'un banliyö evi, Yoko Ono tarafından geçtiğimiz sene açık arttırmadaki satışı engellenerek, Beatles hayranları için bağışlanmıştı.

Geçen ay boyunca **The Fall, Tarwater, M-ziq** ve **Pan-sonic** gibi müstesna grupları konuk eden Babylon'da bu ayki aktiviteler ise şöyle:
5 Nisan Cu 23:00 Millering the nite @ Babylon "DJ Khan & Kid Congo Powers"
10 Nisan Pe 21:30 Garanti Caz Yeşili "Trilok Gurtu"
11 Nisan Cu 23:00 Garanti Caz Yeşili "Trilok Gurtu"
12 Nisan Cmt 23.00 Millering the nite@Babylon "Swayzak Soundsystem"
15 Nisan Sa 21:30 NaapJazz
18 Nisan Cu 23:00 Mavi Müzik "Eleyo"
19 Nisan Cmt 23:00 Mavi Müzik "Eleyo"
22 Nisan Sa 21:30 ODTÜ Deneysel Topluluğu
24 Nisan Pe 21:30 Fujifilm Music Week-Ends "Spanish Harlem Orchestra"
25 Nisan Cu 23:00 Fujifilm Music Week-Ends "Spanish Harlem Orchestra"
26 Nisan Cmt 23:00 Schal Sick Brass Band featuring Buzuki Orhan
29 Nisan Sa 21:30 Müzisyenler ve Müzikal Serüvenleri
30 Nisan Ça 21:30 Get Connected With Nokia "Oldies (70s-80s-90s) But Goldies"

Depeche Mode'un kahramanı **Martin Gore** ikinci solo projesine imza attı. 1989 yılında yayınladığı ilk projesi gibi, albüm içeriği cover şarkılardan oluşuyor. Albümün ismi "Conterfeit2".
Muhteviyatında **Lou Reed, Iggy Pop, Nick Cave And The Bad Seeds, Kurt Weill, John Lennon ve Brain Eno** isimlerin şarkıları var. Albümün ilk single ise David Essex'in "Stardust" şarkısına yaptığı yorum olacak.

Copland, Girl,interrupted gibi filmlerinden tanıdığımız yönetmen James Mangold'ın yeni filmi **Identity** 25 Nisan'da ABD'de gösterime giriyor. John Cusack, Ray Liotta, Amanda Peet gibi oyuncuları olan film, büyük bir fırtınaya yakalanan 10 kişinin bir motele sığınmasının ardından aralarında bir katil olduğunu anlamalarıyla başlıyor.

Geçtiğimiz Brit ödüllerinde en iyi uluslararası albüm dalında aday gösterilen Norveçli ikili **ROYKSOOP**, memleketlileri tarafından verilen ödüllerde "Yılın Sanatçısı" ve "En İyi Video" dallarında iki ödüle layık görüldü. Ayrıca grup albümleri **Melody A.M.**'den yeni bir single yayınlamaya hazırlanıyor.

Galler'in rock'n'roll musikisine hediyesi(?) **Stereophonics**, mayısta yayınlanacak albümlerinin ismini açıkladı. Grubun 4. albümlerinin ismi You Gotta Go There To Come Back olacak. Ön adam Jones yaptığı açıklamaya göre 2001 çıkışlı albümleri "Just Enough Education To Perform"a göre daha elektronik bir çizgide ilerlediklerini söyledi. Hayırlısı....

People dergisinin araştırmasına göre
Paul McCartney
en çok para kazanan ünlü kişi olarak belirlendi. Yaklaşık 620 milyon poundluk bir servetin sahibi olduğu belirtilen ex-Beatle, bu meblağın 120 milyon poundunu sadece geçen sene kazandı. Bu işler nasıl işler diye sormak gerekirse, **McCartney** Beatles'ın tüm yayın haklarını elinde bulunduruyor ve konserlerine neredeyse ara vermeden devam ediyor.

Sonunda bu kadar yaygara ve çığlık arasında **Yeah Yeah Yeahs** ilk LP'leri "Fever To Tell"i Interscope Records etiketiyle çıkarıyor. Fakat şirket politikaları yüzünden albümün çıkış tarihi 29 Nisan'a ertelenmiş durumda. İlk single ise 14 Nisan'da piyasaya sürülecek "A Date with a Night" olarak belirlendi. Şarkı isimleri şöyle:
01 Rich
02 A Date with a Night
03 Man
04 Tick
05 Black Tongue
06 Pin
07 Cold Light
08 No No No
09 Maps
10 Y-Control
11 Modern Romance

Philip K. Dick'in kısa bir hikayesinden uyarlanan *Paycheck*,
John Woo'nun
yeni filmi
olacak. Geçirdiği son 2 yıl hafızasından silinen bir adamın yaşadığı olaylar ile ilgili olan bu bilimkurgu-aksiyonda başrolde Ben Affleck ve muhtemelen Aaron Eckhart olacak.

George Micheal
BBC yöneticilerini son Top of the Pops performansındaki tutumları yüzünden suçladı. Olay, Micheal'ın çellocusunun üstünde "No War, Blair Out" yazan bir t-shirt olmasına BBC yöneticileri gösterdiği tepkiden dolayı cereyan etti. Yöneticiler t-shirt'ü montajlayarak yayınlama kararı aldı. **George Micheal** Don Mclean'nın protest şarkısı "The Grave"i yorumladı. Sanatçı 17 yıldan beri ilk defa TOTP'sa çıktı.

42 yaşındaki oyuncu Julianne Moore, "Far From Heaven"daki ev kadını rolü ile kariyerinde üçüncü kez Oscar'a aday gösterildi. Boogie Nights ve The End of the Affair filmleri ile daha önce de Oscara aday gösterilen oyuncu, Far From Heaven'daki performansıyla her zamanki gibi övgüleri topladı. Ülkemizde geçtiğimiz ay gösterime giren Todd Haynes'in bu filmini kaçırmamış olmanızı temenni ediyoruz. '50li yılların technicolor renk sistemiyle çekilen film, bir '50li yıllar filminden farksız duruyordu. Sıkıcı bir melodramın bile Todd Haynes'in dokunuşuyla biçimsel açıdan ne kadar nitelikli hale gelebileceğini böylece görmüş oluyorduk. Haynes ismi tanıdık gelmediyse Velvet Goldmine, Safe, Poison gibi filmleri düşünmeniz yetebilir. Far From Heaven'ın da bunlardan hiç aşağı kalır yanı yoktu. Şimdi bu film hakkında Julianne Moore'a kulak verelim.

"Far from Heaven"daki Cathy Whitaker rolü Todd Haynes tarafından özellikle sizin için yazılmıştı. Filmde oynamak pek büyük bir karar gerektirmemiştir sanırım?
Bu gerçekten bir hediye gibiydi. Karar vermeye falan gerek olmadı. O kadar güzel yazılmıştı ki gerçekleştirilmesi için yalvarıyordu adeta. Bu gerçekten çok farklı bir proje idi; bence (gülüyor) Douglas Sirk'ten beri kimse böyle bir film yapmamıştır. Hakkında konuşurken bile duygulanacak gibi oluyorum. Çalıştığım tüm sanatçıların arasında Todd benim karakterimle ilgili iki film yapan tek yapımcı. Bu yüzden beraber çalışmak benim için büyük bir onurdu..
Böyle sevimli bir karakteri canlandırmak kolay oldu mu?

Cathy'de en sevdiğim yan buydu işte, o çok hoş bir insan. Bazen bir film üstünde çalışırken, karakterden bir parça da sizinle birlikte kalır, bazen kalanlar çok hoş olmaz. Çok fazla zor ve korkunç bir takım olayları yaşamasına rağmen, Cathy'de şaşkınlık verecek kadar pozitif, sıcak ve iyimser olan birşeyler var. Bunlar beni çekim boyunca etkiledi. Gerçekten çok eğlenceli oldu.

Filmin başından itibaren, sürekli gülümsediğinizin farkında mıydınız?

Filmi ilk gördüğümde beni en çok etkileyen, karakterin sürekli gülümsüyor olmasıydı. Çekimler sırasında bunun gerçekten çok farkında değildim. Kendi kendime, "Tanrım, Amerikan iyimserliğini simgeliyor" dedim. Aslında her şey, ülke olarak bizim ne kadar da iyimser olduğumuz, herşeyin mümkün olabileceği düşüncesine ve dünyayı değiştirebileceğimize olan inancımız ile alakalı.

Peki, filmin sonunda "Amerika" ve Cathy ne öğreniyor?

11 Ekim olaylarından sonra sanırım kendimizi gerçekten yenik hissettiğimiz bir dönem oldu. Onun gibi birşey daha önce olmamıştı. Sonraki sene içerisinde ise böyle bir olayın ardından tekrar ayağa kalkabileceğimizin farkına vardık. Sanırım bu, filmde Cathy'de gösteriliyor. Bu bir şeyler öğrenmekle ilgili, daha akıllı olmak, illüzyonlardan kurtulmak ile ilgili...belki sizi öncekinden daha gerçekçi yapabilir.

Aynı sene içinde iki farklı film ile Oscar'a aday gösterilmek nasıl bir duygu?

Her aday gösterildiğimde çok heyecan verici oluyor. Todd'la olan ilişkim ve "Far from Heaven"in bizim arkadaşlığımız açısından önemi dikkate alındığında, bu filmle bir oscar kazanmanın benim için inanılmaz önemi fark edilecektir. Bu gerçekten çok kişisel bir proje oldu aynı zamanda.

Kariyerini tam anlamıyla kontrol edebildin mi yoksa herşey şans eseri mi oldu?
Kariyerim bir yükseliş içinde oldu herzaman. Amerikan Tv kanallarının gündüz programlarıyla başladım, sonra sahne, sonra Tv'de gece programı, daha sonra sinema... Küçük adımlarla ilerledim. Başlangıçtaki motivasyonum bir iş sahibi olmaktı, sadece bir iş istiyordum. Ama bir noktadan sonra daha materyalist oldum. Bu yapmak istediğim işi yapmamla ilgiliydi. Başından beri talihliydim, bazı yetenekli insanlarla çalıştım ki bunların bir bölümü yazar veya yönetmen idi. Bunun tam anlamıyla planlı olduğunu iddia edemem.

Çeviren: Hande Demiray

Cocteau Twins'in
ilk 4 albümü
(Garlands,Head Over Heels,Victorialand,Treasure)
tekrar master edilerek, yeniden yayınlanıyor. Albümlere yeni şeklini grubun gitaristi Robin Gutherie kazandırdı. Albümlerde herhangi bir bonus materyal olmaması grubun hayranlarını az da olsa hayal kırıklığına uğratacak.

RICHARD ASHCROFT,
94.7 Zone'a yaptığı açıklamada The Verve'ün asla tekrar bir araya gelemeyeceğini söyledi. Yıllar sonra bir araya gelen diğer grupların aksine Verve'ün bitirilmemiş hiçbir işi kalmadığını da ekleyen Ashcroft, finansal sebeplerin grubu tekrar bir araya getirebilecek bir motivasyon olmadığını belirtti.

22. Uluslararası İstanbul Film Festivali 12-27 Nisan tarihleri arasında Beyoğlu Atlas, Emek ile Sinepop Sinemalarında ve Kadıköy Rexx Sinemasında gerçekleşecek. Açılışı ***Chen Kaige***'nin "Han ni zai yiki/Together" filmi ile yapacak olan festivalin kapanış filmi, ***Antonio Hernandez*** imzalı "En la ciudad sin limites/ The City with No Limits" olacak. *Anısına* bölümünde William Wyler ve Yasujiro Ozu, *Elveda* Bölümünde John Frankenheimer, Maruice Pialat, Karel Reisz, Rod Steiger ve Billy Wilder'in birer filmleri olacak. Bu yıl ilk kez gerçekleşecek *Turkcell Gala Geceleri*'nin programı ise, Hollywood Ending (Woody Allen), Punch-Drunk Love (Paul Thomas Anderson), The Good Thief (Neil Jordan), Dolls (Takeshi Kitano), Sweet Sixteen (Ken Loach) gibi merakla beklenen 9 film barındırmakta. *Ustalara Saygı* bölümünde Claude Chabrol, Brian De Palma, Zeki Ökten ve Edward Yang filmleri var. Ayrıca belirtmek gerekir ki, *Mayınlı Bölge, Dünya Festivallerinden, Çağının Tanığı Estella Bravo, Andy Warhol Sunar, Bollywood'dan Sevgilerle, Çağımızın Aynası Sinema:İnsan Hakları, Geceyarısı Sineması, Belgeseller, Canlandırma Sineması* ve *Dışarıdaki Genç Türkler* bölümleri de dikkate değer.

Daniel Day-Lewis,
Angela ile tanıdığımız yönetmen eşi Rebecca Miller'ın yeni filminde rol alacak. Aktöre Catherine Keener'ın eşlik edeceği, *Rose and the Snake* adlı filmin çekimlerine yaz aylarında başlanacak.

ALTIKIRKBEŞ YAYIN

1

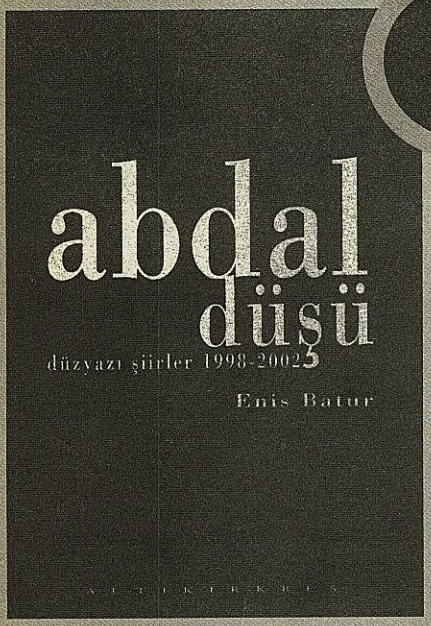

yeni ayın nesneleri

2

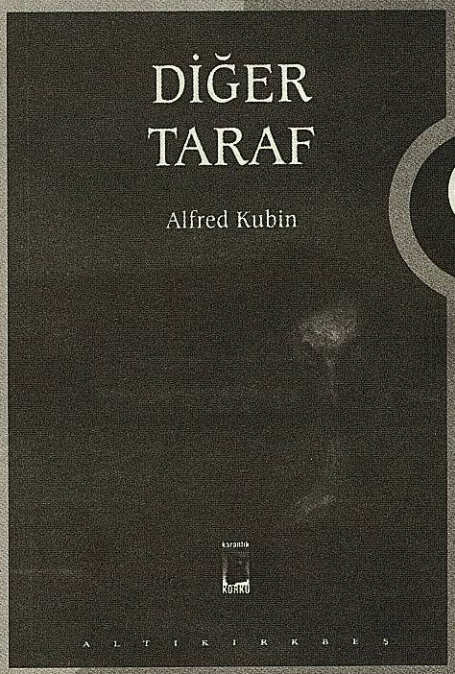

3

45

tel : 0216 330 86 38
fax : 0216 330 28 24
www.altikirkbes.com

"Tarwater"

7 soruda

Alper Bahçekapılı

Kimdir?

Alman ikili Bjrnd Jestram ve Ronald Lippok'un kurduğu Tarwater, post-rock akımını Alman elektronik müziğinin etkilenimleri altında 96'dan beri Berlin'den şekillendiriyor.

Ne Yaptılar?

Post-rock ve elektronikanın kesiştiği bir çizgide, bilim-kurgusal melodilerle, fantasik ve sinematik kurgular içeren tınıları, deneysel ve hazsal bir altyapıda kaynaştıran Tarwater, özellikle geçtiğimiz yıl Mute'dan yayınlanan dördüncü albümü Dwellers on the Threshold'la fazlasıyla ses getirdi.

Neden İyiler?

Geleneksel enstrümanlarla modern elektronikanın liriksel bileşimi müziklerini benzersiz yapıyor. Akustik tonları, Notwist benzeri düşük-tempo beatlerle buluşturmaları onları kayıtsız kalınamayacak şekilde çekici kılıyor.

Hikâyeleri Nedir?

Gitarist, basist Jestram ve vokalist, davulcu Lippok 90'ların başında Doğu Almanya'da punk yapan bir grupta tanışmışlar. Derhal kayıtlara başlayan ikiliden Lippok'un o dönemde To Rococo Rot grubuyla da çalışmaları var. 11/6 12/10 isimli debutları 96'da yayınlandı. 98'de Sillur ve 00'de

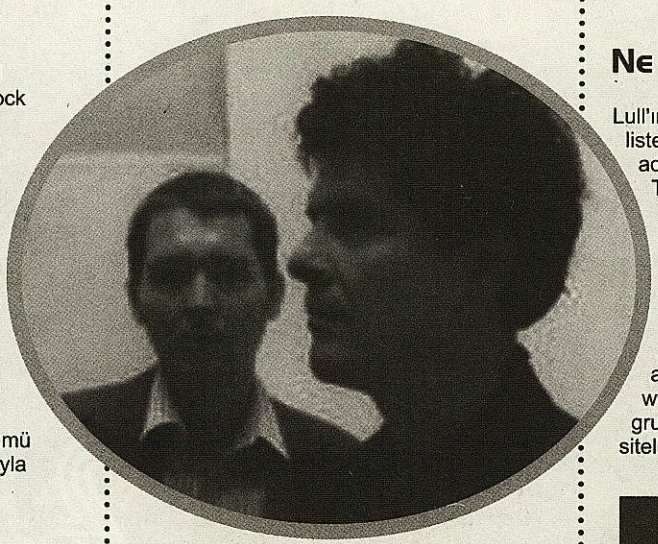

Animals, Suns & Atoms'un ardından 02' çıkışlı albümleri Dwellers on the Threshold'la kulaklar Tarwater'a odaklandı. Geçtimiz ay içerisinde (18 Mart) ülkemizin güzide konser mekanı Babylon'da konser de veren grup ilginç stili ile göz kamaştırdı.

Müzik?

Zaman zaman Einstürzende Neubauten'i andıran vokalleri, klasik şarkı yapılarına ters düşen müzikal gidişatları ile Tarwater dinleyicilerine "Burası Avrupanın bittiği yer. İşte Avrupa'nın sınırı." diye sesleniyor. Programlama dahileri Jestram ve Lippok'un tiyatro ve sinema eserleri için de müzikler yaptığını söylemekte fayda var.

Ne Dinlemeli?

Lull'ın, 2002 çıkışlı en iyi 50 albüm listesinde de yerini alan ve bu yazıda da adı hayli fazla geçen Drewellers on the Threshold Tarwater'a giriş için oldukça başarılı bir albüm.

Daha Fazla Bilgi İçin?

Grup hakkında basılı materyale rastlamak oldukça zor ancak siber alem bu noktada yardımcı olabiliyor. www.kitty-yo.com , www.epitonic.com grup hakkında bilgi bulabileceğiniz sitelerden birkaçı. Bol şans. L

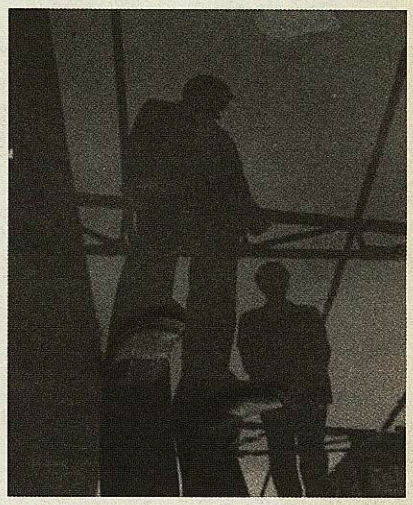

6 aylık aboneliğe
"Kara Filmler"
kitabı hediye

ALTIKIRKBEŞ YAYIN

Abone olun,
Lull
Adresinize gelsin
(0212) 210 0 110
abonet
www.abonet.net ◎ abonet@abonet.net
tel : (0212) 210 0 110 faks : (0212) 222 27 10

isveç'in pop güneşi

the cardigans

Alkan Avcıoğlu

İnanması güç olabilir ama The Cardigans 10 seneyi geride bıraktı. 5. stüdyo albümleri Long Gone Before Daylight (Universal) ise henüz çıktı.

Müzik kanallarında bol bol boy gösteren The Cardigans'ın son hiti "For What It's Worth"u izledikçe veya dinledikçe bir şeyleri kolaylıkla ve yeniden anlıyoruz. Birincisi The Cardigans '90'ların en hoş pop gruplarından biri. İkincisi videoyu ilk izleyişlerimizde Nina Persson'ın güzelliğine bakıyoruz. Daha sonraki izleyişlerde, ilk baktıklarımızdan arta kalan zamanda en çok Nina Persson'ın sesine kulak veriyoruz. Kısacası rahatlıkla söyleyebiliriz ki, Nina Persson The Cardigans'ın yarısından da fazlası sayılabilir.

Nina Persson'ın liderliğini üstlendiği The Cardigans'ın tarihi '90'ların hemen başına dayanıyor. Yer ise championship manager'da yıkılan futbolcuların bulunabildiği Jonkoping/Malmö. Daha önce bazı heavy metal gruplarında beraber çalmış olan Peter Svensson ve Magnus Sveningsson yaşadıkları bu şehirde, heavy metal'den sıkılmış olsalar ki, The Beatles kadar saf ve iyi bir pop grubu kurmaya karar veriyor. Gitarist olan Peter ve bas gitarist olan Magnus, Nina Persson adındaki her açıdan yıkılan bayanı vokale transfer ederek The Cardigans'ın temellerini atıyor. İlk

dönemlerde insanların önünde şarkı söylemekten utanan Nina, Magnus'un onun şarkı söyleyişini ilk kez dinleyeceği zaman Magnus'a, onu odanın dışından dinlemesi için ısrar ediyor. Daha sonraları Bengt Lagerberg'i davul için gruba dahil edip, albüm çıkartmak için çalışmalara koyuluyorlar. Nina Persson, yumuşak ve etkileyici vokaliyle bu süre zarfında grubun çekiciliğini arttıran bir odak noktası haline geliyor. Bu arada grupta ritm gitarist olan Matias gruptan ayrılıyor ve yerine Lasse Johansson dahil oluyor.

Grubun parasızlık derdi çektiği günlerde, kaydettikleri 2 demoyu plak şirketlerine yollayınca Stockholm Records tarafından keşfediliyorlar. İlk albüm **Emmerdale (*Trampolene*)** 1994 yılında çıkıyor. Prodüktör Tore Johansson'ın olağanüstü katkılarıyla çıkan albüm birkaç istisna dışında mutsuz bir melankolik atmosfere sahipti. Açık The Smiths etkileri taşıyan albüm, "Rise And Shine" gibi bir hiti barındırıyordu. İsveç'te radyoların o sene en çok çaldığı şarkı olan "Rise And Shine" grubun popülaritesini şimşek hızıyla arttırdı. Lasse, "Hayalimiz bir şekilde bir albüm yapabilmekti. Albümü yapıp beş bine yakın satsak diye hayal kuruyorduk" diyor. İsveç'in en önemli müzik dergisi Slitz tarafından yılın albümü seçilen Emmerdale, 200.000 adet satınca, The Cardigans'ın bir sonraki albümü **Life (Polydor, 1995),** Avrupa ve Amerikan baskıları için Emmerdale'dan bazı kayıtlar içerecekti. Hit şarkılar "Rise And Shine" ve "Sick And Tired" ile Black Sabbath cover'ı "Sabbath, Bloody Sabbath" bunlardan bazılarıydı. Life, bugün bile grubun kariyerindeki en sofistike albüm olarak göze çarpıyor. Emmerdale'in mutsuz atmosferi gitmişti ama melankoli yine de kendini hissettiriyordu. Bugüne kadar hiçbir The Cardigans albümü melankoliden yoksun kalmadı zaten. Nina Persson İsveç müziğinin zaten bir Bergman rock olduğunu söylüyor: "Hepimiz aynı yapıdayız: melankolik". Life albümü '60'lar stilini neşeli bir atmosferde karşımıza çıkarıyordu. Açılış şarkısı "Carnival" sürükleyici neşeli gitarları, Burt Bacharach etkileri ve Lisa Scott narinliğiyle oldukça etkiliydi, zaten Meksika, İzlanda, Japonya gibi ülkelerin listelerinde 1 numaraya kadar yükselmişti. Indie-pop tarihinin müstesna albümlerinden biri sayılan Life, retro havasıyla, basit ama nitelikli pop aranjmanlarıyla rahatlıkla kitsch sayılabilirdi. Albüm 1.5 milyonun üzerinde(yarısına yakını Japonya'ydı) satınca ve grubun Amerika'daki popülerliği artınca Mercury grupla anlaştı.

1996'ya gelindiğinde Mercury etiketi altında yeni albüm **First Band On The Moon** çıktı. Nina'nın güçlü vokaliyle sürüklenen albüm yine neşeli bir geri dönüşü gerçekleştiriyor ve büyük bir hit olacak olan "Lovefool"u içeriyordu. Baz Luhrmann'ın başyapıtı Romeo&Juliet'in soundtrackine giren şarkı, bu sayede tüm dünya çapında muazzam bir başarı yakalayacaktı. Neşeli sayılabilecek bu kitsch hit 1997 yılında radyolarda en çok çalınan şarkıydı. Albümde benzer ayardaki konvansiyonel pop şarkılarının yanında, bir önceki albümün sığ liriklerinden kaçmaya çalışan daha derin çalışmalar ve yine bir Black Sabbath coverı (Iron Man) yer alıyordu. Aslında Life'ta sırıtan bir yüzeysellik yoktu ama Magnus Rolling Stone'a verdiği bir röportajda liriklerin basitliğinden bahsediyordu. Grubun hiç beklemediği bir sevgi yumağına dolaşması da bunu etkilemiş olabilir. Nina, Life albümünün Japonya'da üzerine mavi kalpler yapıştırılarak satılmak istendiğinden yakınıyordu.

Her neyse, The Cardigans korkunç bir hızla daha ve daha popüler oluyordu, Nina o günleri "Herkesin gelip Abba hakkında soru sorduğu günlerdi, şimdiki gibi yeni rock grupları pek çıkmıyordu İsveç'ten" diye anlatıyor. Çok yoğun geçirilen bu senelerin

ardından, 1998'de, The Cardigans şeker-pop şarkılarını geride bırakan en farklı albümleriyle insanların karşısına çıkıyordu: **Gran Turismo.**
Grubun saplantı derecesinde sevdiği bir Playstation oyunundan ismini alan albüm, ilk albüm Emmerdale'in klostrofobik ve daha hüzünlü yapısına geri dönüyordu. Nina stüdyoya girdiklerinde artık tamamen farklı bir şey yapmak istediklerini, tüm o retro elementleri geride bırakıp daha modern, daha '90lar denebilecek bir albüm yapmak istediklerini söylüyor. Grubun hafif pop imajından da sıkıldığını belli eden albüm trip-pop olarak tanımlanabilir. Ayrıca Nina Persson'ın vokali de daha olgundu.

İlk single "My Favorite Game"in videosu ufak bir sansüre takılıyordu. Ardından gelen single "Erase / Rewind" albümün en fevkalade şarkılarından biri olarak göze batıyordu. Bunun dışında "Hanging Around", "Junk of the Hearts", "Paralyzed" gibi parlak kayıtlar içeren albümle The Cardigans'ın başarısını biraz daha arttırdığı kesindi. Grubun eski İsveçli hayranları bu albümde biraz hayal kırıklığına uğrasa da, uluslararası başarılarında en fazla paya sahip albümdü Gran Turismo.

Grubun kariyerinin bu anına kadar baktığımızda grup elemanları arasında Nina Persson'dan sonra en fazla katkının Peter Ssvensson'ın olduğunu söylemek mümkün. Nina şarkıların %90'ının sözlerini yazıyor. En çok Sparklehorse, Johnny Cash, Etta James gibi isimlerden etkileniyor ve bir de Ozzy Osbourne'u çok sevdiğini belirtmek gerek. Peter besteleri yapan şahıs olduğundan grubun gizli beyni olarak nitelendirilebilir. Peter'la grubun geri kalanı en çok Nick Drake, Neil Young ve Red House Painters'ı seviyormuş.

2001'de grupta solo projeler baş gösteriyor. Hayranlar grubun dağılacağından endişe etse de, Nina çeşitli dergilere verdiği röportajlarda grubun dağılmayacağını belirtiyor. Bu solo projeler arasından en önemlisi Nina Persson'ın A Camp'iydi. Sparklehorse'dan Mark Linkous'un desteğini aldığı **A Camp (Polydor, 2001)** albümünden çıkan ilk single "I Can Buy You" büyük başarı yakalıyordu. A Camp albümü ayrıca müzik eleştirmenlerinden de övgüler almıştı. Magnus'un solo albümü ise 2002 yazında çıktı: **Righteous Boy.**

2001'de kayıtlarına başladıkları albüm ertelene ertelene ancak geçtiğimiz mart ayı içinde çıkabildi. **Long Gone Before Daylight** adını taşıyan albüm ne bir önceki albüm Gran Turismo'nun tarzını ne de grubun önceki retro şarkılarının tarzını taşıyor. Yine de Gran Turismo'dan ziyade eski tarzlarına döndükleri gözlemlense de, albümün akustik yapısı oldukça modern. İlk single "For What It's Worth" Supergrass'ın analog klavyelerini andırsa da bu retro duygu oldukça arkalarda kalıyor. Sheryl Crow şarkısı gibi tınlayan single oldukça iyi sayılabilir yine de. Bu şarkıda hissedilen country tonları albümün genelinde de kendini gösteriyor. Açılış şarkısı "Communication" yavaş bir akustik ballad ve Nina Persson'ın vokalleriyle iyi bir etki bırakıyor. "You're the Storm" Mazzy Star'ı andıran açılışından sonra temposunu biraz daha yükseltiyor ve "Please Sister" şarkısı gibi Amerikan modern rock formüllerini hatırlatıyor. "Feathers And Doom" The Cardigans'ın eski karakteristiğini ve melankosini barındıran bir kayıt. "No Sleep" ise albümün en yavaş ve en ilginç şarkılarından biri. En azından Shawn Colvin'i hatırlatan country atmosferinden uzak.

Long Gone Before Daylight, bir önceki albüm Gran Turismo'nun elektro-pop dünyasından izole olduğu için, Nina Persson'ı her zamankinden daha fazla ön plana çıkartıyor. Öyle ki, her ne kadar grubun atmosferinin ve kararlarının temelinde Peter ve Magnus'un dokunuşlarının yattığını bilsek de, The Cardigans'ın bir grup mu yoksa sadece Nina Persson mı olduğu sorgusuna verilecek net yanıtlar yok. Nina Persson'ın Sheryl Crow'dan, Kyle Minouge'dan ne farkı olabilir ki? Bunun cevabı The Cardigans'ın bir nevi bir gitar grubu olmasında yatabilir. Bütün besteleri de bu çerçevede doğuyor. Ayrıca Crow veya Minouge kadar mainstream olmayan grup, olgunlaşırken indie sokaklarından, caddelerinden geçti. Bu süre zarfında grubun sağlam bir şekilde bütünleştiğini tahmin etmek yanlış olmaz.

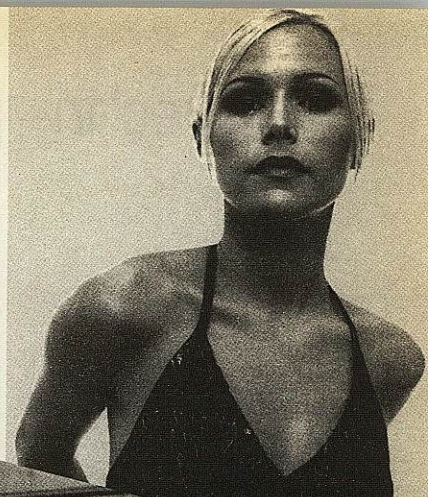

Son 10 Yılın En Kayda Değer 10 İsveç Albümü

-Soundtrack Of Our Lives: Behind The Music (Universal, 2001)
-Atomic Swing: A Car Crash in the Blue (Sonet, 1993)
-Komeda: What Makes It Go? (Minty Fresh, 1998)
-The Cardigans: Life (Polydor, 1995)
-Cinnamon: Courier (Polygram, 1997)
-Waltz For Debbie: Gone And Out (Hidden Agenda, 1996)
-Kent: Hagnesta Hill (BMG, 2000)
-Eggstone: Ca Chaufee En Suede (Tricatel, 2001)
-The Cardigans: Gran Turismo (Mercury, 1998)
-The Wannadies: Yeah (RCA, 2000)

The Cardigans'ın 5 albümünü özetleyecek olursak en iyi kelimeler "Nitelikli Pop" olur. Ancak son albüm Long Gone Before Daylight bu niteliğin niteliksizliğe doğru kaydığı basit bir albüm. "Basit" kelimesi yanıltmasın; Life albümünün basitliği karşımızda olsa keşke. Grubun tarihine ve içinde bulundukları sürece bakınca bu tarzda bir albümün habercisi bir süreç görülebilir. The Cardigans, bir tekrardan ibaret olan/yerinde sayan bir albüm yaptıkça, eski kalitelerini geçmek zorunda kalacak. bu da oldukça zor. O yüzden Gran Turismo yolunda devam edip yeni bir karakteristik yaratsalar daha iyi olurdu. Long Gone Before Daylight'ta her albümlerinden mutlaka çıkan bir çarpıcı hit bile eksik(Rise And Shine, Carnival, Lovefool, My Favourite Game, Erase / Rewind..). Bir sonraki albümleri de buna benzerse, The Cardigans'ın sıradan bir gruptan pek farkı kalmaz. L

PLACEBO

Placebo'nun yeni albümü
***Sleeping With Ghosts** (EMI)*
çok şey vaat ediyor

Cumartesi akşamlarının, Travis'in "Blue Flashing Light" şarkısına konu olan, arkadaşları tarafından satılarak evde tıkılı kalmış olanlar için vazgeçilmez iki programı; Müeebet Muhabbet ve Zaga'dır. Zaga'da yer alan kısa skeçler, programın favori bölümlerindendir. "Elemanlar" adlı bölümde yaratılan tiplemeler, bizi gülmekten kırıp geçirmektedir. Bu elemanlar kimi zaman "temizlikçi karılar", "reklam yıldızları", "karar anları" vb. kişiliklere bürünürken kimi zaman da "gay*" olurlar. Ama gay olmaktan hiç de memnun olmayan elemanlar, bu işten para kazanamamaktadırlar. Bilmiyorlardır ki gay olup bir de şarkı söyleseler, şan şöhret kapısını aralayacaklardır.

İşte Avrupa'nın gay grup bankası İngiltere'nin, Londra muhitinde kurulmuş multi-nasyonel bir grup olan Placebo da cinselliği ön plana çıkaran gruplardan biridir. Vokalist Brian Molko'nun biseksüsel, ilk bakışta güzel ve alımlı bir kadın sanılacak kadar güzel bir erkek olması, basçı Stefan Olsdal'ın iki metrelik bir gay olması, 80'lerde seksüalitesini ön plana çıkaran David Bowie tarafından çok sevilmeleri, glam rock'ı ve gay kültürünü irdeleyen "Velvet Goldmine" adlı filmde boy göstermeleri, yaptıkları müziğin bazı çevrelerce "gay rock" olarak tabir edilmesine neden olmuştur. Varsın olsun. Kurucu grup elemanlarından hiç birinin İngiliz olmamasına rağmen (Molko: İskoç/Amerikan, Stefan Olsdal ve Robert Schultzberg: İsveç) grup, '96 senesinde İngiltere'nin tanık olduğu en etkileyici ve sansasyonel debut albümlerinden birine imza atmıştır. Placebo, 7 senedir de Britpop gruplarının en iyi örneklerin biri olmuştur.

Brian Molko
Hakkındaki Bazı Gerçekler

Doğum Tarihi: 10 Aralık 1972
Boy: 170 cm
Uyruk: İskoç/Amerikan
Cinsel Tercih: Biseksüel
Sigara: Marlboro Lights
İçki: Bloody Mary, votka ve Jack Daniels
Makyaj Malzemeleri: Urban Decay, Max Factor ve Maybelline
İlham Kaynakları: Sonic Youth, Pj harvey, JoyDivision, Nick Drake
Televizyon Dizileri: Simpsons, South Park ve StarTrek
Takma Ad: 'Smiler' ve 'Molks'
Gitarlarının isimleri: "Bitch", "Goddess", "Louise" ve "Tattoo"
Önemsiz Notlar: Çocukluğunu Liberya ve Lübnan'da geçirdi.
17 Yaşında İngiltere'ye taşındı ve Londra'da bir konservatuara başladı.Daha sonra Stefan'ın da Gittiği Lüksemburg'daki bir özel okula yazıldı.
Brian'ın uçma korkusu var.

Her şey, 1994 senesinde 21 yaşındaki Brian Molko'nun Londra metrosunun Kensington istasyonunda, Lüksemburg'daki okul arkadaşı Stefan Olsdal'a rastlamasıyla başladı. Aldıkları grup kurma kararının sonrasında, Steve Hewitt'i davulun başına geçirip birkaç demo kaydettiler. Fakat Hewitt, ortaya çıkan sonuçtan hoşlanmadığı için eski grubu Breed'e döndü. Hewitt'in boşluğu Robert Schultzberg ile doldurulduğunda, Placebo albüm çalışmaları ivme kazanmaya başladı. Çıktıkları birkaç konser sonrası insanların beğenisini kazanma başarısını gösteren grup, 1996'nın başlarında Caroline Records'la sözleşme imzaladı. Bunun üzerine 17 Temmuz'da debut albümleri, **Placebo** yayınlandı. Prodüktörlüğünü Brad Wood'un yaptığı, İngiltere'ye bomba gibi düşen albümden çıkan ilk single "Nancy Boy" oldu. Genel olarak, gürültülü Chicago sound'unu, 70'lerin prog-rock'ını ve 80'lerin "kolej ruhunu" yansıtan Placebo'nun başarısının ardından, Schultzberg'le Molko ve Olsdal arasında çıkan görüş ayrılıkları, davulun başına Steve Hewitt'in geçirilmesine sebep oldu. Hewitt'li Placebo'nun ilk konseri ise, 1997'de tarihin gördüğü en iyi partilerinden birinde gerçekleşti. David Bowie'nin Madison Square Garden'da 50. yaşını kutladığı partide sahne alan Placebo, Bowie'nin en sevdiği gruplar arasına girdi.

Takip eden yıl, Placebo Virgin Records'la sözleşme imzaladı. Placebo'nun ikinci albümü ise Steve Osborne'ün prodüktörlüğünü yaptığı **Without You I'm Nothing** oldu. 2. albümle beraber Placebo artık sadece İngiltere'de değil tüm dünyada popüler oldu. Unutmayın, müzik dünyasında, Muse (Muz) patlaması yaşanmadan önce, genç kızların favori grubu hep Placebo olmuştur. Icq'dan info araştırması yapacak olursanız, Muse, Placebo ve Coldplay üçlüsünü hep bir arada görme ihtimaliniz çok yüksektir. Albümde yer alan "Pure Morning", "Without You I'm Nothing" ve "Every You, Every Me" Placebo'nun ününe ün kattı. Çekilen kliplerin yarattığı etki ise bünyemizde uzun süre yer edindi kendine.

Without You I'm Nothing'in yayınlanmasından kısa bir süre önce, Placebo glam rock'a ve bununla beraber İngiliz gay kültürüne yer veren "Velvet Goldmine" adlı filmin soundtrack'inde yer aldı. Eski bir T.Rex şarkısı olan "20th

placebo

Century Boy"u cover'layan Placebo, filmde de kendine yer buldu, tabii ki konser sahnesi sınırları içinde. Tüm bunlar olurken, David Bowie'nin Placebo'ya desteği gittikçe arttı ve grup Amerika'ya uğradığı bir sırada David Bowie'yle "Without You I'm Nothing" single'ını tekrar kaydetti. Bu kayıt **Black Market Music**'in Amerika baskısında kendine yer buldu. Bunun yanı sıra, yine Amerikan baskısında, Depeche Mode'un "I Feel You" şarkısının da cover'ı yer aldı.

Placebo özellikle ilk iki albümünün kapak tasarımlarıyla da, bizlerin dikkatini çekmeyi bildi. Debut albümün kapağında yer alan çocuk fotoğrafı ve ikinci albümün kapağında bulunan, iki yıkılan hatunun aynı masaya karşılıklı dirseklerini dayadığı, sarı rengin ön plana çıktığı kapak tasarımları, gerçekten çok başarılı bulundu.

Geldik üçüncü albüme. Placebo ve Without You I'm Nothing albümü kadar başarılı olamayan 2001 çıkışlı bu albüm, Placebo'yu bir adım daha sert olmaya itti. Deneysel yönü ağır basan Black Market Music'in içinde yok yok. Punk gitarlar, elektronik öğeler, hip-hop, Amerikan basımında David Bowie, melankoli, uyuşturucu karşıtı sözler... Bu albümle Placebo ilk defa, Fransa listelerinde bir numaraya, Almanya'da ise ilk 5'e kadar yükseldi.

Yakalanan bu başarının ardından kendini dünyadan soyutlayan grup elemanları, 2001'in kışında satın aldıkları ufak stüdyolarda, fikirler üzerinde oynamalar yaparak, 6 ayda 25 demo kaydettiler. Temmuz 2002'de stüdyoya giren grup, Dj Shadow ve UNKLE'ın da prodüktörlüğünü yapmış Jim Abbiss ile çalıştı. Abbiss'in amacı, Blur/Fatboy Slim karışımı bir albüm hazırlamaktı. Kayıtlar sona erdiğinde daha elektronik altyapılı bir albüm beklerken, son derece rocky bir sound elde edilmişti. Bunun nedeni, Molko ve diğer elemanların tutuculuğuydu. Jim'in önemli fikirleri vardı fakat Placebo'yu gerektiği kadar zorlayamamıştı. Yine de **Sleeping With Ghosts**'u dinlediğinizde, Jim Abbiss'in ağırlığını hissetmemeniz olası değil.

Albüm, Placebo'nun müzikalitesi açısından, en iyisi gibi görünüyor. Açılış şarkısı "Blootproof Cupid", belki de albümün tek kötü yanı. Bir intro için fazla uzun ve sert. Adeta yeni akım nu/metal gruplarının bir bestesi gibi. "English Summer Rain", devamlı bir ritm tutturmuş bir baterinin üzerine elektronik öğeler eklenmiş, basit bir şarkı. "This Picture" ise, Molko'nun harika vokaliyle son dakikaya kadar gittikçe yükselen ve patlamaya hazır bir şarkı. Kısa süre içinde bu şarkıya bir klip çekilmesi gerekiyor. Albümle aynı adı taşıyan "Sleeping With Ghosts", yavaş ritmiyle ve Jim Abbiss'in etkisiyle çok iyi. Sleeping With Ghosts'dan çıkan ilk single olan ve klibi de bulunan "The Bitter End", önce gitar, ardından 4/4'lük bir davul ritmi ve sonrasında onlara katılan bas riff'iyle daha şarkının girişinde, "ben yıkılıyorum" diyor adeta. Molko'nun vokali de işin içine dahil olduğunda diyecek bir şey kalmıyor. "Something Rotten" ise tam bir kaos. Çeşitli enstrümanların birbirine girdiği, elektronik altyapılı, yavaş bir şarkı. "Special Needs", vokalin geri plana atıldığı, müziğin piyanolarla bezendiği, etkileyici bir şarkı. "Second Sight", albümün en hızlı ve sert şarkısı. "Protect Me From What I Want", tamamen Stefan Olsdal'ın delirdiği, gitarıyla bütünleştiği bir şarkı. Bir konser olsa da, bu şarkıda nasıl kendilerinden geçtiklerini görebilsek. "Centrefold" albümün en yavaş şarkısı. Sleeping With Ghosts'da bir de sürpriz yapmış Placebo bize: "Dady Cool" şarkısının cover'ı. Ne gerek vardı dedirtiyor insana. Evet, onlar gerçekten de, bu şarkıda da geçtiği gibi "bir aptal gibi, çılgınlar."

Unutmadan hatırlatayım, 2001 yılında Türkiye'yi de ziyaret eden Placebo, yeni albüm tanıtımı kapsamında bir turneye çıkmaya hazırlanıyor. Umarız yolları Türkiye'ye de düşer. Biz o ana kadar, Placebo'nun yeni kayıtlarını dinlemekle ve yurdumda yapılan diğer konser organizasyonlarıyla yetinelim.

* Bu yazıda "gay"in Türkçe okunuşu: "gey" değil "gay"dır.

Temmuz 2002'de stüdyoya giren grup, Dj Shadow ve UNKLE'ın da prodüktörlüğünü yapmış Jim Abbiss ile çalıştı.

Stefan Olsdal

Doğum Tarihi: 31 Mart 1974
Boy: 193 cm
Uyruk: İsveç
Cinsel Tercih: Gay
İlham Kaynakları: Depeche Mode, Abba, Iron Maiden (ve diğer mid-80'ler rock/metal grupları)
Önemsiz Notlar: En çok tanışmak istediği müzisyen Martin Gore'muş. İlk elektro gitarı sarı renkte olduğu için ona, "Muz" adını vermiş. İlk satın aldığı albüm, Eurhythmics'in Revenge'iymiş.

Steven James Hewitt

Doğum Tarihi: 22 Mart 1971
Boy: Brian ve Stefan arası bir yerde
Uyruk: İngiliz
İlham Kaynakları: Nick Cave & The Bad Seeds, Prince, James Brown, Smashing Pumpkins
Önemsiz Notlar: Steve'in, Emily adında bir kızı var.

Brian Molko'nun Favori Albümleri:

1.PJ HARVEY-Dry
2.THE PATTI SMITH GROUP-Radio Ethiopia
3.SONIC YOUTH-Goo
4.BILLIE HOLIDAY-The Story
5.MOGWAI-Come On Die Young
6.THE BREEDERS-Pod
7.THE DEAD KENNEDYS-Fresh Fruit For Rotting Vegetables
8.GIRLS AGAINST BOYS-House Of GVSB
9.CAN-Ege Bamyası
10.CHOPIN-Nocturnes

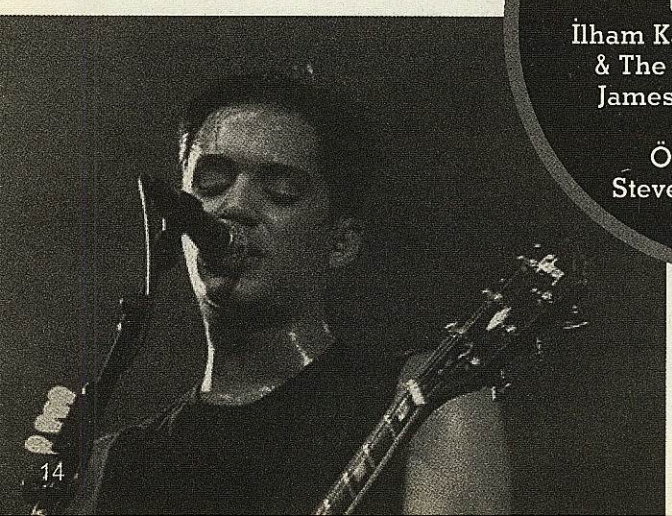

Rashit Kazandırır!

İlk albümü "Telaşa Mahal Yok" 1999 senesinin sonlarında yayınlanan Rashit aslında 93'ten bu yana sürekli üretmeye devam eden bir grup. Bildiğiniz üzere ikinci albüm "Adam Olmak İstemiyorum" da piyasaya çıkmış bulunmakta. İlk albüme göre "daha güçlü davul ve bas sound'larının yanı sıra naif ama melodik gitarlar, daha net ve olgun bir vokal ve daha eleştirel şarkı sözleri" olarak tanımlanabilir "Adam Olmak İstemiyorum". Karşınızda Tolga Özbey, Oğuz Taktak, Bülent Kabaş ve makine intizamıyla çalan baterist Orkun Tunç ile kahve ve sigara eşliğinde yapılmış bir Rashit söyleşisi.

İkinci albümünüz "Adam Olmak İstemiyorum" şubat başında çıktı. İlk albümden bu yana ne gibi gelişmeler oldu?

Oğuz: Öncelikle kadromuz değişti. Bülent (bas) ve Orkun (davul) gruba dahil oldu. 2000 yılında Tolga'nın dört aylık bir New York macerası oldu, oraya yerleşmeye karar vermişti ve o sırada artık grubun dağıldığını düşünüyorduk. Sonra Tolga Türkiye'ye geri döndü ve yeni kadroyu oluşturup çalışmalara başladık.

Tolga: Albüm 99'un sonuna doğru çıktı ve biz sürekli konser vermeye başladık. O sırada diğer elemanlarla aramızda fikir ayrılıkları ortaya çıktı. Kafanızdakileri birlikte ortaya koyacağınız insanlar bulmak çok zor. Şu andaki kadrodan çok memnunum açıkçası. Hepimizin de çok samimi olduğunu düşünüyorum. Biz müziği kendimiz için yapıyoruz ve bu albüm için de iki sene boyunca çok çalıştık. Gerisi önemli değil, satsa da olur satmasa da.

Oğuz: Evet samimiyet çok önemli. Bu albüm içime sindi gerçekten, tam istediğimiz gibi oldu. Zaten eğer bu albüm ticari açıdan başarısız olursa da hiç üzülmeyeceğim çünkü biz istediğimizi yaptık.

Nasıl geçiniyorsunuz?

Tolga: Hiçbir geleceğim yok. Ama seçim meselesi. Açıkça söylüyorum kardeşim, çalışmak istemiyorum. Şimdiye kadar çalışmadım bundan sonra da böyle olacak.

Oğuz: Ben de birisinin emri altında çalışmak istemiyorum o yüzden kendi atölyemi açtım. Aslında hayatta yollar çok belirgin. Asi mi olmak istiyorsun? Gir Diesel'den giysiler al ya da Hippi mi olmak istiyorsun? Nepal'de kamplar var. Parayı bastırıyorsun seni oraya götürüyorlar üç ayda hippi oluyorsun. Ya da iş adamı mı olmak istiyorsun? Okula git. Biz bu tür şablonlara karşıyız.

Tolga: Sonuçta biz de reklamcıların dilini kullanıyoruz. Sabit bir logomuz var. İnsanların aklında kalmasını istiyoruz. Çağdaş medyanın dilini kullanmak istiyoruz.

Oğuz: Biz McDonald's'da büyüdük. Bunu inkar edemeyiz. Bizimle bir önceki kuşak arasında bile büyük bir uçurum var.

İlk albümünüzde yer alan 'Çok mu Zor'u bu albüme de koymuşsunuz.

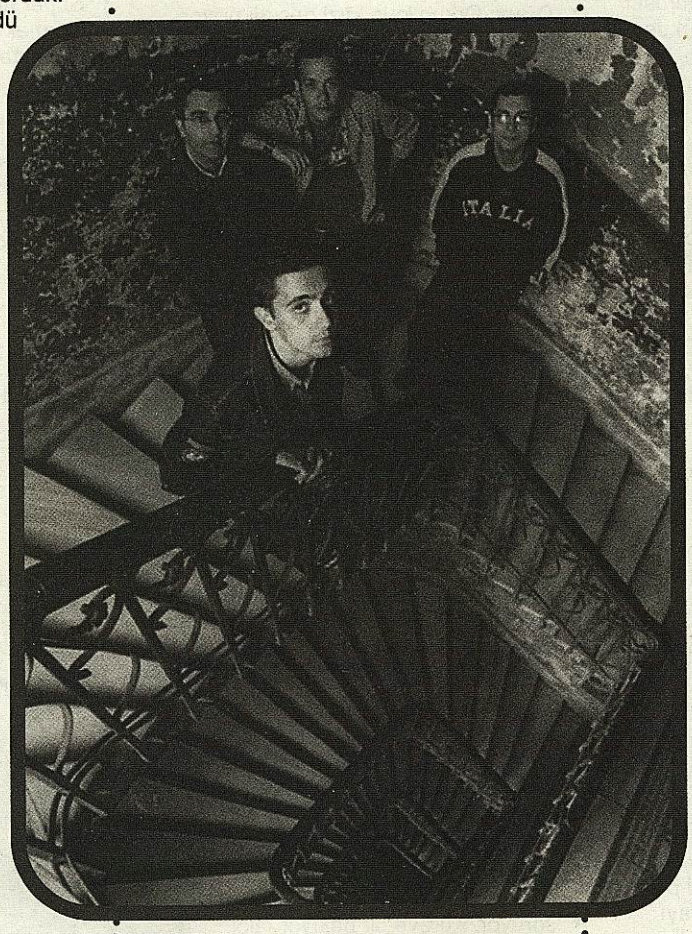

Oğuz: İlk albümde biraz hatalı çalınmıştı, o yüzden bu albüme tekrar koyduk. İlk albümün 500 milyon bütçeyle 48 saatte kaydedildiğini düşünürsek normal. Artık bir demo bu kadar zamanda kaydediliyor. Bu albümde stüdyoda çok rahat çalışma imkanımız oldu.

Tolga: Sonuçta biz de çala çala geliştiriyoruz kendimizi. Basmakalıp bir punk anlayışımız yok. Surf'den ska'ya, post-rock'a çok fazla müzik dinliyoruz.

Oğuz: Bu şarkı Bulgar bir punk grubu olan No Control'ün yorumladığı bir Bulgar türküsü. Aslında ilk albüme koyarken bunu bilmiyorduk ve bir Yunan türküsü olduğunu sanıyorduk. O zamanlar Kardak krizi vardı ve bu şarkıyı yorumlamamıza o vesile oldu.

Tolga: Biz sadece savaş çıktığı zaman savaş karşıtı değiliz.

Bülent: Şu anda savaş karşıtlarının karşısındayız.

Orkun: Ülkemizin kendini U2 sanan alternatif rock grupları gibi değiliz yani.

Oğuz: Hem liberal olup küreselleşmeyi destekleyip hem de savaş karşıtı olanlar var bir de. Bu çelişkiyi kendi kafalarında çözmeleri gerekiyor. Trend savaş karşıtlığı diye herkes "Savaş karşıtıyım" diye bağırıyor. Sorun dünya üzerindeki doğal kaynakların kısıtlı olması. Eğer sen küreselleşmeyi destekliyorsan adam da doğal kaynakları ele geçirmek için gidip milletin beynine bombayı atar.

Bülent: Bir ülkede savaş karşıtlarının sözcüsü Memoli'yse zaten... Ben bir insanı yaptığı işle tanırım. Bu adam ne yapıyor? Altında jeep, çağdaş Türk polisi havalarında, ondan sonra bizden daha muhalif. Rashit bu işi yapıyor kardeşim ve çok da net olarak küreselleşmenin karşısında.

Türkiye'deki müzik endüstrisi hakkında neler düşünüyorsunuz?

Tolga: Türkiye'de müzik endüstrisi sadece çöplük üretmek üzere var. Büyük şirketlerin stüdyolarında hep aynı müzisyenler duruyor. Bütün besteler önlerine yazılı olarak geliyor, sadece vokalist gelip şarkıları söylüyor ve üç günde yeni albüm kaydediliyor. Albümler hazır üretiliyor yani.

Orkun: Büyük bir plak şirketinde çalışan bir tonmaister tanıyoruz. Adam bunalmış artık, "Gelin size kayıt yapayım" diyor. Bir de şunu söylemek istiyorum. Bir-iki albümle bir Beyoğlu sound'u oluşmuş gibi bir hava yaratılıyor, biz yüz seksen

yıldır Beyoğlu'ndayız, olmaz böyle bir şey. Samimiyet olmadıktan sonra sentez falan boş laflar bunlar.

Oğuz: Türkiye'de prodüktörlük anlayışı yok. Müziği grup yapar ama albümü prodüktör. Türkiye'de prodüktör adı altındaki insanlar müziği doğru dürüst bilmedikleri için yaptıkları işlerden de hayır gelmiyor. Benim anladığım prodüktör, önünü görür, işini bilir ve yeraltına inip yeni şeyler keşfetmeye çalışır.

Bülent: Prediktör! (gülüyor)

Orkun: Bizim ülkede DIY işler yapanlar da iki yüz ya da üç yüz kopya da olsa aslında birer prodüktör. Türkiye akrabalar ülkesi. Adamın plak şirketi var, amcasının oğlunun bilmemnesi gitar çalıyor, tutup "Ben buna albüm yapıcam" diyor. Bizim hiç yok kardeşim akrabamız falan.

"Dinozor Taşağı" isimli şarkınızı neden albüme koymadınız?

Oğuz: Pornografik içerik niteliğinde olduğu için.

"Sakın İnanma"daki "Televizyona sıç kıçını sil gazeteye"ye izin çıkmış ama.

Oğuz: "Girsin götüne dinozor taşağı" lafı çok ağır geldi. Bir de Dinozor'da vurgu direkt o bölümde. Sakın İnanma'da öyle değil. Ada Müzik'tekilere Dinozor'u dinlettiğimizde bayıldılar. Bülent Forta "Basalım bu şarkıyı, toplatılma kararı çıkarsa davasına da girerim, bu ülkede birşeylerin değişmesi lazım" dedi bize ama biz şarkıyı albüme koymamayı tercih ettik. Bu aslında Türkiye'de bazı ülkelerde olduğu gibi "Parental Advisory" gibi bir etiketleme sisteminin yürürlüğe girmesi için de bir adım olurdu.

"Ağlama Değmez Hayat"ı coverlamışsınız. "Sevdan Olmasa" cover'ınız da güzeldir.

Oğuz: "Ağlama Değmez Hayat" daha güzel olduğu için albüme onu koyduk. Bir de They Might Be Giants'ın "İstanbul (Not Constantinople)" ını coverladık ama yasal nedenlerden ötürü albüme koyamadık. Ama bu tip şarkıları sitemiz Rashit.com'a koyacağız.

"2001 Yazı" da o dönemi iyi yansıtıyor bence.

Oğuz: Biz biraz balık hafızalıyız aslında ama o yaz Türkiye hem ekonomik hem de psikolojik olarak çok kötü bir dönem geçirmişti. Derviş, kriz... Çok da sıcaktı üstelik. Ama en azından o yaz McDonalds'ın Türkiye'de 160 milyon dolar zarar ettiğini ve buradan gideceğini biliyoruz.

"Kalp Hastası"?

Tolga: Orkun. (gülüyor)

Oğuz: Orkun kalp krizi geçirdi biliyor musun?

Tolga: Kapitalizmin yarattığı yaşam koşulları yüzünden insanların üzerine müthiş bir baskı oluşuyor ve bu da insanları hasta ediyor.

Bülent: Bunun aslı "Kuş sesleri ovalara yayılır" diye başlayan şarkı. Biz şarkının içerisindeki pastoral özlemi çıkardık (gülüyor).

Sinema ile aranız nasıl?

Oğuz: Bu tip şeyleri Orkun'a soracaksın. Adam almanak gibi. Tanita Tikaram'ın kemancısının solo albümün adını sor söylesin. (gülüşmeler)

Orkun: Ben bu sıralar Japon korku sinemasına takmış durumdayım. Hideo Nakata, Takeshi Miike, Wong Kar Wai gibi yönetmenleri seviyorum.

Müzikle bağlantılı filmler mesela?

Oğuz: 24 Hour Party People vardı bağımsız filmler festivalinde. Joy Division'un hikayesi ve aynı zamanda kulüp müziğinin de günümüze gelişini anlatıyor. Harika bir film. "Jubilee" var mesela, Derek Jarman'ın filmi. 1800 yılında İngiltere Kraliçesi falcısına "Benim ülkem ileride nasıl olacak?" soruyor. Küreye bir bakıyor falcı, 1970'lerde punklar bebeğini gezdiren kadının el arabasına bomba atıyor. Öte tarafta punklar var, arabalar devrilmiş. Kraliçe "gelecekte bu ülke böyle olacaksa hemen yok etmemiz lazım" diyor.

Televizyonda hangi programları izliyorsunuz?

Oğuz: Ben kafam iyi olmadıkça televizyon izlemiyorum. Zaten vaktimiz de olmuyor.

Tolga: Ben son bir ayda 15 dakika bile izlememişimdir.

Orkun: Ben BBC'deki "Later With Jools Holland"ı çok seviyorum.

Fener'in yeni transferlerine ne diyorsunuz?

Bülent: Süper (gülüyor).

Orkun: Nefret ederim toptan.

Tolga: Ben de kafam iyi olmadıkça çekemem.

Oğuz: Ben Beşiktaş'lıyım. Eskiden birçok maça gitmişliğim var. Bence en iyi taraftar Çarşı. Çok objektifim bu konuda.

Bülent: Evet çok objektifsin (gülüyor).

Albüm kapağında sapanıyla nişan alan bir çocuk var.

Oguz: O çocuk fotoğraf çekildikten sonra fotoğrafı çeken kızın kafasını yardı. Süper hiperaktif bir çocuktu. Fotoğrafı çekmek için yakalamak gerekiyordu yani. Kapakta kullanılan fotoğraf tek örnek zaten.

ÖSS'ye girecek bir arkadaşımla sizin geçen sene sınav öncesinde verdiğiniz konsere gelmiştik. Konserde öyle eğlenmiş ki sınava çok stressiz girmiş.

Bülent: Kazandı mı?

Evet.

Hepsi: Heeeyyyyy! (kahkahalar)

Tolga: Rashit kazandırır! L

Röportaj: Üner Altay

Kuzgun, Hayır Demeyi Bilen Adamla Geri Döndü

Lou Reed için *hayır* sözcüğünün yeri bambaşka. Yeni albümü The Raven'ın tanıtımı için New York'un mezbahalar mahallesinde düzenlediği sabah görüşmesindeyim. Masaya oturur oturmaz, restoranın başka bir köşesinde fotoğraf isteyen reklamcısına "Hayır, hayır, hayır" dediğini duyuyorum. Röportaj esnasında da bu hayırlardan daha epey duyacağız. 1979'da *The Bell* albümünü bitirip uzatırken şirketi Arista albüm üzerinde biraz daha çalışmasını teklif ediyor, o hayır diyor. 2000 yılında bu sefer o bir başka şirkete *Metal Machine Music*'i surround sound ile yeniden yayınlamalarını teklif ediyor, hayır yanıtı alıyor. Albüm kapağının içi de hayırlarla doluydu ve Creem'in albüm eleştirisi *No* sözcüğünün 800 defadan fazla yinelenmesinden oluşuyordu.

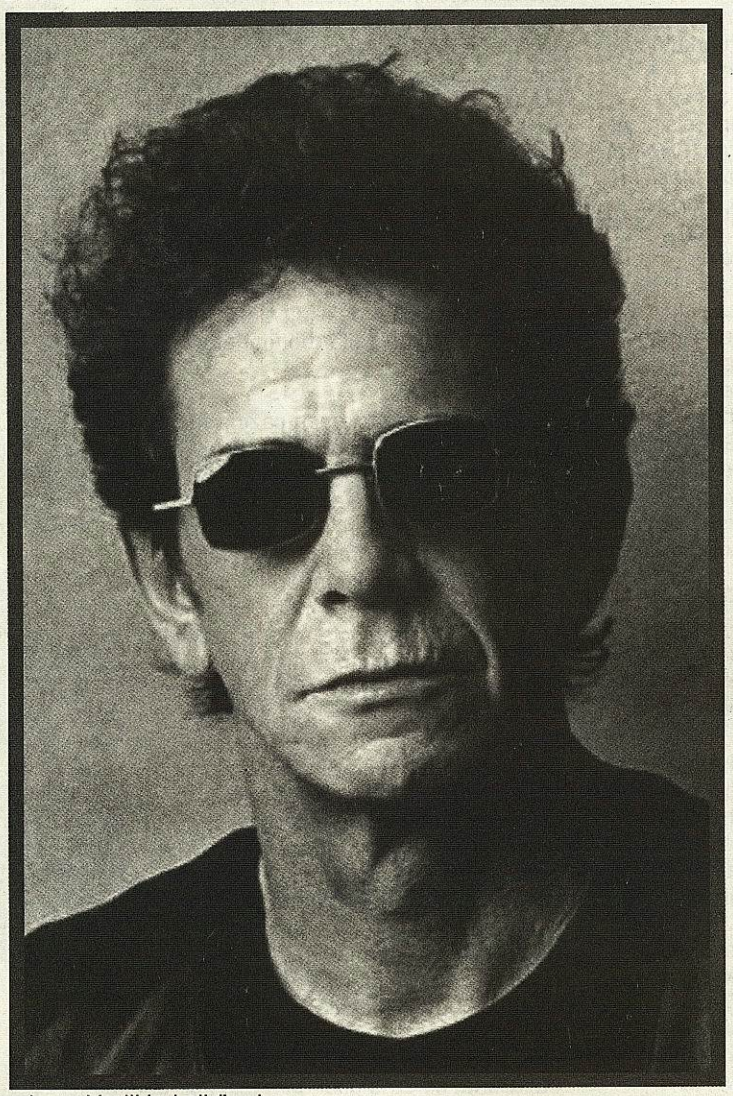

Sonic Youth'un Thurston Moore'u *Metal Maschine Music*'i en olumlu olumsuz albüm diye tanımlamıştı ve sanırım Lou Reed de en olumlu olumsuz sanatçı. Çünkü röportaj sırasında eğlence sözcüğü de hayır sözcüğü kadar sık yineleniyor. MMM için "İnsanlar, benim onu gerçekten sevmediğimi, bir plak anlaşmasından kurtulmak için yaptığımı falan söylediler. Alakası yok. Bunun nasıl olup da sevileceğini ya da hem bunu sevip hem de nasıl Perfect Day, Satellite of Love, Walk on the Wild Side gibi şarkılar yapılabileceğini bir türlü anlayamadılar. Neden olmasın ki?" diyor. The Raven da öyle, koca bir 'Neden olmasın ki?'

İki saatten fazla süren The Raven, Reed'in en uzun ve kapsamlı çalışması. Reed ve yapımcı Hal Willner yeni şarkıların yanı sıra iki de eski şarkıyı ekledikleri albümde, David Bowie, Laurie Anderson ve The Blind Boys of Alabama'nın değerli vokallerinin yanı sıra Willem Dafoe, Steve Buscemi, Amanda Plummer, Elizabeth Ashley, Fisher Stevens ve Kate Volk gibi isimlerin okuduğu şiirler ve kısa öyküler var. Reed ve grubu arka planda yaptıkları müziklerde trompetçi Steve Bernstein ve Onun New Yorklu, Lounge Lizards sonrası, suç ortakları Doug Wieselman, Paul Shapiro ve Jane Scarpantoni gibi müzisyenlerden destek alıyor. Nico'ya yazılmış tatlı aşk şarkısı *I'll Be Your Mirror*'ın yanına ürkütücü ve ruhani şirsellikteki *Black Angels Death Song*'u koyan, Velvet ile unutulmaz saldırganlıktaki *White Light White Heat*'i, sürpriz Glam Rock hiti *Transformer* ve kesintisiz melankolisiyle hatırlanan *Berlin*'i ya da kasıtlı bir vasatlık taşıyan *Sally Can't Dance*'i, ticari intiharı sayılan feedback senfonisi *Metal Machine Music*'i yapan adam bu tür tuhaf sıralamaların tabi ki yabancısı değil.

The Raven'ın ilk onbeş dakikasında, Dafoe tarafından okunan *The Conquerer Worm*'a, tek bir nota etrafında farklı oktavlarda gezinen ağır ve başdöndürücü gitarlar eşlik ediyor. *Overture*'da Wieselman'dan free jazz usulü yoğun notalar geliyor. Kısa bir Reed şarkısında kendi gençliğiyle karşılaşmak isteyen İhtiyar Poe (*Old Poe*) ve çello destekli *Prologue* ve tipik Lou Reed şarkısı *Edgar Allen Poe* bunları izliyor. Transformer'ın Perfect Day'ini bu kez The Johnsons'dan Anthony söylüyor. Change'de şöyle diyor Reed: 'Saçların dökülür / Kıçın sarkar / Taşakların büzüşür torbalarında.' Sonra da *Who am I* var: 'Yaşlıya dönüşürken genç bir adamdan / merak etmem gerekir neler getirecek geri kalan yaşamım ... merak ediyorum daha ne kadar katlanabilirim yaşama ... nefes alma gerekliliğinden sıkıldım / Terkedip bu vücudu özgür olmak isterim.' Bunu bir de *Candy Says*'de söylediklerileyle karşılaştırın: 'Vücudumdan ve bu dünyadaki gereksinimlerinden nefret etmeye başladım.'

The Raven, aslında tiyatro yönetmeni Robert Wilson'ın (Wilson daha önce de Tom Waits ile Burroughs'un Black Rider'ını sahneye koyan yönetmen Ç.N.) iki perdelik oyunu POE-try'den doğmuş. "Senaryoyu alıp tekrar, tekrar ve tekrar yazdık" diyor Reed. "Böylece izlenmesi için değil dinlenmesi için yeniden yazdık. Oyunda görülen şeyler artık duyulmak zorundaydı. Artık senaryo aynı değildi ama bu konuda endişeleniyor da değildik. Hayal gücü devreye girince duyulan daha da heyecanlı oluyor. Willner'in ses efektlerinden oluşan geniş bir koleksiyonu var, onlardan da yararlandık. Eski bir radyo oyunu gibi değil, daha üç boyutlu bir oyun tasarladık."

Yapımcı Hal Willner daha önce, 1997'de, Iggy Pop, Diamanda Galas, Christopher Walken, Marianne Faithfull, Gabriel Byrne ve Dr John ile yine bir Edgar Allen Poe (double) cdsi çıkarmış. Ayrıca 2000 tarihli Reed albümü

Ecstasy'de de çalışmış. Reed aslında Poe'yu her zaman esin kaynaklarından biri olarak göstermişti ve sadece onun için değil edebi kahramanları Hubert Selby Jr ve William S Burroughs için de bu böyleydi. Aslında Poe'nun korkulu hayaleti, Reed'in işleri üzerinde de epeydir dolaşıyor: *White Light/ White Heat*'ten *Lady Godiva's Operation*'da hastane makinelerini andıran ürkütücü vokallerden (The Raven'ın ses efektlerinde de benzerlerine sık sık rastlanıyor) The Raven'ın Lenore'sini ya da Annabelle Lee'yi çağrıştıran *I Heard Her Call My Name*'e, *The Blue Mask*'ın paranoyak sızlanmalarından, *Harry's Circumsision*'daki (*Magic & Loss*) kendini yaralayan çirkinliklere.

The Raven, sadece uzlaşmaz bir double set olmasıyla değil Reed'in ses teknolojisine ilgisini göstermesi açısından da *Metal Maschine Music*'e çok benziyor. Velvet döneminde kullandığı Gretsch Country Gentleman gitarı dahile pre-amp, tremolo ünitesi, iki ekstra pickup ve de avuçiçi vox distortion kutusu ile donanmıştı. *Metal Maschine Music* ile gürültü araştırmaları

> Thurston Moore Metal Maschine Music'i en olumlu olumsuz albüm diye tanımlamıştı ve sanırım Lou Reed de en olumlu olumsuz sanatçı...

bağlamında aletlere ilgisini doruğa çıkardı. Gitar feedbackleri üç tremolodan geçtikten sonra parçalara ayrılırken Reed, tape recorder'ın ton ve equalizer kontrolleriyle, bandın hızıyla oynuyordu. Kolayca ayırt edilir biçimde kayıtta stereo dengesi yoktu. İki kanalın da ses seviyesi farklıydı. Ses sık sık azalırken birden daha da yüksek bir seviyeyle geri dönüyordu (eğer kulaklıkla dinlememişseniz şölenin yarısını kaçırmışsınız demektir). "The Raven'da *A Thousand Departed Friends* adlı bir parça var ki benim mixing anlayışıma çok uyuyor, bütün parçaya yayılan dengesiz stereo" diye açıklıyor Reed. "İnsanların sadece dengeli şeyler istiyor olmasına inanamıyorum, delilik bu. Bu albümde dikkatli dinlerseniz bir dengesizlik var. Sadece o da değil, tek bir çalgıya yapılmış *zoom in*'ler de var mesela."

Fire Music, The Raven'da *Metal Maschine Music* ile doğrudan bağlantılı tek parça. "Fire Music gibi güçlü bir şey yapmak zorundaydım, çünkü o hep oradaydı. 11 Eylül'den iki gün sonra yapıldı ve ben bulunduğum binadan her şeyi izledim. Birtakım programlarla cebelleşip duruyordum. Gitarda yaptıklarımı bu programların da yapmasını istiyordum. Eski tape recorderlarda altı hız vardı, programda ise kare kare gitmek zorundasınız. Ama anahtarın değişmesini istemiyordum, bu yüzden de bir yığın gitar efekti ekledim." Reed'in bu parçaya dair heyecanını arttıran iki şey olmuş. Biri 2000'de *Metal Maschine Music*'in yeniden yayınlanması diğeri de Alman Yeni Müzik topluluğu Zeitkratzer'in Ulrich Krieger tarafından uyarlanmış eseri çalması. "Uyarlayıp çalabilir miyiz dediler, ben de yapılamaz dedim. Bir deneyelim sana da bir örnek göndeririz dediler ve gerçekten de müthiş olmuştu. O kaydı bilmediğimi sanıyorlar ama biliyorum. O yüzden de onlarla sahneye çıkıp çaldım. Adamlar nasıl yaptılarsa her şeyi uyarlamışlardı, Bir saat boyunca onları zevkle dinledim, sonra çıkıp gitarımla 3-4 dakika çaldım. Çok güzel oldu, bir tek gitar bütün her şeyin yerini almıştı."

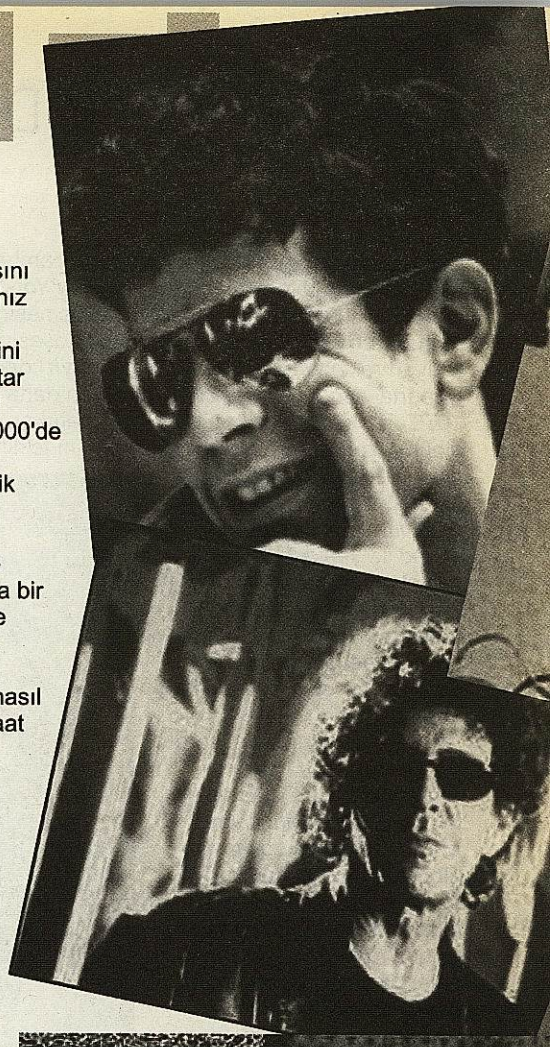

Reed'in Ornette Coleman cazına düşkünlüğü üniversite yıllarında başlamış. Altmışlı yılların başında Reed yayınladığı kolej gazetesini, Coleman'ın 1959 tarihli The *Shape of Jazz To Come* albümünde yer alan *Lonely Woman* şarkısından esinlenerek 'Lonely Woman Quarterly' koymuş. The Raven ile efsane cazcıyla çalışma olanağı bulmuş nihayet. "Altmışlarda Ornette'nin peşinde dolanır dururdum" diye itiraf ediyor. "Çaldığı kulüplere param yetişmezdi ama pencere aralarından Billy Higgins, Charlie Haden ve Don Cherry ile çaldıklarını dinlerdim. *Free Jazz*'ı (Coleman, 1960) duyduktan sonra gitarı onun saksafonu çaldığı gibi çalmak istedim. Bana en sevdiğin şarkı ne diye sorsanız *Lonely Woman* derim. Kafamda çalıp durmadığı bir günüm olmamıştır. O yüzden Ornette ile çalışmak büyük meseleydi. R&B esintili *Guilty* şarkısının 7 versiyonuyla bir albüm yapmayı isterdim. Bir tane davullarla, bir tane gitar, bir vokal, bir bas, bir tane daha öbür gitarla ve bir de hepsiyle birden. Bizim seçtiğimiz daha basit bir versiyondu ve Willner'ın clear room version dediği bir başkasıyla kafa kafayaydı. Bunu çalmak Onun için o kadar kolaydı ki. Çok kolay. Gözyaşlarına boğdu beni. İnsanlar o anahtarın saksafon çalanlar için tam bir baş belası olduğunu söylediler. Ama Ornette için değil, Onun için çocuk oyuncağıydı."

Bu durum Reed'in 1979 albümü *The Bells* ile de ilginç bir paralellik oluşturuyor. Albüme ismini veren şarkıda (ki yine Poe'nun aynı adlı eserinden esinlenmişti) trompeti Don Cherry çalarken bir şarkı da Cherry ile birlikte yazılmıştı. "Ne tuhaf adamdı Don" diye anımsıyor Reed. "Bir kere onun

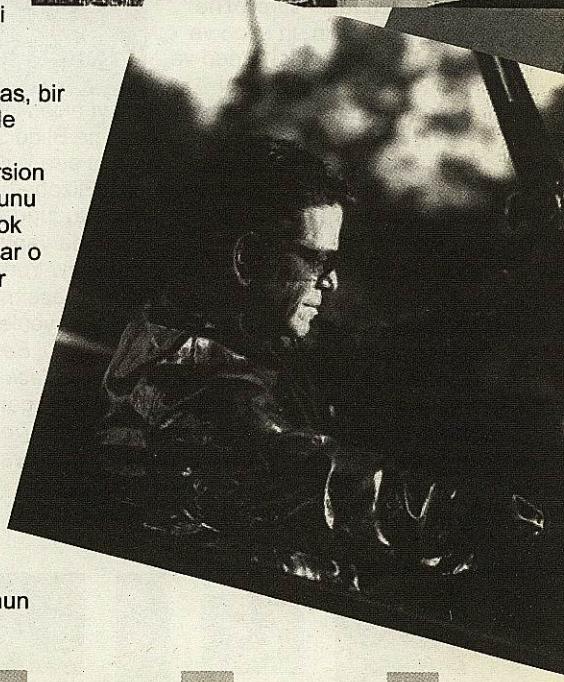

başka birisiyle çalamazsın. Ama çok az müzisyen o kadar iyidir, kabul etmek lazım. Ne zaman onun gibi biriyle bir araya gelsem olabildiğince çok şey almaya çalışırım. Don üç nota ile, başkalarının bin notayla yapabileceklerinden daha fazlasını yapardı. Çalıştığım grubun saksafoncusunu tanıyormuş. Bazen onun arkasında çalıyorlardı. Almanya'da *The Bells*'i yaparken oraya geldi. 'Hey Lou' demişti, 'hepimiz anamızın a..ndan geliyoruz.' Ben de bu bilgiyi bizimle paylaştığın için çok teşekkürler dedim. O kayıtta bu tuhaf selamı atlattıktan sonra çok eğlenmiştik. Bizimle *Bottom Line*'ı çaldı. Los Angeles'ta da bizimle çaldı. Bir yerlerde beraber çaldığımız bir *Take a Walk on the Wild Side* kayıdı da olacak. Ağzımı açtığım anda trompeti duyabiliyordunuz. Üzerine çalacağı trompeti duymanız lazım, müthiş bir müzisyendi. Tanrım, her şeyi o kadar kolaylaştırıyordu ki - sadece birkaç notada... Ama enstrümanı da öyle, insanın kalbini sızlatıyor."

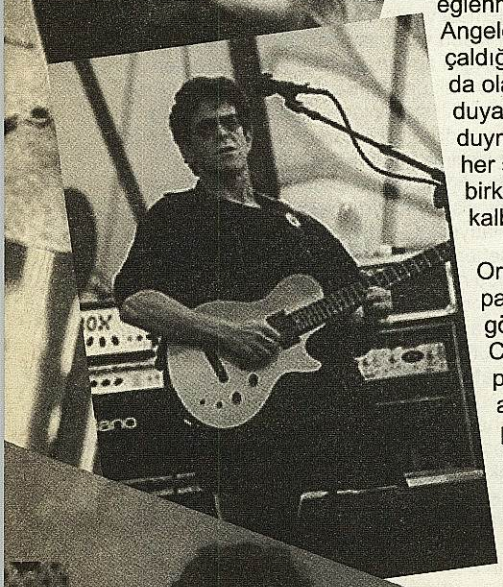

Orijinal albümde dokuz dakikadan fazla süren parça Reed'in de en deneysel ve en hor görülmüş çalışmalarından biri. Parçada Cherry'nin minörleri Reed ve ikinci gitaristin pedalından çıkan gür gitarları okşarken aynı anda, yüzeyin hemen üstünde yıldırım gibi bir perküsyon duyuluyor. Bizans Korosu gibi gelen seri vokaller ise bitimsiz gotik gürültüyü sessizliğe dönüştürürken adeta Scott Walker'ın art song dönemi eserlerini anımsatıyor. Parçanın kapanışında yoğun crescendo davullar bulanık bir noise kısmına yer açarken (bu kısım Raven'daki *The Cask*'in bitişine de benziyor) yerinde bir fade out için tam zamanında birkaç keyboard akoru tekrar otaya çıkıyor. "Benim en sevdiğim parçalardan biri" diyor Reed. "Bayılırım o parçaya. Onu canlı da çaldık. Stüdyoda kendiliğinden ortaya çıkan bir parçaydı (*Coney Island Baby* gibi). Çok duygusal bir şey var o parçada, Don'un sızlanan trompeti...Tanrım, ne büyüleyiciydi."

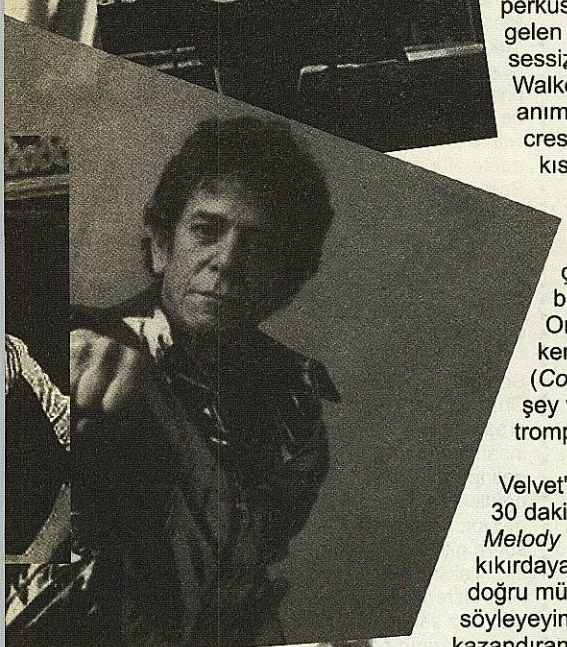

Velvet'in Exploding Plastic Inevitable'da çaldığı 30 dakikalık, hiç bitmeyecekmiş gibi gelen *Melody Laughter*'ı hatırlatınca Reed kıkırdayarak şöyle diyor: "Bayılırım o işe. Ama doğru müzisyenlerle olursa. Bahsi geçtiğine göre söyleyeyim, bana daha geniş ve uzun tecrübeler kazandıran şeyler bunlardı. Bu yüzden The Raven da o şekilde başlıyor. Ve aslına bakılırsa bunu da daha önce düşünmemiştim. *The Bells*'in başlangıcı da aynı. The Raven'ın uvertüründeki ethosla aynı şey."

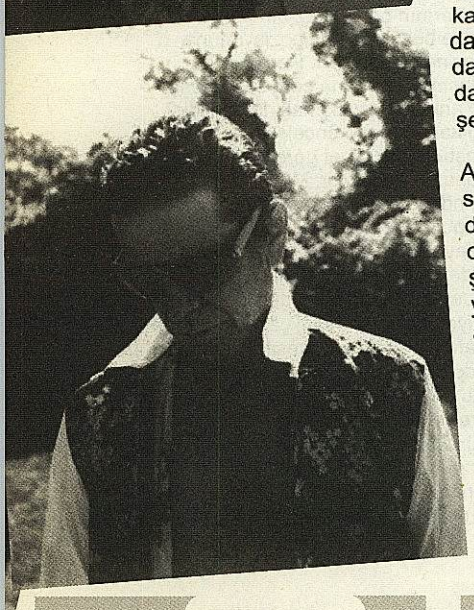

Aklıma sürekli Reed'in The Raven hakkında söyledikleri geliyor. "Sıkıştırılmış ya da dengelenmiş değil. Öteki biçimlerde de eğlenmek olası. Keşfedilmemiş bir bölge ya da onun gibi bir şey işte." Bunu aslında Reed'in bütün sanat yaşamı için söyleyebilirsiniz, sadece teknik anlamda da değil. *The Murder Mystery*'yi *Afterhours* ile, *Transformer*'ı *Berlin* ya da *Metal Maschine Music* ile dengelemiyordu, çünkü bunlar birbirini dengeleyecek albümler değildi. Bir nazım plan olarak dengesizliği araştırıyordu. 1970'te yazdığı ve Brian Epstein, Jimi Hendrix, Brian Jones ve Janis Joplin'in ölümlerini konu *Ladies* (1973'te Robert Somma tarafından basılan ve Rock'n'Rollun Ölüm Kütüğü altbaşlığıyla yayınlanan *No One Waved Goodbye* adlı kitaptan) kanıt olarak gösterilebilirse bunun bir hayatta kalma taktiği olduğunu da iddia edebiliriz. "Hendrix onu olduğu yer hariç her yere götürmesi konusunda izleyicisine güvenmişti" diye yazıyor Reed. "Ama kendi yolculuklarına değil de onların yolculuklarına çıkmakta ısrar edince, soytarı diye bağıran kendisiyle yüz yüze geldi. İnsan en tepeye çıktıktan sonra maskeleri değiştiremez. Aşık bağlılık talep eder, değişimi ön şart olarak koymadıkça karısını aldatan koca muamelesi görürsün. Doğru zamanda sunulursa, mantıksızlığı mantık olarak da kabul edebilirsin. Ama çürümüş şeftaliler arasında olgun meyve olmak da pek fayda etmez."

Bob Dylan ve Neil Young da benzer stratejiler izlemişti. Young için yumuşak country esintili albümü *Harvest*'tan sonra kaba bir albüm olan *Time Fades*'i çıkarmak da maceracı bir hareketti ama onun Reed'in kariyerinin radikalliğine yaklaşması olanaksız. Yetmişlerde *Homegrown* albümünün yayınlanmasını fazla karanlık diye ertelemesi de bunu gösteriyor. Reed, Stones'un Annemin Küçük Yardımcısı diye şarkılar yaptığı dönemde eroin hakkında, altmış yaşında ise kıçının sarkması ya da taşaklarının büzüşmesi hakkında şarkılar söylerken hiçbir zaman böyle kısıtlamalara olanak tanımadı.

> "...Çürümüş şeftaliler arasında olgun meyve olmak da pek fayda etmez..."

"Ornette'nin *Guilty*'deki çalışı hakkında söylediği başka bir şey daha hala aklımda : 'Bütün bir kayıt koyduk çünkü düşünceleri çok uzun. Yani, evet burada yaptığı şeyi sevdim. Şunu kesip şuraya korsak olur, diyemezsiniz. Ona bunu yapamazsınız. Onu ve düşüncesini olduğu gibi kabul etmek zorundasınız, çünkü onunki upuzun tek bir düşünce, araya giremezsiniz. Aslında bana uyar, çünkü benimkiler de öyle."

Bu sözler Reed'in *Sister Ray* ya da *Like A Possum* gibi uzatılmış, tek vuruşluk, doğaçlama parçalara olan ilgisi hakkında da 35 yıllık müzik yaºamı hakkında da bir şeyler söylüyor. Velvet Underground & Nico döneminden The Raven'a dek her şeyi kapsayan, sadece çeşitlilik adına ortaya sürülmemiş, evrilmiş, çevrilmiş, devrilmiş - tek bir upuzun düşünce. Sıkıştırmaya, arasına girmeye yeltenmeyin, olduğu gibi kabul edin.

Alan Licht'in makalesinden çeviren:
Cahit İnal
Kaynak: Wire, Şubat 2003

Beren Özel

cat power

"Yaratıcılığın bitmediği yere geri dönüş"

Duyarlılığın, açıksözlülükle buluştuğu yerde dünyayı, olan biteni anlamaya çalışan kız, küçükken yemek yemeyi sevdiği için anneannesinden yemek aşırırdı, cinayet hikayeleri yazardı ve en hızlı koştuğuna inanırdı. Kırılgan ama kendini ifade etmekten kaçınmayan, tatlı ama gerektiğinde acısının sesini yükselten..

Asıl adı olan Charlyn-Marie'yi 12 yaşındayken degiştirip Chan ("Şown" diye okunuyor) Marshall diye kendini dünyaya tanıtan müzisyen, Cat Power'ın %99'udur. Atlanta'da doğan Chan, aslında nomadik bir ruh haline sahip. 7 yaşından 19 yaşına kadar 12 farklı yerde yaşamış olduğu göz önünde bulundurulursa yerleşik düzen kavramının gelişmemesini yadırgamamak gerekir. Bohem olduğu kadar sorunlu annesi ve babası arasında gidip gelirken müzik de yapıyordu. Ama bu işe gerçekten girişmesi, liseyi bıraktığı için babasının onu evden atınca kendini New York'ta bulmasıyla oldu. Sonic Youth bateristi Steve Shelley desteğiyle ilk iki albümü **Dear Sir** (1995) ve **Myra Lee** (1996) piyasaya çıktı. Ama melankoli aşığı büyük bir hayran kitlesine ulaşması, Matador Records'dan 1996 tarihinde çıkan **What Would The Community Think** ve kritiklerin öve öve bitiremedikleri 1998 tarihli **Moon Pix** albümleriyle gerçekleşti. 2000 yılında yine Matador Records'dan, Rolling Stones, Velvet Underground, Michael Hurley, Smog coverlarının bulunduğu **The Cover Records** aldı albümü çıkardı. Yeni bir albüm çıkarmak rahatlatıcı olsa da, beraberinde nasıl olabileceği önceden belirlenemeyecek konserler dizisi de demekti onun için. Bu kedi gücünün döndürdüğü dilde külfet demek.. Ünsüz kalmak için çabalayan bir ünlü olabilir mi? Bu birçok Chan Marshall zıtlığından biri..

Bütün bu süreç içerisinde Chan büyüdü ve birtakım fiziksel değişimler geçirdi. Kısa saçlı ortaokul kızı iken, romantik ama utangaç Juliette Binoche oldu. Şimdi ise uzayan saçları ve kirpiklerine kadar dökülen kahkülleriyle Audrey Hepburn'ü andırıyor.

"Özgürsün"

Yaptığı röportajlarda şarkılarını sahnede, seyirci önünde çalmaktan duyduğu rahatsızlığı belirten Chan, buna sadece yapmak zorunda olduğu için katlandığını söylüyordu. Cover Records albümünden sonra çıktığı turun son olabileceğini, uzaklara gidebileceğini belirtip, bunu daha önce de yaptığını söylerken müziğin tek cevap olmadığı günleri işaret ediyordu. Bu tür gidip gelmelerin sonucunda, bence ait olduğu, kural ve sınır olmayan dünyaya geri döndü. 5 sene içinde yazdığı yaklaşık 40 şarkıdan "insanlar için daha rahat olacağını düşündüğü" 14'ünü toparlayıp, 18 Şubat 2003 tarihinde prodüktörlüğünü Adam Kasper'ın (Pearl Jam, Foo Fighters, Queens of the Stone Age) yaptığı, **You Are Free** adlı albümle varlığını hatırlattı. Halbuki biz hiç unutmamıştık.

Albümün adı, bilinesi olduğu kadar uyarıcı nitelikte olan bir cümle olmasının yanı sıra, geçmişin acı ve yükünden sıyrılmamızı ya da barış yapıp ileriye bakmamızı öneren bir imge.
Piyano ağırlıklı bu albümde, yine hiç-kimseye-benzemeyen-sesi ön planda. Arka planda hiçbir projeye hayır demeyen ve bu sefer de bateri çalan Dave Grohl (Speak For Me, He War, Shaking Paper) ve vokalde

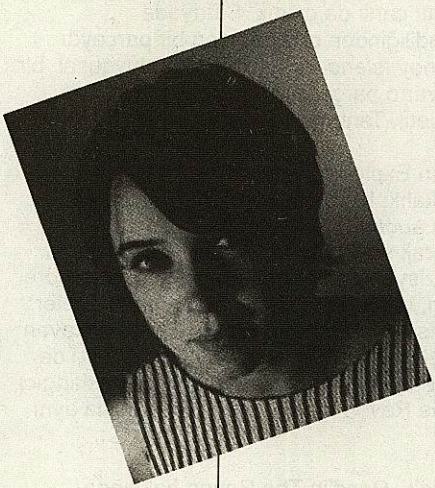

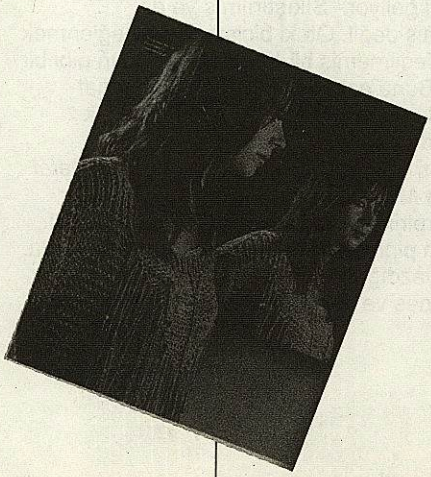

eşlik eden Eddie Vedder (Good Woman, Evolution)'ın yardımları da paha biçilmez. Yine de albümün tamamına bakıldığında bu bir grup çalışmasından çok, Chan Marshall'ın tatlı hüznünün, bitmeyen kalp kırıklığının ve iç çelişkisinin eseri diye tanımlanmalıdır. İsmindeki her harf için acı çektiği düşünülebilir. Ama bu yalnızca kurgusal bir yanılgı olur, çünkü onun acısının sınırları çok daha geniş: insanoğlu..

Albümün giriş şarkısı "I Don't Blame You", şarkıcının psikolojik çöküntü yaşama ihtimali yüksek olan konser performanslarıyla ilgili olarak, üçüncü bir kişinin kendisinden özür dilemesi ya da bir hayranından gelen mektubu yorumlaması olabilir. Karmaşık benliğini açıklamak istemesinden gelen dürüstlük ön planda. Ardından gelen "Free" ise renkli sloganlar eşliğinde neredeyse dans edilebilir bir şarkı. Sevginin varlığının bir ilişkinin yürümesi için tek neden olmadığını, "iyi bir kadın olmak için" sevgilisinden ayrılacağını söyleyerek anlatıyor "Good Woman"da. Arka vokalde "Better Man"e karşılık olarak "I want to be a good man" diyen Eddie Vedder'a 10 yaşındaki Maggie ve Emma eşlik ediyor ve bu sayede de çok boyutlu bir şarkı oluşuyor. "Fool"'un bitişiyle "He War"'un başlangıcının yarattığı uyum da göze çarpan etkenler arasında. Dave Grohl'un bateri çalışıyla daha da önem kazanan bu şarkı Chan Marshall'ın yazdığı en melodik şarkılardan. Yakında Cross Bone Style gibi bir klip çekmesi bekleniyor. "Maybe Not"'taki piyanonun yönlendirdiği anlarda, "we can all be free/maybe not with words/maybe not with a look/but with your mind" sözleriyle adeta albümün ana temasını açığa çıkarıyor. Beş çocuğun trajik hayatından kesitler sunan ve bence albümün en hüzünlü şarkısı olan "Names" ile başlayan yavaşlama "Half of You" ve "Keep on Runnin'" ile devam ediyor. Eddie Vedder'in Leonard Cohenvari tonlamasıyla eşlik ettiği "Evolution" da başarılı bir bitiş oluyor.

Son albümüyle birlikte, 31 yaşına basan Chan için olgunlaştı söylemleri kritikler arasında yaygınlaşmaya başlasa da, insanların yenilgisine yeni bir bakış açısı getirip, "aynı şeyi söylemeyi öğrenmeyi öğütlerken de olgun değil miydi" sorusu akla geliyor. Bir gece önceki partiyi düşündükten sonra gitmeye kalkıp gidemeyen (water & air), ilişkilerin bitişini görmeden kendini kaybettiren kızın, kendi konseri sırasında aralıksız şarkı söylediği için grup elemanlarının onu yalnız bırakması üzerine öylecene büzülüp fetus pozisyonuna geçmesine şaşmamalı. Hem belki olgunlaşmak tanımına geriye, en başa dönüp anlamaya çalışmak da dahildir? Albüm kapağı daha öncekilerle karşılaştırılınca, "Evet gerçekten bir değişim söz konusu" dedirtiyor. Moon Pix kapağındaki çiçekler arasında uzaklara bakan pozundan ve toplum karmaşasını simgeleyen What Would the Community Think'den sonra, bu albümünün sunuş şeklinden iç huzur ve sevgi temalarının hakimiyeti beliriyor. Kolaj çalışmalarından rahatlatıcı fotoğraflara, pasif saldırganlıktan barış dolu çocukluk günlerine dönüş söz konusu belki de.. Birçok kattan oluşan **You are Free**'yi sindirmek zaman alsa da, üzüntüyü "üzünçlü" olmaya dönüştüren Cat Power'ın bu albümle de sabahın ilk saatlerinden gecenin sonuna doğru olan yolculuklarda gerekli olanlar listesine girdiği kesin. L

dada manifesto 1918*

(*Editör, bir dadaist olarak burada ifade edilen fikirlerin hiçbiriyle özdeşleşmediğini ısrarla belirtmek ister)

manifesto

Tristan Tzara

...İlerlemeyi, Yasayı, Ahlakı ve birtakım çok zeki insanların pek çok kitapta, nihayetinde, her şeye karşın herkesin kendi kişisel bumbumuna göre dansettiğini ve kendi bumbumu konusunda haklı olduğunu söylemek için üzerinde tartıştığı diğer tüm üstün vasıfları da hatasız şekilde hatmettim: Sağlıksız merakın tatmini; açıklanamayan ihtiyaçlar için özel çanların çalması; banyo; maddi sıkıntılar; hayatta yankı yapan bir mide; hayvan idrarı esaslı aşk iksirleriyle yağlanmış, sessiz reveranslar yapan hayalet orkestrasının muhteşem finali olarak tasarlanmış mistik değneğin otoritesi.
Bir meleğin mavi tek camlı gözlüğüyle, bir marklık (*geçerli kura göre, bugünkü değeri 4.50 mark) ortak minnet duygusu uğruna hepsinin içini oyup çıkardılar.
Şayet herkes haklıysa ve bütün haplar yalnızca Pembe ise, bir kez olsun haklı olmamayı deneyelim. İnsanlar, yazdıklarını mantıksal şekilde açıklayabileceğini sanıyor. Fakat, bu son derece izafi. Düşünce, felsefe açısından iyi bir şeydir, ancak izafidir. Psikoanaliz tehlikeli bir hastalıktır, insanın gerçek karşıtı eğilimlerini öldürür ve burjuva sınıfını sistematize eder. Mutlak Hâkikat yoktur. Diyalektik, bizi zaten her durumda benimsemiş olacağımız fikirlere götüren (bayağı şekilde) eğlenceli bir makinedir. Acaba insanlar gerçekten mantığın kılı kırk yaran inceliğiyle hâkikati göstermiş ve fikirlerinin doğruluğunu kanıtlamış olduklarını mı sanıyorlar? Mantık duyularla doğrulanmış olsaydı dahi, bu yine de organik bir hastalık olarak varlığını sürdürecekti. Bu unsura filozofların da eklemek istediği bir şey vardır: Gözlem gücü. Gelgelelim, aklın bu muhteşem niteliği kesinlikle kudretsizliğinin bir kanıtıdır. İnsanlar gözlemler, şeylere bir veya birkaç bakış açısından bakar, bunları varolan milyonların arasından seçerler. Tecrübe de olasılığın ve bireysel yeteneklerin sonucudur.
Bilim spekülatif bir sisteme dönüştüğünde ve aslında yararsız, ancak bireysel olan faydalanmaya dayalı karakterini yitirdiğinde bana iğrenç geliyor. Zayıf nesnellikten ve uyumdan, her şeyin her zaman düzen içinde olduğunu düşünen bilimden nefret ediyorum. Devam edin, evlatlarım, insanlık... Bilim doğanın hizmetkârları olduğumuzu söyler: Her şey düzen içinde; hem savaşın, hem de sevişin. Devam edin, evlatlarım, insanlar, güzel zarif burjuvalar ve bâkir gazeteciler... Ben sistemlere karşıyım; en kabul edilebilir sistem, prensipte insanın hiçbir sistemi olmamasıdır.

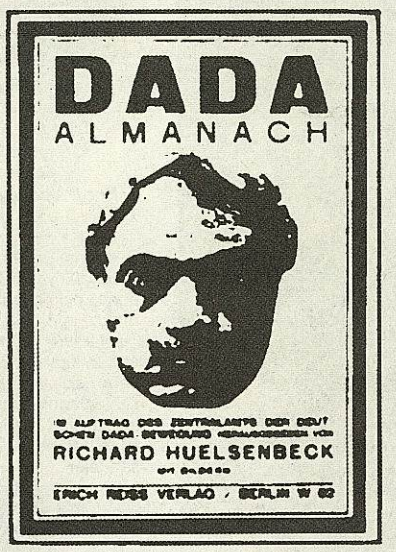

Dadaist Kendiliğindenlik

Hayata karşı umurumda değil tavrı adını verdiğim şey, herkesin kendi işine baktığı, aynı zamanda başka bireyselliklere de nasıl saygı gösterilmesi gerektiğini ve hatta kendisini nasıl savunması gerektiğini bildiği, çift adımın milli marş veya hurdacı dükkanı olduğu, telsizden (tel-siz telefon) Bach füglerinin yayıldığı, aydınlatılmış genelev reklamları ve afişlerinin bulunduğu, orglardan Tanrı için karanfil tohumlarının atıldığı, bunların tümünün aynı anda ve fotoğrafın ve tek taraflı din öğretisi kitapçığının yerini alarak gerçek anlamda meydana geldiği bir düzlemdir.
Etkin sadelik.
Alacakaranlığı yalayan, bal ve dışkıyla dolu kocaman ağızda yüzen ışığın derecelerini ayırt edebilme yetersizliği. Ebediyet ölçeğiyle karşılaştırıldığında, her eylem anlamsızdır (şayet, düşüncenin sonucu son derece saçma ve gülünç olan bir maceraya atılmasına izin verirsek bu, insanın yetersizliğinin bilincine varmasında önemli bir etkendir). Hayat, ne bir hedefi, ne de ilk doğumu olan kötü bir şaka olmasına karşın, bizler tıpkı pak kasımpatıları gibi kötü bir pazarlığı en iyi kârı elde edecek şekilde kapatmamız gerektiğine inandığımızdan, tek anlaşma temelinin sanat olduğunu ilan ettik. Sanat, biz, manevi tarafı kuvvetli eski kurtların yüzyıllardır savurganca ona atfettiğimiz öneme sahip değil. Sanatın hiç kimseye bir zararı dokunmaz ve ona ilgi duyabilen kişiler salt okşamalarla ödüllendirilmekle kalmaz, aynı zamanda konuşmalarına konu olan ülkeyi insanlarla doldurma konusunda harika bir şansı da yakalamış olurlar. Sanat özel bir şeydir, sanatçı bunu kendisi için yapar; kapsamlı çalışma, gazetecinin elinden çıkma bir üründür ve çünkü, şu anda canım bu canavarı yağlı boyalarla karıştırmak istiyor: Kağıttan tüp, bastırıp sıktığınız ve otomatik şekilde nefret, ödleklik ve habislik akıttığınız metali taklit ediyor. Sanatçı veya şair, yoğunlaşarak bu ticaretin tezgâhtarına dönüşmüş kütlenin zehrinden haz alır; tüm bunlar dönüşüm geçirmezliğini kanıtladığından, kendisine edilen hakaretlerden de memnuniyet duyar. Gazetelerde kendisinden övgüyle bahsedilen yazar ya da sanatçı yapıtının anlaşıldığı düşüncesini taşır: Kamu yararına sunulmuş bir paltonun sefil astarı; hayvansı olanla, alçak içgüdülerinin kuluçkasına yatmış hayvanın kızgınlığıyla işbirliği eden at sidiğini örten paçavralar. Kendisini baskı mikroplarının yardımıyla çoğaltan gevşek, tatsız ten. Doğalarımızdaki ağlayıp sızlanan eğilimlere şiddet uyguladık. Bu tür her sinsice sızma girişimi, yumuşak ishaldir. Bu tür sanatı teşvik etmek, onu hazmetmektir. Asıl ihtiyacımız olan şey, sonsuza dek yanlış anlaşılacak güçlü, dobra ve açık-seçik yapıtlardır. Mantık karmaşıklaştırmadır. Mantık her zaman hatalıdır. Kavramların ve sözcüklerin sathi ipliklerini hayali sonuçlara ve merkezlere doğru çekiştirir. Bağımsızlığı boğan muazzam bir tespih böceği olan zincirleri, insanı öldürür. Sanat, mantıkla evli olsaydı hâlâ kendi bedenine ait olan kuyruğunu içine çekerek ve yutarak ensest yapıyor, kendi içinde zina işliyor olacaktı ve mizaç, Protestanlıkla katranlanmış ve üzerine tüy dikilmiş bir kabusa, bir anıta, ağır, grimsi bağırsak kütlelerine dönüşecekti....
Ancak masumlar olarak hayata geçirdiğimiz, şu küçük ve bizleri güzel kılan hâkikat olan adaletsizliğin yumuşaklığı, coşkusu ve hazzı: Hilekârız ve parmaklarımız uysal ve tıpkı o sinsi ve hemen hemen sıvı haldeki bitkinin dalları gibi kayıp gidiyor; sinikler bu adaletsizliğin ruhumuzun varlığının bir belirtisi olduğunu söyler. Bu da bir bakış açısı; ancak, neyse ki tüm çiçekler aziz değil ve bizim içimizdeki ilâhi şey, insan karşıtı eylemin uyanışıdır. Burada bahsettiğimiz, maskeli hayat balosuna, lütuf mutfağına, beyaz, kıvrak veya etli butlu kuzinlerimize dadanan beyefendinin düğme deliği için hazırlanmış bir kağıt çiçek. Bizim seçmiş olduklarımızdan kâr sağlıyorlar. Karşıt kutupların aynı anda uyuşmazlığı ve birliği gerçek olabilir. Şayet bu bayağılığı, şehvet düşkünü, kötü kokan ahlakçılığın parçasını dile getirmeye kesin kararlıysak. Ahlakın da, tıpkı zekânın diğer tüm bulaşıcı ürünleri gibi, dumura uğratıcı bir etkisi vardır. Ahlak kuralları ve mantık tarafından idare edilmek, bizi burjuvanın boğazına kadar battığı yaratıklar olan ve sanatçılara açık durumdaki şeffaf ve temiz camdan yegâne koridorları kirleten beş para etmez sıçanlar durumundaki polislere esaretin kaynağı kayıtsız kalmaktan başka bir şey yapamayacak hale getirdi.
Herkesin haykırması gerek: Yapılması gereken muazzam derecede tahripkâr, olumsuz bir iş var. Silip süpürmek, temizlemek.
Yüzyıllardır yakıp yıkan haydutların eline bırakılmış bir dünyanın aptallığını, saldırgan, katıksız aptallığını atlatmamızın ardından bireyin temizliği maddi bir şekil alıyor. Bu, ne bir amacı, ne de planı olan düzensiz bir şey: Kontrol altına alınamayan aptallık, çürüme. Güçleri sözcüklerde saklı olanlar ya da kuvvetli olanlar hayatta kalacak, çünkü onlar kendilerini hemen savunabilir; kollarının bacaklarının ve hislerinin çevikliği, elmastan yontulmuş bağırlarında yanıp tutuşuyor.
Ahlak kuralları, adeta fillerin ve gezegenlerin boyutlarına erişen iki balona dönüşen ve insanların iyi olarak nitelendirdiği,

dada manifesto 1918*

hayırseverliğin ve merhametin doğmasına yol açmıştır. Bunlarla ilişkili hiçbir şey iyi değildir. İyilik, sarih, açık ve kesindir ve uzlaşmaya ve politikaya karşı acımasızdır. Ahlak her insanın damarlarına çikolata zerk eder. Bu görev doğaüstü bir güç tarafından değil, fikir tacirleri ve akademik tekelciler tröstü tarafından buyurulmaktadır. Duygusallık: Bir grup sıkılmış ve kavga eden insan görüp, çare olarak takvimi ve bilgeliği icat ettiler. Şeylere etiketler yapıştırarak, filozofların savaşını serbest bıraktılar (para dilenen, ortalama ve titiz hesaplanmış ağırlıklar ve ölçümler) ve bir kez daha merhametin, tıpkı iğrenmeyle ilintili ishal gibi, sağlığa zararlı, iğrenç ve güneşi leşle sıvama eylemi olduğu anlaşıldı. Felsefi düşünce fabrikalarından yayılan şu kokuşmuş güneşin pisliklerine karşı tüm kozmik güçlerin karşı duruşunu ve varolan kaynakların tümüyle ölümüne savaşı ilan ediyorum

Dadaist İğrenme
Ailenin olumsuzlanmasına olanak veren her iğrenme ürünü Dada'dır; İnsanın yıkıcı eylem içinde tüm varlığını ortaya koyan yumruklarıyla protesto etmesi: **DADA**; kolaycı uzlaşmanın ve iyicil davranışların cinsel iffet taslayıcılığıyla o ana kadar reddedilmiş tüm zenginliklerle aşinalık: **DADA**; mantığın feshi, yaratım gücü olmayanların dansı: **DADA**; uşaklarımız tarafından değerler adına inşa edilen her türlü hiyerarşi ve toplumsal eşitlik: **DADA**; her nesne, tüm nesneler, duygular ve belirsizlikler, her hayalet ve paralel çizgilerin kati şoku onun savaşımının araçlardır: **DADA**; belleğin feshi: **DADA**; arkeolojinin feshi: **DADA**; peygamberlerin feshi: **DADA**; geleceğin feshi: **DADA**; kendiliğindenliğin anlık bir ürünü olan her tanrıya mutlak ve tartışmasız şekilde inanmak: **DADA;** bir ahenkten başka bir düzleme zarafetle ve önyargısız sıçrayış; gramofon plağı gibi havaya fırlatılan bir sözcüğün, feryadın yörüngesi; ciddi, korkak, çekingen, coşkulu, kudretli, kararlı veya hevesli olmasından bağımsız olarak, anın saçmalığı içinde varolan tüm bireyselliklere saygı duymak; insanın kendi kilisesini her türlü gereksiz ve hantal aksesuardan arındırması; kırıcı veya müşfik bir düşünceyi tıpkı parıldayan bir çağlayan gibi kusup çıkarmak ya da tamamıyla aynı şey olan canlı tatmin duygusuyla, damarlarında mavi kan dolaşan böceklerden arındırılmış ve baş meleklerin cesetleriyle allanıp pullanmış çalılıklarda aynı yoğunlukla ve insanın tüm ruhuyla onu besleyip büyütmesi. Özgürlük: **DADA DADA DADA**; insanı iki büklüm yapan acıların kükreyişi, zıtlıkların ve tüm çelişkilerin iç içe geçmesi ve alâkasız şeyler: **HAYAT**.

TRISTAN TZARA

SYF.1 RESİM ALTI:

İlk okumanın programı, 1918.

Tzara'nın manifestosu aşağıdaki küçük notla birlikte ilk kez Aralık 1918'de *Dada 3*'te yayımlanmıştır:

Bu manifesto, 23 Temmuz'da Zürih'teki Meise'de Tristan Tzara tarafından okunmuştur: Dadaizm. Bu tür manifestoların doğası gereği taşıdığı ciddiyetsizlikle, son derece bayağı olan yeni bir "izm"in tüm skandalları ve reklamlarıyla kuşatılmış geçici bir çılgınlık fikrini tanıtmak üzere, gazeteciler kendilerini hayret içinde bırakan ve istenen soyutlama düzeyine çıkarmayı başaramadıkları bu yeni sanat yoğunluğuna Dadaizm adını verdiler. Onları dünyaya açılan kapıyla karşılaşmış bebeklere dönüştüren (hiçbir anlamı olmaması gibi basit bir gerçek nedeniyle) bir sözcüğün büyüsü (DADA); olağan konudan kaçma eğilimlerini hayata geçirmelerini izin vermeyecek yoğunlukta bir saldırı.
Manifesto'nun, Tzara'nın Paris'e geldiğinde kendileriyle birlikte varolma güçlüğünün farkına vardığı çağdaşları üzerinde olağanüstü bir etkisi olmuştur. Breton, *Entretiens*'de (Konuşmalar) şunları yazmıştır: "O sıralarda bazılarımız tarafından hissedilen en büyük hayal kırıklığı, Tzara'nın hayalimizde canlandırdığımız kişi olmamasıydı. Kesinlikle bir şairdi, hem de kendisini çok yetenekli hissettiği anlarda büyük bir şairdi.
Hoşça vakit geçiriyor, zeki tespitlerde bulunuyor, geçmişte işe yaramış ilginç davranışlarını tekrarlıyor ve kişisel cazibesini olabildiğince istismar ediyordu, ancak tüm bunlar gitgide daralan bir alanda gerçekleşiyordu. *Dada Manifesto 1918* kapıları ardına kadar açıyor izlenimini vermişti, ancak kısa sürede bu kapıların yalnızca kendi etrafında dönen bir koridora açıldığının farkına vardık."

Breton'un hayal kırıklığı kısmen, Christian Schad'ın manifestonun büyük bölümünün Tzara'nın değil, Serner'in çalışması olduğuna yönelik iddiasından kaynaklanmaktadır. Breton bu suçlamanın farkına varmış ve Après Dada'da (Dada Sonrası) (1922) Serner'in özellikle Tzara'nın eser hırsızlığını teşhir etmek üzere Paris'e geldiğini öne sürmüştür.

Çev. Yeşim Seber Kafa

dodjlion

BEYAZ PERDEDE EKSANTRİK 5 COEN KARAKTERİ

Walter Sobchak (John Goodman)
The Big Lebowski (Joel Coen, 1998)

Walter'a kafa tutmak istemezsiniz. Çünkü o her şeyi, Vietnam Savaşı'yla ilişkilendiren bir Yahudidir. Çok sinirlidir. Bütün hayatı bowlingdir. Turnuvada kural ihlali yapan arkadaşına silah çekmekten geri kalmayan, nihilistleri ve hippileri hiç sevmeyen bir faşisttir o. Beraber bowling oynadığı arkadaşı Donny'nin gereksiz konuşmasına ve sorular sormasına uyuz olur. Yahudiler'in özel "Sept" günlerinde araba kullanmaz, hiçbir ev işiyle uğraşmaz, hatta telefona bile bakmaz.
Klasik Sahne: Walter'ın, rüzgarlı bir günde, Donny'nin küllerini okyanusa dökme çabalarının Dude'un suratında son bulduğu görüntüler, aklımıza geldikçe bizi güldürür.

Ulysses Everett McGill (George Clooney)
O Brother, Where Art Thou (Joel Coen, 2000)

O bir "Dapper Dan" adamı. O, saç filesi takmadığı gecelerin sabahında "Saçlarım!" diye uyanan, Soggy Bottom Boys'un vokalistliğini üstlenmiş, sahte belge ile hukukçuluk yapmaktan tutuklanmış bir kaçak. O, hapisteyken karısının başkasıyla evlenme kararını duyduğunda, yanına 2 tutuklu arkadaşını da alarak onları olmayan bir hazinenin varlığına inandıran, 6 çocuklu bir baba. O, gittiği her yerde saç jölesi "Dapper Dan" arayan, evinde onları stoklayan bir sapkın.

Klasik Sahne: Bir kasaba marketine girip, market sahibinin "Dapper Dan" yerine "Fob" diye bir marka satmasına çok kızıp, "I'm a Dapper Dan man" diye bağırdıktan sonra, bir düzine saç filesi aldığı sahne.

Jeffrey Lebowski (Jeff Bridges)
The Big Lebowski (Joel Coen, 1998)

Dünyanın en tembel adamlarından biri olan Jeffrey Lebowski ya da Ahbap(The Dude), isim benzerliği nedeniyle borçlu olmadığı birtakım şahsiyetlerin ondan para istemesine maruz kalır. Evine giren bu adamlar Ahbap'ın halısına işeyince olanlar olur ve Ahbap türlü türlü entrika, macera ve belaya yelken açar. Bu paspal herif daha sonraları asıl zengin Lebowski'nin kayıp kızı Bunny'nin peşine düşer. Kara film şablonlarının gördüğü en anti-kahraman kişilik olan Ahbap ve arkadaşları yüzünden bu film 50 kere izlenebilir.
Klasik Sahne: Sadece Coenlerin kamerası için, Ahbap'ın düş sahneleri.

Özel Dedektif Loren Visser (Emmet Walsh)
Blood Simple (Joel Coen, 1984)

Marty karısından şüphelendiği için bir özel dedektif tutar. Dedektif elinde karısı ve aşığının çıplak fotoğraflarıyla geri döndüğünde Marty, haliyle çöker. Karısının onu bir zenciyle aldatmadığı için bunun iyi bir haber olduğunu söyleyen Dedektif Visser, o andan itibaren soğuk espri anlayışı, sinir bozucu kahkahaları ve bütünleştiği o kovboy şapkası ile filme damgasını vurur. Marty'yi, karısını ve aşığını öldürmeye çalışacağını da ekleyelim.
Klasik Sahne: Elinden pencereye bıçaklandığı ve daha sonra acıyla duvarı kırdığı an.

Charlie Meadows/Karl 'Madman' Mundt (John Goodman)
Barton Fink (Joel Coen, 1991)

Karl Mundt sıradan hayatınızda başınıza gelebilecek en kötü kabuslardan biri olabilir. Kubrick'in The Shining'i ile beraber beyazperdenin en akılda kalıcı otellerinden birini yaratan filmde absürd bir cani olarak nitelendirilebilecek olan Karl'a, Charlie Meadows adıyla, senaryo yazmak için sükunete ihtiyacı olan Barton Fink'in yan odasında rastlarız. Barton'ı en yeni can ciğer dostu ilan eden Charlie Meadows, histerik konuşmaları, birden ciddileşen mimikleri ve arıza tepkilerinin ardında büyük oyunlar çevirmektedir.
Klasik Sahne: Turturro ile Goodman'ı güreşirken seyretmeyi kim unutabilir.

Hazırsanız...

Hamdi Koç'un yeni romanı: Çiçeklerin Tanrısı

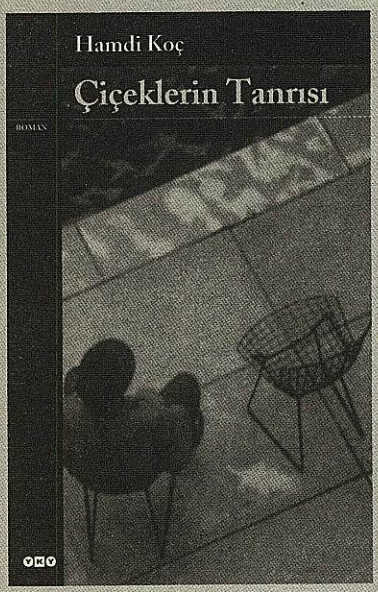

Çiçeklerin Tanrısı
Hamdi Koç
316 s.

On yıl önce terkedip giden kadın bir gün, birden, geri dönüyor... Adam, artık eski adam değil; duygularla arasındaki bağ oldukça incelmiş, kopmaya yüz tutmuş...
Eski sevgili çok güzel... Annesi de güzel...
Ama annesi ölüme daha yakın –
Adam ise 'olmaya', kıvam bulmaya galiba...
Hayat ne kadar karmaşık olabiliyor...
Adam, "Hayatında hiçbir şey olmayan bir adamın, hayatında zaman da olmamalıdır" diyor:
"Hayatta kalmanın en acısız yolu".

Melekler Erkek Olur'la geniş bir okur kitlesi kazanan, çok tartışılan, Hamdi Koç'un yeni romanı:
Çiçeklerin Tanrısı.
Biraz daha yumuşak ama çok daha sert!

YKY
Yapı Kredi Yayınları

YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ: İSTANBUL: 212-293 08 24 / 502 • İZMİR: 232-463 82 90 • ANKARA: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr • Web Sitesi:www.yapikrediyayinlari.com • **İnternet satış: www.estore.com.tr/bulvar/yky** •
www.teleweb.com.tr • bilgi hattı: 0 212 473 0 444 • YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212-293 08 24, 252 47 00

YAPI KREDİ
KÜLTÜR SANAT
YAYINCILIK

Singer'dan "çılgın" bir kitap

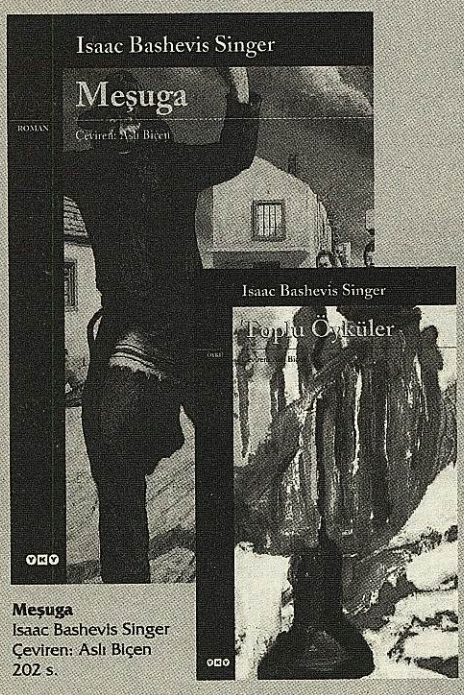

Meşuga
Isaac Bashevis Singer
Çeviren: Aslı Biçen
202 s.

Toplu Öyküler
Isaac Bashevis Singer
Çeviren: Aslı Biçen
735 s.

Yahudi edebiyatının en önemli yazarlarından, Nobel Ödüllü Isaac Bashevis Singer'ın toplu öykülerinden sonra en önemli romanlarından biri (yine Aslı Biçen çevirisiyle) Türkçede.
Adını, 'çılgın', 'üşütük' anlamına gelen Yidiş bir sözcükten alan kitap, 1950'lerin başında Nazi katliamından kurtulup New York'a yerleşen bir grup Yahudinin çalkantılı yaşamını anlatırken diğer yandan da dünyanın içine sürüklendiği çılgınlığa tanık olmaya çağırıyor okuru. Bir komedi havasında gelişen olaylar, dudağınızda donakalan gülümseme –

Meşuga: Singer'den müthiş bir kurgu daha

İspanya'da bağımsız müzik 2

Cahit İnal

Compito albümünün kapağı, Curtis'in de hayranlık duyduğu Ballard romanlarını ya da nükleer savaş sonrasını andıran bir kapaktı

Gençliğimiz terk edilmiş içtenliğimizi artık hiç kimsenin istemediğini anladığımız an sona erer. -C.Pavese-

İspanya'nın Galiçya eyaleti daha çok Portekizceye yakın Gallego dilinin konuşulduğu bir bölge. Bu yöre tarih öncesinde Kelt kavimlerine yurtluk etmiş. Tulum (bagpipe) tıpkı bir diğer Kelt kökenli ulus İskoçların olduğu gibi Galiçyalıların da milli çalgısı. Galiçya böyle değişik bir gelenekten geledursun, buradaki La Coruna ya da Vigo gibi liman kentleri de bağımsız müzikte kendi sahnelerini yaratmaya çabalıyorlar. La Coruna'dan ska ya da punktan tutun da slow corea dek bir yığın değişik grup çıkıyor ama bizim bahsedeceğimiz grup bana kalırsa İspanyol müziğinde ayrı bir yere sahip, müstesna bir grup. İsmi dilimizde Süperfahişe anlamına gelen Superputa'dan bahsedeceğiz.

Tam anlamıyla La Corunalı değil Superputa, çünkü ekibin dört üyesinden ikisi Barcelonalı. Ve açıkçası Superputa İspanya'da bile çok tanınan bir grup değil, tam anlamıyla bir yeraltı grubu. Fanzinleri ve çok hoş bir de web siteleri var. Superputa.com'a gidenler buradan grubun ilginç müziğine kulak verebilirler. Superputa'nın web sayfasında açıkladığı ilkeleri biraz Dogma sinemacılarını anımsatıyor ama şakayla karışık müziğe ilginç ve önemli bir yaklaşımı sergiliyor. Bu yaklaşımın ilkeleri arasında hiçbir konserden bir gün öncesine dek prova yapmamak, doğal ve anlık müzik yapmak, bir tema üzerinde 30 dakikadan fazla çalışmamak, müzik yapan ve asla yayınlamayı düşünmeyenlerin aynası olmak, Rus gruplarını taklit etmek, azınlık dillerinde şarkı söylemek ve hayranlara onlardan daha fazla hayran olmak sayılabilir. Bu ilkelerinden (?) tahmin edilebileceği üzere çok eğlenceli bir grup Superputa. Müzikleri değişken ve yıkıcı. Yerleşik kalıpları alıp onları kah Popita'nın kötü ötesi, karaoke stili vokalleriyle kah çok sıradan bir house ritmi üzerine söyledikleri 'Eat shit and die' gibi şarkı sözleriyle bozuyor. Popita'nın vokalleri o kadar kötü ki çok iyi, tıpkı John Waters'ın Bad Taste filmleri ya da Dünyayı Kurtaran Adam gibi. Elimize mikrofonu biz alsak (eğer siz de benim gibi şarkı söyleme özürlüyseniz) ancak o kadar kötü söyleyebilirdik. Buna bir de çocukluğunuzda uydurduğunuz dillerde şarkı söylemeyi, sahnede orgazm taklitlerini ve bir yığın sample eklerseniz duyacaklarınız hakkında belki daha iyi bir fikir sahibi olabilirsiniz. Elektronik müzikten çokça faydalansa da Superputa'yı herhangi bir türe ya da kalıba sokmak olanaksız. Onlar için yetmişli yıllardan kalma (Almadovar ya da eski yeçilçam filmlerinde duyduğunuz türden) romantik bir şarkıyı bozmakla Kylie Minogue'un son hitinin içine etmek arasında bir fark yok. Grup üyelerinden Miqui Puig beş yaşındayken gitarı ve Amiga 2000'i ile yaptığı 45 dakikalık parçalarda Can, Neu ve Residents'tan etkilendiğini iddia ediyor. Superputa mp3 dolaşımını canı gönülden destekliyor. Audiogalaxy sayesinde en meşhur İspanyol gruplarından daha fazla dinlendiklerini iddia ediyor. Bütün Superputa şarkılarını web sitesinden ücretsiz dinleyebilirsiniz. Kısacası profesyonel olmayan, olmak da istemeyen ama son derece eğlenceli ve çektiği ilgiden çok daha fazlasını hak eden bir grup Superputa. Çünkü onlar gerçek şampiyonların ciğerleri zayıf çocuklar olduğu iddiasında.

Galiçya sahnesine dönmek üzere İspanya'nın en güneyine, bir başka bağımsız müzik merkezi Endülüs'e doğru uzanıyoruz. Endülüs deyince herkesin aklına Flamenko gelir ama Cadiz kentinden gelen Sr. Chinarro'nun (Anton Luque) müziğini flamenkoyla ilişkilendirmek neredeyse imkansız. Onu daha çok Endülüs'ün lan Curtis'i olarak görüyorlar. Ben de adına ilk kez İspanya'da Warsaw adıyla çıkan bir Joy Division tribute albümünde raslamıştım (İspanya'da bağımsız gruplar bu tür tribute albümlerini örn. Clash, The Cure, sıkça yayınlıyorlar). Dinlediğim ilk Sr. Chinarro albümü de hakikaten ilk dinlenen bir Joy Division albümü kadar heyecan ve sıkıntı vericiydi. Compito albümünün kapağı, Curtis'in de hayranlık duyduğu Ballard romanlarını ya da nükleer savaş sonrasını andıran bir kapaktı. İçinde de şarkı sözlerinin yanı sıra yazılmış bir Pavese

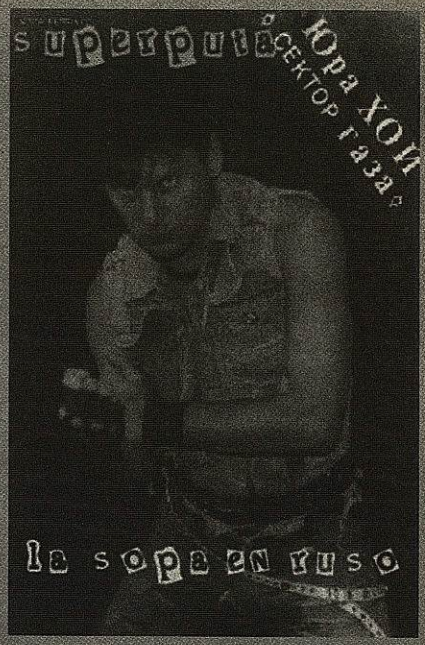

dizesi göze çarpıyordu: "Gençliğimiz terk edilmiş içtenliğimizi artık hiç kimsenin istemediğini anladığımız an sona erer."

Luque epeydir İspanyol müziğinin tek gerçek şairi olarak gösteriliyor. Onun, Ballard karamsarlığından ve sürrealizmden aynı ölçüde esinlenen, şarkı sözleri Curtis'inkiler kadar yaralayıcı. Anton Luque'nin sözleri Ballard ve Pavese kadar Borges'in aynalarıyla da ilgileniyor. Ve sanki bilinçli bir tercihin eseri olarak onun vokalleri de, Joy Division'ın mahşer habercisi müziğinde kaybolan Curtis'in vokalleri gibi yitip gidiyor. Yardım istemeye yeltenen sesi duyulmuyor. Anton Luque ve grubu Sr. Chinarro yine de, Curtis'ten farklı olarak, yaşamı seçti. Yaklaşık on yıldır neredeyse her yıl bir albüm ya da EP yayınladı. Birkaç ay önce çıkardığı Cobre Cuanto Antes de onun kadar güzel ama 1995 albümü Compito özellikle tavsiye edilir (Vitaminic.com'da Compito'dan Sal de Tarta adlı nefis şarkısı ücretsiz dinlenebilir).

Sr Chinarro albümlerini yayınlayan Madridli şirket Acuarela aynı zamanda Manta Ray ve Migala (son dönemde çıkan önemli bir slow core grubu. Zengin bir müziği Kerouac, Schwitters gibi şarkıları var, türün meraklıları mutlaka ilginç bulacaklardır) ve bir yığın nitelikli grubu da yayınlıyor. Acuarela Songs adıyla çıkardıkları compilationda onlarca bağımsız İspanyol grubunun yanı sıra Lee Ranaldo, Thalia Zadek, Vitesse gibi Amerikalı bağımsız müzisyenlerden örnekler de var.

* Geçen ay yazdığımız Gijon sahnesinin ve İspanyol bağımsız müziğinin dev ismi Manta Ray beklenen albümü Estretexa'yı geçtiğimiz ay piyasaya sürdü. Görünen o ki Manta Ray müziğini yeni tutmaya devam ediyor. Bunu da , tipik Manta Ray gitarlarına ve teremine, kaçınılmaz biçimde elektronik öğeler ekleyerek yapıyor.
İlgili web adresleri:
Manta Ray, Sr Chinarro, Migala için Acuarela Records @ Acuareladiscos.com
Superputa @ Superputa.com

Önümüzdeki ay: Hakem mi büyük Raul Fernandez mi? İzmirli Anaximander'in Galiçya'da işi ne? L

Popita'nın vokalleri o kadar kötü ki çok iyi. Tıpkı John Waters'ın Bad Taste filmleri ya da Dünyayı Kurtaran Adam gibi

haftalık

SEX PISTOLS - THE CLASH

Radyo ile punk rock arasındaki mesafe, Aralık 1976'da gerçekleşen ve müzikteki "moral panik" nitelemesinin altını iyice dolduran Bill Grundy olayıyla aşılamaz boyutlara ulaştı. Pistols'ın "God Save the Queen" şarkısıyla birlikte bu olay punk 'era'sının en etkileyici provokasyon ataklarından biriydi.

... Thames Televizyonu'nda yayınlanan ve orta yaşlardaki pratik zekalı eski gazeteci Grundy'nin de sunucularından biri olduğu haber magazin programı Today, olayın sahnesiydi. Sex Pistols'ın konser görüntüleriyle oluşturulmuş bir klibin yayınlanmasından sonra, Grundy görüşmeye grubun EMI ile yaptığı sözleşmeyi sorarak başladı:

Grundy: Bana, bir plak şirketinin size önerdiği 40.000 pound'u kabul ettiğiniz söylendi. Bu anti-materyalistik yaşam tarzına biraz zıt gelmiyor mu?
Glen Matlock: Hayır. Daha fazlası daha mutlusu demektir.
Grundy: Gerçekten mi?
Glen Matlock: Evet, evet.
Grundy: Öyleyse biraz açalım.
Steve Jones: S.ke s.ke harcadık, öyle ya.
Grundy: Bilmem. Öyle mi yaptınız?
Glen Matlock: Alkolü dipledik.
Grundy: Gerçekten mi? Hey Tanrım. Şimdi, bir şeyi bilmek istiyorum. Ciddi misiniz, yoksa beni güldürmeye mi çalışıyorsunuz?
Glen Matlock: Mmmmmmmm.
Grundy: Beethoven, Mozart, Bach ve Brahms hepsi öldü.
Glen Matlock: Onlar hep bizim kahramanlarımız di mi?
Grundy: Gerçekten mi? Ne söylemek istiyorsunuz efendim?
Johnny Rotten: Ah evet. Onlar bize bağlıdır.

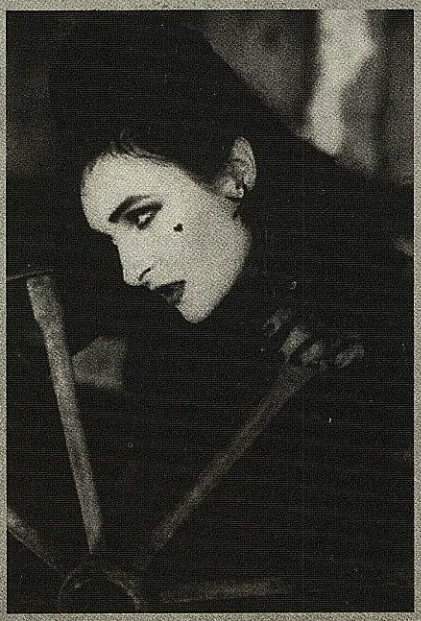

Grundy: Ya diğer insanlara da bağlılarsa?
Johnny Rotten: (Fısıldayarak) Bu sadece onların yapış yapış boku.
Grundy: Bu, ne?
Johnny Rotten: Hiçbir şey - kaba bir sözcük. Sıradaki soru.
Grundy: Hayır, hayır. Neydi o kaba sözcük?
Johnny Rotten: Bok.
Grundy: Öyle miydi? Tanrı aşkına beni öldüreceksiniz. Peki, ya siz, kenardaki kızlar? Evli misiniz yoksa sadece eğleniyor musunuz?
Siouxsie Sue: Hep sizinle tanışmayı istedim.
Grundy: Ciddi misin? Sonra buluşalım olur mu?
Steve Jones: Seni adi ibne. Seni adi moruk.
Grundy: Devam et şef, devam et. Bir beş saniyeniz daha var, edebe aykırı şeyler söyleyin bakalım.
Steve Jones: Seni adi piç.
Grundy: Devam et, tekrar.
Steve Jones: Seni adi s.kici!
Grundy: Ne zeki çocuk.
Steve Jones: Seni s.kilmiş it!
Grundy: (Kameraya) Evet, bu gecelik bu kadar. Tekrar görüşmek dileğiyle. Ve umarım SİZİ bir daha görmem.. L

Dergicilik Dersleri

ünite 1

Dergicilik bir insandaki alyuvar sayısı eksikliğinden meydana gelen bir hastalıktır. Zaman zaman hastanın karın boşluğunda ağrılara yol açar ve bu ağrının neticesinde kişinin beyni Moğollar'ın psikedelik marşı "Bir şey yapmalı" şarkısındaki gibi dank eden bir şekilde bir şeyler yapma arayışına girer. Genelde erkeklerde görülen ve halk arasında "kaşınma" diye anılan bu dürtü, alyuvar sayısı az olan şahıslarlarda dergiciliğe dönüşür. Okuduğu kitaplardaki bazı cümlelerin altını çizmek için fosforlu kalem koleksiyonu olan bayanlarda dergicilik hastalığı hiç görülmezken, halı saha maçlarında orta saha oynayan erkeklerin her 3'ünden 1'inde dergicilik hastalığı görülmektedir. İşte bu hastalığı konu alan naçizane köşemizde sizlere dergi yapma zanaatının püf noktalarını sunacağız. Dergicilik hastalığını ilk teşhis eden kişi 1800'lü yılların ünlü düşünürü Hasan Mutlucan'dır. Hasan Mutlucan, dönemin ünlü hukukçusu İbrahim Fanzin(İbrahim Fanzin ismini sıkı lull okuyucuları eski lull sayılarındaki testlerimizden hatırlayacaklardır) ile birlikte ilk fanzinin temellerini atmıştır. İlk çıkardıkları fanzin "Melody Maker" tasavvuf müziği ile ilgileniyordu. Fakat "fanzin" adlı bu yeni buluş halk arasında korkulara yol açtı ve insanlar bu dergiyi gördükleri yerde kaçmaya başladılar. Bunun üzerine Hasan Mutlucan ile İbrahim Fanzin Efendi "Elle" adında bir fanzin çıkartarak, insanların fanzini ellemesi için, dokunmaktan korkmaması için büyük bir adım attılar. Osmanlı İmparatorluğu'nun botanik yapısını inceleyen Elle mecmuası halk tarafından benimsenir. Fakat dönemin padişahı da boş durmaz ve "fanzin"lerin illegal olduğunu keşfederek, İbrahim Fanzin'in kellesini alır. Bunun üzerine Hasan Mutlucan legal bir form olan "dergi"yi icat eder. "Dergi" legal olduğu için Hasan Mutlucan da canını kurtarır ve o tarihten itibaren dergiciliğin tarihi başlar. Bazı dergibilimcileri dergiciliğin doğum tarihi olarak Ornella Muti'nin doğum tarihi olan 1955'i kabul eder. Fakat bu tamamen asılsız bir iddiadır. Önümüzdeki bölümden itibaren dergicilik tarihini daha detaylı ele alacağız. Örneğin ilk futbol dergisi olan "Hustler" ve ünlü dergibilim kuramcısı Ruud Gullit'in düşünceleri ve efsanevi 5 Hececiler ile ilgili bilgileri önümüzdeki bölümlerde bulabilirsiniz. Dergiciliğin tarihinden sonra, dergi yapmak için pratik bilgilere geçilecek ve sizlerin de evinizde nasıl dergi yapabileceğiniz öğretilecektir. L

Osmanlı döneminin ünlü botanik dergisi Elle

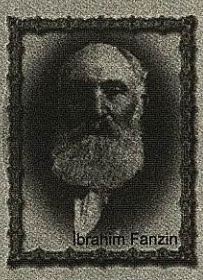
İbrahim Fanzin

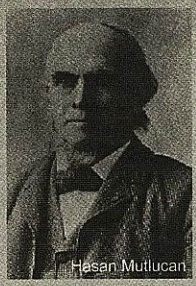
Hasan Mutlucan

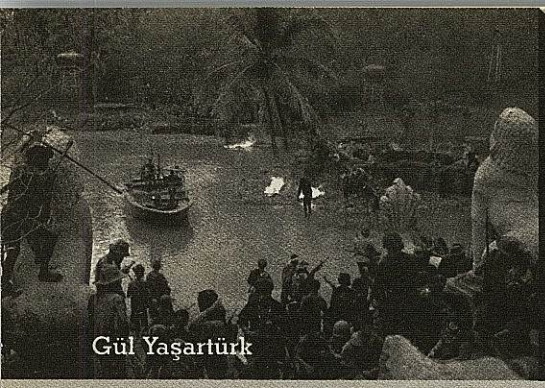

Amerika, Savaş & "Kıyamet"

Gül Yaşartürk

Giriş

Amerika, kendisi için oldukça sıradan olan müdahalelerine bir yenisini ekliyor son günlerde. Bugüne dek güçsüz, zayıf ülkelere girip zorlukla karşılaşmadan (Vietnam hariç) istediğini alıp çıkan bu modern zaman imparatorluğunun karşısında bu kez çok zayıf bir kurban olduğunu söylemek zor. Müdahalenin ardından savaşla ilgili çokça film izleyeceğimizi tahmin etmek güç olmasa gerek. Bu yazıda Amerikan savaş filmleri dendiğinde akla gelen ilk filmlerden biri olan "Apocalypse Now"ı (Kıyamet, 1979,F.F.Coppola) ele almak istiyorum. "Kıyamet", görselliği ile izleyiciyi büyüleyen ancak savaşa dair çok şey söylemeyen, söylüyormuş gibi yapan bir öncü filmdir. Çoğu insan bu görselliğe kanıp filmi savaş karşıtı olarak nitelemiştir.

Amerika ve Savaş

Amerika için Vietnam'ın önem ve ayrıcalığına geçmeden önce değinmemiz gereken önemli ayrıntılar var. İlk olarak Amerika'nın kendi iç savaşından bu yana (11 Eylül'ü saymazsak) topraklarında hiç savaş yaşamamış olması çok önemlidir. 2. Dünya savaşına alışık olduğu üzere müdahale etmiştir. Bu nedenle kendi ülkesinde herhangi bir hasar yaşamamıştır. Amerika'nın kurulmasında öncülük yaptığı Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve NATO "dünya liderinin" çıkarlarına aykırı hiçbir adım atmamaktadır gelinen noktada. Amerika'nın barış, adalet vb amaçlarla doğrudan veya dolaylı yoldan yaptığı müdahalelerin başında 1962 Küba, 1972 Şili, 1979-1989 Nikaragua, 1978'den bu yana Afganistan,1982 Grenada, 1986 Libya, 1989 Panama, 1991 Irak (bkz. Amerikan Sinemasında.., sf 85) gelir. 1965-1975 yıllarında Vietnam'a yapılan müdahale savaş halini almakla kalmaz, Amerika'nın "üstün başarılarla dolu tarihine" (başta Kızılderili soykırımı gelir) bir utanç sayfası olarak eklenir. Vietnam'da hezimete uğrarlar. Gönderdikleri 2,7 milyon askerden 60 binini kaybederler.. Vietnamlıların ölü sayısı ise 14 bine yakındır. Her iki tarafın yaşadığına bin pişman durumdaki sakatlarının sayısı ise kat be kat fazladır. (bkz. J. Haberman'dan aktaran E.Y, Amerikan Sinemasında.., sf 85) Atılan bombalarla Vietnam'ın cehenneme döndüğünü de eklemek gerek. Bu sosyo-politik arkaplan sinemada yaralanmış, zedelenmiş askeri imge ile bulur karşılığını. Filmlerin yaptığı da bu imgeyi yeniden ayağa kaldırmaya çalışmak olur.

Vietnam Filmleri

Amerikan halkındaki hayal kırıklığının, umutsuzluğun onarılmasını hedefleyen bu filmler savaşa "erkekliğin kazanıldığı bir yaşam deneyimi" (bkz. Amerikan Sinemasında.., sf 30) olarak bakarlar. Savaşı, orduyu ve askeri yüceltirler. Ancak Hollywood tarihinde bu konuya eleştirel yaklaşan filmlerde vardır: "Go Tell the Spartans" (Ted Post), "Hair" (Milos Forman), "Full Metal Jacket" (Stanley Kubrick), "Casualties of War" (Brian de Palma) gibi filmler istisnai filmlerdir. Vietnam filmleri iki kategoride incelenir:

1-Piyade birliği filmleri
2-Vet (savaş malulü) filmleri
a)rehabilitasyon filmleri
b)Vietnam'a geri dönüş ya da intikam filmleri
(Bkz. Amerikan Sinemasında.. sf 87)

"Kıyamet"

1979 yapımı "Apocalypse Now" piyade birliği filmlerindendir. Film 1968 yılında geçer. Apocalypsis, Hristiyanlık'ta kutsal metinlere verilen addır. "...Azrail, Mikail, Cebrail ve İsrafil'e de Apocalypsis'in dört atlısı adı verilir."(bkz.Ergüden, Birikim, sf 38) Bilindiği gibi kıyamet İsrafil'in borusunu çalmasıyla başlayacaktır. Film, Joseph Conrad'ın "Heart of Darkness" adlı romanından John Milius ve Francis Coppola tarafından uyarlanır. Milius, 1970'li yıllarda muhafazakar olarak nitelenen çeşitli filmlerin yapım veya yönetimini üstlenmiştir.(bkz. Politik Kamera sf 345,346,347)

Film, Vietnam savaşı sürerken ordudan ayrılıp kendine ait bir grup (veya tarikat-birlik) kurmuş olan subay Walter Kurtz'u bulup yok etmekle görevlendirilen Willard'ı ana eksenine alır. Willard'ın Kamboçya'nın içlerine Kurtz'u bulmak için yaptığı yolculuk sırasında Vietnam'a ve savaşa dair grotesk görüntüler izleriz. İzlediklerimiz her şeyin çığırından çıktığı izlenimini verir bize. Willard bu yolculuğa başladığında ağlayan, içki içen bir askerdir. Onun zayıflığı, güçsüzlüğü bir elinin sakat oluşuyla simgelenir. Kurtz'a yaptığı yolculuk boyunca adeta erkekleşmektedir. Freudyen bakış açısından ifade edecek olursak kötü babayı yok eden, bunu başardığı için de onun kadar güçlü olduğunu ispatlayan oğuldur Willard. (bkz. Politik Kamera sf. 367,368) Böylece konu savaşın nedeninin, sonuçlarının ne olduğu olmaktan çıkar.

"Kıyamet" çoğu Amerikan savaş filminin yaptığını yapar, düşmanı yani Amerikalı olmayanı Amerikalı askerlerin gözünden göstererek kimliksizleştirir. İnsanların çektiği acının gerçekliğinden çok şiddetin estetize edilip görselleştirilmesidir izlediğimiz.

Filmde bir albay, sörf yapmak ister ve bu işe uygun gördüğü köyün işgal edilmesi emrini verir. İşgal sırasında köyün Vietkonglara ait olduğu ortaya çıkar, ayrıca bir kadın Vietkong "yaralı" amerikan askerleri ile dolu helikopteri bombalar.Bu düzenleme ile köyün saçma sapan bir nedenle yok edilmesi, insanların katledilmesi izleyici için meşrulaştırılır.

Kurtz kontrolden çıktığı için hedef tahtası olmuştur. Nehirde kendi halindeki bir balıkçı teknesini tarayan Willard ve adamları da kontrolden çıkmıştır ama tek bir farkla: Onlar Amerika için kontrolden çıkarken, Kurtz bireysel olarak delirmektedir! Willard'ın deyimiyle o, "tekneyi terketmiştir". Filmde teknenin ne anlama geldiği açıklanmasa da yan anlam düzeyinde, terk edilmesi ölümcül hata olan tekne Amerika teknesi olarak okunabilir.

Sonuçta Kurtz, savaşın "gereğinden fazla" uzamasının, çığırından çıkmasının, temsili haline gelir. Onun kişiliğinde Amerika'nın çöküşü canlandırılır. Willard ise taze, genç, filmin sonunda erkekliğine ulaşmış yeni liderdir. Coppola'nın derdi savaş değildir, o dönemin çoğu filminde önerildiği gibi aklını yitirmeyen (ki en ünlüsü Cimino'nun "Deer Hunter" filmindeki ruhsal olarak sakat Nick ve bedensel olarak sakat Steve'e karşılık her iki yönden de sağlam olan Michael karakteri) makul bir liderdir derdi. Önemli olan Amerikan halkının bu travmayı mümkün olduğunca çabuk atlatmasıdır.

"Bu türden bir aktarım, kesinlikle politik olan bir konuyu apolitik açıdan ele almak anlamına gelir. Sonuçta savaşı soyut ikiliklerin dolayımı olarak ele almak(iyi-kötü, erkek-erkek olamayan gibi..G.Y)*Vietnam*

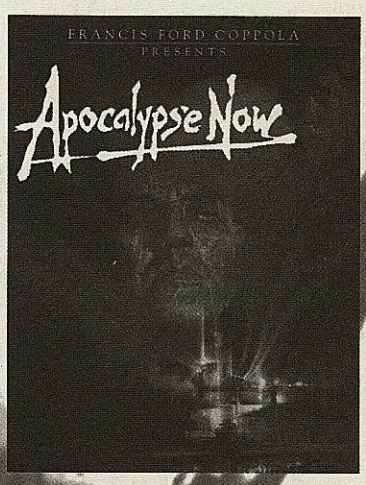

savaşını tarih dışına kaydırma ve depolitize etmek...tarihin çarpıtılmış bir biçimde yeniden yazılması anlamına gelmektedir" (bkz. E.Y. Amerikan Sinemasında..,sf. 108)

Amerika'nın Irak'a müdahalesinin Vietnam kadar sancılı olup olmayacağını zaman içinde göreceğiz. Ancak 11 Eylül ile girilen süreç artık Hollywood'dan çıkacak bu tarz filmlere hazırlıklı olmamızı gerektiriyor.

KAYNAKÇA

1-68 ve Sinema-Ertan Yılmaz-Kitle Yayıncılık-Ekim-1997
2-Amerikan Sineması'nda Savaş ve Vietnam Filmleri-Ertan Yılmaz-Leya Yayıncılık, Antrakt Sinema Kitapları-Eylül-1997
3- Politik Kamera-Michael Ryan, Douglas Kellner-Ayrıntı Yayınları-Eylül-1997
4- Birikim Dergisi- Değinmeler; Murat Belge, Julide Ergüden Sayı 60-1980

sakamoto

hiç durmadan

Cahit İnal

Müzik hayatını yetmişli yılların sonundan beri başarıyla sürdüren Japon besteci, piyanist, aktör ve Neo Geo gurusu Ryuichi Sakamoto yeni yıla da tam gaz girdi. Geçen yılı yine birden fazla albümle kapayan Sakamoto hiç vakit kaybetmeden yeni bir albüm yayınlamaya hazırlanıyor. Geçtiğimiz ay Alman elektronikacı Alva Noto ile Vrioon adlı albümü yayınlanan Sakamoto'nun 'Love' adını taşıyan başka bir albümü de Mart başında Japonya'da çıkıyor.

Müziğini anlatmaya başlamadan önce besteci hakkında kısaca bilgi verelim. 1952'de Tokyo'da doğan Sakamoto, piyano derslerine üç yaşında başladı. 1976'da Tokyo Sanat Fakültesinden mezun olduktan sonra, 1978'de tekno pop üçlüsü Yellow Magic Orchestra'yı kurdu. YMO, üzerindeki birlikte tura da çıktığı Kraftwerk etkisini açıkça belli ediyordu ama sanki onun krautrocktan çok tekno pop yanıyla ilgiliydi. Özellikle ikinci albümleri Solid State Survivor, çabucak türünün klasikleri arasına girdi. YMO beş yıllık ömrüne düzineye yakın albüm sığdırdıktan sonra 1983'te, müzisyenleri kariyerlerinin zirvesindeyken dağılmayı seçti. 1993'te kısa bir süre için tekrar bir araya gelen üçlü, 'Technodon' adlı bir albüm daha kaydederek yeniden dağıldı. Bu kısa ömrüne rağmen YMO ve Sakamoto, günümüzde elektronik müzik diye genellenebilecek türde, techno house'tan minimalist Detroit djlerine dek birçok müzisyenin, Alman efsane Kraftwerk ile birlikte, en büyük esin kaynağı olmayı da becerdi.

YMO'nun dağılmasından sonra verimli bir solo kariyere başlayan Sakamoto'nun ilgi alanları gitgide genişledi. Japonya'da klasik piyano eğitimiyle başlayan, oradan Kraftwerk ile Almanya'ya ulaşan bu esinlenme yolculuğunda, Elephantism albümüyle Afrika'ya, en son olarak da tango ve bossa nova esintileriyle Latin Amerika'ya ulaştı. Ethnic Forgery olarak da anılan ve etnik kökenleri çağdaş müzik biçimleriyle kaynaştırmayı amaçlayan akıma öncülük etti. Bütün bunlara rağmen Sakamoto, en çok film müzikleriyle tanındı. Nagisa Oshima ile yaptığı işbirliği bunlar arasında en çok akılda kalanlardan biri. 1983 tarihli Oshima filmi, Merry Christmas Mr. Lawrence, Sakamoto'nun unutulmaz film müziğinin yanı sıra oyuncu kadrosunda 'Beat' Takeshi Kitano ve David Bowie'ye yer veriyordu. Savaşın saçmalıklarına karşı çocuksu bir yaratıcılık ve neşeyle direnen İngiliz subayının (Bowie) karşısında, Mishima romanlarından fırlamış izlenimi yaratan ve Bowie'ye gizli bir eşcinsel aşk besleyen Japon subayını Sakamoto başarıyla canlandırmıştı. Yine Oshima'nın yakın dönem filmi Taboo'ya yaptığı müzik, Mr. Lawrence kadar tanınmasa bile onun kadar güzel ve akılda kalıcıydı. Bir gece yarısı amaçsızca zaplarken televizyonun nadir tatlı sürprizlerinden biri olarak rastgeldiğim Abel Ferrera filmi New Rose Hotel'de ise sadece aktör olarak yer alıyordu bestecimiz. Sci fi tekno gangster filminde Sakamoto, filmde yapımcı olarak da görülen Christopher Walken, Willem Dafoe ve kendisi gibi bir oyuncu-müzisyen olan, New York avantgardından John Lurie ile rolleri paylaşıyordu.

Filmlerinde Sakamoto'nun büyülü müziğinden bolca faydalanan bir diğer yönetmen de Bernardo Bertolucci oldu. Sakamoto, Little Buddha, The Sheltering Sky (bizde Çölde Çay adıyla gösterilmişti) ve akademi ödülünü aldığı The Last Emperor (Son İmparator) gibi Bertolucci filmlerine atmosfer kattı. Besteci ayrıca Son İmparator'da oyuncu olarak da yer aldı. Bir Paul Bowles uyarlaması olan ve Bertolucci'nin enfes çöl görüntüleriyle büyüleyen The Sheltering Sky, terden sırılsıklam çöl melankolisini ve cinnet geçirtici sıcakları anlatırken Sakamoto'nun müziğine epey borçlanıyordu. Sakamoto'nun diğer film müziği çalışmaları arasında Pedro Almadovar'ın 'Tacones Lejanos' (Yüksek Topuklar), İngiliz ressam Francis Bacon'ın hayatını konu alan John Marbury filmi 'Love is the Devil' ve Brian De Palma filmleri Snake Eyes, Femme Fatale ile Fransız filozof üzerine çekilen belgesel 'Derrida' sayılabilir.

Sakamoto, otuz yılı aşkın müzik hayatında sayısız isimle işbirliği yaptı ki sadece bu isimlere bakmak bile ne kadar farklı tarzlardan ve geleneklerden faydalandığını anlatmaya yeter. Besteci 1980 tarihli B2 Unit'te XTC gitaristi Andy Partridge, 1984 tarihli Tibetan Dance'te trompetçi Toshinori Kondo ve vokalde fluxusçu video art sanatçısı ve müzisyen Nam June Paik ile, 1986 tarihli Ballet Mecanique'te ve 1990 tarihli Beauty'de New York avantgarde'ından gitarist Arto Lindsay ile, Son İmparator'da Talking Heads vokalisti David Byrne ile çalıştı. Bunlara Beach Boys'un Brian Wilson'ını, Senegalli şarkıcı Yossou Ndour'u, Brezilyalı perküsyoncu Nana Vasconcelos'u, hatta Punkın gayri resmi babası Iggy Pop'u ve Beat gurusu, yazar William Burroughs'u da ekleyebiliriz. İsimler böyle olunca tarzların da ne derece farklılaşabileceğini tahmin edebiliyor insan ve Sakamoto fazla sulandırılmış new age bestelerini anımsatan bazı çalışmaları hariç tutulursa, sizi şaşırtmayı becerirken hiç de zorlanmıyor. Tango çalarken Astor Piazzola kadar sahici duygular uyandırıyor (dinleyiniz: Tango-version castellana, Sakamoto 2000), Brezilya ezgileri çalarken Antonio Carlos Jobim'in ruhunu çağırıyor.

Çok değil birkaç ay önce, Sakamoto, Jacques ve Paula Morelenbaum ile, Jobim'in kendi evinde ve piyanosunda, hem Jobim klasiklerini hem de onun daha

önce hiç kaydedilmemiş şarkılarını çaldığı albümü Casa'yı çıkardı. Çello ve vokali paylaşan Morelenbaum ikilisi, Jobim'le son on yılında birçok defalar çalışmış sanatçılar. Ortaya çıkan sonuç da herhangi bir Astrud Gilberto ya da Gilberto Gil çalışması kadar otantik. "Çok ruhani bir tecrübeydi" diye tanımladığı kayıtlar Sakamoto'yu epey etkilemiş olsa gerek ki mart ayında bu kez Casa

Sakamoto son dönem Brain DePalma filmlerine de müzik yaptı.

2 ile geri dönüyor.

Sakamoto'nun çağdaş elektronik müzik ve elektro-pop üzerindeki etkisinden, remikslerinin ne çok yapıldığından dem vurmuştuk. Bunun en güzel örneklerinden birisi de, (Halil Turhanlı'nın deyişiyle) 'ses arkeologları' Coldcut'a ait olan Ninja Tune şirketinin çıkardığı remiks albümler. Klasik formatta yazılmış 1998 tarihli Discord albümünü temel alan remikslerden ilki, Anger-Grief, Talvin Singh ve Amon Tobin gibi isimleri içeriyor. Remikslerin ikincisi olan Prayer - Salvation'da bayrağı bu kez Finli minimalist tekno dahileri Pan Sonic ve gotik dokunuşlarıyla bu kez bambaşka bir Grief yaratan Andrea Parker alıyor. Sonuç her Ninja Tune albümünden beklenebileceği gibi çok başarılı.

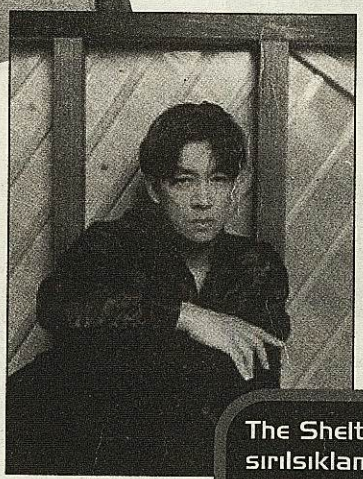

Alman multimedya sanatçısı Alva Noto (Carsten Nicolai) da Sakamoto'yla çalışan yeni nesil deneysel elektronikacılardan. Alva Noto daha önce Pan Sonic'ten Mika Vainio ve bir başka Japon elektronika dahisi Ryoji İkeda ile çalışmış. Birkaç sene önce, Code Unfinished dergisi için yaptığı Sakamoto remikslerinden sonra besteciyle tanışmış ve bu işbirliği sonucunda, geçen ay yayınlanan 'Vrioon' albümü çıkmış. Vrioon'da

The Sheltering Sky. terden sırılsıklam çöl melankolisini ve cinnet geçirtici sıcakları anlatırken Sakamoto'nun müziğine epey borçlanıyordu

Sakamoto'nun melankolik melodilerini alan Alva Noto bunu ördüğü yoğun ve deneysel ambientle sarıyor. Brian Eno'nun ambient serisinden çıkan karanlık ve yoğunluk sahibi işlerine günümüz deneysel ambientçilerinin ters ses efektlerini ekleyin dersek, belki albüm hakkında daha iyi fikir vermiş oluruz.

Sakamoto diskografisinden tavsiyelere gelince, daha sakin film müzikleriyle ilgilenenlere 2000 yılında çıkan ve MCML, Küçük Buda, Son İmparator gibi Sakamoto klasiklerini içeren Cinemage'ı ya da tangodan Çölde Çay'a uzanan çeşitlilikte çalışmalarını içeren 2000'i önerebiliriz. Ama eğer bunlar yumuşak kaçıyor, benim kulağım gürültü de ister diyenlerdenseniz o zaman sizin albümünüz Vrioon. Sakamoto'nun esin kaynaklarını daha iyi görmek, neo geodan klasiğe, Afrika'dan Japonya'ya dünyanın dört bir yanında dolaşan, zengin kadrolu, olgun bir albüm isterseniz 'Beauty' tam size göre. Bu albümde Sakamoto'ya Arto Lindsay'den Yossou NDour'a uzanan isimler de dahil yüz kişiye yaklaşan bir kadro omuz vermiş. Bestecinin erken dönem işlerini ve günümüz elektronik müziğine etkilerini görmek isteyenler için 1980 tarihli B2 Unit biçilmiş kaftan. Bu albümde Sakamoto Andy Partridge ve Kenji Omura ile işbirliği yapmış.

İster new age, world music dinleyicisi, bossa nova fanatiği olun isterse de techno house, trip hop, ambient dinleyicisi, sevdiğiniz müzisyenler arasında Sakamoto'dan feyz alan isimlerin bulunması olasılığı epey fazla. O yüzden bu Japon harikası, hem müzik üzerine arkeolojik dinlemeler yapanlara hem de müziği sırf aldığı haz için dinleyenlere şiddetle tavsiye edilir.

zero
caferağa mah. Kadife sk. no.8 kadıköy / istanbul tel : 347 27 37
electronic
hip hop
trance
drum'n'base
acid jazz
dance
alternative
modern jazz
modern müzik 'dur

"artık albüm turnesi yok, bitti artık!"

TORTOISE'un yeni albümü için sabırsızlıkla beklerken, Drowned in Sound'un yaptığı bir söyleşiye kulak vermekte fayda var.

Yeni albümünüzden bahseder misiniz? İlk başta bir EP olacaktı galiba...
Jeff Parker: İlk başta bir konsept üzerinden bir şeyler yapmayı düşünmüştük. Örneğin birkaç tane doğaçlama eser yapma düşüncemiz vardı ama elimizdeki bitmemiş eserler tam bir albümü oluşturacak gibiydi. EP yapmak kendimizi sınırlamak olacaktı, biz de albüm yaptık. Doğaçlama konsepti albümümüzde olacak ama başka şeyler de var. Bir kısmı zaten kaydedilmiş durumda ama bitmesine de epey var.
Sonbaharda çıkması düşünülmüyor muydu?
Jeff: Galiba düşünülüyordu ama (*gülüyor*) imkanı yok! Daha kaydı bile bitmedi.
Doğaçlama demek... Nasıl bir yöntem izliyorsunuz?
Jeff: Kısa bir tema ile başlıyoruz ve sonuna kadar çalıyoruz.
Jam yapmak gibi mi?
Jeff: Sayılır...Bu laftan hiç hoşlanmam ama öyle de denebilir.
(Jeff Parker'ın müziğe karşı hassasiyetinin "jam" yapmayacak kadar derin olduğunu unutmuşuz!)
Peki bu yeni albüm Tortoise'ın gelişiminin bir devamı mı, yoksa Standards'daki kısa, çarpıcı şarkılardan bir sapma mı?
Jeff: Her seferinde farklı şeyler yapsak ve müzik yapma sürecimizde doğaçlama bir şeyler hep olsa da grup olarak doğaçlama hiç yapmamıştık. Ben gruptakiler içinde en doğaçlama çalanım ama Tortoise'da kendimizi topluca bu şekilde ifade etmeyi hiç denemedik.Yani, Standards'ın daha berrak olması için kısa şarkılar çalmayı denememiz gibi, bu da farklı bir yön veya sapma. Çünkü bu sefer de hiç denemediğimiz bir şeyi denemiş olduk.Aynı biçimde, arkadaşlar (grubun geri kalanı) bir sürü gürültülü rock grubunda çalmış, ki onda da benim hiç tecrübem yok, topluca onu da keşfetmek istedik. Yani Standards'a göre o tarza daha yakın bir şey olsun istedik.
Standards'da yaptığınız çıkışla ilk kez müzikal hatalarınızı kabullenebildiğiniz gerçeği çok konuşuldu. Bu sizin yeni materyalinize nasıl yansıdı?
Jeff: Bu fikirlerden bazılarını albüme yansıtmayı düşünüyoruz.
Birebir mi?
Jeff: Tabi, kesinlikle birebir. Tortoise, bizim için çoğu zaman dolaştığımız bir ağdan kurtulmaya çalışmak gibi. Önce köşeye siniyoruz, sonra da kurtulmaya çalışıyoruz.
Müziksel olarak?
Jeff: Fiziksel olarak! (*Gülüyor*)
Peki ya o Tortoise'a ilham veren manzara? Chicago'nun müziğine ne kadar bağlısınız?
Jeff: Chicago'nun önemi bir sürü değişik müzik türüne sahip olmasından geliyor; ezoterik, serbest doğaçlamadan R'n'B ve Gospele kadar. Hardcore gruplarından klasik grupta Kraut'la en haşır neşir olanlar. Film müziklerine gelirsek (*gülüyor, çünkü etkilendiklerini kabul ederse eski kocamın sevineceğini söyledim!*), kesinlikle! Funk-film müzikleri müziğimizde var, demek ki bir yerlerden girmiş.
Peki, siz, şey, gerçekten pop müzik dinliyor musunuz?
Jeff: Tabii ki, pop da. Tortoise'ın kesinlikle bir pop damarı var bana göre. Biz o zamanın çocuklarıyız, A.M. radyolar falan.
Peki ya şimdiki ilham kaynaklarınız?
Jeff : Benim için, her zaman Fred Anderson. 75 yaşındaki inanılmaz bir saksafoncu. Akıl hocalarımdan birisidir o.
2001'den bu yana grubun tarihindeki en yoğun zamanları geçirdiniz; albüm promosyonları, All Tomorrow Parties, vesaire. Gelecekte grubu neler bekliyor?
Jeff: Artık bizim için şu albümü yumurtlama zamanı geldi.
Albümü yumurtluyor musunuz yani?
Jeff: Bitirmeye çalışıyoruz işte. İyi gidiyor. Şu sıralar kendimize yeni bir yön bulmaya çalışıyoruz. Müzikal açıdan değil ama grup çalışmasının yeni biçimlerini deniyoruz. Sadece şartlardan dolayı, artık gösterişli turnelerimiz olmayacak. Yani, insanların şartları değişiyor. Benim artık bir ailem var, John'un da bir stüdyosu var, bu da iş demek. Albüm yapıp aylarca turneye çıkma kalıbını kırmak istiyoruz. Grup çalışmasının yeni biçimlerini deniyoruz. Mesela her hafta bir gece bir şehre gidip çalabiliriz. Londra'ya gelip bir kaç küçük yerde çalmak, sonra eve dönmek, sonraki hafta da LA'da aynı şeyi yapmak isteriz. Artık albüm turnesi yok, bitti artık!

Çev.: Emre Poyraz

müziğe, ne istersen var. Ve çok da iyiler. Öyle göstermelik şeyler değil ve galiba... şehrin nesinden kaynaklandığını bilmiyorum ama her şeyiyle çok kendine özgü, alışılmadık ve sıra dışı. Chicago'nun ABD'deki coğrafi konumu ile ilgili bir durum. Doğu yakasının kendi tarzı var, Batı yakasının da öyle, Chicago ikisine de girmiyor ama bağımsız sanatçıları çok destekliyor. Çeşitlilik fazla. Orta Batı tahıl ve et ambalaj sanayileriyle işçi sınıfına özgü bir yerdir. Biz hepimiz çalışmayı severiz. Ama bu buraya özgü bir şey. Kışlar çok soğuktur ve başka ne yapabilir ki insan?
Bu etkiler de Tortoise'ın sound'una yansıyor mu?
Jeff: Evet ama özellikle belirli bir şey yok. Hiçbir şeyin üzerimizde özel bir etkisi yok... Sadece kulağa güzel gelen şeyler yapmaya çalışıyoruz.
Krautrock bile mi? 70'lerin funky film müzikleri bile mi?
Jeff : John McEntire ve Johnny Herndon

Nemli bir Pazar sabahı Drake Hotel'de Woody Allen son filmi "Hollywood Ending"'in promosyonuyla uğraşıyor. Yanlış anlamayın. Bu Woody "The Curse of the Jade Scorpion"'daki Woody değil, Oscar törenindeki komik Woody.

WOODY ALLEN

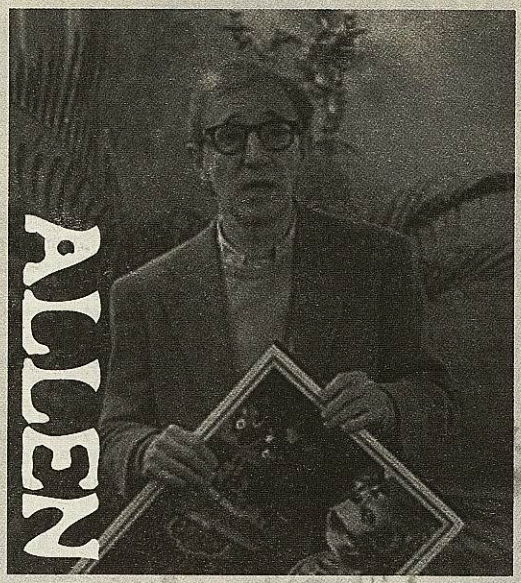

Oscarlardan laf açılmışken, Allen daha önce 6 kez en iyi yönetmen, 13 kez en iyi senaryo, bir kez en iyi aktör, iki kez de en iyi film dallarında aday gösterildi, bunların dördünü de kazandı.

Böyle gereksiz ayrıntıları bir yana bırakacak olursak, "Hollywood Ending" eski karısı (Tea Leoni) sayesinde hayatının sonbaharında talihin yüzüne bir kez daha güldüğü unutulmuş yönetmen Val Waxman hakkında. Tek sorun şu ki, tam çekimlere başlayacakken, adam psikosomatik körlüğe yakalanıyor. Kör bir yönetmen film çekebilir mi?

Belki de Woody bize böyle birinin 20/20 gören birinden daha kötü olamayacağını anlatmaya çalışıyordur. Emin olmak için röportajı okuyun.

Kieslowski'nin filmi "Amatör"de arzu ettiğ
i her şeye sahip bir adam yönetmen oluyor ve sonunda sadece arzu ettiği şeylerin resimlerinden oluşan bir film yapıyor. Sinema size ne ifade ediyor? Sizin için bir takıntı mı?

Allen: Hayır, bir takıntı değil. Küçükken en çok zevk aldığım şeylerden biri sinemaya gitmekti. Büyüyünce de buna devam ettim. İyi para da kazandım. Yani ben üniversiteden atılmış biriyim ve tıpmış, hukukmuş, öyle şeylerden hiç anlamam. Yıllar boyu film yaparak geçimimi sağladım, tam tembel işi. Yani fiziksel olarak çok yorucu bir iş değil demek istiyorum. Yani işimi seviyorum, ama takmış durumda değilim. Başka bir film çekemeyecek olsam, tiyatrodan ya da edebiyattan da

zevk alırım. Ama filmleri çok seviyorum, o ayrı.

Filmlerinizin gerçek hayatınızla uzaktan yakından ilgisi olmadığını söylüyorsunuz. Bu son film biraz otobiyografik görünüyor, ne dersiniz?

Sadece mesleki açıdan. Yani bir yönetmeni canlandırıyorum, ve bir yönetmenim. Ama o kadar deli değilim. Film yarım kaldı diye mahkemeye verilmişliğ
im yok. Kuruntulu değilim, ama evhamlıyım. Arada fark var. Hastalık hastası da değilim, ama arada şeytan tırnağım falan

..komedi filmi çeken çocuklara baktığımda kimsenin benden etkilenmediğini fark ediyorum..

çıkınca kanserden şüphelendiğim oluyor. Hemen en kötüsünü düşünüyorum, sanırım bu da başka bir çeşit nevroz. Gerçekte hiç bir psikosomatik hastalık geçirmedim.

Ama filmdeki özellikle birkaç sahne sizin hakkınızda bildiğimiz şeyleri doğrular gibi...
Filmde bazı şeyleri çok doğru bir şekilde yansıtma olanağı buldum, çünkü bir yönetmenin çalışma şeklini biliyorum. Nüansların farkındayım. Sette ne olur, otel odalarında ne döner hepsinin farkındayım. O yüzden tüm bu tecrübelerimi aktardım. Ama hangi yönetmenle konuşursanız konuşun, hepsi size aynı şeyi söyleyecektir. Ama karaktere gelince...Eğer kendi karakterimi kullansaydım, Val kadar komik olamazdı zaten.

Bir çok yönetmen film çekmek üzerine birçok film yapmıştır. Büyük bir hedef bu. Neden siz de bu hedefe yöneldiniz?

Olaya hedef olarak bakmadım. Sadece komik bir fikir olduğunu düşündüm. Psikosomatik körlükle ilgilenmeye başlamıştım, ve hangi meslekte daha komik duracağını düşündüm. Bir ara aklımdan cerrahlık geçti, sonra boks. Sonra da yönetmenlik de komik gelmeye başladı ama Hollywood'la dalga geçmek gibi bir niyetim yoktu açıkçası. Tek ilgilendiğim kör bir yönetmenin sırf kariyeri söndü diye film yapmaya zorlanmasıydı. Çekebileceği tek şey onu terk eden eski karısı ve karısının yeni sevgilisi yakışıklı stüdyo sahibiydi. Şimdi her gün bu insanlarla çalışmak zorunda.

...Hiç bir filmde "Bu adam bu çekim tekniğini Woody Allen'dan almış" Diyemezsiniz...

"Rushmore."

"Rushmore.". Yine benden bir şey yoktu. Sadece iyi çağdaş komedyenler tarafından çekilmiş bir film.

Bu yıl Oscar törenlerinde görüldünüz. İlk defa Toronto'ya ve Cannes'a gideceksiniz. Seyahat moduna mı girdiniz?

Oscarlar için teklif getirdiler. 11 Eylül'den beri New York için bir şeyler yapmamı istediler, ben de geri çevirmek istemedim. Yani ödül alma değil, ödül verme olayıydı. Katkıda bulunmak istedim. Cannes'ı da tamamen sevdiğim için yapıyorum. Fransızlar 30 yıldır bana çok destek oldular. Cannes'da filmlerim bir çok kez yarışma dışı gösterildi, her seferinde beni davet ettiler ama gitmedim. Bu kez minnetimi göstermek istedim. Bu film iyi bir fırsat oldu.

Yıllar içinde filmlerinize bakışınız değişti mi? Seyirci kitlenizi de düşünüyor musunuz?

Pek düşünmüyorum aslında, çünkü çok küçük olduğ unun farkındayım, ve onları tanımıyorum. Hiçbir film şirketi de seyircilerimin kimliklerini tespit edemedi. Gençler değil, New York'lular değil. Yahudiler değil. Hiç bir ipucu yok. Anlaşılmaz bir şekilde filmlerim Minnesota'da çok iyi iş yaparken, Chicago'da yapmıyor. Kimse nedenini çözemedi. Ama değişmeyen bir sabit Avrupa oldu. Yıllar öncesinde filmlerime kucak açtılar. Sadece Avrupa da değil, Uzak Doğu, Arjantin, Güney Amerika'nın geneli. Brezilya. Meksika.

Peki ya New YorkÊ?

New York filmlerim için çok iyi, ama komik bir olay var. New York için bir istatistik çıkaramadılar. Üniversite şehirlerinde çok izleneceğimi düşünüyorlar, ama bazılarında izleniyorum, bazılarında izlenmiyorum. Anlamıyorlar.

Bu sizi şaşırtmıyor mu?

Neden daha çok izlenmediğime şaşıyorum, çünkü filmlerim kolay anlaşılabilen şeyler. Hepsinin muhteşem olduğunu söyleyemem ama bazıları en azından gösterimde olan öteki filmler kadar iyi . O yüzden neden bu kadar küçük bir kitlem var anlamıyorum.

*** Hollywood Ending'in İstanbul Film Festivali'nde gösterileceğini hatırlatalım.*

Çeviren: Selin Ever
Kaynak: Indiewire

Dijital video teknolojisi hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu yöntemle daha küçük bir ekiple çalışıp daha fazla özgürlüğe kavuşmayı mı isterdiniz yoksa dijital videoya karşı mısınız?

Hayır, hayır, karşı değilim. Harika olurdu. Ama henüz teknik tam gelişmedi. Gelişince film yapımcıları için inanılmaz imkanlar oluşacak. Daha serbest çalışabilmek hoş olacak.

Sizi bir sanatçıyla karıştırdıklarını söylüyorsunuz, ama zaten sanatçısınız. Örneğin, "Kahire'nin Mor Gülü" muhteşem bir film. Filmleriniz onlarca yönetmeni etkiledi. John Singleton sizin sayenizde yaptığı türdeki filmlere devam edebildiğini söylemişti. Yani bilmezden mi geliyorsunuz yoksa sinema tarihindeki öneminizin farkında değil misiniz?

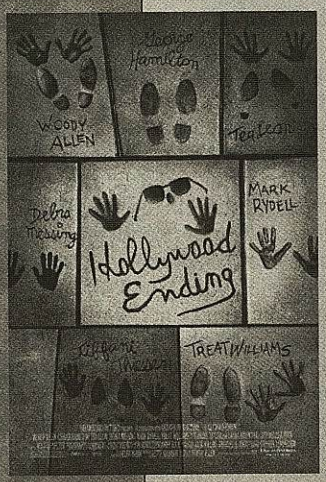

Çok komik bir şey var, ben de tam geçenlerde birine bunun tam tersini söylüyordum. Son zamanlardaki filmlere bir bakınca, çok açık bir Martin Scorsese etkisi görüyorum. Neredeyse herkes ondan etkilenmiş. Sonra Oliver Stone da var, bir kaç kişide Francis Coppola da gördüm. Ama komedi filmi çeken çocuklara baktığımda kimsenin benden etkilenmediğini fark ediyorum. Yıllar önce When Harry Met Sally'de küçük bir etki görür gibi olmuştum, ama Nora Ephron'dan devamı gelmedi. David O. Russell'da, Coen kardeşlerde ya da Wes Anderson'da etkilenme falan yok hiç.

Belki de asıl olay insanlara kendi hayatlarını filme alabilme özgürlüğünü vermenizde. Tamamen bir türde film yapmak zorunda kalmadılar. Singleton da sizin Yahudi hayatını gösteren filmlerinize benzer zenci filmleri yaptı.

Yani, belki bir noktada onların kendi hayatları hakkında, benim de kendi hayatım hakkında filmler yaptığ ımızı söyleyebiliriz. Ama teknik açıdan hiçbir katkım olmadı. Hiç bir filmde "Bu adam bu çekim tekniğini Woody Allen'dan almış" diyemezsiniz.

"Sidewalks of New York" sizden etkilenmişti ama. Sanki Yahudi olmayan biri bir Woody Allen filmi çekmeye kalkışmış gibi...

Kim bilir, belki...Sanırım mesela Fellini'den çok bana benzediğini söyleyebiliriz. Ama bunu benim fark etmem çok zor. İnsanlar bana komedi filmleri izletiyor, mesela "Election"ı izledim. Komik bir filmdi, içinde benden bir şey yoktu. "Flirting with Disaster"da da aynı şey. Şu Bill Murray'li Oscar adayı olan.

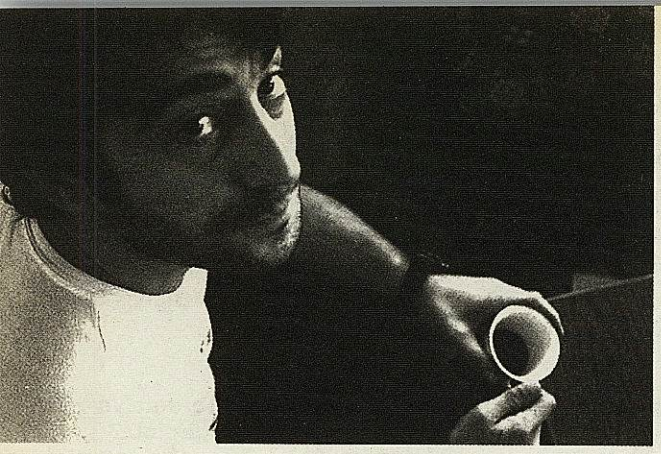

dün gece bir dj hayatımı kurtardı

SON AŞIRI DOZ MEKTUBU

Herşey, kutsal topraklara ayak bastığımız 1993 yazında, o uzun yaz tatilinin sonunda, İstanbul'a dönüşte başlamıştı. Radyodan Orson Welles'i dinleyeli yaklaşık 10 yıl olmuş, son Aykut Sporel programının üzerinden de nerdeyse 1 yıl geçmişti. Çok uzun konuşan ama hiçbir şey söylemeyen özel radyo dj'leri yeterince sıkıcıydılar ve diğer tarafta, yılların alışkanlığı kapı gibi TRT radyosu 'FM' vardı.

Sonra birgün kardeşim bir radyonun istek progamından bahsetti. İçinde, tüm mahalle ve bütün sevdikler için parçalar çalınan, Polis Radyosu günlerinden kalma bir programdı bu. İnsanı irrite eden bir cingılı vardı aslında, ama önyargılarımın önüne geçebilecek tek şey de içgüdülerimdi ve onlar da hemen karar vermemem gerektiğini söylüyordu. Böylece Elvis on pelvis'li, dansediyoruz İstanbul'lu, hakaret telefon'lu, bir gemi kalkar bu limandan'lı Kent FM-In Radio Veritas günlerine transparan-geçiş gerçekleşmiş oldu.

Birkaç ay sonra bir Perşembe gecesi 'Chelsea Monday' üzerine gaipten gelen bir sesle 'Aşırıı Doooz' diyen bir adam çıkageldi. Aradan sadece haftalar geçti. Aşırı Doz, Zihni, Stüdyo İmge, Melody Maker, NME, Q, British Council, MTV 120 Dakika, John Peel vs. çerçeveye giren herkes ve herşey bir anda indie'leşti ve program, Kadıköy'ün sürekli gergin martıları kadar doğal, otobüse binmeden önce sorulan Ziverbey'den mi? sorusu kadar hayatın içinden ve bize dair birşey haline geldi.

Aç parantez : 'Parti İnsanları'nda'

-Indie
-What? Indian ? (kızılderili) esprisi,
-Indie
-Ne? Hindi mi?

şeklinde çevrilmiş. İyi de olmuş. Zamanında aynı espriyi yapanlar ve 'Indie mi? Hindi mi?' adlı panele katılanlar için özellikle. Kapa parantez. Aşırı Doz, rock müziğin, uzun saçlı birtakım adamların tekelinde olduğunu zanneden ve ortaokul ingilizcesine aşina olanlara iki numara büyük gelmiş ama diğer yandan, 'kirli sarı ışıklı' evlerde oturan, 20'li yaşların başlarında, herşeyi bilen adamın ifadesiyle 'gerçek' hayattan - henüz daha başlamadan - sıkılmış, genelde üniversite öğrencisi bir kesim tarafından kabullenip benimsenmişti.

Aşırı Doz, daha sözcük Türkçe'ye girmeden ve kullanımı bu denli yaygınlaşmadan çok önce gerçek anlamda cool bir programdı. Yazılı olmayan birtakım kuralları vardı. Sınırlar baştan anlaşmalı olarak çizilmişti. Herkes kendi çöplüğünün kralı olacaktı - kimsenin 2.adamlığa tahammülü yoktu çünkü - Asla sıkıcı olunmayacak, bunun yanında karşılıklı tam bir saygı olacaktı. Sevgi de hakettiği yere yani müziğe gidecekti. Program, 'Her zaman kazanmak için mücadele etmezsin' gibi süper haysiyetli bir söyleme, ancak uzun süre dinleyince farkedilebilecek sentimental bir ruha ve gerektiği zaman oraya gelip kafa da atabilecek sert bir mizaça sahipti. Programa gerçek mektuplar yazılırdı - beyaz dosya kağıdına özenle yazılmış, zarflanıp üzerine pul yapıştırılmış ve muhtemelen Kadıköy Postanesi'nden atılmış - ve direkt olarak telefonla da aranabilirdi. Ve gerçekten söyleyebilecek bir şeyiniz varsa açıp söylerdiniz. Mesela şöyle:

- (Alt tondan bir ses) Alo?
- Mete Bey, hayırlı işler.
- Saftig oolum niye aramıyosun?
- (5 sn. suskunluk) Söyleyebilecek yeni bir
  lafımız yok.

Gecenin bir vakti birine telefon edip bunları söylemek, karşılığında da takdir görmek, tarafların acayipliği kadar aradaki bağın da bambaşkalığını gerektiriyordu herhalde.

Aşırı Doz'un başarısı, önceki dönemlerin buralara çeşitli sebeplerle uğrayamamış bazı müziklerine yer vermesi ya da birtakım şeylerin ilk defa çalınıyor olmasından daha çok Mete'nin bütün bunları bir şekilde kendinin kılmasını becermesiydi. Shallow Than Halo'nun sentetik davulları, A Siltskin Paws'ın rüya synt'leri, Bigmouth Strikes Again'in sürreal lirikleri ve The Jam gitar riff'lerini ülke sınırları içinde bu programın haricinde biri ya da birşeylerle ilişkilendirerek açıklamak bugün en azından benim için mümkün değil. Pixies'ler, His'n Hers, So Tonight That I Might See, Copper Blue, Sound Affects albümleri, BBC kayıtlarıyla The Fall, Wedding Present külliyatı, New Model Army, Nine Inch Nails, Future Sound Of London...Kitaplarda yazmayan, yaşayarak da öğrenilemeyecek ya da anlamlandırılamayacak ve asla birilerinin gelip de anlatmayacağı birtakım şeyleri biz bu müzikler ve bunların dolaylı kazanımları sayesinde keşfetmiş olduk.

İşin bir de programcılık yönü var. Bu adamlar, radyoyla dinleyici arasında kurulan, dinleyici lehine gibi duran tek taraflı ilişkinin - duyma ama duyulmama, radyo açıksa varolma - küçük bir müzik ya da birkaç sözle nasıl tersine de dönebileceğinin en güzel örneklerini verdiler ve o dönemde, 93-96 arası o unutulmaz yıllarda, radyo dinlemeyi çok daha keyifli bir hale getirmeyi başardılar. Programın, 10 yıl boyunca herşeye ve herkese rağmen devam edebilme ve asla vazgeçmeme gibi durumu var ki esas büyük başarı bu belki de.

Diğer çok önemli konu da Smiths tabii ki. Daha önce üzerine söz söyleyenler ve eşzamanlı başka programlar da oldu ama bu işin Türkiye'de ismini koyan kişi Mete Avunduk olmuştur. Some Girls, Bigmouth bu programda çalındığı denli güzel olmamıştır herhalde, bundan sonra da muhtemelen olmayacaktır. Gecenin neresine düştüğü, hangi parçanın peşinden çalındığı, arada ne söylendiği ya da söylenmediği ve devamında ne çalındığı gibi hayati önem arzeden detaylar olabileceğinin en iyisiydi. Buradan yola çıkarak bütün Aşırı Doz tarihinin aslında, bazı! parçalarını sevdiğim Smiths'in, kısa bir sürede en sevdiğim, zamanla da gerçek anlamda tek sevdiğim grup olmasının tarihi olduğunu söyleyebilirim.

Bu yazıyı öncelikle kendim için yazdım, ki bir belge olsun. Adam boyu pasta olacak diyerek çağrıldığımız -yalan!- ve kendi yazdığımız mektupları okumak zorunda kaldığımız 1.yaşgününü, Bahariye caddesine dev kolonların

konduğu yılbaşını, Aşırı Doz resepsiyonu gibi geçen unutulmaz 94 İTÜ Yaz Festivalini bir kez daha anmak istedim. Herbiri benim gözümde birer hayat bilgesi olan Onur, Özlem, Aslı, Elif, Aygen, Pınar, Aycan, ve Cüneyt için yazdım. Programı özel ve farklı kılan biraz da onların varlığıydı hiç kuşkusuz. Mete için yazdım tabii özellikle. Yıllar önce, bütün fişlerin çekik olduğu bir gece, küçük bir odanın içinde, yerde halının üzerinde duran ufak tefek bir radyodan aşağı yukarı şunları duyduğumu zannemiştim: 'Şimdi sırada 'I Remember California' var. Ağır bir parçadır, dolayısıyla onun için çalıyoruz. Özellikle bunu hiç unutmadım.

Lynch kareleri ve Dostoyevski metinlerinin hemen yanında hayatın-olduğu söylenen - manası üzerine yazılmış en anlamlı şiirlerin sahibi Morrissey'den birkaç dize sanırım yeterli olacak.

'Don't forget the songs
That made you cry
And the songs that saved your life
Yes we are older now
But they were the only ones who ever stood by you'

Bütün bir 20'li yaşları bir şekilde beraber geçirdiğimiz, bizim kuşağın alternatif Yeraltından Notlar'ına saygılarımla.

Vaya con dios Aşırı Doz.

S.S.

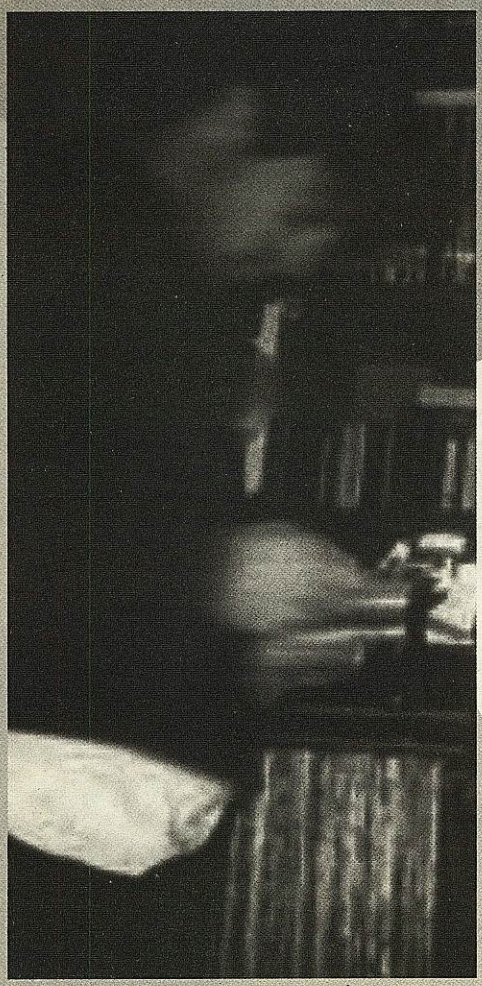

23 Yaşında bir erkeği yaklaşık olarak nelerin heyecanlandırdığının listesidir

1- Bigmouth strikes again - The Smiths
2- Some girls are bigger than others - The Smiths
3- Everyday is like Sunday - Morrissey
4- Shallow than halo - Cocteau Twins
5- Pearly dewdrops drop - Cocteau Twins
6- That's entertainment - The Jam
7- Wild wood - Paul Weller
8- With everything to loose - Style Council
9- Fade into you - Mazzy Star
10- A siltskin paws - Wire
11- Jewel - Cranes
12- Have you seen her lately? - Pulp
13- So young - Suede
14- Sometimes - James
15- She's lost control - Joy Division
16- Where is my mind? - Pixies
17- Lost weekend - Lloyd Cole and the Commotions
18- If I can't change your mind - Sugar
19- Brassneck - Wedding Present
20- Her - Tindersticks
21- One hundred years - Cure
22- London calling - Clash
23- New big prinz - Fall
24- India - Puressence
25- I wanna be adored - Stone Roses
26- Whatever - Oasis
27- End of a century - Blur
28- Closer - Nine Inch Nails
29- Karmacoma - Massive Attack
30- Cascade - Future Sound of London
31- Little fluppy clouds - Orb
32- Bizzarre love triangle - Frente
33- Words - Christians
34- I'll be your mirror - Velvet Underground
35- Stupid questions - New Model Army
36- Low red moon -Belly
37- Greetings to the New Brunette - Billy Bragg
38- 1963 - New Order
39- Come on Eileen - Dexys Midnight Runners
40- Electricity -OMD

Yeni başlayanlar için notlar

Mete Avunduk (Nam-ı diğer İngiliz Kemal): 1992'de Genç Radyo'da başladığı radyoculuğa 1993-2002 arası Kent FM'de devam eden dj-program yapımcısı. Aşırı Doz, Kör Randevu, Pireler Uçuşurken, Tekila, Cuma İstekleri gibi dönemin bazı fenomen programlarının yaratıcısı. Yeni dünya müziğinin en güzel üç dakikasının sonunda yer alan Oh Mother'ların üçüncüsüyle sonuncusu arasında söyledikleriyle farkında olmadan tarihe geçti. Bugünlerde Kadıköy'de Trip v2.0 isimli mekanı işletiyor.

Aşırı Doz: Son indie yıllarına ve Britpop'un doğuşuna ve yükselişine tanıklık eden, acayip bir adamın acayip bir dinleyici kitlesine sunduğu, içinde acayip acayip parçaların çalındığı, sağda solda dedikodu yapıp net'te entry giren arkadaşların çözemediği radyo programı. Özellikle 1994 İlkbaharı programlarıyla bazı hayatları sonsuza kadar değiştirdi.

Kadıköy: İstanbul'un bir ilçesi. Gün yüzü görmemiş bitişik nizam apartmanların önünde akıp giden kaldırımlarda, açık çöp poşetleri ve sokak köpekleriyle beraber gül gibi geçinip gittiğimiz gönüllü sürgün yerimiz, sevgili gettomuz. Kent FM'e uzun süre ev sahipliği yaptı.

Kent FM: Türkiye'nin ilk özel ve en güzel radyosu. 93-96 rüya kadrosu asla unutulmayacak. Geçtiğimiz yıl yayınına son verdi.

Indie: Her ne kadar bir türden çok bir dönemi - Joy Division'la başlayıp Smiths'le doruğa ulaşan ve Wedding Present'ın dağılmasıyla sona eren- ve bir tavrı - sanatsal bağımsızlık, endüstriden uzak duruş, küçük plak şirketleriyle çalışma - betimlese de 'indie gitarı' tabiri literatüre girmiştir.

S.S: Özel radyolar vakanüvisti, kendi halinde müziksever. Bir dönemi satır satır izledi ve kim ne çaldı ne söyledinin kaydını tuttu. Aşırı Doz, Zagor ciltleri ve Uzay 1999 serisiyle beraber hayattaki en uzun takıntılarından biri oldu. Kent FM'e 4 yıl boyunca yaklaşık 200 mektup yazdı. 97 yılında yukarıda liriklerine rastlayabileceğiniz parçayla radyo dinleyiciliğinden emekli oldu. Şimdi de metinsel vedasını yapıyor.

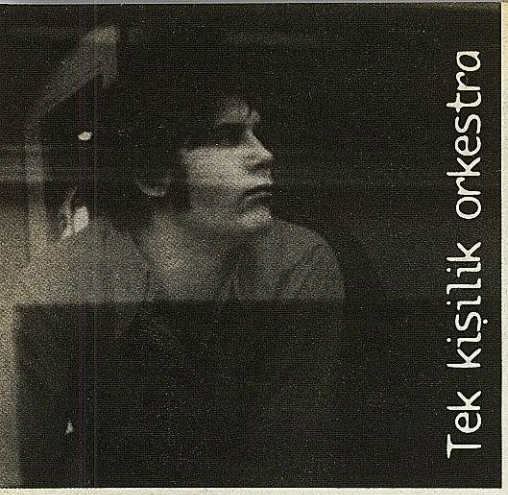

Tek kişilik orkestra

2001'de Here Be Monsters'la büyük bir çıkış yakalayan Ed Harcourt geçtiğimiz şubat ayında ikinci albümü From Every Sphere ile meraklı gözleri tekrar üzerinde toplamayı başardı.

Devin Aylin Komar

ed harcourt

14 Ağustos 1977'de diplomat bir babanın oğlu olarak dünyaya gelen Harcourt küçük yaşlarda müzik dünyasıyla tanışır. Büyükannesinin desteği ve kendi azmiyle solo kariyerine 23 yaşında başlayan bu güzide şahsiyet, iyi kötü 300'ü aşkın beste yapar o yaşına kadar. Tom Waits ve Chet Baker hayranlığı onun sound'unda ve kariyerinde büyük öncülük yaratır. Bay Harcourt'un çaldığı enstrümanlar ise, bas gitar, piyano / keyboard, gitar, banço, davul ve hatta mutfaktaki musluk taşıdır!

O adını sadece albümleriyle duyurmadı. 2000 yılında çıkardığı 6 şarkılık EP'si **Maplewood**'la kendini tanıtır ve çok konuşulmaya başlar. İlk olmanın getirdiği tecrübesizlikten çok uzak olur **Maplewood**. Belki de bunun nedeni bütün enstrümanları kendisinin çalması ve liriklerin ona ait olmasının yanında, kayıtları da ilham aldığı yerde yani büyükannesinin evinde yapmasıdır. Albümde yardımı olan isimlerin başında Death In Vegas'dan tanıdığımız Tim Holmes gelir. Ed Harcourt'un; Jeff Buckley, Nick Cave, Badly Drawn Boy, Nick Drake, Elbow gibi isimlerle aynı kategorilerde bulunması onun yerini iyice belli eder.

Aralıksız çalışmalardan sonra 2001 yılında debut albüm **Here Be Monsters** çıkar. Harcourt, bu albümdeki esin kaynaklarının ormanlar, Jack Nicholson ve 24/7 partileri olduğunu söylüyor. Albüm için birlikte çalıştığı The Flaming Lips, Mercury Rev, Dave Fridmann ve Tim Holmes hemen göze çarpan isimler olur. Albümün eklektik yapısının oluşmasında, Harcourt'un melankolik havası ve saf vokali büyük önem taşıyor. Pek çok kişiye Jeff Buckley'i hatırlatan albüm, lirikleriyle de herkesi etkiliyor. Piyano ise albümdeki hakimiyetini oldukça yerinde kuruyor. Albümün açılış şarkısı "Something In My Eye"da kullanılan trompet ve yaylı çalgılar uyuşmaya ve rahatlamaya neden oluyor. Aslında albümde her şey olması gerektiği gibi: "God Protect Your Soul" ve "Beneath The Heart of Darkness" gerçekten yaratıcılığın verdiği atmosferi üzerinde taşırken, "Shangai"ın mutluluk hissini veren piyano tonları da pop etkisi yaratıyor. Harcourt'un işini ne kadar ciddiye aldığının en iyi örneği olan **Here Be Monsters** yılın albümleri arasında olmanın yanı sıra uzun süre konuşulan ve hatta konuşulacak olan bir albüm.

Harcourt'un bir diğer özelliği ise kendini yenilemesi. Kısa zamanda çok şey yapabiliyor ama kendini tekrar etmiyor. Tüm bunların yanında da, ne olursa olsun, Tom Waits'e olan hayranlığını her albümde belli ediyor.

2 yıldan sonra Ed Harcourt ikinci albümü **From Every Sphere** ile tekrar karşımızda. Harcourt bu albümde biraz Beatles, biraz Waits, biraz Beck ve hatta biraz Divine Comedy havasını üzerinde topluyor. Kullandığı sample'lar onu biraz daha sürreal bir hale sokuyor. Zaten **From Every Sphere**, Harcourt'un güçlü bir egosunun yanı sıra geniş çaplı bir müzikal yaratıcılığının olduğunu da kanıtlıyor. Bu albümde de Harcourt'un orkestra ve enstrümanlara olan özel hırsı dikkatleri çekiyor.

Albümün ilk şarkısı "Bittersweetheart" melodik piyano yapısı ve ayrıntılarla dolu sound'uyla George Harrison'ın albümlerinden çıkamayan bir yapıya sahip olur. "All Of Your Days Will Be Blessed" ise, kolay alışılabilir özelliğinin yanında güzel bir melodiye sahiptir. "Ghostwriter" bol enstrümantal yapısıyla başta dinleyeni meraklandırsa da şarkının sonuna doğru sıradanlıktan kurtulamaz. Deniz kenarındaki martıları seyrederken kulağa tınlayan "Birds Will Sing For Us" sözleri ve bir rüyayı anımsatan melodisi ile tam o zamanki düşüncelerin tanımı. Saf ve temiz bir vokalin "We'll all die in the end / Hepimiz sonunda öleceğiz" demesi hayatı tekrar gözden geçirmeyi sağlar. "Sister Reneé" dinleyenin hayal gücünü harekete geçirirken, odağı liriklerin üzerine çeker. "Watching The Sun Come Up"de hakim olan trampet temposu şarkıya farklı bir özellik katar.

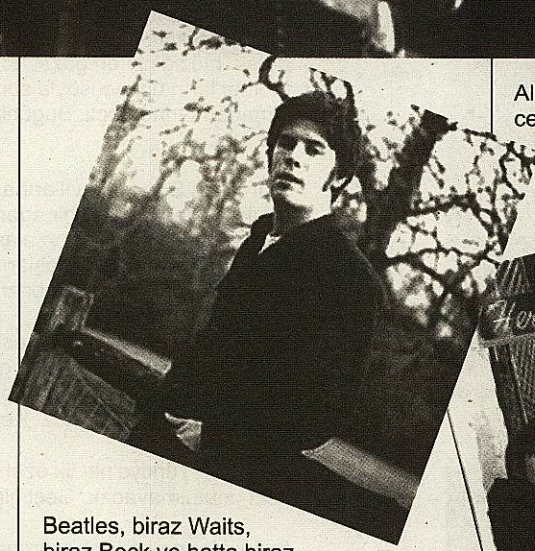

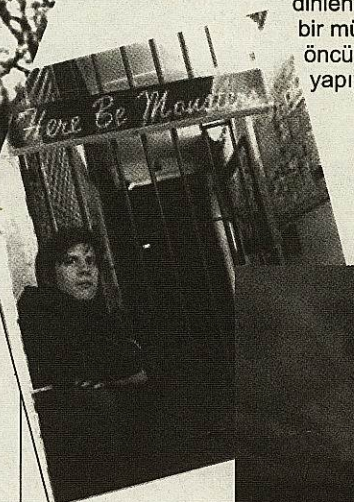

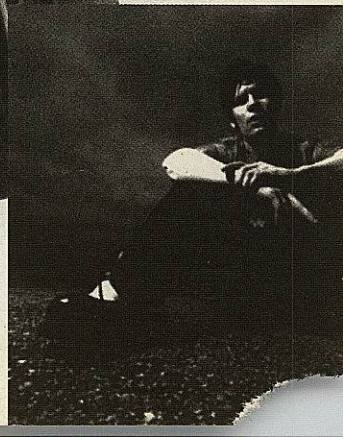

Albüm lirikleri, enstrümantal yapısı, cezbedici baladları ve rahatlatıcı özelliğiyle kesinlikle mükemmel. Son olarak, Harcourt yine her modda dinlenebilecek bir müziğin öncülüğünü yapıyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin katkılarıyla

8. İZMİR KİTAP FUARI

TS-EN-ISO-9002

TÜYAP Uluslararası Ticaret Fuarlarına Ulusal Katılımlardan Sorumlu Organizatörler Birliği INTEREXPO'nun Üyesidir.

12-20 Nisan 2003, İzmir Fuar Alanı

Bir White Stripes Hikayesi

Sisli bir blues şarkısından yükselen notalar küçük kontrol odasının sınırlarını aşıp, duvarının rafları tozlu kaset kapakları ve solmuş dergilerle dolu olan daracık koridora sızıyor. Yıl 1967. Neredeyse.

Doğu Londra'daki Toe Rag stüdyosu Detroitli romantik ikilinin aradığı atmosfer açısından 1967 yılına en yakın yer. Döşeme biraz aşınmış, ses yalıtımlı duvarlar bazen görevini aksatıyor olabilir, ama ekipman açısından The White Stripes cennete düşmüş.

Beat-club eskilerinden Liam Watson tarafından tasarlanmış olan Toe Rag, 60'ların derinlerden gelen big-beat akımı için dikilmiş bir anıt gibi duruyor. 8 track Studer kayıt cihazı ve Abbey Road'dan getirilmiş Redd 17 miksaj masası dahil hiçbir eksiği olmayan Toe

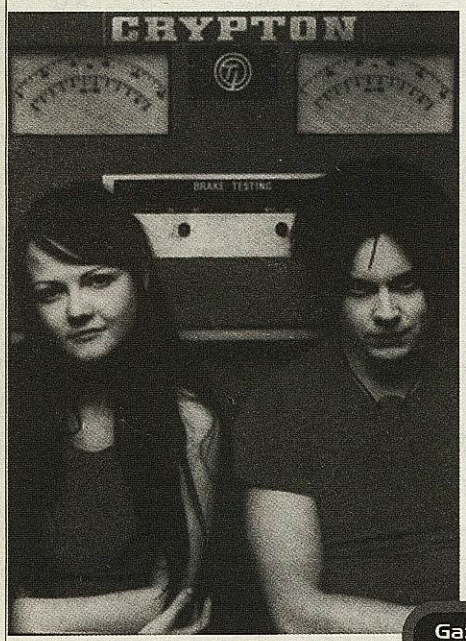

Rag, modern dünyanın bütün vahşetinden yalıtılmış tozlu, rahat bir mekan. Atmosfer, The White Stripes'ın dördüncü albümü için biçilmiş kaftan.

Jack White elinde sigarası, koridoru baştan aşağı yürürken hevesle anlatmaya devam ediyor: "Bütün o çirkin dijital zımbırtılardan arınmış bir mekan." Davulcu Meg White yerde oturmuş Jack Daniels'ını yudumluyor. "Toe Rag'i ilk kez yaklaşık 1,5 yıl önce The Henchmen'de çalan bir arkadaşımız burada kayıt yapınca duyduk. Herkese burayı anlatıp duruyordu. Bizim de ağzımız sulandı."

Toe Rag koridorlarındaki ilk çalınışını kabaca dinledikten sonra The White Stripes'ın dördüncü albümünün mutsuzluk, tatlı melodiler ve içebakış üzerinde temellendirildiği akla geliyor. Albüm bütünlüklü bir çalışma gibi duruyor.

Jack White aynı fikirde değil.

"Şarkılar üzerinde tek tek durduk. Hepsi sanki bir 45'liğin A yüzünde yer alacakmış gibi düşünmeye çalıştık. Her şeyin kendini tekrarladığı bulanık albümlerden nefret ediyorum. Böyle hiçbir ilerleme kaydedilemez bence." "Yine de" diye devam ediyor Jack, "albümün miksleri biteli daha sadece birkaç saat oldu." Şimdi biraz soğumaya bırakacaklar. "Çoğu kez hiçbir şeyi soğumaya bırakmayız. Kayıtlar biter bitmez albüm piyasaya sürülür. Beni endişelendiren de bu. Bu sefer de albümü kendi haline bırakmak istemiyoruz ama galiba biraz nefes almaya ihtiyacı var."

Londra'nın doğusundaki Holiday Inn'in barında oturan üç ortayaşlı iş adamı gözlerini köşede oturan beyaz tenli, siyah saçlı kırmızı t-shirt giymiş iki çocuktan bir türlü ayırmıyorlar. Onları gözleri bir yerlerden ısırıyor, ama nereden? Her yerden olabilir aslında. The White Stripes'ın İngiltere'deki 100 Club'da verdikleri ilk konserden bu yana geçen 12 ay boyunca The Sun'dan The New Yorker'a kadar elinize geçen her gazetede "blues, punk ve garage rock'ın ateşli bir bileşimi"ni çalan "Detroit doğumlu Jack ve Meg White kardeşler"in "Hendrix'ten beri karşılaşılan en heyecan verici olay" olduğunu okuyabilirdiniz. Söz konusu gazetelerde Jack ve Meg'in diğer sekiz kardeşleriyle Meksikalıların çoğunlukta olduğu bir kasabada büyüdükleri gibi haberlerden The Stripes'ı her dinlediğinde içinden ölülerle dans etmek geldiğini söyleyen Ryan Adams gibilerinin övgülerine kadar her şey yazıldı. Hatta Entertaintment Weekly, Detroit'i yeni Seattle, The White Stripes'ı da müziğin geleceği olarak ilan etti.

Gazetelerde Jack ve Meg'in diğer sekiz kardeşleriyle Meksikalıların çoğunlukta olduğu bir kasabada büyüdükleri gibi haberlerden The Stripes'ı her dinlediğinde içinden ölülerle dans etmek geldiğini söyleyen Ryan Adams gibilerinin övgülerine kadar her şey yazıldı. Hatta Entertaintment Weekly, Detroit'i yeni Seattle, The White Stripes'ı da müziğin geleceği olarak ilan etti.

O üç iş adamı grubun canlı performansını yalnızca bir kez izlemiş olsalardı, bütün o gürültü patırtının boş yere olmadığını anlarlardı. MOJO'nun dediği gibi The White Stripes gezegendeki yaşayan en iyi gruptu.

Bütün bu gelişmeler Jack ve Meg'i çok yordu, ama kafayı buna fazla takmamaya çalışıyorlar. "Bütün bu ilgi sinir bozucu bir sinek gibi" diyor Jack. Hep yanında taşıdığı Marlborolardan bir tane daha yakıyor. Kırmızı beyaz. Meg kendininkini çoktan yakmış bile. "O aralar röportaj vermemiş olsak bile bir bakıyoruz, her yer bizimle ilgili haberlerde dolmuş taşmış. Winona Ryder'la çıktığım gibi saçma sapan dedikodular etrafı sarmış. Bu tip olayları nasıl kontrol edebilirsin ki?"

Meg: "Neyse ki bunlar bizim çalışma tarzımızı etkilemedi. Sanırım bunda dördüncü albümümüz olmasının da payı var. Eğer ikinciyi kaydediyor olsaydık, işler iyice garipleşecekti."

Jack: "Bunun iğrenç bir işte hayatını çürüttükten sonra bir gün patronunun gelip sırtını sıvazlamasına ve 'Aferin, harikasın' demesinden hiçbir farkı yok."

Meg White "Neyse ki kendi dünyamızı kurduk." diyor. "Bunu yapınca hiçbir şey seni kolay kolay sarsamıyor."

İki hafta sonra Jack ve Meg White Michigan'daki Royal Oak Tiyatrosu'nun kulisindeki sıcak ortamda aile ve arkadaşlarıyla oturuyorlar. Meg post-puk grubu Whirlwind Heat'in solistiyle sohbet ederken, Jack de CD player'ında Leadbelly'nin bir yerinda "Goddamn!" dediğini iddia ettiği şarkısını arıyor. The Stripes'ın nazik adamı Dan Miller gözünü kapıdan ayırmıyor. Meraklı seyirciler ve gazeteciler kulise sızıp Jack ve Meg'in yakınlarını görebilmek için fırsat kolluyorlar.

The White Stripes'ın Detroit'i ziyaretine ev sahipliği yapan Royal Oak Theatre, şehirden apayrı bir dünyada, kitapçılar ve Starbuckslarla dolu tertemiz bir banliyöde bulunuyor. The Stripes çalacak yer konusunda epey sıkıntı çekiyor. Salonlar giderek genişliyor ama gururlarını bir yana koyup Amerika'daki bütün büyük salonlara sahip olan SFX'e bağlı yerlerde çalmak istemiyorlar.

Royal Oak'taki ilk gece genç hayranlarından hemşerilerini merak eden

Jack ve Meg White, The White Stripes'ın müziğini etkileyen 10 grubu seçiyor.

İşte Meg'i ve beni en çok etkileyen müzisyenlerin bir listesi. Listede rock'un gelmiş geçmiş en önemli grupları falan yok. Biz sadece bize ilham veren grupları seçtik.Ortaya The White Stripes'ın, üyelerinin müzik zevklerinden bağımsız kaynaklardan beslendiği ortaya çıktı. Yani bu liste, grubun listesi. Belki bir gün kişisel listelerimizi de yaparız, belki bir gün ben bir mimari harikası yaratırım, belki bir gün Meg az rastlanan bir hastalığa şifa bulur, belki bir gün rock'n'roll geri döner, belki internet sahiden kültürümüzü mahvediyordur, belki de en doğrusu işimizden ayrılıp bütün gün müzik dinlemektir.
Jack White

THE SONICS

60'lar punk'ının temsilcisi. Psycho Cindirella, TheWitch, 60'ların ortasında sıkılmış gençlerin düşüncelerini yansıtan hayvani çığlıklar. The Kinks'ten daha sert, punk'tan daha punk...Şimdilerde hak ettikleri ilgiyi görmeye başladılar. Hayat bir Sonics albümü aldıktan sonra daha güzel oluyor, en azından daha çekilebilir.

Olmazsa olmaz albüm: Psycho Sonic, Generic 1997

ROBERT JOHNSON

Bütün blues sanatçıları içinde favorilerimiz Son House, Blind Willie, MoTell ve Skip James'tir, ama bizi en çok etkileyen isim Robert Johnson olmuştur. Hakikaten çok iyi bir şarkıcı. Şakılarında iyiyle kötü hep iç içe. Zamanında onlar kadar popüler olamamış ama Son House, Willie Brown, Charlie Patton gibilerini bir çok yönden aşmış. Eğer Rock And Roll Hall of Fame'i yapanların birazcık aklı olsaydı, binaya onun adını verirlerdi.

Olmazsa olmaz albüm: The Complete Recordings, CBS Double CD, 1996

CAPTAIN BEEFHEART AND HIS MAGIC BAND

Captain Beefheart beyazların rock'n'roll'una Howlin' Wolf havası getirdi. İlk single'ları DiddyWah Diddy'nin inanılmaz seri bir bass-line'ı var. İlk albümleri *Soft As Milk* Beefheart'ın blues'a duyduğu ilgiyi ortaya çıkardı. O albümdeki Electricity zaten dehasını kanıtlıyor. Başyapıtı *Trout Mask Replica* müzik tarihindeki en özgün albümlerden biri belki de. Arkadaş toplantılarında dinlemek ve dostlarınızın gerçek yüzlerini görmek için harika bir müzisyen.

Olmazsa olmaz albüm: Trout Mass Replica, Warner Bros, 1969

LORETTA LYNN

Yirminci yüzyılın en iyi kadın şarkı yazarı. Kadınların önündeki birçok engeli yıkıp geçti. Bırakın kadınları, o sıralar hiç kimsenin bulaşmaya cesaret edemediği ince konulardan bahseden şarkılar yazdı. Nashville'in seri üretim mallarından biri değildi, her şeyi tek başına halletti. Eğer Coal Miner's Daughter filmini izleyip bir şey hissetmezseniz, ya da Lynn'in albümleri size bir şey ifade etmiyorsa, en iyisi siz gitarınızı bir kenara bırakıp yapbozlarla falan uğraşın.

Olmazsa olmaz albüm: Honky Tonk Girl, Universal, 1994

THE MONKS

Amerikan ordusunun Almanya'da görev yapan The Beatles aleyhtarı askerleri. İçine mikrofon yerleştirilen bie elektro-cümbüş, fuzz-bass, olağanüstü bir solist, bu dünyadan olmadıkları her hallerinden belli davulcu ve klavyeci. Başyapıtları herhalde I Hate You'dur. Melodileri popu yerle bir etti. Erkek kardeşinize dinletmeniz gereken bir grup.

Olmazsa olmaz albüm: Black Monk Time, Infinite Zero, 1997

THE RATS

Tek bir 45'lik yayınladılar. Onun B yüzü Rat's Revenge Part 2 (Black Cat) en sevdiğim garage rock çalışmasıdır. Ondan başka hiçbir kayıt bir grup yeniyetmenin kafa kafaya verip bir şeyler üretmesini bu kadar iyi gösteremez. Bütün albüm doğaçlama olarak kaydedilmiş. Hiçbirinde cool veya sert olmak gibi bir takıntı yok. Tek dertleri albümü yaparken biraz eğlenmek.

Olmazsa olmaz albüm: Bütün şarkılarını *Back From The Grave Vol. 1* toplama albümünde bulabilirsiniz.

BOB DYLAN

Onu ilham kaynaklarımız arasında saymamak olmaz. Aynı şey müziği gerçekten seven bütün müzisyenler için geçerli. Nedenini söylemeye gerek bile yok. Bizim en sevdiğimiz albümleri *Nashville Skyline, Blood On The Tracks* ve *Desire*.
Önemli bir husus: Plak koleksiyoncusu diye geçinip Bob Dylan'ı ya da The Beatles'ı sevmediğini söyleyenlere kulak asmayın. Böyleleri müziği gerçekten seviyor olamazlar. Albüm kapaklarını ya da hobilerine gösterilen ilgiyi seviyor olabilirler ama müziği değil.

Olmazsa olmaz albüm: Yukarda sayılanlardan herhangi biri.

THE GORIES

60'lardan bu yana Amerika'daki en iyi garage rock grubu. Çok ilkel, çok iyi, bir o kadar da iyi değil. Bir çok garage grubu gibi The Gories de şarkıları oradan buradan araklıyordu ama şu bir gerçek ki Detroit'te kuralları koyan da onlardı. Les Pauls ve Marshall gibileri yanlarında salak gibi duruyordu. 90'lar boyunca üç albüm ve birkaç 45'lik çıkardılar. Bizim en sevdiğimiz şarkılar Feral, View From Here, Trick Bag ve Nitro-Glycerine'dir.

Olmazsa olmaz albüm: I Know You're Fine...But How Aer You Doing?, Crypt, 1992

THE STOOGES

İkinci albümleri *Fun House* rock'n'roll tarihinin gelmiş geçmiş en iyi albümüdür.

Olmazsa olmaz albüm: Fun House, Elektra, 1970

THE GUN CLUB

İlk albümleri *Fire Of Love*'ın üzerimizdeki etkisi çok büyüktür. Kid Congo Powers ve Jeffrey Lee Pierce'in şarkı yazarlıkları dönemin blues'una beyazlardan gelen en iyi yorumları kazandırdı. Sex Beat, She's Like Heroin To Me, For The Love Of Ivy...Bu şarkıları neden ders olarak okutmuyorlar sanki?

Olmazsa olmaz albüm: Fire Of Love

Onur Listesi: The Troggs, The Flat Duo Jets, Cole Porter, The Yardbirds, Gene Vincent And His Blue Caps, Blind Willie Johnson, Tampa Red, Irving Berlin, The Velvet Underground, Hank Williams

yöre halkına kadar uzanan geniş bir izleyici kitlesi karşısında çaldıklarını göz önünde bulundurarak gaz pedalına fazla yüklenmiyorlar. İkinci konser ise çığlıkların havada uçuştuğu harika bir gece. Jack şarkıları bozup yeniden inşa ediyor, dizleri üstüne çöküyor, Meg'in davulunun yanına zıplıyor, sesi Ozzy şeytaniliğinden Ray Davies meleksiliğine doğru ilerliyor. Meg de arada bir kardeşine bakmak için davulunun önüne doğru eğilirken binlerce erkek gözlerini ondan ayırmıyor. Jack'in ailesi konseri balkondan izleyerek Hotel Yorba'ya eşlik ediyorlar.

Jack "Ablam ve ben hepinize teşekkür etmek istiyoruz." diye bağırıyor. Bütün bunlar soundcheck sırasında kuliste bulunan devasa bir Amerikan bayrağı önünde gerçekleşiyor. Garip bir dekor, ama konser ışıkları altında bayrağın mavisi siyahmış gibi görünüyor. Kırmızı, beyaz ve siyah...

Ertesi gün Jack White turun bir sonraki ayağı için yol ekibine uygun kıyafet seçiyor. Araç gereçleri oradan oraya taşırken ekibin daha şık görünmesini istiyor. Bu arada Meg White ve ev arkadaşı Ko Melina bizlere Detroit'i gezdirmek için hazırlanıyorlar. Evleri Detroit'in müze bölgesine çok yakın, 50'lerden kalma antika

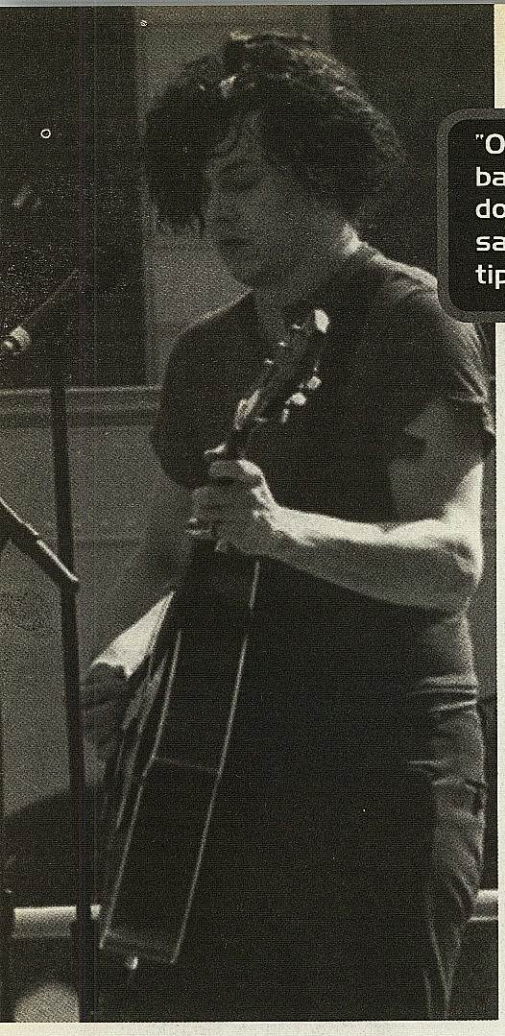

"O aralar röportaj vermemiş olsak bile bir bakıyoruz her yer bizimle ilgili haberlerde dolmuş taşmış. Winona Ryder'la çıktığım gibi saçma sapan dedikodular etrafı sarmış. Bu tip olayları nasıl kontrol edebilirsin ki?"

eşyalarla, Simpsons atari oyunlarıyla ve ahşap merdivenlerle süslenmiş bir malikane. 25 yıl önce böyle bir evi almaya ancak bir otomobil üreticisinin gücü yeterdi. Bugünse Toxteth'teki teraslı bir evle aynı fiyatta. Çoğunlukla Melinda konuşuyor, Meg sigara içiyor.

İlk durağımız Michigan Merkez İstasyonu, dünyanın sekizinci harikası sayılabilecek nitelikte görkemli bir yapı. "Burası bir zamanlar binlerce yolcunun geçtiği merkez istasyondu. New York'taki Grand Central'dan sonra ikinci büyük istasyon." Ya şimdi? Uyuşturucu bağımlılarına, evsizlere, graffiti sanatçılarına ve farelere ev sahipliği yapıyor. Detroit yıllardır zayıflayan Amerikan kapitalizmini ve çöken motor sanayiini simgeliyor. 35 yıl önce 12. Cadde'de zencilerin işlettiği bir gece kulübüne polisin düzenlediği bir operasyondan sonra çıkan olaylarda şehrin büyük bir kısmı yanmış. 1972'de otomobil endüstrisi Detroit'ten ayrılırken geride boş gökdelenler, terk edilmiş tiyatrolar, malikaneler ve evler bıraktı. Kalıntılar hala orada. Eskiden milyonerlerin oturduğu, şimdiyse çürümekte olan tarihi Boston Edison bölgesinden geçiyoruz.

"Burada 22 odalı bir malikaneyi 200.000 dolara alabilirsiniz." diyor Meg. Detroit'teki herkes şehrin tarihi hakkında bilgi saibi ve bu yüzden büyük işletmeler konusunda derin şüpheleri var. Belki bu, şu sıralar Detroit'e hakim olan kendi kendine yetebilme fikrini de açıklıyor.

Aynı fikir belki The White Stripes'ı da açıklıyor.

Geçen yıl çıkan Sympathic Sounds of Detroit adlı toplama albüm için yazdığı yazıda Jack, bugün Detroitli müzisyenlerin bir şirketle anlaşma imzalayamama gibi korkuları olmadığından bahsediyordu. "Bu zaten olması beklenen bir şey değildir. Kimse Los Angeles ya da New York'tan kalkıp sırf bir grubu izlemek için Detroit'e gelmeye tenezzül etmez."

Oysa artık ediyorlar. Jack White bundan kendini sorumlu tutuyor. "Röportajlarda bana ne tür şeyler dinlediğimi sorunca Detroitli bazı grupları sevdiğimi söylüyordum. Bir anda herkes Detroit müzik akımından bahsetmeye başladı." Derin bir nefes alıyor. "Bu işe bulaşmak istemiyorum."

Şu sıralar Detroit'te gelişen bir şeyler olduğu kesin, ama Jack de bunun ne olduğunu tam olarak kestiremiyor. "İçki içme yaşı 21, çoğu grup sahneye çıkmadan önce en az üç dört yıl birlikte çalışmış oluyor. Gerçekten çok iyi değilseniz burada çalamazsınız." Kapitalizmin kalıntıları arasında yeşeren bir akımdan bekleneceği üzere, Detroit akımı da başarıya şüpheyle yaklaşıyor.

"Gruplar 'Bir albüm çıkarmak için uğraşmaya gerek bile yok, çünkü nasılsa olmayacak' diye düşünüyor" diye devam ediyor. "Ne zaman onlarla konuşsam ilgilerini ve yaratıcılıklarını seziyorum ama önlerini tıkayan bir şey var. Sanki bunu kendileri istiyor. 100'den fazla insan tarafından tanınmaya başladığınızda sizi 'cool' sınıfından çıkaran plak kolleksiyoncularına benziyorlar."

The White Stripes'ın içinde "basitlikle gelen güzellik" yazan ikinci albümü De Stijl albümündeki Let's Build A Home'un garage gürültüsü devreye girmeden önce küçük bir çocuğun sesi duyuluyor: "Keşke en iyi arkadaşlarımı koymak için küçük kırmızı bir kutum olsaydı. Onları dışarı çıkarır, sonra geri koyardım."

"O benim altı yedi yaşlarındaki halim." diye gülüyor Jack. "Ağabeyimle annem sesimi kaydetmiş. Dini bir şarkıydı, ama yanlış söylemişim. Doğrusu 'Keşke şeytanı koymak için küçük kırmızı bir kutum olsaydı. Onu dışarı çıkarır, döver döver, sonra geri koyardım.' olacak."

Kışın karları toplaya toplaya bir dağ yapar, sonra onun içinden geçmek için bir tünel oyardım. Kafayı bununla bozmuştum

Detroit'in çoğunluğun Meksikalı olduğu bir bölgesinde katolik olarak yetiştirilen Jack, Meg ve kendisine en az sorulan konulardan birinin çocuklukları olduğuna şaşırdığını söylüyor: "Oysa The White Stripes'ın arkasındaki fikir buydu aslında. Grubu kurduğumuzda olayı çocukluğumuza geri dönmenin bir yolu olarak değerlendiriyorduk. Çocukların dünyayı algılayış biçimiyle ilgili bir şeydi. Her şeyin altında mizahi bir yön var sanki. Eğer insanlar konserin tam ortasında bize bakıp gülmeye başlasalardı, bu çok hoşuma giderdi."

Jack White küçükken savaşla ilgili oyunlar oynayan çocuklardanmış. Yedi kuşak boyunca elden ele geçen askerleriyle savaş çıkarır, arka bahçeye sığınaklar kurarmış. Davul çalmaya beş yaşında başlamış, çalmayı kendi kendine öğrenmiş. Meg'in en sevdiği şey de Süpermen'in Yalnızlık Şatosu'nu kurmakmış. "Kışın karları toplaya toplaya bir dağ yapar, sonra onun içinden geçmek için bir tünel oyardım. Kafayı bununla bozmuştum."

Jack ve Meg'in yalnız bir çocuklukları olmuş. "Etraftaki herkes Meksikalıydı." Diyor Jack. "Okul Meksikalıların ve zencilerin gitiği bir yerdi. Herkes ya rap ya da house dinlerdi, ben de o tür müziğe hiç dayanamam. 18 yıl boyunca herkese soğuk davrandım, neden pes edip birkaç arkadaş edinmedim bilmiyorum, ama içimden gelmedi."

Birbirinizin çocukluğunu nasıl tarif edersiniz?
Jack: "Of bilmiyorum." (Gülüyor)
Karakterinizi tanımlayan üç sözcük?
Meg: "..."
Jack: "..."

Jazz'ın geleceğini gören Sun Ra Satürn'de doğmuş. Ortak bilincimizi yüksek seviyelere ulaştırmak için dünyaya ışınlanmış, müzikle çalışan roket icat etmiş. 1997 yılında Elvis, Orion adlı maske takmış gizemli bir şarkıcının vücudu içinde yeniden doğmuş. Tex-Mex garage dehaları için bir soru işareti? The Mysterions ise Mars'ta doğmuş. Ama Sun Ra'nın aslında 1914 yılında Birmingham, Alabama'da Herman P. Blount olarak dünyaya geldiği yönünde kanıtlar da mevcut. Orion aslında Jimmy Ellis adında bir Elvis taklitçisiymiş. Yine bir soru işareti. Bu arada The Mysterions de aslında Rudy Martinez adında Tex-Mex'te çalışan süper yaratıcı bir çocukmuş. Kimin umurunda?

The Detroit Free Press, Jack ve Meg White'ın evlilik haberini 2001 Mart'ında vermişti bile. Detroit'te kime sorsanız bunu bilir. Jack White'ın Jack "Doc" Gillis olduğu, 90'ların ortasında Goober And The Peas grubunda davul çaldığı zamanları herkes hatırlar. 1996'da Jack Gillis ve Megan White evlendiler. Jack, Megan'ın soyadını aldı. Jack Güneybatı Detroit'te, Meg de zenginlerin yaşadığı Grosse Point banliyösünde büyüdü. Bunlar Detroitliler için çok eski haberler. Jack sahnede Meg'e "kız kardeş" diye hitap ettiğinde herkesin yüzü nasıl da kızarıyor bir bakın da hikayenin aslını görün.

Ama siz en iyisi o ikisine yakından bakın. Aynı kömür karası saçlar, aynı beyaz ten, aynı burun, aynı bebeksi dişler...Evet kardeşler. En azından The White Stripes'ta çalarken. "Fark etmez" diyor Jack. "En başından beri bunu hiç takmadık. Bu konunun müzikle hiçbir ilgisi yok. Bir kulağımızdan girip ötekinden çıktı. The White Stripes insanlar gerçeği öğrenince etraflarını saran gizem havasının bozulacağından korkmuyor." Jack gülerek "Zaten gazetecilerle konuşmaya devam edersek olacak olan da bu." diyor.

"Bize sizin aranızda ne var diye

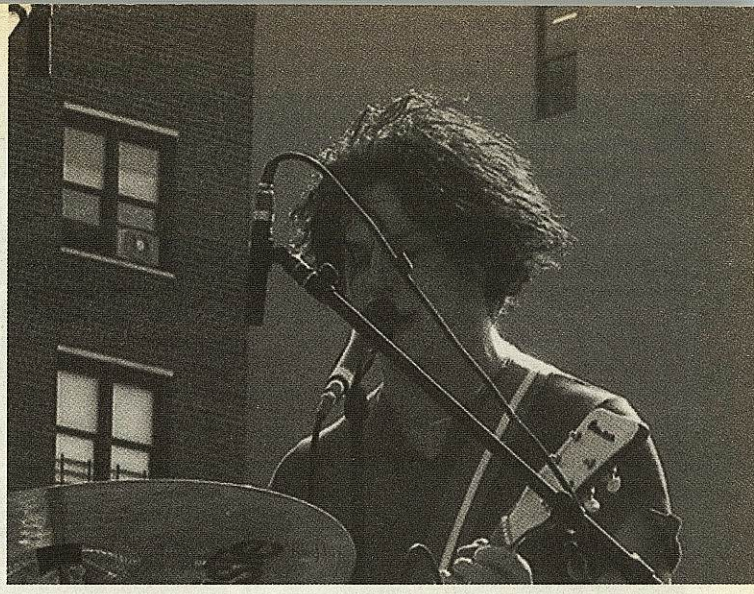

soruyorlar, kardeşiz diyoruz. 'Biz öyle duymadık.' diyorlar! Umrumuzda değil, ama insanların şöhret için böyle bir şey uydurduğumuzu düşünmelerini istemiyoruz. Zaten böyle kazanılan ün negatif yöndedir. 'Birbirinden nefret eden şu garip çift bu hafta Londra'da konser verecek.' Zaten dizime kadar depresyona batmışım, bir de böyle şeyler okutmayın bana lütfen. The White Stripes modern dünyaya dair tutunduğum ilk şeydir benim. Bu çok zor olmadı çünkü Meg'le iş çıkışı bir araya gelip bir yandan çalıp bir yandan stres atıyorduk. The Go ve Two Star Tabernacle gibi başka gruplarla da çalmışlığım var ama hiçbiri yürümedi. İki kişilik gruplarda size karşı birleşip bok atacak başka biri daha olmuyor. Pardon, küfür ettim."

Jack White hayatını 19. yy görgü kurallarına göre yaşayan bir centilmen. Küfür etmiyor, cilalı ayakkabılarla dolaşıyor, kadınlara kapıları açıyor ve nezaketi hiç elden bırakmıyor. Royal Oak'ta kendisine sunulan bir jointi "Hiç içmedim." diyerek geri çeviriyor. Hippie atalarına karşı gelen muhafazakar bir çocuk olarak, MC5'ın "dope, guns, fucking in the streets" (uyuşturucu, silah, sokaklarda sevişmek) felsefesini, White Blood Cells albümündeki I'm Finding It Harder To Be A Gentleman şarkısında geçen, ceketini çamurlu yola sererek yanındaki kadının karşıya geçmesine yardımcı olma fikriyle değiştirmeye çalışıyor. Şimdi yeni albümü de dinleyince, şarkıyı ölen sevgiliye ithaf etmeyi daha uygun buluyor.

"Epey depresif bir albüm oldu."diye devam ediyor. "Şarkıların çoğunluğuna hakim tema 'ölen sevgili'. Son zamanlarda böyle romantik şarkılara hiçbir yerde rastlayamıyoruz. Bütün dünya kendini seksle ilgili konulara kaptırmış gidiyor. Herkes o kadar açık fikirli oldu ki,eski değerlerin çoğu kayboldu."

Jack, kadın ve erkeğin inkar edilemez doğal rolleri olduğuna inanıyor. "Kitle iletişim araçları bu rolleri yok etti: internet, televizyon...Sanırım herkes cinsiyetçi diye etiketlenmekten o kadar çekinir oldu ki, insan doğasını bile yadsımaya başladı."

Anlaşılan o ki, Jack White kendini modern dünyadan uzak tutmaya çalışan, püriten bir insan. Ama en büyük kusuru sigarayı ağzından bir türlü düşürmemesi. Hatta bir noktada hasta bir çocuğa neden yemek yemediğini sorarmış gibi dönüp "Siz neden sigara içmiyorsunuz?" diye soruyor.

Bunun dışında kendine yetebilme kurallarına ve ahlaki ilkelere sıkı sıkıya bağlı. Teknolojinin ahlaki bir temelden yoksun olduğuna inandığı için cep telefonu kullanmamaya yeminli. Basitliğe duyulan bu özlem, The White Stripes'ın müziğine de yansıyor.

"İki kişi gruba rahat rahat yetiyor. Müzik işi piyano ve gitara ait, ritm de Meg'e. Gereken her şey mevcut yani. Bass'ın tek yaptığı gitarın etkisini ikiye katlamak, bu yüzden fazlalık. Lüks içinde yüzdüğünüz bir gemiye binebilirsiniz, ama bu sefer de acıdan yoksun kalırsınız."

Bu, Jack White'ın büyük bir sorunu. Çoğu kez The White Stripes'da çalarken zevk almıyor ve iyi vakit geçirdiğini söyleyen müzisyenlere önyargıyla yaklaşıyor. "Yaratıcılıklarını sorgulamaya başlıyorsunuz.Çalarken zevk almamalısınız. Beni üretken kılan tek şey bu. Yazdıklarımı bir kutuya atıp, zevk kısmını sürekli erteliyorum".

> "Keşke en iyi arkadaşlarımı koymak için küçük kırmızı bir kutum olsaydı. Onları dışarı çıkarır, sonra geri koyardım."

Jack'in antilop, kaplan, zebra, geyik gibi hayvanların doldurulmuş kafalarından ve metal yaylardan oluşan koleksiyonu Detroit'in güneybatısında Soledad kardeşlerle paylaştığı evde duruyor.

"Yayları çok seviyorum. Şekilleri beni rahatlatıyor. Plak koleksiyonum falan yok, onun yerine hayvan kafaları topluyorum. Sanki tartıyorlarmış gibi gözleri hep sizin üstünüzde. Eskiden ölmek,cennete gitmek gibi konularda çok kafa yorardım. Tanrı'nın beni yargılayacağını düşünmezdim de, onun güzelliğiyle karşılaştıktan sonra kendimle hesaplaşacağım gibi bir fikre kapılmıştım. O kadar güzel bir varlığın kendi içinize dönmenizi sağlaması gözleri yaşartacak kadar coşku verici bir düşünce. İşte böyle bir coşkuyu bir plak koleksiyonuna bakarken hissedemiyorum!"

Jack'in evine ilk kez gelen birinin kafaları görünce verdiği tepki, o kişiyle arasında geçecek olan ilişkinin sınırlarına dair önemli ipuçları taşıyor. Kafaları iğrenç bulan ya da onlardan korkan biriyle çok iyi geçinebileceğini sanmıyor. Standartlara sahip bir kişilik...

"Kuralları seviyorum. Eğer yerli yerindelerse, onlara uymak veya uymamak size kalmış,ama tamamiyle göz ardı edilirse ortaya sağlıksız bir anarşi çıkıyor. Nirvana'yı severim, ama onlardan sonra etraf kural çiğnemeye meraklı bir sürü kişiyle kaynar oldu. Acaba The White Stripes ve The Strokes kuralları baştan koyabilecek mi?(gülüyor) Ama bu ticari çıkarlarla pek bağdaşmıyor. Bazı grupların rock'n'roll'un çehresini değiştireceğine yürekten inanıyorum,ama bunu yapanın biz olacağımızı sanmam. MTV'ye uygun pek bir materyalimiz yok."

MTV Film Ödülleri, 6 Haziran 2002. Gecenin diğer müzikal performansı sahnede bir komedyen gibi duran Eminem'den geliyor. Kimsenin onu umursadığı yok. Sonra beyaz, siyah ve kırmızılara bürünmüş bir sürü kişi Film Ödülleri salonunun cilalı döşemesi üzerinde bir o yana bir bu yana doğru kaymaya başlıyor. Hepsi The White Stripes'ın fan klübünden gelmiş. Jack ve Meg "Fell In Love With A Girl"'ün rifflerine ve feedbacklerine ayrılmış vahşi bir versiyonunu çalarken onlar da dans ediyor. Mükemmel bir performans, gücünün zirvesinde bir grup...

Şu sıralar The White Stripes setlerini Leadbelly'nin Boll Weevil adlı şarkısının Susam Sokağı tarzı bir cover'ıyla kapatıyorlar.Şarkı, Jack White'ın şu sözleriyle bitiyor: "Eğer biri size bu şarkıyı kim söyledi diye sorarsa, Jack White dersiniz. Buradan geçerken bir uğradı, şimdi kendine bir ev arıyor."

"Artık The White Stripes'ın bir evi varmış gibi gelmiyor. Sanırım bir albüm daha çıkardıktan sonra her şey bitecek."

Sonra ne olacağını kendi de bilmiyor. Meg de ağzından bir şey kaçırmıyor. "Herhalde şarkı yazmaya devam ederim." diyor Jack. "Ama her şeyin bir sonu olduğunu unutmamak gerek. Sonsuza kadar aynı şeyi yapamazsınız. Hiç kimse yapamaz." ■

Çeviren : Selin Ever
Kaynak: MOJO, 106, Eylül 2002

> Jack, kadın ve erkeğin inkar edilemez doğal rolleri olduğuna inanıyor. "Kitle iletişim araçları bu rolleri yok etti: internet, televizyon...Sanırım herkes cinsiyetçi diye etiketlenmekten o kadar çekinir oldu ki, insan doğasını bile yadsımaya başladı."

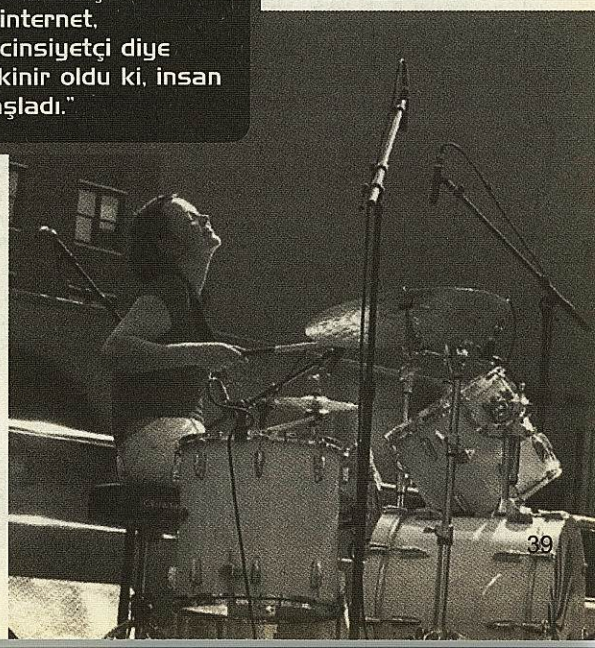

Vaat edilen romanlar diyarına hoş geldiniz!

Artemis

Artemis'te her kitap bir macera

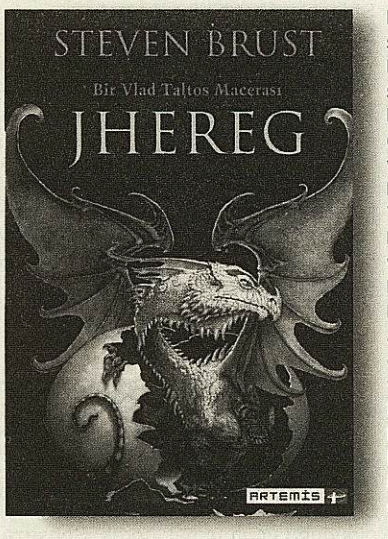

Dragaera İmparatorluğu, on sekiz ailenin sırayla hükümdarlık yapmasını sağlayan bir Döngü'ye sahiptir. Döngü'nün dışarıdan üye kabul eden tek ailesi Jhereg'in en yetenekli katili de kahramanımız Vladimir Taltos'tur. Vladimir ve dostu küçük Jhereg Loiosh, bir yandan Jheregleri dolandırıp kaçan Mellar'ın işini bitirmeye, bir yandan Ejderhalar ile Jheregler arasında çıkması olası bir savaşı önlemeye, bir yandan da canını ve itibarını kurtarmaya uğraşıyor.
Bir fantastik kurguda olabilecek her şeyin daha fazlasını istiyorsanız Vlad Taltos serisi sizin için yazıldı.

Vlad Taltos Serisinin İkinci Kitabı Çıktı!

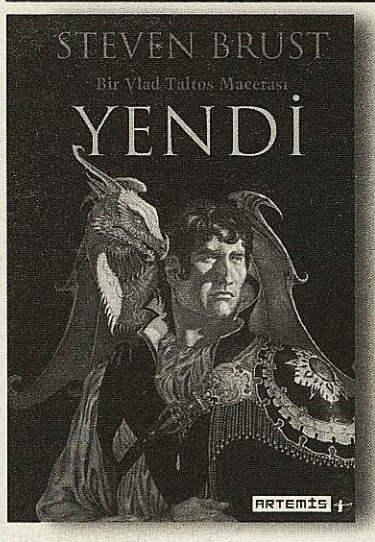

Sıkı durun, Dragaera İmparatorluğu'nda çete savaşları başlıyor!
Yendi'de Vlad Taltos'un geçmişine dönüyoruz. Vlad artık kendi şirketini kurup kendisinin patronu olmak istiyor ama işler dışarıdan göründüğü kadar kolay değil. Sokak savaşları, Aileler arası komplolar, Ejderhaların entrikaları, kurulup uygulanmaları yüzyıllar süren kumpasların perde arkasıyla tansiyon yükseliyor. Ve tüm bunların arasında Vlad hayatının aşkı Cawti'yle karşılaşıyor.
Bir fantastik kurguda olabilecek her şeyin daha fazlasını istiyorsanız Vlad Taltos serisi sizin için yazıldı.

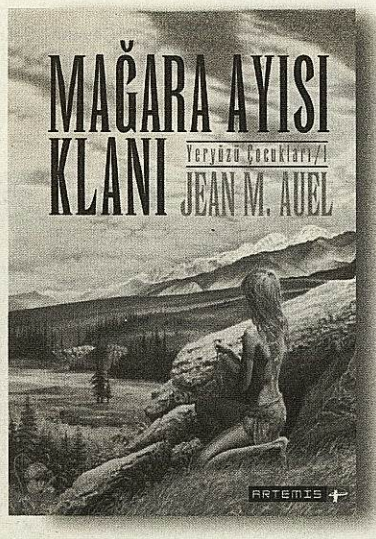

Dünyada 35 milyondan fazla satan Yeryüzü Çocukları Serisi'nin bu kitabı, insanoğlunun başlangıcına dönüp olağanüstü bir dişi kahramanın harika dünyasında dolaştırır bizi. Doğal bir felaket küçük Ayla'yı tek başına bırakır. Tanımadığı topraklarda kendi kendine hayatta kalmaya çalışan küçük kız, bir gün kadın ve erkekleri kendi insanlarından çok daha farklı olan Mağara Ayısı Klanı tarafından bulunur. Uzun boylu, mavi gözlü, sarışın Ayla, Klan halkına esrarengiz bir şekilde yabancıdır. Başlangıçta ona güvenmeyen ve dışlayan Klan, zamanla ona tapacak hale gelir. Çünkü insanoğlunun geleceği onun kanında dolaşmaktadır.

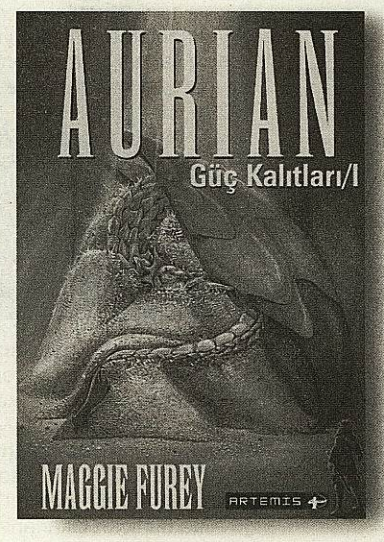

Büyücü-halkın, beyaz kulelerinden Ölümlülere hükmettiği Nexis şehrine genç bir Büyücü-kız gelir: Aurian. Annesinden Toprak-büyüsü, babasından ise Ateş-büyüsünün gücünü almıştır. Aurian'ın içindeki henüz uyandırılmamış büyü güçleri, sadece Nexis'e değil, bütün dünyaya egemen olmak isteyen Başbüyücü'nün ilgisini çeker ve genç kızı kontrolü altına almaya başlar. Cesur bir savaşçı olan Aurian, gerçek yüzünü gördükten sonra Başbüyücü'ye kolay kolay boyun eğmez. Onun kötülükleriyle savaşması için Aurian'ın uzun zamandır kayıp olan güç kalıtlarını elde etmesi gerekmektedir. Güç Kalıtları Serisinin birinci kitabı.

Çatalçeşme Sk. No: 52/2 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 0 212 513 34 20-21 Fax: 0 212 512 33 76
www.artemisyayinlari.com • e-mail: info@artemisyayinlari.com

ARTEMIS

ÇAYLARI KOYUN!

ben harper

VE
MASUM SUÇLULAR
YENIDEN EVIMIZDE!

Nitsa Çukurel

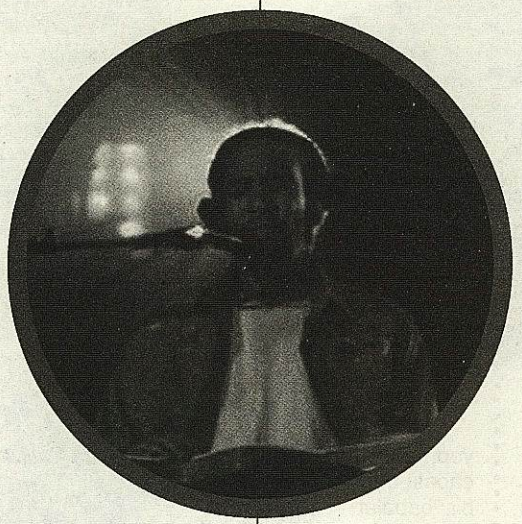

Dünyayı ancak Ben Harper sevenler ve daha Ben Harper'ı duymamış olanlar diye ayırabilecek olanlara müjdeler olsun: Mart başında piyasaya sürülen yeni Ben Harper albümü **Diamonds On The Inside** (EMI) hayranlarını hayal kırıklığına uğratmayacak gibi görünüyor.

Bir anda tüm dünyanın altını üstüne getirecek ama kısa zamanda unutulacak "hit" albümlerin aksine, Ben Harper daha kısıtlı ama sadık ve çok çeşitli bir dinleyici kitlesine sahip. Blues, folk, R&B, raggae ve soul dinleyerek büyürken çok küçük yaşlarda gitar çalmaya başladı ve daha onlu yaşlarda, hâlâ kendi isminin yanında imza niteliği taşıyan, kökten bağlı olduğu Weissenborn slide akustik gitarla özdeşleşti. Çocukluk etkileşimleriyle blues, Jimi Hendrix ve 90'ların Hootie and the Blowfish, Phish veya Blues Traveller gibi gruplarını, yeniden şekillendirmektense kendi tarzı bir folk-rockla sentezleyerek, hem müzik camiasının hem de gençlerin dinlediği, olgun ve verimli bir müziğe ulaştı. Küçük yaştan beri çıktığı sahnelerde Taj Mahal ve Brownie McGhee ile gösterdiği performanstaki müthiş yeteneğiyle dikkat çekti, sonunda 1992'de Virgin Records'la anlaştı.

İlk albüm **Welcome to the Cruel World** çıktığı andan itibaren hem stüdyo kayıtları hem de konserleriyle iyi eleştiriler aldı. Albüm, eleştirmenlerce şehir baskısının etkili bir dışavurumu olarak görüldü. Artık sahnede Jimi Hendrix ya da Marvin Gaye gibi ustaların parçalarını çalan yeni biri vardı ve bunu sadece iyi yapmakla kalmayıp onlara yeni bir nefes katıyordu, bu da haliyle dinleyicileri büyük oranda etkiledi.

İkinci albümü **Fight for Your Mind**, 1995 yılında piyasaya sürüldü. Bu albümde Ben Harper, daha çok politik içerikli sözler ve müziğinde yeni deneyimlere yer verdi. Tanrı, politika, uyuşturucu, seks, çevre gibi konulara ağırlık verdiği

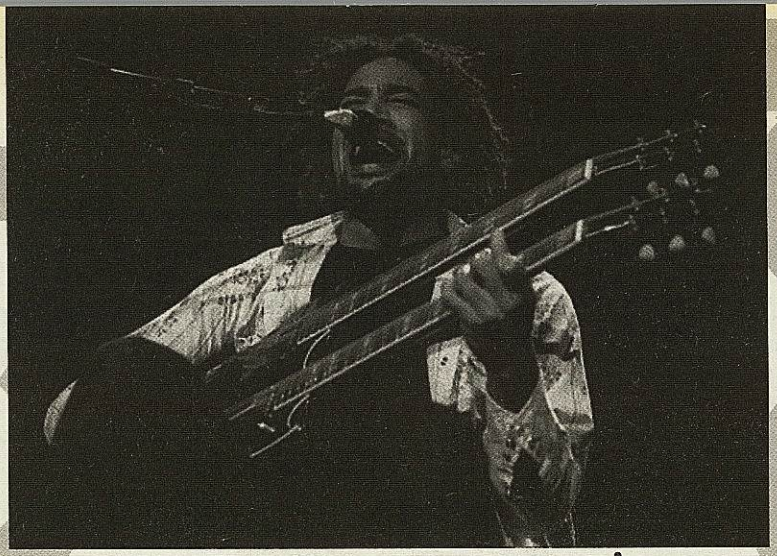

bu albümün tur aşamasında, şimdiki Ben Harper'ı tamamlayıcı nitelikteki "The Innocent Criminals" ile birlikte çalmaya başladı. The Innocent Criminals, basta Juan Nelson, davulda Dean Butterworth ve perküsyonda David Leach ile Ben Harper'ın müziğini besledi ve sonraki albümden bugüne kadar gelen zenginleşmiş sound'una ulaşmasını sağladı.

İki senelik bir turnenin ardından Ben Harper ve The Innocent Criminals yeniden stüdyoya kapandı ve üçüncü albüm, **The Will to Live** 1997'de piyasaya sürüldü. Her ne kadar bazı eleştirmenlerce Fight for Your Mind'da tek başına öne çıkan parçaların daha yoğun olduğu söylense de, birçokları The Will to Live'i çok daha hedefine odaklı ve tutarlı buldu. Harper'ı insanlık sevgisiyle dolu albümde, boşanma, evsizlik, ırkçılık gibi konuları ele aldı ve konserlerinde yakaladığı ruhu albümde hem melodik altyapıda hem de sözlerde yansıttı. (Örneğin: Glory and Consequence'daki "Alay edilmekten korktuğumdan çok sevmekten korkuyorum ama uyarılmış olsam da denemeye devam edeceğim" ya da The Will to Live'deki "Kimisi daha çok kimisi daha azla doğuyor; öyleyse bize bahşedilen bu yaşamı kabullenip geçme; sadece birer misafir olduğumuzu ve hepimizin yaşamın sunacağı teste tabi olacağımızı anlamak güç" gibi)

Kendi şarkılarının yanı sıra; Ben Harper başka sanatçılarla da oldukça sağlam ilişkiler kurdu. 1997-1999 arasında Beth Orton, John Lee Hooker ve Government Mule gibi isimlerin albümlerinde, özgürlük konserlerinde çaldı ya da REM, Radiohead, Metallica, Pearl Jam ve Fugees gibi isimlerin konserlerine açılış ismi olarak katıldı. Bu meşgul konser programının içinde, 1999 yılında dördüncü albüm olan **Burn to Shine** çıktı. Burn to Shine, Harper'ın 20'lerin cazına olan merakını 90'ların şehir müziğini birleştirmesiyle ortaya zekice toplanmış yoğun bir albüm olarak çıktı. "Suzie Blue" ve "Steal My Kisses" bu albümün radyolarda en çok çalınan şarkıları oldu. Bu da, iki büyük dünya turnesine ve the Dave Matthews Band gibi Amerika'nın en çok dinlenen gruplarından birinin, 2000 yaz turnesindeki açılış konserine yol verdi.

2001 yılında, bu konserler kayıtlı halleriyle de meyvelerini verdi; Ben Harper, önceki yılın canlı performanslarını ve konserlerinde Led Zeppelin, The Verve ve Marvin Gaye gibi isimlere yaptığı yorumları, **Live From Mars** adıyla çift CD olarak piyasaya sürdü.

Tüm bunların ardından artık betonlaşmış hayran kitlesinin iki senedir beklediği yeni ses, sonunda bu yıl mart ayında çıktı. Diamonds on the Inside dinleyicilere müziğin sadece yeni bir şeyler yapma çabası değil, bir "babaları yeniden keşif"de olabileceğini tekrar tekrar gösteriyor. Ben Harper, bu albümde yine gospel, rock, funk ve raggae çağrışımlarını, elbette dünyayı dolaşmanın etkileriyle birlikte, kendine yakışacak biçimde birleştirmiş. Diamonds On The Inside, sanatçı ve grubu The Innocent Criminals'ın bugüne kadar yaptığı en duygusal ve karizmatik şarkılardan oluşuyor. Albümden çıkan ilk single "With My Own Two Hands" de böyle bir raggae esintisi ürünü. Rolling Stone dergisi, albüm için "Harper müziğin mirasını devralarak ortaya çıkıp bu etkileşimlerini eşsiz ve hassas bir rock&roll'un parlaklığıyla birleştirmiş" yorumunu yapmış.

Harper, albüm için hiçbir prova yapmadıklarını söylüyor: "Bu albüm için ne bir demo, ne bir prova ne de bir ön kayıt yaptık. Grup, stüdyoya girmeden önce şarkıları duymamıştı bile! Stüdyoya girdik, onlara şarkıları biraz gösterdim ve kayıtlara başladık. Ön kayıtları yorucu buluyorum, üstelik eninde sonunda yeniden değiştirmek zorunda kalıyorsunuz, üstelik sizi gerçek doğaçlamadan da alıkoyuyor." Böylece, Ben Harper yaşamın acı-tatlı öğretileriyle, fırından yeni çıkmış, çok doğal ve özel bir albümle sıcak sıcak kapımıza geliyor.

Avrupa'da dolaşmanın ardından yaz için sağlam bir de Amerika turnesi planlamış, bu turnenin ardından belki (inşallah) biz de o eşsiz Ben Harper konseri atmosferini, *yeniden* yaşama şansına nail olabiliriz.

Kendisinin de söylediği gibi "Kimi zaman müzik hakkında çok fazla konuşuyoruz ve bu müziği ucuzlaştırıyor." Öyleyse müzik setiniz kendi adına konuşacak enfes bir Ben Harper albümü bekliyor diyor, başka bir şey de demiyorum.

Ben Harper albümü 'Diamonds On The Inside', sanatçı ve grubu The Innocent Criminals'ın bugüne kadar yaptığı en duygusal ve karizmatik şarklardan

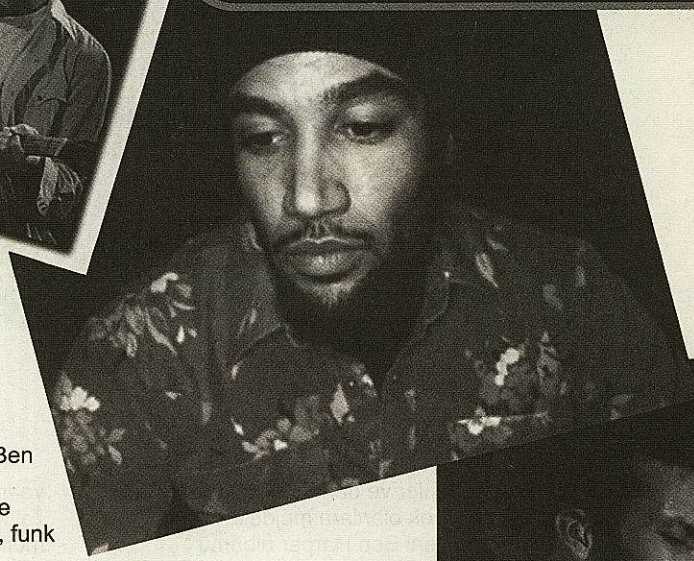

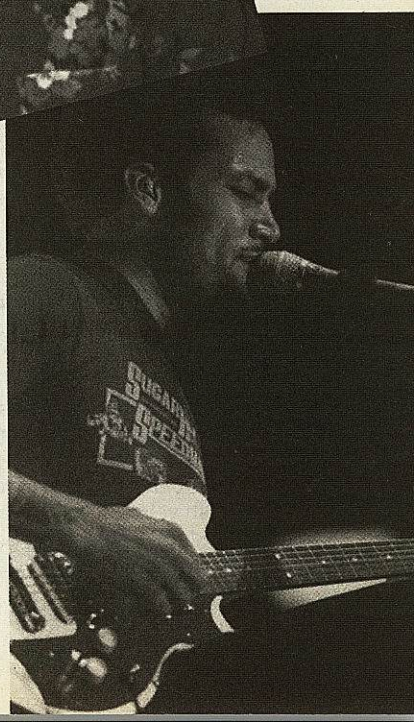

POLAROID ANDROID

alfred kubin

Banu Irmak

Kafka, Meyrink, Poe, Lovecraft, Ernst, Artaud, Walpole, KUBIN.

Birilerini bir şeyler rahatsız ediyor; onlar da kendilerini rahatsız eden şeyleri rahatsız ediyorlar. En azından yazdıkları ya da resmettikleri kurgularda birileri korkutuyor birileri de korkuyor. Bu adamların nasıl bir dürtüyle sıradan insanoğlunu /eğer anlayabilselerdi/ derinden sarsacak hayal ürünlerini önümüze koydukları konusunda pek çok fikir ortaya atılabilir. Sonuçta her insanın macerası farklıdır. Farklı dürtülenmelerle de olsa buluştukları nokta aynı; korkuyla kotarılmış gerçek-dejenerasyonu. Bozup, şeklini değiştirip, belki de algı yönlenmesini tamamen ortadan kaldırıp herkesin istediği gibi algılamasına izin vererek korku öğelerini gerçeküstü bir tavırla sunan bu insanların bir şeyleri protesto ettiğini düşünmeyi tercih ediyorum.

Balzac, E.T.A., Hoffmann, Gustav Meyrink ve Edgar Allan Poe gibi fantastik kurgu yazarlarına yaptığı illüstrasyonlarla tanınan Alfred Kubin yirminci yüzyılın en önemli grafik sanatçılarından biridir. Fantastik ile groteski bir araya getirirken rüya ile kâbusu anımsayışlarında korku ve gizem havası yaratma tarzı ile Mervyn Peak'e çok benzer.

Diğer Taraf onun ilk ve tek edebi eseridir. Tıpkı Peake'in Gormenghast'ı gibi sonunda kâbusa dönüşen bir rüya ülkesi, Asya'nın ücra köşelerinde yaratılmış esrarengiz bir şehir olan Pearl'e, daha doğrusu bilinçaltının derinliklerine yapılan yolculuğu anlatır. Ya da Kubin'in dediği gibi; "...hakkında çok az şey bildiğimiz diyarlar için bir çeşit Baedeker..."

Hikâyeyi anlatan kişi olarak tezahür eden ve sıradan duygulanımların neden olduğu sıradan tavırlar, sıradan yaklaşımlar ve sıradan tepkileri kendisine yakıştırmadığı anlaşılan Alfred Kubin, insanoğlunun var olan fakat birtakım genelgeçer kurallar sayesinde yok sayılan saklı tabularını, dehşet unsurlarından asla ayrılmadan, yer yer alaycı bir dille gözler önüne seriyor. Alfred Kubin onlarca küçük korku sahnesini doğal, gerçekçi ve mantık içi detaylar eşliğinde ve bir çeşit zıtlıklar dansı "eğer neşe istersem, bu keder de istediğim anlamına gelir, hiçbir şey, ya da her şey" şeklinde kurguluyor. Hayvani dürtüleri insani duygularla birleştirerek daha da bilinçli bir dejenerasyon yaratıyor. Normal insan beklentilerini, tepkilerini, tavırlarını, durumlarını, duygulanımlarını, yani yaşamın gidişatını kökünden değiştirip dehşeti, gerçekleşebilirliği son derece yüksek sahneler olarak veriyor. Dolayısıyla imgelemin üzerine gitmeye üşenmeyen zihinlere adeta yazınsal bir görsellik sunuyor; edebi şahsiyetleri cezbedeceğinden hiç şüphem olmayan *'Diğer Taraf'*, illüstratörlerin, fotoğraf sanatçılarının, sinemacıların, hatta müzisyenlerin ilhamına uğrayacak bir potansiyele sahip. Hayata dair ayrıntıları, fantastik kurgu içinde canlı canlı duyumsamak ve sadece okuyor olmak pek çok sanat için ilham kaynağı olabilir.

1908 yılında yazılıp Meyrink ile Kafka arasında yer alan Diğer Taraf Gerçeküstücü sanatçı ve yazarlar tarafından büyük bir hayranlıkla karşılanmıştır. Lynonel Feininger Kubin'e yazdığı mektupta; "Pearl'de fazlasıyla yaşadığımı düşünüyorum. Onu benim için kaleme alıp çizmiş olmalısın." derken, Franz Mark onu on dokuzuncu yüzyıl ile bir hesaplaşma olarak adlandırmış, Kandinsky ise şeytanın görünen yüzü açıklamasını yapmıştır.

... Esas kaynak hayalgücünde ve boşlukta yatıyor olmalı; onlar belki de aynı şeydir. Ritmini bir kez yakaladığınızda işkencenizin ya da kederinizin ne kadar kısa ya da uzun süreceğini tahmin edebilirsiniz. Mantıksızlık ve çelişki, hayatın bir parçası olarak kabul edilmelidir. Kurban, ikisinin de hayal ürünü olduğunu düşünerek kendini rahatlatabilir...

Sevdiklerini birer birer kaybetme acısını yaşatan hayatın tecavüzüne erken yaşta uğrayan Alfred Kubin hakkında bir nebze olsun fikir edinebilmek için kitabını okuyun, çizimlerine bakın/görün ve aşağıdaki kısa hayat hikâyesine bir göz atın.

POLAROID ANDROID

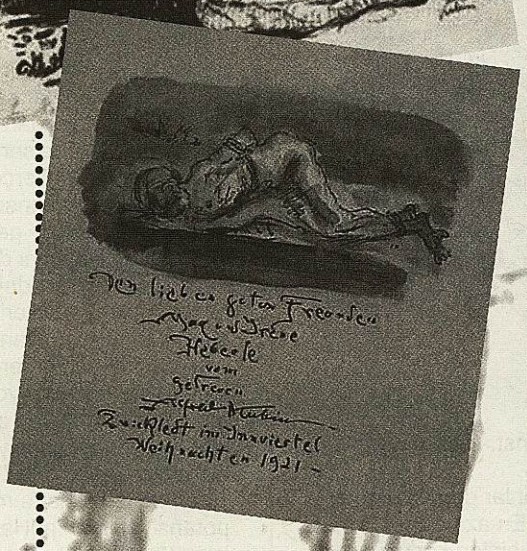

10 Nisan 1877 yılında Bohemya'nın kuzeyinde bir kasaba olan Leitmeritz'de doğan Kubin'in annesi Johanna Jenny bir piyanistti. Babası Friedrich Franz Kubin memur olarak hizmet verdikten sonra gümrük müfettişi olarak çalışmaya devam etti. 1882 yılında ailesiyle birlikte Zell am See, Avusturya'ya taşındı.

Çocukluğundan beri baskıdan nefret eden Kubin özgür bir yaşam sürdürmeyi istiyordu. Korku hikâyelerini çok severdi. Beş yaşındayken hayal gücüne dayalı resimler çizmeye başladı. Çizimleri büyücüler, korkunç hayvanlar gibi öğelerle doluydu.

On yaşındayken annesi öldü. Annesinin ölümü Kubin'in çocukluk çağının sona ermesine neden oldu. Salzburg'da bir dil okuluna gönderildi.

İkinci sınıftayken kaldı ve okulu tamamlamak üzere Zell am See'ye geri döndü. On dört yaşında babası onu inşaat mühendisliğini öğrenmesi için bir okula verdi. Tekrar sınıfta kaldı ve Klagenfurt'da bir fotoğrafçı olan amcası ona stajyer olarak yanında iş verdi. Klagenfurt'da bütün gecelerini dışarıda geçirdi. Uykusuz geceler sağlığını olumsuz etkiledi ve zayıf düştü. Hayatından hiç memnun değildi ve intihar etmek istiyordu. Zell am See'ye gitti ve annesinin mezarı başında kendini vurmak istedi, fakat baygınlık geçirdi. Ardından gönüllü olarak orduya katılmaya karar verdi. Kısa bir süre sonra sinir bozukluğundan askeri hastaneye gönderildi ve çürüğe çıktı. Yirmi yaşına geldiğinde babasının evine geri döndü ve iyileşmeye başladı. Babası onun Akademide profesör olan Gysis'in çizim sınıfına katılmasını istedi, fakat orada öğretilen katı, akademik çizim tekniklerini pek sevmedi. Grotesk fikirlerini ifade etmek istiyordu. Münih'te Klinger'in maden üzerine asitle yaptığı resimleri gördü. Bu onun fikirleri için son derece uygun bir sanat biçimiydi. Çini mürekkebi kullanarak bir dizi dehşet dolu ürkünç çizimler yapmaya başladı. Yirmi altı yaşında nişanlısını, yirmi yedi yaşında babasını kaybetti.

Korkuyu tamamen yadsımadan, sadece onu ikinci plana atarak, diğerlerinin dehşetten ürküp kaçmaları yüzünden kaçırdığı, karanlık yerdeki bilgiye ulaş. Hayalgücünün kağıt inceliğindeki kristal bordürünü aş ve belki de adını kendin koyacağın ülkeler, mekânlar, karakterler ya da sadece durumlar yarat. Şeytanın diyarı ancak bu kadar çekici, ancak bu kadar dehşet dolu olabilir.

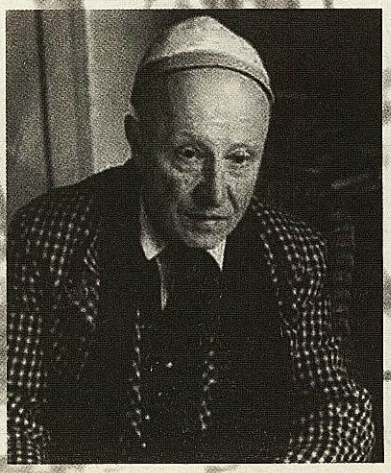

hikmet temel akarsu 'nun yeni romanı

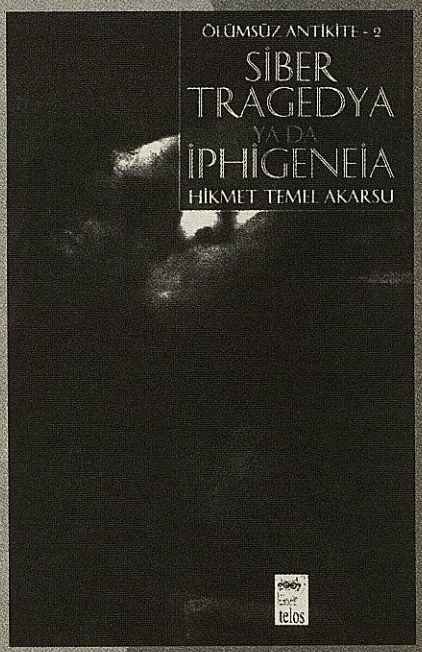

çıktı

blackula

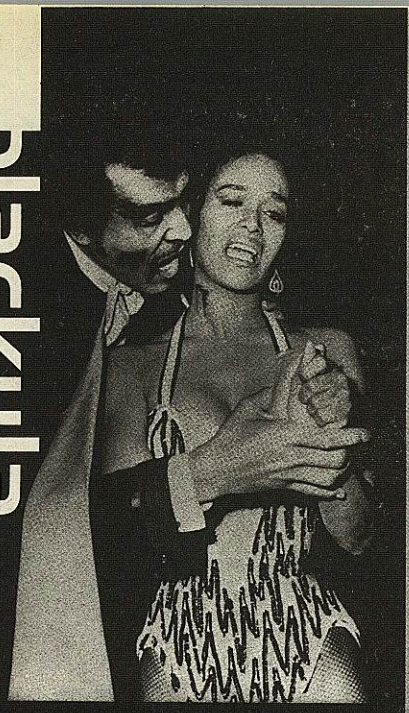

Şahin Uruk

Zenci müziğinden bahsederken, çevremizin genel tabiri olan şoparı kullanırsak, yazdıklarımız daha nitelik kazanmış olur. Blues'dan bu yana müziği incelemeye kalkışmak hayli kapsamlı, nerdeyse antropolojik bir çalışma olur. Buna ihtiyacımız yok. Biz dinleme ve anlama amacıyla yola çıkıyoruz. Bu gün için varız, her gün öyle olacağız.

Önemli ya da önemsiz konu: Beyaz insan karşısındaki şoparı, doğadaki hayvanlara benzetmek lazım. Doğadaki erkek canlılar kendilerini dişilerine beğendirmek için canlı şekilde öter veya tüylerini kabartır-bu benzetmeden de nefret ederim, çok doğal olmadı mı? Şoparın renk ve şıklık gibi şansları olmadığına göre, kendini beyazlar karşısında aşağılanmış hissedecektir. Kendilerini kabul ettirebilmek için birtakım yeteneklerini geliştirmişler; basketbol bunun en büyük örneğidir.

Benim asıl anlatmak istediğim blues değil, 76'dan sonra başlayan disko müzik. Şoparların ruh durumları her zaman müziğe yansır. Blues'da şoparın çektiği acı, keder bellidir. Masalara vurarak çıkartılan tekdüze ritmle blues oluşturulsa da, bu müzik aslında açlık ve sefaletin belirtileriyle oluşmuştur.

Sürekli değişen müzik giderek bir sanayi haline dönüşmüş. Beatles, Jerry Lee Levis gibi müzik yapamayan ya da onlarla yarışamayan müzisyenler Beatnik akımını yarattılar. Daha sonraları, Rolling Stones, Animals, Yardbirds de Beatles ile yarışmaya başladılar. O günlerde soul müziğe katkıda bulunan müzisyenlerden bazıları Ben E. King, Sam & Dave, Otis Redding, Aretha Franklin, Wilson Pickett...

Bu isimlerin yanına, sonradan çok cover'i yapılan Mustang Sally ve Land of 1000 Dances'i yazabiliriz. Erkin Koray bile Land of 1000 Dances'in üzerine Türkçe sözler uydurarak söylemiş; bunu yapmayan da kalmadı.

Şüphesiz birçok beyaz müzisyen de blues'u çok iyi yapmış. Ardından ritm'n blues gelmiş, müziğe nefesli enstrümanları ekleyerek işe renk katmış. O dönemden sonra hızla tüketilen müzik, sürekli yeni akımların gelişiminde etkili olmuş: Progressive Müzik (üzerinde durulması gereken müzik türüdür), hard rock, punk ve metal müziğin başlangıcı...

Asıl konumuz olan türün başlangıcında, elektronik müziğin büyük katkısı var. Greshon-Kingsley-Michael-C. Gordonne kurdukları Anarchic System adlı grupta ilk elektronik davulu kullanarak elektronik müzik yapmışlar. Çıkardıkları ilk 45lik olan Pop Corn bütün dünyada yankılar uyandırmış. Bu parçayı 70'lerin ortalarındaki Spor Stüdyosu programlarının jenerik müziğinden hatırlayabilirsiniz. Disko müziği uyandıran, bu parçaydı.

Şoparın rengi değişmiyordu fakat müziği değişiyordu. Artık blues ile hiç ilgisi olmayan bir müzik türü ortaya çıkmıştı. "Şopardır, nereye salarsan oraya gider" döneminin neşe ve huzuru bu müziğe de yansımıştı. KC and the Sunshine Band "That's the way, I like it" demiş, ardından Donna Summer "Love to love baby" (seni sevmeyi biliyorum yavrum) demekle bu müziğe biraz erotizm katmıştı.

Müzikte artık uzay devri yaşanıyordu. Dans edecek geniş alanlar, göz alıcı döner renkli ışıklar sahneleri şenlendiriyordu. Modaya dönüşen müziğin yansımasıyla, plak kapakları teknolojiyi andıran parlak cicili bicili kıyafetlerle süsleniyordu.

BoneyM dünya çapında ünlenmişti. Beatles'tan sonra dünya listelerinde en çok kalan grup onlardı. Plak kapaklarında kızların yanında duran şopar aslında hiç vokal yapmıyordu. Kayıtlarda duyduğumuz ses, prodüktör Frank Farina'nındı.

Müziğin bittiği gösteren bir dönemdi, çünkü 60'lardan beri haldır huldur müzik üretilmişti. Sonunda varılan disko müzik, müziğin tükendiğinin bir göstergesiydi. Yalnız Bee Gees'i ayırmak gerek. İlk zamanlarda ne kadar köy müziği yapmış olsalar da dönemi asıl yansıtanlar da onlar olmuştur: Saturday Night Fever filmi için disko versiyonunu yaptıkları Staying Alive parçasıyla danseden John Travolta'nın zengin dans figürleri unutulmamış, parça da bugüne dek hiç bıkmadan dinlenilmiştir.

26 Mayıs 1986, Pazartesi. Daily Express Gazetesi'nin bir sayfasında, "The Perfect Cure!" başlığı dikkat çekiyor. Peki bu başlığın altındaki yazı The Cure'un müziği ile mi ilgili? Hayır. Grubun, İtalya turnesindeyken Venedik'ten Verona yakınlarındaki konser alanına gidişiyle ilgili. Fakat bu seyahat, grupların genelde kullandıkları "tour bus" yerine, trenle yapılmış. Peki bunun nesi haber niteliği taşıyor diye sorabilirsiniz, fakat trenin adı tarihin gördüğü en lüks tren olan Orient Express olunca, ve grup elemanları sevgililerini de yanlarına alınca, birkaç saatlik yolculuk için ortaya çıkan 15.000 Poundluk (37,5 milyar TL) fatura sorunuza cevap olacaktır. Ayrıca Orient Express'in diğer yolcularının, ki bunlar çok zengin ve iyi giyimli insanlardır, The Cure trene binince aldıkları yüz ifadeleri görülmeye değermiş. Asıl sansasyon ise, bu yolculuğun filme alınıp, televizyonlarda gösterildiği günlerde yaşanmış. Güzel günlerdi...

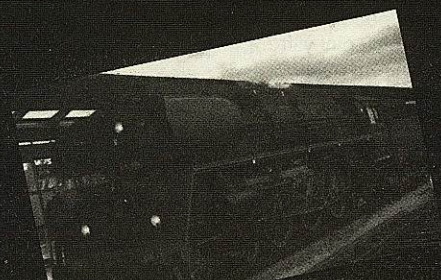

tykwer'in perspektifinde tutkulu arayış

amour fou

Selda Tan Özdemir

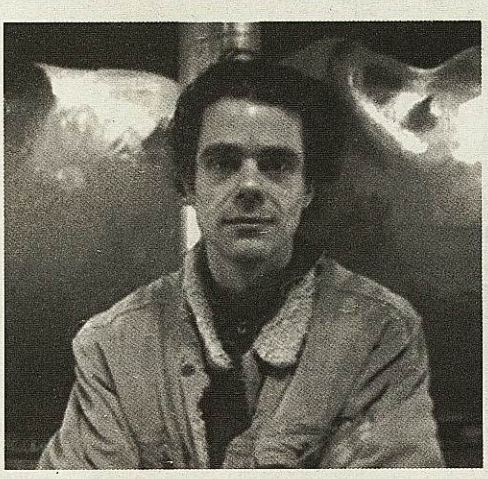

Kayboluş, Tykwer filmografisinin temel öğelerinden biridir; *Wintersleepers*'da Marco karla kaplı sonsuzlukta, *The Princess and The Warrior*'da sevgililer suların derinliğinde, *Heaven*'da Philippa ve Filipo gökyüzünde kaybolurlar. Belki de aynı nedenle Tykwer filmlerinde tüneller yolculu

Zamanı, mekanı ve öykülemeyi yorumlama biçimiyle postmodern sinemanın yeni öncülerinden olan Tom Tykwer, MTV tarzı yaşam biçimine, içeriksiz ve derinliksiz popüler kültürü üretişi ve tüketişine şiddetle karşı çıktığından, ütopyasını yitirmiş kuşağının ritmli filmler çeken yönetmeni olarak anılmaktan hoşlanmaz. *Wintersleepers, The Princess and The Warrior* ve son filmi *Heaven* da sakin salınımlı, sade, süssüz, derinlikli ama kışkırtıcı perspektifiyle filmlerini genç soluklu liriklere dönüştürür. Hiçbir yerde huzur bulamayacak olanlar onun merceğinden perdeye yansırken, bugün 30'larını yaşamakta olan kuşağın köksüzlüklerine, tanık oldukları ve katkıda bulundukları toplumsal komaya işaret eder.

Tıpkı Kieslowski gibi kesişmelerin, karşılaşmaların büyüsünden ilham alan Tykwer'in pusulası kahramanlarını yüksekten boşluğa bıraktıran hayata karşı tek duruşun iz bırakan tutkular, yandığında ardında bıraktıklarını yok sayan ateş *amour fou* olduğunu gösterir. Merkezinden fırlayan sarkaç misali uçarılığıyla her şeyi alt eden baştan çıkarıcı aşk, doğallıkla ve saflıkla tuzağa düşmekten, yenilmekten kurtarır. Sabırla ve yılmayarak tutkulu arayışını sürdüren, rastlantıların, kesişmelerin mucizesiyle eksik parçasını bir başkasında bulanlar, aşkın gizini keşfetmenin hazzını yaşarken gerçekliğin sancılı durumlarını birlikte göğüslerler. Yanlış yapmaya kararlı, suçla sarmalanmış erkekleri, vefakar kadınlar kurtarır, tıpkı *The Princess and The Warrior*'da ve *Run Lola Run*'da olduğu gibi. *Heaven*'da ise erkeğin masumluğunun peşine takılan kadın suçludur ve kurtarıcı olan erkektir. Onun özneleri, en az aşkları kadar güçlü bir suç ortaklığını paylaşırlarken fazlaca kullanılmış aşk sözcüklerinin hiçbiri bir Tykwer filmine replik olmaz; bir aşkı acınası yapan sözcüklerden ırak, alabildiğine tutkunun beden dilidir yönetmenin kamerasına takılan. Son dönem sinemasının bu genç yönetmeni, çağdaş aşk öykülerini perdeye yansıtmakta Leo Carax'la kankardeşi gibidir.

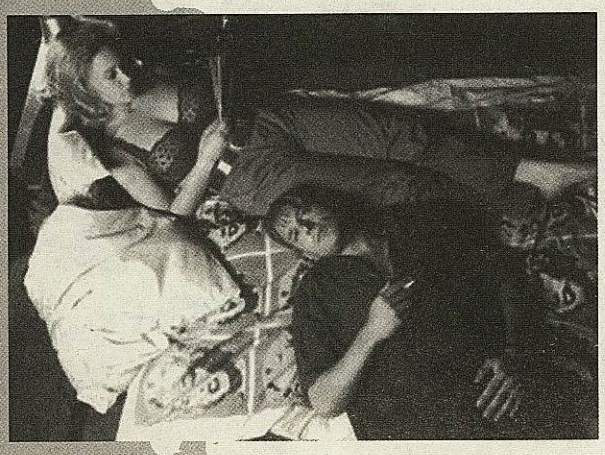

Tykwer'in 1997 tarihli, filmsel zaman olarak sondan başa ilerleyen *Wintersleepers*'ı, Bavyera'nın dağ köylerinden birinde seyahat acentesi görevlisi Rebecca, kayak hocası Marco, hemşire Laura ve sinema makinisti René arasındaki ilişkileri görselleştirir. René ve Laura arasındaki kelime oyununda sarf edilenler aslında bugün 30'larında olan kuşağı tanımlar niteliktedir; sinirli, küstah, kendini beğenmiş, kendini gizleyen, kaybetmiş, kararsız, yalnız... Kayak yaparken derinliklerde yitip gidecek olan Marco'nun sorduğu soru çarpıcıdır, *"Hayatta mutlu geçen üç yılım var mıdır?"*. Belki de aynı nedenle filmin karakterleri, belleğini yitiren, sıcaklığını yitiren, aşkını yitiren, tutkusunu kaybedenlerden oluşur. Laura, René'den hamile kaldığında ona *"Çocuk istiyor musun, evlenmek istiyor musun, şişmanlamak, sıkılmak, durmadan tv izliyor olmak, seks yapmamak, yaşlanmak, kokuşmak ve ölmek istiyor musun?"* diye sorar. Bu kuşak için birlikte yaşam tükeniştir, felakettir ya da Marco'nun Rebecca'ya söylediği gibi sevme kapasiteleri azalmıştır.

Her anını fotoğraflayarak hatırlayan *Memento*'nun Leonard Shelby'si ile aynı filmsel kaderi paylaşan, içkiliyken Marco'nun arabasını çalan, bellek kaybından muzdarip René, arabasının ardında hasta atını taşıyan çiftçi Theo ile çarpıştıktan sonra da yaşananları unutuşa teslim eder. Kazada arabaya gizlice binen Theo'nun küçük kızı ağır yaralanır ve komaya girer. Uykusuzluk unutamamaktır, kederlerinden ayrılamamaktır. Kasabanın tek barının adının *Sleepers* olması gibi, uykuya teslim olmak, bahardan uzak, kışa teslim olan bu kasabada yaşananların odağıdır. Marco televizyon izlemeden uyuyamaz, uyuyakaldığı için arabasını çaldırır, küçük kız uyuyamadığı ve arabaya gizlice bindiği için hayatını yitirir. René'nin ise belleği uykuya yatmıştır, anıların sıcaklığından mahrum kaldığından serseri bir ruh gibidir karlara silueti düşen. Laura ile yaşadığı aşkı muhafaza etmek için daha çok fotoğraf çeken René yine de unutuşa direnemez, randevularını atlar ya

da hangi yaşanmışlığın ne denli önemli olduğunun ayırdına varamaz. Geçirdiği trafik kazasını bile çok sonra banyo ettiği bir fotoğraftan geri çağırır.

Belleğini yitirmiş bir kuşağın perdeye yansısıdır *Wintersleepers*. Oysa kış uykusu geçici, bellek kaybı ise sonsuzdur. Laura'nın sorduğu gibi uyumak, okumak ve beklemek ne içindir ki? Bir zamanı doldurmak, sona yaklaşmak için oyalanmak mıdır?.. Ya da René'nin yaptığı gibi unutuşa karşı önlem almak, yaşanan anları fotoğraflamak ne içindir? Aslında, belki de hepsi kış uykusuna yatmaya hevesli ruhlarımızı bir parça uyandırmak,

belleğimizi yaşamışlıkla doldurmak içindir. Çünkü herkesin hiç beklenmedik bir zamanda -belki çok yakında- içinde kaybolacağı bir uçurum, kendini düşerken bulacağı bir yükseklik vardır tıpkı Marco gibi. Ölümlülük hali, ölümlü olmanın bilinci bir şekilde aşka bağlar, bir tarafıyla fotoğraflatır hayatı...

Tutkunun başdöndüren çağrısı Rebecca ve Marco'nun ilişkisinde arzunun, hazzın ve tensel zevkin itkisidir ama aşk buharlaştığında baştan çıkma da tükenir. Laura ve René arasındaki ise, kaybedilmiş olan hayatlar, yetersizlikler, yeteneksizlikler ve sıkışmışlıkları paylaşmak, hayatı şefkatle paylaşmaktır. Ne olursa olsun hiçbir tutkunun, aşkın stratejisi yoktur. Bu iki çiftin portresi tutkunun hallerine işaret eder, zaten her aşk sonuçta bir rastlantıdan ibarettir. Tykwer, son bir tesadüfle filmini sonlandırır; Rebecca, Marco'nun ölümünden sonra kasabadan ayrılıp trene bindiğinde Marco'nun onu aldatmış olduğu kızla aynı kompartmandadır. Her ikisinin de birbirinden haberi yoktur, herkes birbirinin hayatından sessizce gider, aslında herkes birbirinin hayatına teğet geçer...

Kayboluş, Tykwer filmografisinin temel öğelerinden biridir; *Wintersleepers*'da Marco karla kaplı sonsuzlukta, *The Princess and The Warrior*'da sevgililer suların derinliğinde, *Heaven*'da Philippa ve Filipo gökyüzünde kaybolurlar. Belki de

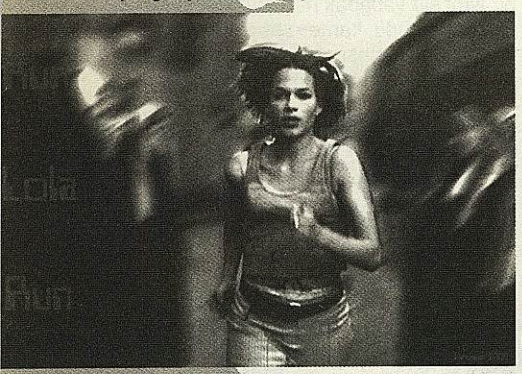

aynı nedenle Tykwer filmlerinde tüneller yolculukların, kayboluşların çağrışımından dolayı yer edinir. O, bu yokoluş ve kayboluşlarla aslında dünya üstündeki izimizin silikliğini vurgulamak ister gibidir. Kocaman evrende kişisel dramlar yaşanır, insanlar yokolurlar, bu da yaşamın kendisiyle ilgili bir sorguyu akla getirir, "*nereye gidiyoruz?*"...

"İnsanoğlu,evrenin belki de en garip ve en akıl almaz türlerinden biridir. Bu gizemi sorularla açalım. Biz kimiz? Nerden geliyoruz? Nereye gidiyoruz? Neye inanmamız gerektiğini bize kim öğretiyor? Niçin bir şeylere inanmamız gerekiyor? Bu soruların pek çok sayıda cevabı olabilir ve cevaplar her yeni soruyla giderek artabilir ve bu sorulara verilen yeni cevaplar da yeni sorular doğurabilir.
Fakat sonuçta bunlar aynı sorular ve cevaplar olmaz. "
Wintersleepers'ın ardından gelen *Run Lola Run* (1998) enerjinin perdeden taştığı, izleyenlerde film sonrasında uzun bir koşma hissi yaratacak denli bulaşıcı bir filmdir. T. S. Eliot'tan bir alıntıyla açılan film, stratosfere fırlatılan bir top ve yüzlerce insanın görüntüsünün birlikteliğinden oluşan *Lola Rennt* jeneriği ile sürer. Kırmızı saçlı punky Lola'nın, erkek arkadaşı Manni'nin öldürülmemesi için gerekli olan 100 000 DM'ı 20 dakika içinde bulma kaosunu anlatan Tykwer için zaman, yalnızca algılarımızı değiştiren bir şey değil, yaşamımızın pusulasıdır. O, filmiyle aşkı ve zamanı yaşamın odağına oturtup, gündeliğin kurallarını alaşağı eder. Aileyi, insan ilişkilerini, kuralları, dayatmaları bir fanusa dönüştürüp Lola ve sevgilisi Manni'yi bunun içine yerleştirip bir küçük hikayenin üç farklı versiyonunu sunar. Tıpkı her perdesinde aynı oyunun sahnelendiği üç perdelik bir tiyatro oyunu gibi...

No wanting, no try/ No needing, no why
No killing, no sin/ No running, no win
No engines, no cars/ no batteries, no...
No rockets, no heat / no chocolate, no sweet
No fooling, no harm/ no daring, no charm
no silence, no fear / no shouting, no hear / no secrets ...
Do not enter / do not wait
do not listen
it's not too late

Run Lola Run, yaşamın kaosuna karşılık boşluğa bırakılmış bir koca çığlıktır, tıpkı Lola'nın filmin başında sevgilisi Manni'yle yaptıkları telefon görüşmesinde ve babasının ofisinde, gerçeklik olarak adlandırdıklarımıza dair karşı duruşunun da çığlık olması gibi... Çünkü yaşam gergin, güvenilmez ve oyunlarla doludur. Belki kaosun içinden çıkmanın tek yolu dayatmalara, bu çılgın ve histerik çığlıkla karşılık vermektir. Vaktinde yetişip yetişmemek, Manni'nin hayatını kurtarabilmiş olmak ya da olamamak gibi hayatın versiyonları üzerine oyuncaklı bir öyküdür tanık olunan. Bir bilgisayar oyunu gibi zamanı "reset"leme, yeniden başa alma gibi filmsel müdahelelerle alternatif bir sinemasal hazzı keşfeder izleyenler. Simgesel olarak tekrar yineleme şansı, başa alma şansı tanınmayacak tek durum olan ölüme karşı duruş, filmin nihai hedefidir. Ölümle sarmalanmış Manni'nin yaşaması Lola'nın ne denli hızlı koşacağına bağlıdır.

Zora düşmek, acı çekmek, geride bir şeyler bırakmak, söz vermek, geçmiş, gelecek, gerçek, yanılsama, inanmak, inanmamak, istemek, ihtiyaç duymak, öpmek, koşmak, kazanmak, yitirmek, sırlar, yalanlar, arabalar, telefonlar, sessizlik, ses, yaşam ,ölüm, zaman, zaman, zaman, zaman, zaman...

Lola'nın 20 dakikalık koşusunda, sokakta rastladığı insanların geleceklerine yönelik öngörülü fotoğraflar, zamanın geçiciliğine ve aldatıcılığına dair önemli sinyaller verir. Bu fotoğraflar, olayların yaşamın akışını nasıl değiştirdiğine yönelik nihilist duruşun da işaretleridir. Tykwer, rastlantısallık, yazgı, yaşamın değişebilirliği konusundaki mesajları ile varoluşumuzu alabildiğine ironik bir tonlama ile sorgulamayı başarır. O, çelişkileri, yalanlamayı ve aykırılığı sever ve bu nedenle filmsel zaman onun yeni ritmler, yeni anlar, yeni oyunlar yaratmasına olanak verir. Yazgı üzerine bir çeşitleme olan *Run Lola Run*'da zamanın akışını değiştirme yetisini kanıtlayan Tykwer, filmini klip tarzı hızlı bir kurgu ile gerçekleştirir, böylece filmsel zamanı da hızlandırmaya çalışır.

Filmsel zaman, zamanı yadsımak isteyen bir yönetmene sonsuz olanaklar sunabilir. Çünkü bir filmde alabildiğine bununla oynama şansı vardır ve Tykwer bunun farkında olarak, zamanı alabildiğine uzatıp kısaltır. O, geniş izleyici kitleli deneysel filmler olarak tanımladığı yapımlarında, teknolojiyi duyguların destekleyicisi olarak kullanmakta hayli başarılıdır. 35 mm'lik görüntüler, video görüntüleri ve animasyonları öyküye göre kullanırken bir multimedya dehası olduğunu da kanıtlar. Yer yer bir bilgisayar oyunu tadı sunan filmde tekno müzik ile öykünün hızı çakışır. Kinetik enerjisi, süreğen hareket ve görsel çarpıcılıklarıyla *Run Lola Run*, bilinen film hilelerinin çok dışında digital sürprizler içerir. Tarzı, kamerası, en önemlisi anlatım dili ile Tykwer, genç bir dahinin arayışlarını görselleştirir. Filmin metinlerini kendi yazan Tykwer, bu metinlerle yalnızca zamanı değil, sinemanın klasik anlatım dilini de yok sayar. Bu anlamda filmin dinamizmi için kullandığı tekniklerle de bir tür provakasyon yaratır. Sonuçta farklı, iddialı, esprili ve alabildiğine zekice kurgulanmış bir film çıkar ortaya.

Why Don't You Fly With Me?

Tykwer, *The Princess and The Warrior*'da(2000) *Run Lola Run*'da birlikte çalışıp, durmaksızın koşturduğu Franka Potente'yi bu kez daha sakin bir hikayenin

odağına yerleştirir. Filmde Potente melankolik, utangaç, dingin, sanki yüzyıllardır o koridorlarda ve o odalarda aynı hastalarla yaşıyormuş izlenimi veren psikiyatri hemşiresi Sissi Schmit'tir. Sisi'nin adı, başrolünü Romy Schneider'ın oynadığı, *Sissi - Schicksalsjahre einer Kaiserin (1957)-The Warrior and the Emperess*'den gelir. O, tümüyle şefkatten ve incelikten oluşmuş ruhuyla, hastanedeki aklı tarafından terkedilenleri kendine bağlamıştır, öyle ki hastalarını geceleri eliyle cinsel doyuma

ulaştıracak denli o yaralı dünyaya aittir, zira annesi de aynı hastanede yaşamış ve ölmüş, kendi de orada doğmuştur. Bozguna uğramış, dış dünyayla tek bağlantısı uzaktaki bir fiyortun ucunda ve okyanusu gören bir evde yaşayan arkadaşına yazdığı mektuplardır. Odasındaki deniz kabuğuna kulağını dayayarak okyanusun sesini dinleyip, dostunun sıcaklığını geri çağırır düşlerinde. Film, okyanusu gören bu uzak odadan Sisi adına yazılan bir mektubun uzun süren, zorlu seyrüseferiyle açılır. Belki de Tykwer, iletişim kurmanın, birinin diğerini anlamasının aslında ne denli zor olduğunun sinyalini verir daha ilk planlarda. Hisler, temas ve düşler üzerine olağanüstü bir epik olan film, ruhu anlatmakta Tykwer'in yetkinliğini kanıtlar. Öykü yaşamın olanaksızlıklarına değinirken, kurtuluşu gösteren tek ışığın tılsımıyla yenilmekten ve yok olmaktan kurtaran aşk olduğunun altını çizer.

Sisi'nin tüm alacakları ve verecekleri bitmiş gibidir hayattan, melankoliktir... Ta ki bir gün eski asker, yeni hırsız, abisi ile birlikte köhne bir evde yaşayan, umutsuz ve mutsuz, ruhu yersiz yurtsuz Bodo ile karşılaşana dek... Yaşam beceriksizi Bodo, ayak uyduramadığı dünyada bir mezarlık

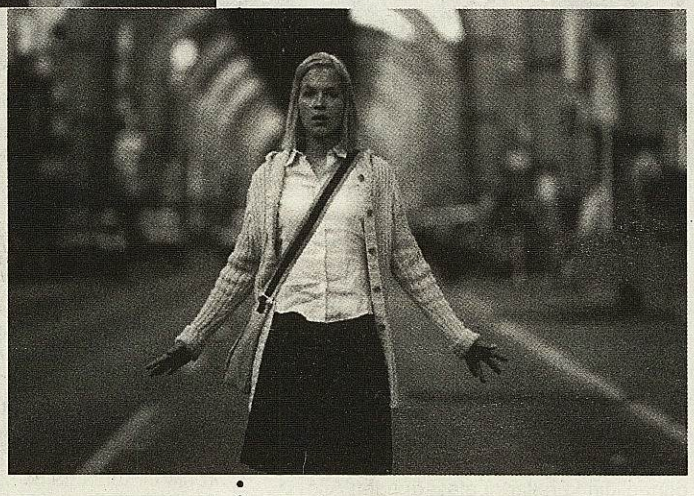

görevlisi olarak işe başlamışken, ölenlerin ardından ağladığı için ilk günden işten atılır, onun durmaksızın ağlayışı dayanamayışının ifadesidir. Uzak bir kıtaya, Avustralya'ya kaçmak düşüncesiyle sıradan ve sefil hayatlarını birlikte sürükledikleri ağabeyi Walter ile banka soymayı planlarlar. Herşeyin toza ve küle dönüştüğü bir dünyada uçmak ve kaçmak tek çıkış yoludur. Bir marketteki küçük hırsızlık girişimi sonrasında, ardından gelen görevlilerden kaçmak için, kaza yapan bir TIR'ın altına saklanan Bodo, Sisi ile karşılaşır. Sisi, yaralanmıştır, nefes almakta zorlanmaktadır, ambulans gelene dek nefessiz kalamayacağından, Bodo, elindeki bir bıçakla Sisi'nin boğazını delip nefes borusuna bir pipet yerleştirerek hayatını kurtarır. Sisi için mutluluk, tıpkı bir tünele benzeyen hastane koridorunda yitirmiş olduğu Bodo'ya rastlamış olmaktır, zira rastlantılar işaretlerdir. Sisi'nin yaşaması mucizedir, bu mucizenin peşine düştüğünde Bodo'yu ağabeyi ile enkaz halinde yaşarken bulur. Karısının ölümüne tanık olmanın sorumluluğunu hisseden ve bu nedenle unutamamaktan dolayı beyni süreğen bir iç kanama geçiren, kendini

tümüyle yitik hisseden Bodo ise korkusundan dolayı onu istemeyecektir. Kendini imha etmenin her yolunu deneyen matem halindeki Bodo'nun travması, sıcak sobaya geceleri sarılması ile tırmanışa geçer, çünkü o yitirdiği kadındır, artık onun için gerçeklik ve imge birbirine karışmıştır. Oysa ki Sisi, televizyonda izlediği filmde olduğu gibi aşığına yağmurlu bir günde *güneş ister misin* diye sorup güneşi doğduran tılsımlı bir aşkın ona da dokunduğunu hissetmiştir. Düşlerinde Bodo'nun yüzünde kaderini görür. O bu kayıp görüntüyü aramıştır hayatı boyunca, rüyasındaki kayıp silik görüntü şimdi görünür olmuştur. Aslında düşler aldatıcı değildir, onlar işaret ederler... Sisi'nin Bodo'ya söylediği gibi onlar karı ve kocadır, kızkardeş ve erkek kardeştir, baba ve annedirler... Onlar birbirlerini yitiremezler çünkü ancak birlikteyken tam olabilirler...

Yanmak için küçük bir ateş bekleyen Sisi, tutkusunu Bodo'ya her anlatışında sözcükler boşlukta yankılanır, her "böyle olmamalı" çığlığı bir monolog olarak kalır ve karşılık görmez. Çünkü Bodo, içinin derinliklerinde kaybolmuştur, ne var ki baştan çıkarılmak onun için kaderdir. Ya da insanın, birileri tarafından çok sevildiğinde, sevmemek gibi bir şansı kalmaz. İkinci bir rastlantı ile banka soygununda Bodo'nun hayatını kurtaran Sisi, onu akıl hastanesine sokar. Bazen yazgı, işaretini almamış olanlar için ikinci bir şans verir... Orada tüm kalkanlarından sıyrılarak tedavi edilen Bodo için, arınmanın yolculuğu başlamıştır. Soygun nedeniyle kendisini takip eden polislerden tek kurtuluş, hastanenin çatısından derinlerdeki suya atlamaktır, elele ölümü göze almaktır. Sisi'nin anlattığı düşe ilk başta inanmayıp, onun deli olduğunu düşünen Bodo bu atlayışla temizlenir, aşkla arınır ve ertesi gün okyanus kıyısındaki eve doğru çıktıkları yolculukta, kendinden uzaklaşmanın en iyi yolunun yollara düşmek olduğu gibi, Bodo'nun kederleri de onu terk eder, Sisi'nin rüyaları gerçekleşir. Tykwer, *The Princess and The Warrior*'da bir filmi şiir yapacak her şeyi kullanır. Öykünün gücü, kamera hareketleriyle ve yine kendi bestesi olan olağanüstü müziklerle desteklenir.

How high can I fly?

Kieslowski ile Tykwer'in birbirinden hayli farklı film tekniklerini göz ardı edersek, ruhdaşlıkları daha belirgin hale gelir. Her ikisi de rastlantısallık, kesişen yollar, yazgısal işaretler ve zaman üzerine düşünürler. Tykwer, Kieslowski'nin tamamlamaya ömrünün yetmediği *Heaven, Hell and Purgatory (Cennet, Cehennem ve Araf)* üçlemesinin ilki olan *Heaven*'i(Cennet) kendi kuşağının kaygıları, ritmi ve temposunu önceliğine alarak ama Kieslowski'nin insan ruhunu

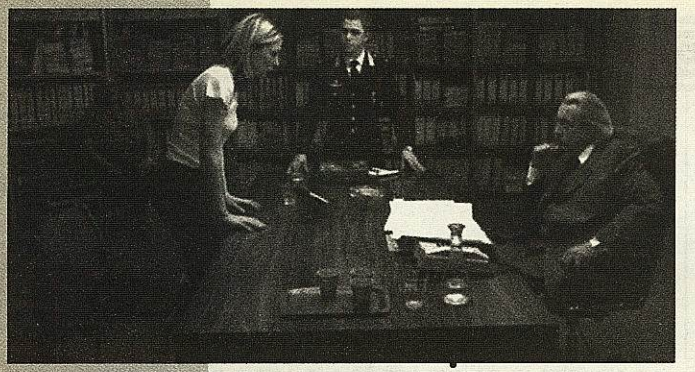

anlamayı şiar edinmiş karelemelerinden yararlanarak perdeye yansıtır. Tıpkı Kubrick *Artificial Intelligence*'ı tamamlayamayınca projeyi Spielberg'in devralması gibi, Tykwer de Kieslowski'nin projesini sonlandırır. Ama emanetini Spielberg'in Kubrick'ten devralıp sonlandırdığında yarattığından daha samimi ve daha kendi yapmayı başararak ve üstüne Tykwer mührünü vuracak denli de yetkin ve kararlı olarak.

Teknolojiyle yıkanmış bir arazi görüntüsünün üzerinde flight simulator ile helikopterle uçmayı öğrenen genç polis Filipo'ya yanındaki arkadaşı *"Gerçek hayatta bu denli yüksekten uçamazsın"* dediğinde, o *"Ne kadar yüksekten uçabileceğimi merak ediyorum"* der. Sonuçta insanoğlu ne denli yükseğe çıkabileceğini, realite duvarını aşmak için tırmanacağı irtifayı bilmeye mahkumdur. Eğer ki yanılgılarla dolu, dolambaçlı hayatın sundukları ile yetinmemeye kararlı ise insanoğlu, her düşüşte daha yükseğe tırmanmayı deneyecektir.

Kayıp ruhların birbirlerini bularak kaos içindeki acımasız dünyada bir cennet yarattıkları filmde, imkansızı imkanlı kılmak, tümüyle çamura batmışken aşkla aklanıp paklanmak, arınmak üzerine hoş bir masal sunulur. Filmin bombalı proloğu, Hitchcock'a saygı duruşu gibidir. Kocasının ölümüne sebep olan uyuşturucu satıcısı işadamı Vendice'i bombalamak isterken iki çocuk ve iki yetişkinin ölümüne sebep olan Philippa (Cate Blanchett) ile onun sorgulamasında çevirmenliğini üstlenen polis memuru Filippo (Giovanni Ribisi) arasındaki tüm engelleri aşmaya kararlı aşka yakın plan bakar Tykwer'in kamerası. Adaleti hukukla yola getiremeyince çaresiz kendi adaletini kullanmak zorunda kalan İngilizce öğretmeninin, tümüyle başarısız ve vicdani bir sorumluluğu sırtlayıp götürmek zorunda kalacağı bir finaldir masum insanların ölümü. Oysa öldüreceği adamın odasına bombayı koymadan önce dış odada çalışan sekreterin bile zarar görmesini engelleyecek bir çare düşünmüşken, temizlikçi kadının çöp sepetini alıp asansörde diğerleriyle birlikte yokolup gitmesi, Philippa için kendini cezalandıracağı bir süreci başlatır.

Sorgulama sonrasında onun masumluğuna inanan Filippo'nun kalıbından taşan, yerinde duramayan tutkusu, Philippa'ya Vendice'i öldürterek vicdanını temizlettirmesine, ardından da hapishaneden kaçırarak aşklarını yaşamak için planlanan bir geleceğe sürükler. Bu zaptedilemez aşk durumu, ilkin tecrit odasında gizlice Philippa'ya verdiği bir teybe okuduğu dokunaklı arzu ve aşk sözcükleriyle başlayıp daha sonra da kaçış planlarıyla sürgit ilerler. Tıpkı adlarının benzerliği gibi iki sevgili, aynı şekilde saçlarını traş ettirip, aynı tarzda giyinecek denli androjendirler. Kieslowski'nin *Double Life of Veronique*'indeki gibidirler, farklı bedenlerde konaklayan ruh ikizleri... Filippo, Philippa'yı kabusların içinden çekip çıkarır, hayatın onu yutmasına izin vermez...

Tykwer, birbirlerinin kirlerini aklayan polisler, tarihsel bir birliktelik olan mafya ve polis ilişkisi gibi toplumsal yaralara da spot tutar. Yine de *Heaven*'in ritmi bir Kieslowski filmi denli dingin olmaktan öte durur, daha çok müthiş ritmli *Run Lola Run*'a akraba gibidir. Tykwer'in geniş plan görüntüleri, Kieslowski'nin incelikli emanetiyle birleşir. *Heaven*'de bir cehennem yaratıp, aşk ile onu cennete dönüştüren Tykwer için tutku, bir suç ortaklığıdır, sevdiği kadını kaçırıp bir tepenin üstünde sevişmektir. Sevilen kadın, arzu eden erkek tarafından yüzlerce polisi atlatıp helikopterle gökyüzünü delerek kaçırılır. Böylece Filippo'nun filmin açılışındaki düşü gerçekleşir, aşk insanda yüksek irtifa hissi uyandırır. Her kaçışta, her yolculukta olduğu gibi Philippa ve Filippo kimliklerinden sıyrılıp, tutkularıyla alt ettikleri hayata devam ederler, *amour fou* ile tutkulu aşkla donanmış olarak. Tykwer'in yakın plan çalıştığı aşklar inatçıdır, yıkıcıdır, mücadelecidir, kurtarıcıdır, bir ömrü alt-üst etmeye yetecek soluk taşır. Bazen bir akıl hastanesinin koridorları, hasta odaları, bazen bir soygun eşiğindeki mağazanın kapısı, bazen bir hapishane, bazen bir benzinlik, bazen buzun üstünde yaşanacak denli mekansizdır onun kaybedenlerine değen aşkları. Çoğunlukla da sokaklara taşar, bozguna uğratır, illa ki büyüklüğünü ispat eder, tenden çok tin'in izini sürer tutku, dokunduğu hayatlarda. Hollywood'un steril aşklarından daha ötesidir, hayatın keskin dişlerinin izi kalmıştır kahramanlarının ruhlarında, onlar

birbirlerini yaşatmak için kendi nefesini ona verecek denli dayanıklı ve kararlı, yükseklikten ölüme elele atlayacak denli teslim olmamış, en olmadık yerlerden kaçıp kurtuluverecek denli yetkin ve sihirli bir sevgiyle donanmışlardır. Nihayetinde yeni yetme bir delikanlıyı şövalyeye, çoktan kaybetmiş, yitik bir kadını prensese dönüştüren aşk, Tykwer'in filmografisinde hep yer bulacağa benzer.

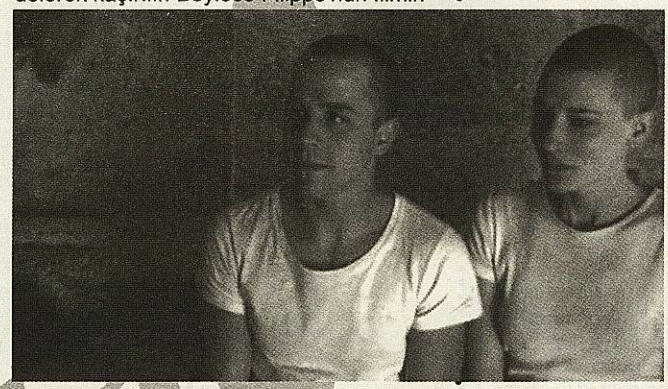

O, süslü, alımlı lafların, övgülerin çok derininde yoluna devam etmeye kararlı, baktığı ve algıladığı yerin farkındadır ama iddiasını hareketle, ışıkla, gölgeyle, müzikle ama en çoğu öyküyle sağlamlaştırmayı başarır. Yazgılarına teslim olmuş ölümlülere elbet bir tutkunun, kaosun içinden çekip alacak bir aşkın varolduğunu hatırlatacak ve bunu perdeye yansıtırken perspektifinde romantizmin tuzağına düşmeden etiğini, farklı duruşunu hissettirecek bir yönetmenin filmografisidir bundan sonra izini sürmek gereken. *"Düşler insandan insana geçebilir mi"* diye soran Enis Batur'a verilecek yanıt "evet" ise Kieslowski ve Tykwer'in düşlerine tanık olmaktan dolayı hala umut var demektir. L

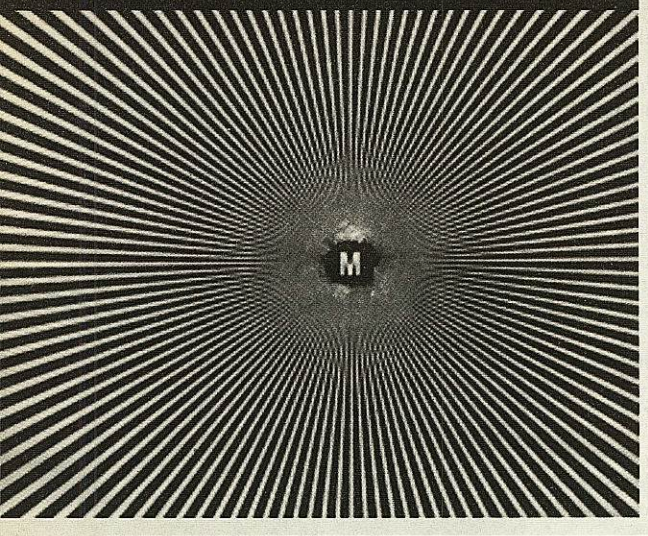

INDIE MÜZİĞİN HOMEROS'U,
ODDYSSEY'IN SOUNDTRACK'İ

microphones

Yiğit Atılgan

The Microphones'un müziği tamamen analog lo-fi teknolojileri kullanarak yaratılan, kimi zaman kulağa ninni gibi gelen kimi zaman ise karanlıklaşan, sürprizlere açık, rahat bir yapım süreciyle ete kemiğe bürünen bir müzik

Bir dahi ve birbirlerine ilham veren bir arkadaş çemberi Washington dolaylarında son zamanların en özel müziklerinden birini yapıyor. The Microphones'un 5 yıl önce başlayan müzik dünyasını değiştirme macerası, bu yılın başında karşılaşmaya alışık olmadığımız türden bir albümle doruk noktasına ulaştı. Bütün bunlar olmadan önce, The Microphones ile eş anlamlı olan Phil Elvrum vardı.

Başarıya ulaşan birçok müzik hareketinin kökünü incelemeye başladığımızda tüm okların aynı şehre hatta kasabaya işaret etmesi oldukça alışıldık bir durum. The Microphones'un hikayesi de aynı yolu izliyor, birbirlerinden habersiz bir grup müzisyen Washington'ın Olympia şehrinde buluşup kafalarındaki rüyayı canlandırıp indie müzik dünyasının takdirini kazanmayı başarıyorlar. Bu müzisyenlerden Phil Elvrum, kendi ufak kasabasında bir kitap-müzik dükkanında çalışırken çeşitli analog müzik aletlerini kurcalayıp ufak kasetler yapmaya ve yavaş yavaş ilgi çekmeye başlıyor. Büyük şehir Olympia'ya göç eden taşra delikanlısının şansı yaver gidiyor ve tam da kendi amaçları için yaratılmış Dub Narcotic Studios'un sahibi Calvin Johnson'ın beğenisini kazanıyor, bu çocukta yetenek var durumu. Bundan sonra birtakım eski kayıtları ve Dub Narcotic'te yaptığı yeni işleri birleştirip 1999 başında **Tests**'i yayınlıyor.

Aynı yılın ağustos ayında gerçek anlamda ilk albümü olan **Don't Wake Me Up** yayınlanıyor Calvin Johnson'ın sahibi olduğu K Records'dan. Bu albümden itibaren Phil Elvrum'un müzikal anlayışı ve prodüksiyon sürecinin ana hatları belli oluyor. The Microphones'un müziği tamamen analog lo-fi teknolojileri kullanarak yaratılan, kimi zaman kulağa ninni gibi gelen kimi zaman ise karanlıklaşan, sürprizlere açık, rahat bir yapım süreciyle ete kemiğe bürünen bir müzik. Phil Elvrum, şarkılarını sadece doğadan topladığı seslerle yapılandırmaktan çekinmeyen, mikrofonu battaniyelerin altına saklayıp öyle kayıt yapan, zihninin duvarlarını yıkabilen bir müzisyen. Kendi bilge ama şaşkın vokalinin yanında Olympia çevresindeki kankalarıyla Voltran'ı oluşturup benzersiz bir vokal çeşitlilik yakalamayı da başarıyor. Daha ilk zamanlarından itibaren K Records'ın özel bayanı Mirah, o diyarların saygıdeğer indie topluluklarından biri olan D+'dan Karl Blau, Little Wings'den Kyle Field ve hatta Calvin Johnson'a "mikrofon"da söz hakkı tanıyor, bu insanların son albüm Mount Eerie'ye yaptıkları katkı çok önemli.

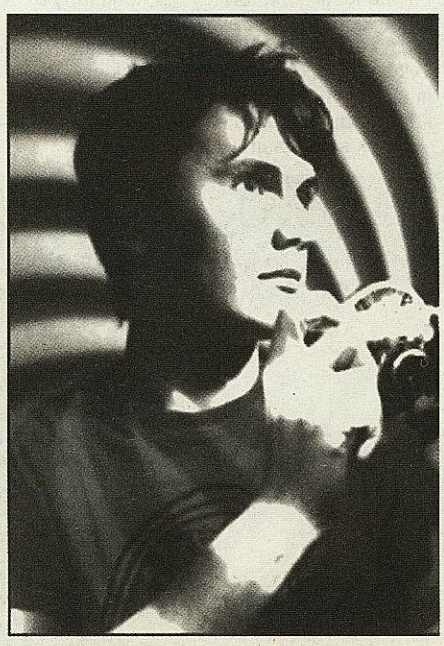

Bundan sonra kafasındaki fikirlerin temelinin değişmediğini ama görkemli bir şekilde dallanıp budaklandığını söyleyebiliriz Elvrum'un. İkinci albümü olan 2000 tarihli **It Was Hot, We Stayed In Water**, ilk deneme-yanılma türü çalışmalarının daha olgun bir zemine oturmuş hali. (Bu ilk zaman denemeleri hakkında fikir sahibi olabilmek için "Song Islands" isimli single toplaması tavsiye edilir) İlk epik denemesi olarak nitelenebilecek "The Glow"un yanında "The Breeze" gibi kompakt kaotik parçalar, beğenilen bir filmin devamının çekileceğini müjdelediler. Trafikte bir durup bir hızlanan perküsyonlar, kapsamlı orkestrasyonlardan akustik kaygılara ne zaman olduğunun farkına varamadığınız yumuşak geçişler albümün havasını belirliyordu. Bir sonraki adım ise müzik eleştirmenleri üzerinde fazlasıyla olumlu bir intiba yaratan **The Glow Pt.2** albümü oldu. Barındırdığı çeşitliliği kaybetmeden kafasında uçuşan sesleri kusursuz bir şekilde damıtan Phil Elvrum, alışıldık gibi görünen yüzeylerin uçsuz bucaksız derinliklere açılan birer kapı olabileceğini kanıtladı. 70 dakika süren 20 parçanın bir tanesi bile yabana atılabilecek gibi değil, başlangıçtaki "I Want The Wind To Blow" ve "The Moon" çok zirveli bir sıradağın yüksek noktalarından ikisi sadece.

Arada çıkılan turneleri, ziyaret edilen ülkeleri ve uğraşılan yan projeleri atlayıp The Microphones'un son albümü **Mount Eerie**'ye gelelim. The Microphones albümlerinin en büyük özelliklerinden biri dinleme esnasında hiçbir zaman tekrarlara ve monotonluğa rastlanmasa da şarkıların gevşek de olsa temasal bağlarla birbirine bağlı olması. Elvrum, bahsettiğimiz üç albümde bu temaları doğadan seçti ve sırasıyla Hava, Su ve Ateş kavramlarıyla temasal bir bütünlük oluşturdu albümlerinde. Kendisi, Mount Eerie içinse şöyle demiş: "Bu albümün dağlar ve toprak üzerine bir albüm olması amaçlandı ama sonuçta boşlukla ilgili bir albüm oldu." Yalnız ilk albümlerle arasında çok büyük bir fark var Mount Eerie'nin: Bugüne kadar temaları, müziğini ön plana çıkarmak için kullanan Elvrum, bu sefer müziği bir temayı hatta hikayeyi anlatmak için kullanmış, yani öncelikleri değiştirmiş. Bu bağlamda, Mount Eerie'nin bir konsept albümü olduğu söylenebilir. Albümün başından sonuna kadar soyut bir hikaye anlatıyor Elvrum, hatta değişik vokallerle hayat bulan karakterleri de göz önüne aldığımızda ufak çapta bir tiyatro var elimizde. Mount Eerie'nin The Microphones müziğine getirdiği başka bir yenilik ise şarkı formlarındaki değişiklik. Müzikalite açısından değil ama albümün akışı açısından GY!BE ile paralellik kurmak mümkün. İlk parça "The Sun"ın 20 dakikaya yakın sürmesi en bariz örnek belki de. Elvrum'un bu albümdeki amacı yeteneklerini 3-4 dakikalık birer porsiyonluk mönülere sığdırıp sunmak değil. Yeni amaç daha büyük resimler çizip bütünü öne çıkarmak. Bunu yaparken de çizdiği resmi dinleyicilerinin gözünde canlandırabilmek müzik sayesinde. Gerçekten de gözünüzü kapatıp vokalleri duymazdan gelseniz bile ister istemez Elvrum'un sizi davet ettiği yerlerde buluyorsunuz kendinizi. Elvrum, yarattığı müzikle istediği an dinleyeni tepesinde parlayan yakıcı bir güneşle baş başa bırakıp istediği an ölümle burun buruna getirebiliyor. Bu açıdan da klasik müzik kompozitörlerini andırıyor Elvrum, bir hikaye anlatmak için sadece müzik de yetebiliyor.

Elvrum'un Mount Eerie'de anlattığı hikayenin Yunan mitolojisi ve İncil'le bağlantıları var, ancak bu konularda uzman olmadığım için ahkam kesmem manasız olur. 5 bölümlük albümü anlatırken teğet geçeceğim hikayeye, liriklerin altında yatan hazineleri ele geçirmek ise bibliofillere düşüyor. Albümün başlangıcı "The Sun" parçası **The Glow Pt.2** albümünün devamını bekleyen biri için şok niteliğinde. Kesip biçilmiş ilkel perküsyonlarla başlayan parça, feedback gitar desteği eşliğinde daha ritmik ve sarsıcı vurmalılarla devam ediyor. Bu şarkının teması doğum ve hatta doğumla birlikte başlayan ölüm süreci; insan ya da evren, özne ne olursa olsun yaratılış aslında çürümenin de başlangıcı. 10 dakikalık yer yer kaotikleşen girişten sonra Elvrum'un bıkkın, kırık ve çatlak vokali giriyor devreye ve bu dünyadaki varlığımızın ne kadar yalnız bir varoluş olduğunu anlıyoruz. Gittikçe karanlıklaşan gitarlar ve havayı bulutlandıran orkestrasyon Ölüm'ün geldiğinin işareti, hikayenin kahramanı da Ölüm'den kaçmak için bir dağa sığınıyor, Mount Eerie'ye. Bu dağın ismi aynı zamanda Elvrum'un büyüdüğü kasabanın eteklerine kurulduğu dağın ismi, albümün otobiyografik yönü de alenen ortada. Daha ilk perdeden itibaren çok büyük bir eserle karşı karşıya olduğumuzun farkına varıyoruz ve albümün nüanslarına hakim olabilmek için dikkatimizi yoğunlaştırmak zorunda kalıyoruz.

Bunun arkasından "The Solar System" geliyor. Bu şarkı daha aydınlık, hatta belki daha önceki albümlerde karşılaşsak şaşırmayacağımız bir şarkı. Mount Eerie, dinledikten sonra aklınızda kalan nakaratları banyo yaparken söyleyebileceğiniz bir albüm değil, ama albümde eğer bu tip bir eşlik edilebilir kısım varsa o da "The Solar System"da saklıdır. Şarkının sakin havası, kahramanımızın dağla baş başa kaldığı, tepesinde parlayan ateş topundan güç almaya çalıştığı ve geçmişteki bir kızı anımsadığı dingin anları oldukça güzel tasvir ediyor. Üçüncü parça "The Universe" işlerin yavaş yavaş değiştiği ve karanlığın bastığı bir şarkı. İkinci parçadaki akustik gitara yavaş yavaş hızlanan ve aksaklaşan perküsyonlar eklenirken güneşin battığının ve kahramanımızın evrenle baş başa kaldığının farkına varıyoruz. Zenginleşen orkestrasyonun verdiği bir şeylerin yolunda gitmediği hissi, kahramanın korkularının dışavurumu. Parça kapanırken Ölüm de yüzünü uzaklardan gösteriyor.

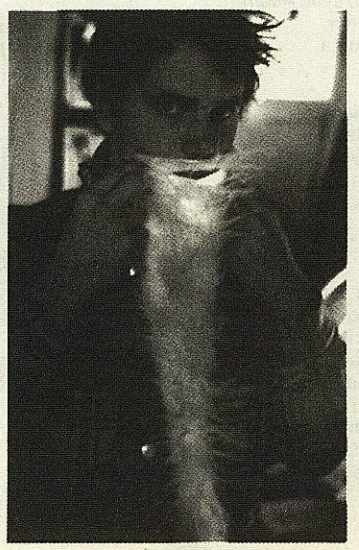

Dördüncü parça "Mount Eerie" Ölüm'ün yavaş yavaş dağa tırmanıp soğuk yüzünü gösterdiği parça. Korkunun ecele faydası olmadığını albümün geneline göre daha yavan kalan ama sıcak bir müzik eşliğinde anlıyoruz. Bu parçanın yıldızı müzikten çok misafir vokaller. Ölüm'ü seslendiren Kyle Field, biraz sırıtan bir tarzla hiphop vokaline yakın bir vokalle sıralıyor sözcüklerini; albümün üzerine gölgesini düşüren Ölüm karakterinin böyle sıradışı bir şekilde seslendirilmesi garip gerçekten. Şarkının sonundaki akbabaların kahramanın cesetini paylaşma sekansında ise Karl Blau sahnede akbaba kostümüyle. Bu iki isim, her ne kadar dinleyeni albümün tematik bütünlüğünden biraz uzaklaştırsa da belki de olanlar üzerinde daha farklı açılardan düşünülebilmesini sağladıkları için pozitif birer katkı olarak da düşünülebilir. Albümün kapanış şarkısı ise, ikinci "The Universe". Bu şarkı ise bir kolaj gibi, Phil Elvrum sanki elinin altındaki tüm enstrümanları kullanıp yaratabileceği en düzenli kaosu yaratmak istemiş. Artık kahramanımız öbür dünyada ama artık evren onun için çok daha az korkutucu, artık evrenle dost hatta bir bütün belki de. Kahramanın doğumuyla başlayan Mount Eerie, ölümle son bulurken son şarkıdaki bu olumlu havayla iyimser ve tasavvufi bir kapanışa ulaşmış.

Görüldüğü üzere, Phil Elvrum, doğum, yaşam, ölüm, evren, düzen, vs. gibi birçok çetrefilli temayı hedef alarak bir destan yaratmaya girişmiş. Bu oldukça tehlikeli sularda yüzmek manasına geliyor aslında; çok kişisel anlatımlarda kaybolmak, vaaz veriyormuş izlenimi yaratmak, hatta ciddi olacağım derken aptal durumuna düşmek potansiyel tuzaklardan birkaçı. The Microphones ise bu tuzaklardan sinsice kurtulmayı başarmış. "Adam uçmuş ya" ya da "Sen yaşamaktan ne anlarsın ki be" tipi tepkiler yerine "Gerçekten hayat böyle bir şey" derken buluyorsunuz kendinizi ve önyargıların yıkıcı çehresi karşınıza bir duvar gibi dikilmiyor. The Microphones, The Glow Pt.2'dan sonra aynı anlayışta ama çok daha etkileyici bir albüm yapabilirdi, bunu başarabileceğine şüpheniz olmasın. Bunun yerine çok daha zorlu bir yolu tercih etti ve bu albümün içine girebilen dinleyicilere küp şeker kıvamında bir indie şarkının vereceği tatmin duygusundan çok farklı bir tatmin duygusu armağan ediyor. Sadece bu cesaret bile The Microphones'u büyük yapmaya yetiyor.

Biyografi Kaynağı: www.southern.com

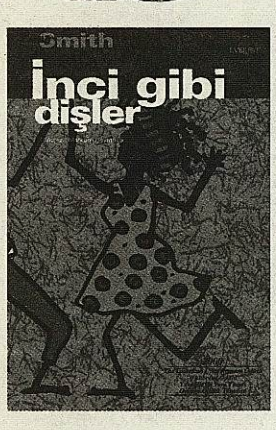

Reggea Ritminde Bir Edebiyat Cümbüşü

Çiğdem Melen

Zadie Smith'in *İnci Gibi Dişler*'i daha yayımlanmadan olay yaratmıştı gerçi. 21 yaşındaki Zadie kitabın 80 sayfalık kısmını müsvedde halinde Hamish Hamilton yayınevine götürdüğünde, editörler 250 bin pound avansı kendisine takdim etmiş, kitabı bitirip gelmesini söylemişlerdi. Oradan bir bomba patlamıştı zaten. Hemen dedikodular başladı. Bu bir reklam stratejisiydi, doğruydu, yalandı, yayınevinin ilgi çekmek için çevirdiği bir filmdi vs vs... Ama kesin olan bir şey varsa, herkesin ortaya nasıl bir şey çıkacağını deli gibi merak ettiğiydi.

Zadie, üç yıl sonra Cambridge'in sıradan sıralarında, kasvetli kütüphanelerinde, evinin muhtelif odalarında yazdığı kitabı bitirdi. Kitap 2000 yılının belli başlı edebiyat ödüllerinin hemen hepsine aday oldu, ödüllerin bazılarını da aldı. Çok nevi şahsına münhasır, şaşırtıcı, çarpıcı, üstelik on beş yaşındaki 'teenager'ların da, seksenlik büyükannelerin de keyifle, kahkahayla okuduğu bir romandı ortaya çıkan. 250 bin poundu gözünü kırpmadan veren Hamish Hamilton editörleri de 'iyi edebiyattan iyi anlarız' minvalinde, mutlulukla ve kibirle gülümsüyorlardı.

Bu işin magazin kısmı, geçelim. Etrafında kopan kıyameti gerçekten sonuna dek hak eden bir kitap var ortada. Ben hemen kabaca diyeyim ki, 550 sayfalık bir Mükremin dizisi; siz daha derinlikli tarafından deyin ki, 35 formalık bir Peter Sellers filmi (sözgelimi Being There).

İngilizce edebiyatta Salman Rüşdiler, Anikta Desailer, Jhumpa Lahirilerle iyice derinleşen bir Anglo-Hint varyantı var ve iyi bilinir. Jamaika kökenli ve 25 yaşındaki Zadie Smith, 2000 yılında ilk romanını yayınladığında sadece İngilizce edebiyatta değil, tüm dünya edebiyatında dinç, renkli ve etkileyici bir 'Anglo-Karayip' rüzgârının eseceğinin habercisi oldu. Geçtiğimiz günlerde yine Everest Yayınları tarafından Türkçeleştirilen yazarın ikinci romanı *İmza Toplayan Adam* umutları boşa çıkarmadı. *İnci Gibi Dişler*'de Karayiplerin tüm eğlencesini, hızını, komedisini yansıtıyor Zadie Smith. Adeta edebiyatta bir 'reggea' ritmi yaratıyor.

Londra'nın kenar 'mahallerinde' yoğunlaşan etnik azınlıkların, göçmenlerin renkli yaşantısını, her 'kendi üslubunu yaratan' metin gibi, okuyanın ağzında belirgin tat bırakan bir dille anlatıyor *İnci Gibi Dişler*. Ortalama İngilizin tüm özelliklerini taşıyan, azıcık da saf ve aptal olan Archie Jones ile Bangladeş göçmeni, Müslümanlığı ile Batı yaşamı arasında gidip gelen Samet İkbal'in İkinci Dünya Savaşı yıllarından başlayan dostlukları, evlilikleri ve çocukları... Çocuklar yüzünden Jones ve İkbal'in hayatlarına büyük etkisi olan orta sınıf entelektüel İngiliz ailesi Chalfenler, Londra'nın kenar semtlerinden Bulgaristan'ın köylerine, 1800'lü yıllardan 2000'lere, Yehova Şahitleri'nden Müslüman tarikatlara uzanan olaylar, insanlar ve hikâyeler... Tam bir cümbüş kısacası... Zadie'nin en dikkat çeken yanlarından birisi de erkekleri kadınlar, yaşlıları da gençler kadar rahatlıkla ve beceriyle anlatması. Mizahi, muzip, yer yer muzır üslubuyla okuyucuları çarpan, ayrıca rahat ve uçuk anlatımına karşın yaratmayı başardığı derinlikle işin uzmanlarını şaşırtan Zadie Smith'i, yeni bir fenomen olarak gösterenlerin sayısı da hiç az değil. L

İnci Gibi Dişler, Everest Yayınları, İstanbul 2000.

kitapsız

Kaan Çaydamlı

Savaş başladı. Medya'dan, Bush'a kadar bir çok şey söylenebilir, söyleniyor da zaten. Gösteriler, binlerce emekli general, her konudaki pek değerli uzmanlar ve ucuz bir Kutsal Odun yapımını andıran bomba görüntüleri, sürekli Tv'de... Yalnızca nefretimi ifade etmek istiyorum burada.

Bin kunduzun penisi adına, lanet olsun *top*'unuza.....

Bağdat, yani Babil, yani medeniyetin doğduğu yer... Borges sanırım bu yüzden *Babil Kitaplığı* adını verdi seçtiği kitaplardan oluşan diziye.. Lull'un fanzin zamanlarında tanıtılmıştı, Dost Yayınları yıllardır yayınlıyor bu nefis diziyi, Babil Kitaplığı. Geçenlerde Ankara da, sert bir rüzgar, soğuk bir yağmur ve İstanbul otobüsüne yetişme telaşı başlamadan hemen önce, otuz beş kitapla dizinin tamamlanacağını söylemişti Ali Karabayram. **Lord Dunsay** *Yann'ın Ülkesi* bu ay içinde yayınlandı. Soğuk inatla devam ediyor, sürekli yağan kar ve onu eriten güneş arasındaki zaman o kadar kısaldı ki, erikler açtı. Bademler de öyle. Yaşlı bir Japonun dediği gibi sanki on yedi hece her şey.

Sadık Hidayet, bombalanan coğrafya'ya ait, İranlı bir adamdı. Yanlış hatırlamadığım kadarıyla önce uzun uzun ev aradı, birini beğendi, kiraladı, sonra da doğal gazı açtı. Bizim tanışmamız turuncu kapaklı bir varlık kitabıyladı. İsim çok çarpıcıydı, **Buf-i Kür** yani *Kör Baykuş*. Çevirmenin ismi de öyle, *Behçet Necatigil*. O kitapla yatıp kalktığımız Air Plane vokali kıvamındaki dumanlı yıllar hakkında bir çok şey söyleyebilirim ama ne gereği var. Kitap aynı çeviriyle YKY'den çıktı...

O toprakları çağrıştıran bir isim daha var, **Abdal Düşü**, Enis Batur'un *Koma Provaları* ve *Sütte Ne Çok Kan* damarından yeni bir kitap. Aynı günlerde henüz okumadığım için fikir beyan edemiyeceğim bir kitabı da, **Bekçi**, Oğlak yayınlarından çıktı. Haberiniz olsun...

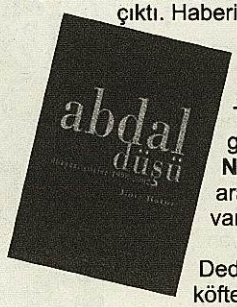

En az benim kadar sıkılmış olma ihtimalinize rağmen son bir not daha, Tolkien'le beraber Kömür Yiyenler grubunun kurucusu olan *C.S.Lewis*'in **Narnia Günlükleri** İş Bankası yayınları arasında sanki gözden kaçtı. Farkına varmakta fayda var.....

Dediğim gibi, Hay bin aşırı soğanlı ızgara köfte.... L

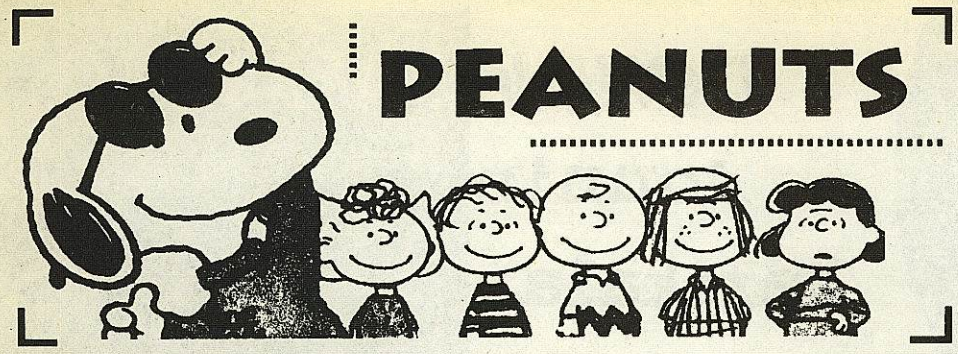

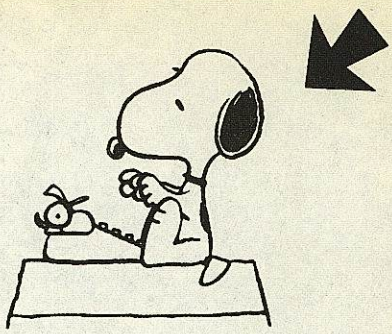

Maskeli Kahraman

Fati

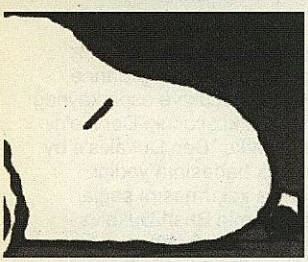

İşte geçen sayıdan beri heyecanla beklediğiniz gerilim, macera, kahkaha ve hüzün dolu leziz Peanuts çizgi filmi bölümü. Tüm karakterlere hafifçe dem vuran bir Peanuts kuşbakışı (bu kuş eğer Woodstock'sa hakikaten aksak bir bakış olacaktır). Sükunet ve histeri ile izleyelim. Sizin de favori Peanuts an ve anılarınızı Lullmail'a şandellemenizi tevazu ve merak dolu bir heves ile beklemekteyiz, durmayınız...

Çetenin yaşadığı civarda çocuklar için bir motosiklet yarışı düzenlenir, Peppermint Patty, havalı, kaplan desenli kaskıyla; Charlie Brown "13" numaralı kırık dökük motoruyla, Pig Pen ise toz ve gaz bulutundan gözükmeyen bir külüstür ile kasksız ve iddiasız şekilde yarışa katılırlar. Patty'nin birincilikteki iddiasını tahmin edersiniz, fakat kendisinin yarıştaki en büyük rakibi izleyici çocuklar tarafından "Maskeli Kahraman" olarak anılan gizemli yarışçıdır. Bu gizemli yarışçı, gene tahmin etmekte zorlanmayacağınız üzere, bir Zorro maskesi ve pelerini takmış Snoopy'den başkası değildir. Seyircilerin çılgın tezahüratları ile yarış başlar, özellikle Linus'ın Charlie Brown'u umarsızca destekleyişi ve yüreklendirişi, Charlie Brown'un buna bir anlam veremeyişi görülmeye değerdir. Dergimizin çok mühim şahsiyeti sıkı motorcu Kitapsız Bey acaba bu yarışta açık ara bir galibiyet alabilir miydi, bundan emin değilim ama kesin olan şu, biz seyirciler arasında çığırtkanca "Hadi abi, bas abi!" diye bağırır olurduk... Yarışın birincilik ödülünün de herkesin çook istediği, bir senelik bedava bowling kuponları olduğunu hatırlatalım. Efendime söyleyeyim, yarışın henüz ilk virajında Charlie Brown ve Maskeli Kahraman çarpışırlar, serseme dönerler, bir ambulans gelir, onları alır, önce Kedi ve Köpek Hastanesi'ne, sonra da normal bir hastaneye uğrarken görünür. Hemen akabinde Charlie Brown'u köpekler arasında, kafese konmuş; Snoopy'yi de lüks bir hastanede bir magazinin sayfalarını karıştırıyorken görürüz. Bu kısa sekanstan sonra ikisi de pürtelaş yarışa dönerler, enteresan ve arızadır ki her şey kaldığı yerden devam etmektedir. Linus, Charlie Brown'un kaskı kazada kırıldığı için bir balkabağını kesip yeni bir kask yapmıştır, alnından balkabağının suları süzülen Charlie Brown da doğrusu görülmeye değerdir. Yarışın seyri Maskeli Kahramanın ve Patty'nin çekişmesiyle sürmektedir ki Patty artistik bir hamleyle bir engeli aşmaya çalışırken çamura saplanmasın mı?! Biraz sonra da Maskeli Kahraman'ın motorunda teknik bir arıza çıkar. Peki ya Maskeli Kahraman? Yarış dışı mı kalacaktır yani? Hayır! Snoopy ve Woodstock, hemen tenisçilerin antreman yaparken kullandığı bir tenis topu fırlatıcısına(!) motor ve direksiyon takarak bir dizayn harikası olan "tenis topu fırlatan motosiklet" yaparak yarışa dönerler. Yarış diğerlerinin çamura saplandığı engelleri pırpırpırpır ağır ağır geçen Charlie Brown'un liderliğinde sürmektedir. Charlie Brown ve liderlik ha. Snoopy, yeni motoru ile onu hemen geçer fakat yarış bitimine az bir şey kala sağa çeker, piknik sepetini açar, içinden çıkan ziyafet sofrasıyla (hani bir kuşsütü eksik derler ya öyle işte) Woodstock'la birlikte piknik yapmaya başlarlar. Ve inanılmaz olan gerçekleşir, Charlie Brown külüstür motoruyla yarışı kazanır! Bir kişi hariç tüm seyirciler

alkışlamaktadır, o kişi tahmin etmekten bıkmadı iseniz tahmin etmiş olacağınıza emin olduğum Lucy'dir. Lucy'nin en somurtuk haliyle "Olamaz Charlie Brown birinci oldu ha, yakında dünyanın sonu da gelir" deyişi bu özel bölümün en görülesi anlarındandır. Birinci yani "Winner" Charlie Brown'la yarışmanın haber muhabiri ve düzenleyicilerinden olan Marcie röportaj yapar, onu tebrik eder ve birincilik ödülünü verir. Fakat bowling biletlerinde bir sorun çıktığı için ödül değişmiştir, onların yerine bir senelik bedava berber kuponları kazanır Charlie Brown, en görülesi an da budur işte, çünkü bilenler bilir ki Charlie Brown'un babası berberdir ve "natural born loser" Charlie Brown'un kestirebilecek saçı yoktur!!! "Charlie Brown, sen bir kahramansın" der Linus yine de ve Charlie Brown'un yanaklarının pembeleşmesiyle bölüm biter...

Çizgi filmdeki olayların orada kalması gerektiğini, onları karton dizi ile ayrı dünyalarda görmemizi söylerdi Charles Schulz, bu komik finiş anı da öyle bir an işte. Yani Charlie Brown aslında kel değildir, Schulz'un da bir röportajda bizzat dediği üzere az görülebilecek kadar ince, zayıf, ipeksi, açık renk saçları vardır. Ama bu çizgi film sonunda Charlie Brown "Ama benim saçım bile yok ki!" diye inlemiştir, hoş bir nükte ve gerçek bir kaybedene rastlayabilecek bir an yaratmak için. Gerçi hiç göstermese de Charlie Brown 50 küsür yaşında, saçları da dökülmüş olabilir, olmayadabilir, olsa da olur, ama olmamalı, olsun canım aman... Lucy'nin defalarca dediği gibi, abartılı derecede garipsin Charlie Brown.

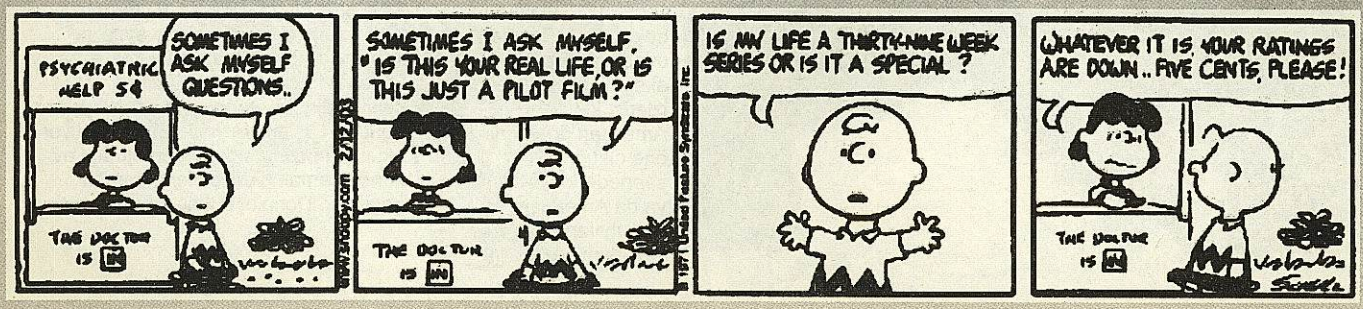

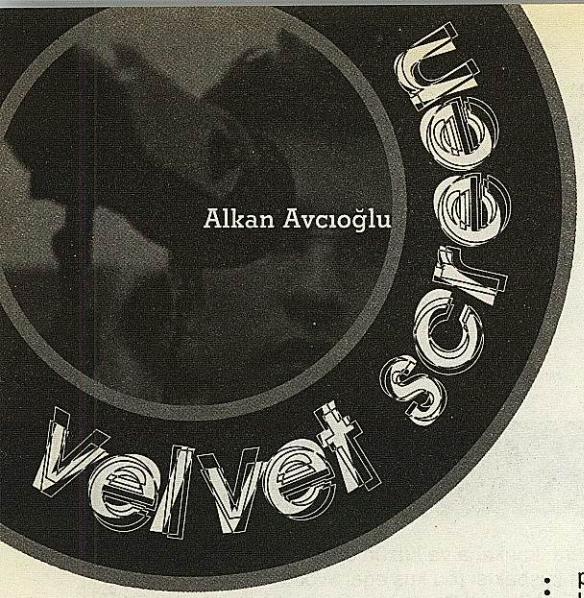

DONNIE DARKO
donnie harikalar diyarında

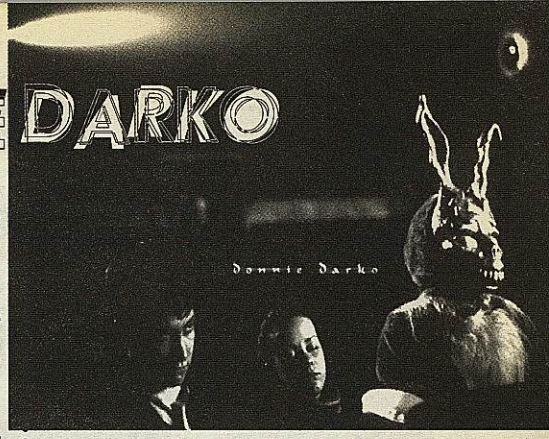

2 ay önce festival kapsamında izlediğimiz Donnie Darko ülkemizde vizyona giremedi bir türlü; zira Amerika'da da vizyonda dikkatleri çekmek yerine, daha sonraları bir DVD kültüne dönüşmüştü. DVD, VCD ya da festivalde filmi bir şekilde izleyenlerin bir çoğunun filmden çok etkilendiğini gözlemlemek hiç de zor değil.

Mehmet Açar, Sinema dergisinin Kasım 1996 tarihli 24. sayısındaki "editör'den" köşesini, Yusuf Atılgan'ın "Aylak Adam"ından bir alıntı ile doldurmuştu. "Sinemadan çıkmış insan" başlıklı bu yazı Beyoğlu Sineması'nın çıkışının bir fotoğrafı ile sayfada yer alıyordu. "Çağımızda geçmiş yüzyılların bilmediği, kısa ömürlü bir yaratık yaşıyor. Sinemadan çıkmış insan. Gördüğü film ona bir şeyler yapmış..." şeklinde başlayan yazıda anlatılan duyguyu sanırım kolayca anladınız. Sinemadan çıktığımız o 5-10 dakika içinde gerçekten çok garip bir ruh haline bürünürüz. Algılarımız düşer, duyularımız, hislerimiz tuhaf bir hal alır. Kendi adıma bu tuhaf duyguyu neredeyse unutmak üzere olduğumu söylemeliyim. Çok uzun süredir sinemadan çıktığımda bu etki kendini belli etmezdi(belki en son Wong Kar Wai'nin "In The Mood For Love"ındaydı). 2. AFM Bağımsız Film Festivali'nde izlediğimiz Donnie Darko'nun çıkışında etrafımda kendine hemen gelebilmiş bir insan göremiyordum. Hoş, belki zaten görmüyordum. Kısacası, sinemanın bir büyü olduğunu hatırlatan o tuhaf duygu, Donnie Darko sonrası çok ama çok güçlüydü. Geçtiğimiz sene hakkında yabancı basında çıkan yazılar ve aldığı tepkiler ile merakımı üst seviyede meşgul eden Donnie Darko'yu izlemek için çok uzun bir süre VCD piyasasına direnmiş ve sonunda festival kapsamında film gösterildiği için muradıma ermiştim. 26 yaşındaki Richard Kelly'nin ilk filmi olan Donnie Darko, baştan söyleyeyim, belki de Coen kardeşlerin Blood Simple'ından(1984) bu yana çekilmiş en iyi debut film. Yönetmen Kelly'nin yıllar önce yazdığı senaryo, götürdüğü her yerden geri çevrilmişti, taa ki Drew Barrymore oyuncu kadrosuna dahil edilene kadar. Film, fantezi, bilim kurgu, komedi, psikolojik gerilim, drama, gençlik filmi gibi bir çok janrı harmanlarken, çok sağlam bir dönem filmi özelliklerini taşımayı da ihmal etmiyor. '80lerin atmosferini sunan film 1988 yılında geçiyor. Filmin başına gelecek olursak o unutulmaz açılış sahnesinden bahsetmemek olmaz. Filmi beraber izlediğimiz değerli Lull yazarlarından Saffet Sözen'in filmden sonra ağzından ilk çıkan laf "Lost Highway'den(David Bowie/"I'm Deranged") bu yana en iyi film girişi" olmuştu. Haklıydı tabii, fakat Echo&The Bunnymen/Killing Moon'lu Donnie Darko girişi bana göre daha bile iyiydi.

Jake Gyllenhaal tarafından üstün bir başarıyla canlandırılan filmin baş karakteri Donnie Darko'yu filmin hemen açılışında bir dağın eteğinde, yolun ortasında, hiç bilmediği bir yerde uyanırken görürüz. Film boyunca yüzünden eksik olmayacak olan ufak sırıtışı yaptıktan sonra bisikletine atlayıp Echo&The Bunnymen (Bunnymen olması ne kadar tuhaf değil mi?) eşliğinde eve gider Donnie. Bahçeden eve girişinde bir De Palma veya P.T. Anderson kamerası gibi dolaşmaya başlar kamera; babayı yaprakları temizlerken, anneyi bir Stephen King romanı okurken, küçük kız kardeşi trambolinde zıplarken izleriz. Filmde daha sonra da rastlayacağımız olan bir teknik burada hemen göze çarpar; sahne slow motion/ağır çekim ile başlar ve normal zamanı yakalayana dek hızlanır. Hemen akabinde aileyi akşam yemeğinde izleriz, klasik Amerikan öğelerinin öne çıktığı bu sahnede Ice Storm ya da American Beautyvari bir yaklaşım sezilebilir.

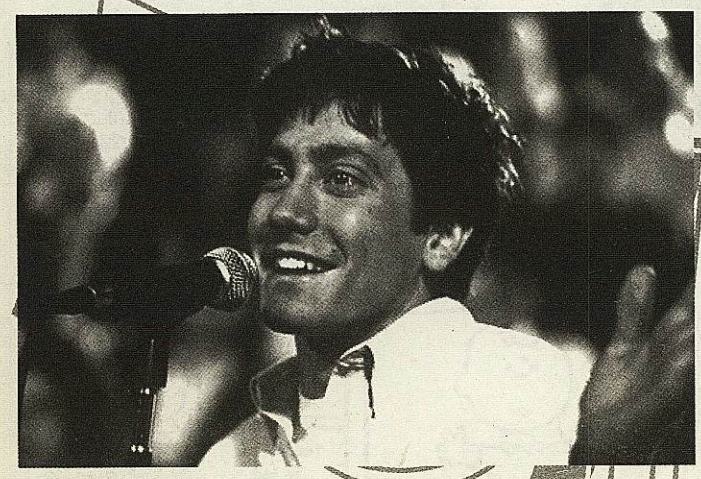

Bir sitcom ailesindeki bütün karakterler mevcuttur: Kibirli bir baba, gergin anne, birbiriyle dalaşan iki çocuk ve espri kaynağı olabilecek saf küçük kız çocuk. Donnie'nin ablası Elizabeth Darko "Ben Dukakis'e oy vereceğim" diyerek babasının yediği lokmaları boğazına kaçırmasını sağlar. Zaten film bizi dönemin Bush/Dukakis çekişmesi kadar '80ler sonunun boşluk hissiyatının bol olduğu atmosferine de sokar. Donnie'yle ablasının tartışmasına yol açan absürd/gergin akşam yemeğinden sonra Donnie'nin odasına konuk oluruz. Yemekteki konuşmalardan Donnie'nin ailesi tarafından psikoloğa gönderildiğini öğrenmiştik, şimdi de annesi odasına gelip Donnie'ye "Geceleri nereye gidiyorsun?" diye sorar. Annesini nazikçe(!) odadan kovan Donnie uykuya dalar. Fakat isminin Frank olduğunu sonradan öğreneceğimiz hafif korkunç sesli, ürkütücü bir tavşan tarafından uyandırılır. Tavşan ona 28 gün 6 saat 42 dakika 12 saniye sonra dünyanın sonunun geleceğini söyler. Aynı gece eve, tam Donnie'nin odasının üzerine, nereden geldiği belli olmayan bir jet motoru düşer. Ancak uyurgezer Donnie Darko'yu bir golf sahasında uyanırken görürüz. Eve geldiğinde akla gelebilecek tüm kurtarma ekipleri bu garip kaza ile uğraşmaktadır. Allah'tan Darko o gece odasında değildi..Ama şimdilik...

> ...Donnie, Frank'e neden o aptal tavşan kostümünü giydiğini sorar. Frank de Donnie'ye neden o aptal insan kostümünü giydiğini sorarak cevap verir...

Arada bir tarihi belirterek dünyanın sonuna ne kadar yaklaştığını hatırlatan film, Darko'nun hayatı üzerine odaklanarak(Donnie, çevresi ve her şeyden önce kendisine karşı savaş vermektedir) ve çevresindeki zeki karakterleri bize sunarak devam eder. Okuldaki öğretmenlerden, güzel olduğunu hangi sıfat tamlamalarıyla belirteceğimi bilemediğim sınıfın yeni kızından(tahmin edersiniz ki Donnie'nin sevgilisi oluyor), Donnie'nin terapistinden, 'Ölüm Nine'den, Patrick Swayze'in canlandırdığı motivasyonel konuşmacıya kadar bir yığın karakter, filmi şekillendiriyor. Donnie ise Frank'i içeren gündüz düşleri görmeye devam ediyor ve okulu su basmasına sebep olmak, ev kundaklamak gibi hobilerle zaman geçiriyor. Donnie, başka bir dünyadan

gelen Frank'ten öğrendikleri ve üzerine kafa patlattığı şeyler ile çözülmesi güç bir olaylar silsilesinin içine bulaşıyor. Öğrenirken acı çekiyor, acı çektikçe öğreniyor. Zamanda yolculuk temasına bulaşacak olan film, Geleceğe Dönüş serilerindeki metafizik ve fizik unsurlarına 2.dereceden akraba kalarak "her şeyin şimdi olduğu" bir zaman sistemini kabul ediyor. Kolay çözülmeyen senaryosu ve sürpriz sonuyla David Lynch filmlerine benzetilen Donnie Darko, sinemasal açıdan tatmin edici olmanın sınırlarını zorluyor.

Donnie Darko'nun bu yüksek-derece etkileyiciliğinin altında her şeyden çok(sağlam oyunculuk performansları, harikulade bir soundtrack..) şüphesiz ki Richard Kelly'nin marifetleri yatıyor. Filmin yönetmenin ilk filmi olduğuna inanmak gerçekten güç. Sinema okulu mezunu Kelly,

...Donnie Darko, salt hayal gücü yerine film kültüründen de beslendiği için bir anlamda Spielberg ve Zemeckis ile Gilliam ortasında bir yerlerde konuşlanıyor...

küçük yaştan itibaren sinemaya aşırı meraklı bir insanmış. Küçük yaşta, bir gün "Janie's Got a Gun" video-klibini izleyince hemen telefona sarılıp MTV'yi aramış ve yönetmenin kim olduğunu sormuş. Aldığı yanıt "David Fincher"mış ve o an bu ismin çok büyük olacağını düşünmüş.
Aynı derecede büyük olacağını umut etmek istediğim Kelly'nin başyapıtı Donnie Darko, Amerikan bağımsız sinemasının son yıllardaki en parlak filmlerinden olduğu gibi aynı zamanda sinema tarihinin izlenebilecek en nitelikli birkaç gençlik filminden biri. Zaten film neredeyse gerçek hayat üzerinden hiç ilham kaynağı almıyor; tamamen sinema tarihinden besleniyor. O lise ortamları, bakımlı çimlere sahip yan yana dizili beyaz Amerikan evleri, mahallenin garip yaşlısı(Grandma Death), b tipi filmler gösteren sineması, yolları caddeleri ile film tamamıyla bir film kültürü üzerine inşa ediliyor, en çok da korku sineması tarihi üzerine. Filmin etkisinde bunun payı da büyük. Üstüne Kelly'nin sağlam hikaye anlatımı, kurgusu, kamerası eklenince sonuç inanılmaz oluyor. Özellikle filmin her karesine, Night Shyamalan filmlerine özgü, o tuhaf duygu sinmiş durumda; "çok büyük, doğaüstü bir şey oluyor". Bunun nedenleri arasında Kelly'nin filminde her türlü detayın çok önemli olması da sayılabilir.
Yönetmenin bazı tercihleri ve stili olağanüstü sahneler doğuruyor. Özellikle Donnie'nin lise otobüsünden inip okula adım atacağı planın başlangıcında kamera 90 derece yan duruyor ve Donnie ağır çekimle ilerlerken, kamera da kendini toparlıyor. Sahnenin unutulmaz Tears for Fears şarkısı "Head Over Heels" ile iyice anlam kazandığını belirteyim.(Yeri gelmişken Kelly'nin sevdiğim bir diğer tercihi de bu; şarkıların neredeyse tamamına yer vererek o esnada hikayeyi anlatmaya devam etmesi: Film başındaki "Killing Moon", yukarıda bahsettiğim "Head Over Heels", Duran Duran'ın "Notorious"u ve unutulmaz finaldeki Gary Jules yorumuyla Tears For Fears cover'ı "Mad World") Head Over Heels'li sahneye devam edecek olursak, kamera lisenin içinde serbestçe dolaşmaya, kadraja yeni yüzler sokmaya devam eder, fakat bu sırada bazen ağır çekim, bazen de hızlı çekimlerle *hız* sürekli değişmektedir. Alan derinliğinin net kullanımı ve daha önce de göndermede bulunduğum gibi kameranın P.T Anderson'a taş çıkartacak cinsten enerjisi etkiyi iyice arttırır. Filmsel görüntüdeki zamanın akışı ile oynanması Donnie Darko'nun bir çok sahnesinde karşımıza çıkar. Tarkovski'nin *ritm* üzerine olan düşüncelerini doğrular bir şekilde, bu akışın etkisi hissedilebiliyor. Donnie Darko'nun çok basit ve sıradan gözüken elementlerden(lise ve gençlik bunalımı, korku sineması kültürü, bilim kurgu öğeleri) çok üstün bir film yaratması da yine bu eksende Tarkovski'nin bir cümlesiyle özetlenebilir: "Sinema, aslında olduğundan fazlasıdır".
Çevremdekiler bilir, son zamanlarda "sinemanın metinleri resimlerle illüstre ederek hikaye anlatmaktan ne fazlası vardır" sualine ve o fazlalıkları düşünme üzerine takmış durumdayım. Cesurca söyleyebilirim ki, tekstleri illüstüre ederek hikaye anlatmakla 'sinema' arasındaki o tüm fazlalıklar Donnie Darko'da mevcut. Ancak bu, bir nevi soyut olan 'fazlalığı' anlamak için sinema ile yönetmenlik sanatı arasındaki farkı(ikisinin farklı şeyler olduğunu) anlamak gerektiği inancındayım.
Ritm anlayışı ile oynamak dışında film içinde birden hızlı bir paralel kurguya geçen Kelly bazı çok önemli sahneleri bu teknikle iyice yüceltiyor. Atmosferi çok iyi yaratılmış olan banyoda Donnie'nin ilaçlarını içtikten sonra Frank'le arasında olanlar veya "Notorious" şarkısı eşliğinde verilen küçük kız kardeşinin gösterisi Sparkle Motion ve aynı anda Donnie'nin Jim Cunningham'ın evini kundaklayışının verilişi buna en iyi örnekler olabilir. İki farklı olay adeta iç içe verilir, müziğin sesi her şeyden ön plandadır. Donnie'nin yüzündeki o şeytansı ifadenin etkileyiciliği iyice artar bu sayede. Müzik ön plana geçtiğinde yine değişken ağır çekimlere rastlanır. Bu kundaklama olayından hemen önce sinemada geçen diyalog da unutulur gibi değildir. Donnie, Frank'e neden o aptal tavşan kostümünü giydiğini sorar. Frank de Donnie'ye neden o aptal insan kostümünü giydiğini sorarak cevap verir. Bir başka unutulmaz diyalog da 'Şirinler' ve Şirinler'in seks hayatı üstüne yapılmış çözümlemeler olarak sayılabilir.

Hayatını değiştiren isimler olarak Terry Gilliam ve Peter Weir'ı sayan Richard Kelly'nin Gilliam'ın metafizik yönünden ve kozmik sorular soran filmlerinden çok etkilendiği ortada. Terry Gilliam ismini duyunca Donnie Darko'nun fantezi yönü üzerine biraz daha fazla ampul yanabilir kafalarda ama bununla da sınırlı kalmamak gerekir; Kelly aynı zamanda Salvador Dali ve MC Escher'den de çok etkileniyor. Fakat filme gelince, Kelly sadece tek bir noktaya

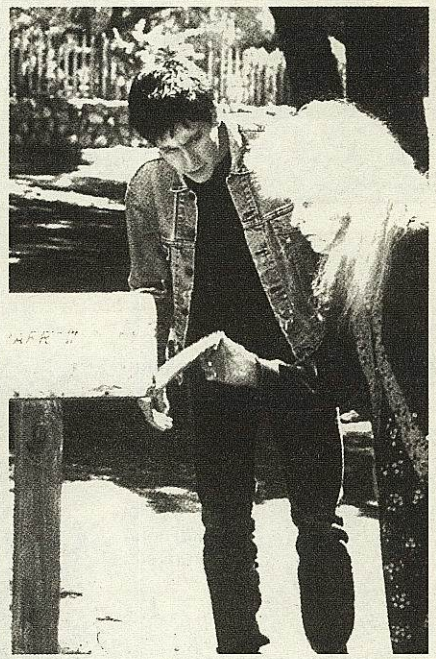

işaret ediyor: "12 Monkeys". Bilindiği gibi Terry Gilliam'ın 12 Monkeys'i, Chris Marker'ın *La Jetée*'sinin yeniden çevrimi(veya bir yorumu). Ancak Kelly "Her iki filmi de sevdim ama 12 Monkeys beni yere sermişti. Filmdeki kaderin yenilmezliği duygusundan, zamanın ve hafızanın izafiyetinden çok etkilenmiştim" diyor. Ancak Donnie Darko, 12 Maymun'un umutsuz ve solgun atmosferi düşünüldüğünde Gilliam'ın soyut mekanlarından uzak gözüküyor. Donnie Darko, salt hayal gücü yerine film kültüründen de beslendiği için bir anlamda Spielberg ve Zemeckis ile Gilliam ortasında bir yerlerde konuşlanıyor. Son olarak filmin internet sitesinin filmin meraklıları tarafından mutlaka ziyaret edilmesi gerektiğini hatırlatıyor (www.donniedarko.com) ve yazımı Joseph Losey'in muvafık bir sözüyle noktalıyorum: "Film bir köpektir. Başı ticaret, kuyruğu sanattır. Ancak 40 yılda bir kuyruk köpeği sallar". L

VİNİL DÜŞKÜNLERİ

Mete Avunduk

Hava bir zayıf kadının elleri kadar soğuk ve kış benden daha acımasızdı ve gençlik hülyalarımız neredeyse çavdarmahmuzundan türemiş bu plaklarla şekillenmemiş miydi?

1

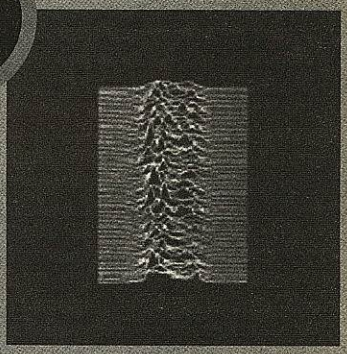

Unknown Pleasures,
LP (Factory FACT 10, 1979)

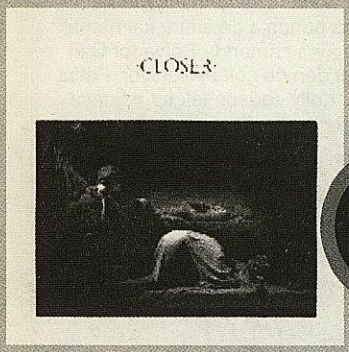

Closer,
LP (Factory FACT 25, 1980)

2

4

Love Will Tear Us Apart,
12 inç (Factory FAC 23.12, 1980)
7 inçler 18 Nisan 1980'de yayınlandı. 12'ler 27 Haziran'da. Atlantiğin öbür yanına geçmeleri 1981'i buldu. 7 inçlik kopyanın b- yüzünün 33 devirde çalınması gerektiği söylenir ama bu kopya pek bulunmaz. Kapak görseli Closer'da olduğu gibi İtalya'da Staglieno Mezarlığı'ndan alınmıştır.

3

4

She's Lost Control/Atmosphere,
12 inç (Factory FACTUS 2, 1980)
Ağustos 1980'de Amerika'da yayınlansığında a-yüzünde She's Lost Control vardı plağın. 2 Eylül 1980 günü Adalar'da satışa çıkan kopyanın tersine...

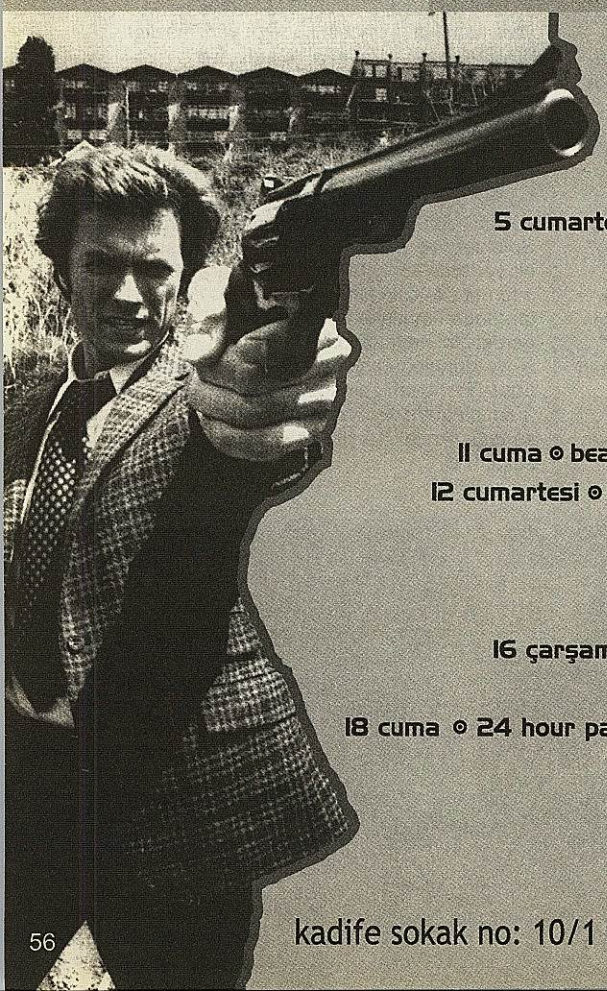

trip v2.0 @HERA

nisan '03

1 salı ⊙ trip
2 çarşamba ⊙ trip
3 perşembe ⊙ trip
4 cuma ⊙ trip
5 cumartesi ⊙ Sci-Fi by Mete Avunduk
6 pazar ⊙ Nirvana Gecesi
7 pazartesi ⊙ Zafer Tipigil
8 salı ⊙ trip
9 çarşamba ⊙ Ergun Vatan
10 perşembe ⊙ Lull-abye
11 cuma ⊙ beat surrender by Saffet Sözen
12 cumartesi ⊙ Coppacabana by Şahin Uruk
13 pazar ⊙ trip
14 pazartesi ⊙ trip
15 salı ⊙ trip
16 çarşamba ⊙ dün gece barda by ECE
17 perşembe ⊙ trip
18 cuma ⊙ 24 hour party people by Mete Avunduk
19 cumartesi ⊙ Vertigo-go by Hilmi Tezgör
20 pazar ⊙ trip
21 pazartesi ⊙ Rock & Roll by Kaan Çaydamlı
22 salı ⊙ trip
23 çarşamba ⊙ 1980'ler tribi by Mete Avunduk
24 perşembe ⊙ tamirci, Sait
25 cuma ⊙ Hakan Seyrek
26 cumartesi ⊙ Hi-Fi by Mete Avunduk
27 pazar ⊙ trip
28 pazartesi ⊙ Cenk Taner
29 salı ⊙ trip
30 çarşamba ⊙ Coppacabana by Şahin Uruk

kadife sokak no: 10/1 kadıköy 0216 346 04 13

İstisnaî Elektronik Müzik Kayıtları - 6
Electronic Music: John Cage, Luciano Berio, İlhan Mimaroğlu (Turnabout TV 34046S, 1966)

Alper Maral

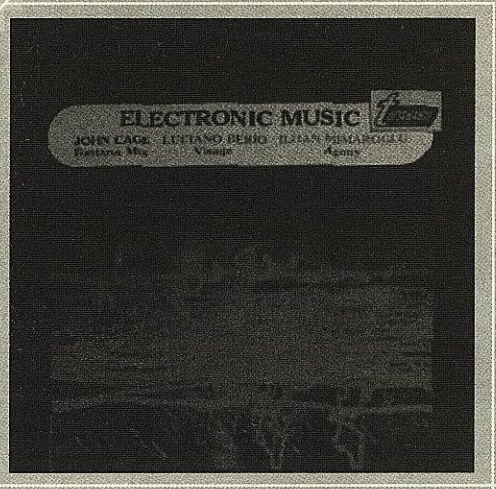

Günümüz müziğine çağdaşlaşma yolunda yön veren, bir yandan yirminci yüzyıl modernizminin en net çizgilerini çekerken öte yandan yapıbozumun sınırlarına yaklaşıp modernizmin göbeğinden '*post*'unu; ürettiği erken örneklerle postmoderni, kurcalayan yapıtlardan kurulu tam bir Yeni Müzik şöleni; çağdaş müziğin en önemli öncü isimlerinden üçünü biraraya getiren bir plak: **Electronic Music.**

'Bu, budur!' dercesine bir vurguyla "Elektronik Müzik": Erkenliği kadar avangardlığının cüretinini de eleveren bu başlığın altında yan yana yeralan üç bildik isim ve her ismin altında, albüme kattıkları parçalarının adı, isabetli renklerle yazılı: **John Cage** ve yapıtı *Fontana Mix*; **Luciano Berio** ve ilk eşi Cathy Berberian' ın istisnaî sesinin elektronik ortamda işlenmesi üzerine kurulu *Visage*, ve ardından *Agony* adlı eseriyle **İlhan Mimaroğlu.**

Elektronik müzik müptelâlarının arşivlerinde muhakkak yeralan / alması gereken bir doküman, hâttâ fetiş nesne diyebileceğimiz bu plağın da firması **Vox / Turnabout** - köşemizin kıdemli ziyaretçisi. Yapımın yılı plağın hiçbir yerinde yazmıyorsa da (herhalde avangardlığın fütursuzluğuyla tarihte böylesi bir yer edinme ihtimali hiç hesaba katılmadığından) biraz dedektiflikle 1966 tarihine ulaşıyoruz. Bu arada belirtilmesi gereken, albümde yeralan yapıtların elektronik müzik için oldukça erken sayılabilecek bu tarihten de önce bestelenmiş / üretilmiş olduğu. Keza kaydedilmişliğinin, ötesinde tasarlanmışlığının da *klasik stüdyonun* 'arkaik' dönemlerine denk geldiği... Biraz abartarak, çok ince bir detayla hangi yıllardan bahsetiğimizi belgeleyelim: Plağın kapağında küçücük harflerle yazılı cılız bir künye şifresi var: TV4046 / TV 34046S. Yani, olay şu: TV 34046S' nin sonundaki 'S' *stereo*' nun *s*' si! Kesmenin solunda kalan TV4046 ise plağın *mono* versiyonu için! Eh, *stereo*nun ekstrem bir yenilik olduğu, ancak böylesi avangard atılımların takipçilerince desteklendiği; kimi plak kapaklarının yepyeni bir format olarak öğünçle '***stereophonic***' gibi ezici sıfatlarla bezendiği - ağırlıklı olarak daha ***mono*** yıllar! Müzikte zaman kadar uzamın da veri oluşturmaya başladığı o engin farkındalık ve keşif günleri; teknik ve estetiğin samimi bir merakı celbedebildiği istisnaî zamanlar...

OOo

İlk parça elektronik müziğin öznel olduğu kadar güçlü bestecisi İlhan Mimaroğlu' nun: İsabetli bir A - 1 (!) olarak ***Agony*** *(Visual Study No. 4 after Arshile Gorky)* başlığıyla, Mimaroğlu' nun altmışlardaki görsel koşutluklar / ilişkilendirmeler peşindeliğini / farkındalığını örnekliyor. Zehir zemberek bir kompozisyon harikası olan bu yapıtta güçlü dinamikler ve doygun sonoriteler tamamen elektronik ortamda üretilmişlikleriyle dönemin *Elektronische Musik - Musique Concrte* tartışmalarına otoriter bir katkıda bulunuyor. Mimaroğlu' nun plak kapağındaki sözleri, ses kaynaklarını işlerken izlenecek yöntemlerle varılacak yabancılaşmanın herhangi bir kampın taraftalığını estetik olarak nafile kılacak boyutlarda olduğunu özetliyor - herzamanki ironik deyişiyle. İlginç bir veri olarak, Mayıs 1965' te tamamlanan eserin, ilk 'temsilinin' 10 Kasım 1965' te, New York' ta gerçekleştirildiğini ve WBAI tarafından, Çağdaş Türk Bestecileri' nin eserlerine ayrılmış bir programda yayınlanmış olduğunu da, plağın kapağından öğreniyoruz. Aşağı yukarı tüm yapıtları gibi *Agony*' yi de elektronik müziğin birkaç Kâbe'sinden biri olan Columbia - Princeton Electronic Music Center' ın 106 numaralı stüdyosunda gerçekleştiren Mimaroğlu, 9'17" lik eseri için şunları yazıyor:

Ses ve görüntü ilişkileri bakımından bu parça, Gorky' nin resminden edindiğim patlayıcı doğaçsallık izlenimini yansıtıyorsa, üç akademiden kovulmuş bu ressama olan hayranlığım yerinde bir anlatıma ulaşmış sayılır. Yalnız elektronik sesleri işleyerek gerçekleştirdiğim bu müzik, elektronik karşıtı olarak "somut" denen seslerin çağrışımını uyandırabilir.

Bu eserin diğer bir plak baskısı ise Finnadar / Atlantic SR 9012 künyesiyle, 1976 tarihinde yayınlanmış.

OOo

Plağımızın ikinci eseri ise 20. yüzyıl müziğinin ikon isimlerinden **John Cage**' e ait. **Belirlenmemişlik** (*Indeterminacy*) öğesini fikir ve eserlerine içselleştirmişliğiyle *belirlenmiş* kimliği, John Cage' in müziğinden çok (karşı-) duruşuyla, eserinden çok felsefesiyle öne çıkmasına, (müzik adına) 'anarşist' olması uygun görülüp azizleştirilmesine, ve nihayetinde ayrıksılığına eklenen haresiyle sloganlaştırılmasına yolaçmış. İstese de istemese de başlangıçtaki karşı-duruşu artan popülerliğiyle esas-duruş halini aldığından

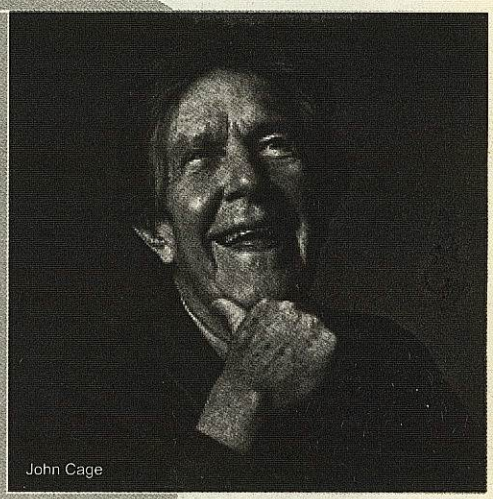
John Cage

İstisnaî Elektronik Müzik Kayıtları - 6
Electronic Music: John Cage, Luciano Berio, İlhan Mimaroğlu
(Turnabout TV 340465, 1966)

konvansiyonelizme attığı ok hedefinden uzağa düş(ürül)müş. Geleneksel bir orta - malı olan eski avangard durumu.

Cathy Berb

Bestecinin ***Fontana Mix*** adlı eseri, en verimli, en sağlam döneminden. Neredeyse tüm yapıtları gibi bu eser de birçok versiyona sahip. / - *Ching*, zar atımı, vb. şans / olasılık / raslamsallık unsurlarıyla kurgulanan / kurgusu değiştirilebilen; geleneksel müzik yazısının / kompoze etme yöntem ve tavırlarının önceden belirlenmişlerle hareket eden stratejilerine alternatif sunan; bu yolda geleneksel notasyon, form, icra vb. unsurları değil de başka sembolleri, tavırları, inisiyatifleri organizasyonunun merkezine koyan ya da daha radikal bir tavırla, organizasyonu tümden reddederek sesleri ve süreçleri 'serbest bırakmaya'; kendilerince varolmaya; varolduklarınca kabul edilmeye yönelten fikirleriyle, total - serializmle iyice sıkışmış, müziği yapı ve matematiğe indirgemiş; iyice sevimsizleştirerek kitlelerle barışık olma ihtimalini sıfırlamış ve de en sonunda saplandığı bataklığı hakeden dönemin kötürüm ses çözümsüzlüklerine karşı bir nefes vaadetmiştir.

Materyal olarak - ister nota diyelim, ister yönerge - manyetik teyp uygulamaları kadar teatral ya da akla gelebilecek diğer müzikal performans tavırları için bir program verilmiş. Tabiî ki bunlar 'şans operasyonları 'yla hatları çizilmiş belirlenmemişlik alanları... Aynı eserin David Tudor tarafından, amplifiye edilmiş piyanoyla; Max Neuhaus' un vurmasazları; Cornelius Cardew' un gitarı, Eberhard Blum' un solo flütüyle çalınması yanında senfoni orkestraları, elektronik ortamlar, vs, vs, ile 'yorumlanması' arasında ortaya çıkan bakışımsız sonik farklılıklar ilk bakışta büyük bir özgürlük alanının ferah boşluğu gibi görünebilirse de aynı boşluk, yola çıkış malzemesinin (Cage' in katkısı) yapıt ya da duruş olarak inandırıcılık hanesinde; ötesinde ontolojisinde de hissedilebilecek gibidir. Bu bağlamda sonsuz tartışmalara katılmaktansa eldeki verilerden hareket edecek olursak, "*Electronic Music*" plağına giren 11'39" lik versiyonun oldukça sık dokulu, beklendik şekilde dağınık fakat sonorite itibarıyla son derece güçlü, ve belki de John Cage' in tercih etmeyeceği oranda dramatik - ki bu bizce hiç de kötü değil - bir eser olarak yerini bulduğunu belirtmeliyiz.

Luciano Berio

Plağın arka kapağında, Cage ile Mimaroğlu arasında, belirlenmemişlik olgusu üzerine, biraz yüzeyde kalan kısa bir söyleşiye de yer verilmiş. Diğer bir bilgi de, senfonik müzikteki orkestalar gibi elektronik müzikte de esere kimliğini kazandıran unsurların başında anılması gereken, gerçekleştirildikleri stüdyoların öznel ve kritik durumuna dair: Plağımızdaki 1958 versiyonu *Fontana Mix*, İtalyan Radyosu' nun Milano' daki meşhur Studio di Fonologia adlı mabedinden.

OOo

Aynı stüdyonun patronu; kurucusu, işçisi, neredeyse herşeyi olan, o toprakların insanı, italyan besteci **Luciano Berio** ise tam tersi bir gelenekten ve yönelimden gelip avangardın presizyon temsilciliğini ömrüne yayan bir Avrupa' lı. Plaktaki ***Visage*** adlı eseri tam da bu dokunun; Avrupa kültürünün - özellikle müzik ve edebiyatının -köklerinden ayrılması güç duruşunu sergiliyor. 21'04" gibi o dönem için oldukça uzun sayılacak eser, **Cathy Berberian'** ın, yani yirminci yüzyıl yeni müzik seslerinin en önemli ve aranan temsilcisinin, olağanüstü yeteneği ve esnekliğiyle avangardın geniş *tessitura*lı öznel kimliğinin sesinden kurgulanmış, elektronik sesler destekli bir teyp müziği. Zaten yukarıda andığımız stüdyo 'kimliği' düşünüldüğünde, Milano' dan çıkan yapıtların ses nesnelerini ele alış ve işleyişteki benzerliğinin dikkat çekmemesi imkansız: Bu stüdyonun (eserin gerçekleştirildiği 1961 yılı civarındaki) ekipmanı, geleneksel teyp tekniklerinin ötesinde pek bir hareket alanı sağlayamıyor. Bu kısıtlılığın avantajları ise bildik ses nesnelerinin en başındaki insan sesine; edebî veya fonetik, nesne veya özne olarak metne; kurgusal veya tınısal olarak dramaya, konsantrasyonu yönlendirmesiyle, sayılmaya başlanabilir.

İşte bu farkındalıkla, o dönemde eşi olan Cathy Berberian' ın sesinden manupulasyon yollarına çıkan Berio, müziğin notalardan değil son derece kompleks, girift örüntülerden oluşmasına koşut ele aldığı dilin de salt kelimelerden değil, ses sembolizmlerinden vokal jestlere, "anlam gölgelerinden" ilişki tavırlarına birçok unsurunun, yarattığı müzikal 'dramada' müzikle kesiştiğini gösterir. Yeni bir önerme olarak konser salonları için değil de radyo gibi bir ortam için kurgular eserini. Hem "hiç yazılmamış bir dramanın müziği" (Berio) olarak kavramsal hem de *Audio-arts*' a giden yolda, dönem için yeni sayılabilecek müzik - içselleştirme - medyasına yönelik (neden *Radio-art'* ın öncülleri arasında saymayalım ki?) yöntemsel önermelerini somutladığı biraz *kuru* eserini plağımızın uzun B - yüzüne yayar.

OOo

Plaktaki eserler program olarak birbirleriyle aynı çizgide yeralmıyor. Fakat birbirinden baskın üç son derece istisnaî müzik kimliğini aynı *vinyl* yuvarlakta buluşturmanın da zorluğu ortada, şüphesiz. Oldukça fazla sayıda basılmışlığı hem ağır kadrodan hem de internetteki trafiğinden belli olan plağımız, tüm bu yaygınlığına rağmen içeriği ve tarihsel konumu itibarıyla koleksiyon niteliğini ziyadesiyle haiz. L

Kadir Kıvılcımlı

a sosyolog

dönekler antolojisi: 4

Son Apse

Suret deformasyonunda Ajda Pekkan ile yarışabilecek tek isim. Artık Joker'e benzeyen bir yüz: Gözlerin çok uzaklara kaçtığı, tüm ağırlığın ağza bindiği bir portre. O ağzın merkezindeki yoğunlaşmayı yapay olarak kenarlara taşıyan, Prusya bıyığı gibi kıvrılmış bir dudak. Oysa 70'li yıllarda yüzünün ağırlık merkezi kulaklarda idi - bildiğimce, ilk neşter de o kulaklara vurulmuştu.

Sezen Aksu o demlerde imgesini bedeni yoluyla sunuyordu topluyaşama. Bedenindeki alışılmışa uymayan unsurlar, örneğin kulakları, kullandığı dilin harfleriydi; dolayısı ile, o unsurları kesip biçerek imgesini dönüştürebiliyordu. Şimdilerde imgesini başka imgelerin yardımı ile sunuyor topluyaşama. Söylen olmanın kolaylığı: Latif Demirci'nin kaleminden çıkmış gibi duran o ağız bile, olumlu anlamlara gönderme yapabiliyor. Aksu, sözel kültürün divası: O gülünesi ağızdan konuşuyor ve şarkı söylüyor. Yazdığı sözler de konuşmasının tezahürüdür, şairanelikten uzak - bu kez kötü anlamda elbette!

Bu bağlamda, vurgunun ağızda olması doğaldır; yüzün, giderek bedenin geri kalan tüm organlarının varlığı o ağza hizmet eder.

Müennes Şarkılar Antolojisi'nde kullandığım Kozanoğlu alıntısını yineleyeceğim: Yeşilçam'ın bittiği yerde başlar Aksu söylencesi. İlk albümlerindeki şarkılar hem söz hem müzik olarak "melodramatik aşk" felsefesinin uzantısıdır. Çünkü arkasında söz yazarı olarak Aysel Gürel ve benzerleri durmuştur, o felsefenin temel ilkeleri olarak. Bu felsefeyi düzenli olarak işleyerek "Sen Ağlama" albümüne geldi Aksu.

Kırılma anı bu albümdür.

Bu albümden sonra, söylenleşen şöhretini kullanmaya başladı Aksu. Başka bir felsefeden edinilmiş şöhret ile, kendi felsefesini kurmaya koyuldu. Bir bakıma kurdu da: Dışa kapalı bir cemaat üretimi, üretim denetimini elinde tutan bir ana kraliçe, magazin basınına verilen ahlaki yargılama izni karşılığında estetik yargılamadan muafiyet.

"Işık Doğudan Yükselir"in müsebbibi gazeteciyi, Mithat Can'ın babasını, hele bir dönem peşine paparazzi ordusu takılan yarı meczup marangozu anımsayan var mı?

Estetik değerleri onaylansın onaylanmasın, andığım kırılma noktası öncesinde Aksu şarkıları bir anlam ifade eder: Firuze, Ağlamak Güzeldir, Kaybolan Yıllar, Geri Dön şarkılarının yaşamda tekabül ettikleri gerçeklikler vardır. Pekiyi, Seni Yerler'in, Sude'nin tekabül ettiği gerçeklik nedir? Melih Cevdet şiirinden pop marşı yaratmak, iyi satmış şarkıyı bir de seçim propagandası için satmak, gerçeklik tabanından yanılsamalar evrenine giden ilk ivmelerdir zaten.

Bu yanılsamalar evreninde herkese rol biçilebilir fütursuzca: "Sakıncalı" olabilecek bir etnik müzik gösterisinden bir gün sonra oradan buradan telefonla icazet alıp yine de karşıduruş imgesi iletebilir insan topluyaşama. Arzu eden alkışlar bu iletiyi, şarkıcıyı estetik olarak eleştirmeyi göze alamayanlar ise tu kaka ederler "Bölücü!" haykırışlarıyla.

Sezen Aksu topluyaşamsal rolünü giyindiği, o rolü inisiyatif alarak süslediği, o rolü kullanarak üretimini estetik yargılamalardan kaçırdığı için topluyaşamın gözünde olumlu olarak konumlanabilir. Başkaları gibi, dönek olarak nitelenmeyebilir. Fakat unutmamalı ki, kimi zaman döneklik de meziyettir.

Antolojiyi bitirirken, son söz: Topluyaşamla olan kan davasını üçüncü şahısların son tahlilde affedilebilir eksiklikleri üzerinden sürdürmek, üstelik bunu para mukabili yapmak dönekliğin şahikası değil mi?

Beyhude telaşım ve sıçrattığım cerahatten utanarak... ■

Duyduğunla yaşarsın

Cd
Plak
Kaset
Poster
Dergi
T-shirt
İkinciel

köstebek music shop

İstiklal Cad. Aznavur Pasajı Alt Kat / No.11 Galatasaray Beyoğlu İstanbul Tel: (0212) 292 94 16 e-mail: kostebekmusic@hotmail.com

sinema dersleri

Müziğin sinemada kullanımı, çok eskilere, sessiz sinema dönemine dek uzanıyor. Sessiz film gösterileri sırasında, canlı sunum ile görüntülere eşlik eden müzik, artık sinema anlatımının en temel araçlarından biri durumunda... Bugünkü dersimizde, müziğin sinemada kullanım şekillerini ve müzikallerden, video-kliplere uzanan görsel serüvenini kısaca ele almaya çalışacağız.

Pınar Tınaz Gürmen

Sinemanın görsel bir sanat olduğunu her fırsatta dile getiriyor ve filmleri analiz ederken genellikle bize görüntüler yoluyla aktarılan düşünce ve duygular üzerinde duruyoruz. Oysa sinema, müzikten mimariye, resimden dansa kadar tüm sanat dallarından faydalanan komplike bir sanat ve görsel olduğu kadar işitsel özellikler de barındırıyor. Filmin içindeki diyaloglar, ses efektleri ve müzik, anlatının yükünü önemli ölçüde taşıyan, görselliği destekleyen, kimi zamansa tek başlarına dramatik etkiler yaratabilen anlatım araçları.

Bugün, müziğin sinemadaki kullanım biçimlerine değinmeye çalışacağız. Ancak öncelikle sessiz sinema döneminde müziğin kullanılışını ve sesin sinemaya girişi ile yaşanan gelişmeleri kısaca hatırlayalım...

İlk anda kulağa tuhaf gelse de, müzik, sessiz sinema döneminde de görsel anlatımı destekleyen önemli bir unsurdu. Önceleri, film çekimlerinde, oyuncuların rollerine adapte olmalarını kolaylaştıracak bir araç olarak kullanıldı. Sette hazır bulunan küçük bir orkestra, çekilen sahnenin içeriğine uygun bir parçayı seslendiriyor, genellikle tiyatro sahnesinde canlı bir performans sergilemeye alışkın oyuncuların, bu yeni tekniğe uyum sağlamaları kolaylaştırılıyordu. Yapımcılar, bir sonraki aşamada, orkestrayı sinema salonlarına da taşımayı düşündüler. Her geçen gün süreleri uzayan, dramatik içerikleri yoğunlaşan, ancak hâlâ sessiz olan filmleri canlandırmak, görüntülerin seyirci üzerindeki etkisini artırmak amacıyla, müzikten faydalanılmaya başlandı. İlk zamanlarda müzisyenler, günün popüler parçalarını çalarak filme eşlik ediyorlardı, daha sonra salonlarda çalınmak üzere özgün müzikler bestelenmeye başlandı.

Ancak hâlâ ses kaydı yapılamıyor, bu nedenle filmin gösterildiği salonlar arasında, yayınlanan müziğin standartlaşması sağlanamıyordu. Aslında sesi kaydetme çalışmaları görüntü kaydı kadar eskiydi. Thomas Alva Edison'ın ne yazık ki sonuca ulaşamamış pek çok araştırmasından sonra, Amerikalı bilim adamı Lee Dee Forest'ın ses kaydını mümkün kılan triod lambasını bulması ile ilk önemli adım atılmış oldu. Gramafon ve radyonun geliştirilmesinin ardından, sinema sektörü de bu yeni imkandan faydalanmakta gecikmedi. Filmde kullanılan müzik, artık taş plaklara kaydediliyor ve görüntülerle eş zamanlı olarak salonlarda yayınlanıyordu. Bir süre sonra da, bu kayda önemli diyaloglar ve efektler de eklendi. Ses kaydı çalışmaları kısa zamanda uzun bir yol kat ederek, önce optik daha sonra da manyetik olarak çekim sırasında kaydedilmeye, görüntü kaydı ile eşzamanlı olarak sunulmaya başlandı...

Sesin sinemaya girişi, müziğin artık sadece sessizliği bozan bir araç değil, anlatımı pekiştirici önemli bir etken olduğunun da iyice ortaya çıkmasını sağladı. Önceleri pek çok sanatçı, sinemanın bir görüntü sanatı olmasından yola çıkarak, sesi dışladılar. Ki bunların arasında Charlie Chaplin gibi büyük ustalar da vardı. Ancak müziğin seyirci üzerindeki gücü artık keşfedilmişti ve geri dönüş imkansızdı...

İlk sesli filmlerin büyük bir kısmını

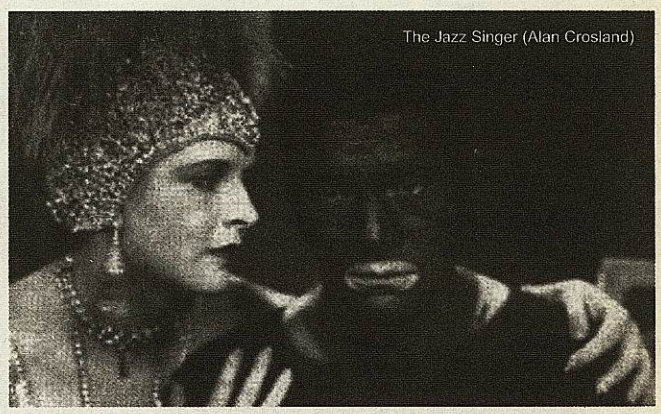
The Jazz Singer (Alan Crosland)

müzikaller oluşturuyordu. Sinema tarihinin ilk sesli filmi Alan Crosland yönetimindeki 1927 yapımı "The Jazz Singer/Jazz Şarkıcısı" da başrolünde Al Jolson'ın yer aldığı bir müzikaldi. 1930'lu yıllardan itibaren, özelikle Hollywood'da, ele geçirilen bu yeni aracın maksimum kullanımını sağlayan müzikal filmler tırmanışa geçti. 1940'lı ve 50'li yıllarda da müzik ve dansın anlatının temelini oluşturduğu, çoğu melodram ve komedi türündeki müzikal filmler izleyici bulmayı sürdürdü. Vincente Minelli'nin "The Band Wagon/Asri Aşıklar", "The Pirate/Kara Şeytan" veya Stanley Donen'ın "Seven Brides for Seven Brothers/Yedi Kardeşe Yedi Gelin" filmleri gibi, asıl amacı eğlendirmek olan müzikaller birbirini izledi. Sinema seyircilerinin, dönemin zor koşulları içinde bu tarz filmlerin yarattığı ütopya havasının cazibesine kapılmalarının da müzikallerin sevilmesi ile doğrudan bağlantısı vardı.

Müzikal filmler zamanla bir ölçüde şekil değiştirerek, sadece eğlendiren değil, aynı zamanda düşündüren filmler olmayı da başardılar. Bob Fosse'un "Cabaret", Ken Russell'ın "Tommy" veya Robert Wise'ın "West Side Story/Batı Yakasının Hikayesi" filmlerinde olduğu gibi...

Ancak elbette ki, müziğin kullanımı müzikal filmler ile sınırlı değildi. Diğer türler de dramatik bir öğe olarak müziği benimsediler. Günümüze gelindiğinde ise sinemada müziğin, görüntünün ayrılmaz bir parçası haline geldiğini söylemek herhalde yanlış olmaz. Bugün Angelopulos'un "Arıcı"sını veya Fellini'nin "Amarcord"unu özgün müziklerinden ayrı düşünmek, Friedkin'in "Dadı" veya Hitchcock'ın "Sapık" filmlerinin müzikleri olmasa da seyircide aynı etkiyi bırakabileceklerini iddia etmek çok zor.

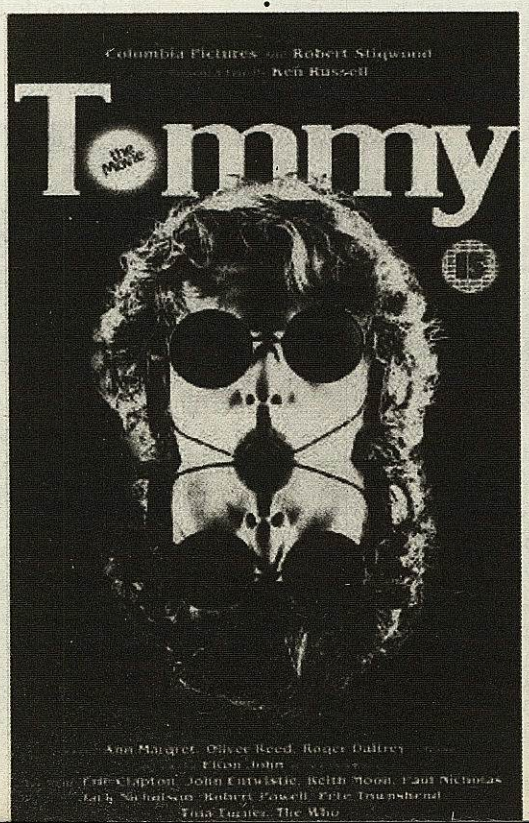

Tüm bunlara karşın, müziğin seyirciyi suni olarak yönlendirdiğini ve gerçekliği zedelediğini düşünerek, dramatik müzik kullanımını dışlayan bazı sanatçılar da yok değil. Örneğin Lars von Trier'in başını çektiği Dogma 95'in katılımcıları, yayınladıkları manifestoda, müzik kullanımına dair görüşlerini şöyle dile getirmişlerdi: "Kaynağı belli olmayan, görüntüden bağımsız müzik kullanılmamalı. Müzik sadece sahnenin çekildiği mekanda çalınmaktaysa kullanılabilir." Ancak bu noktada, Dogma 95'in sadece dramatik müziğe değil, filmi doğallıktan uzaklaştıran ışıklandırmaya, efektlere ve her tür film hilesine de karşı

olduğunu belirtmekte yarar var...

Kısaca müziğin sinemaya giriş öyküsünü anlattıktan sonra, bu öğenin kullanım biçimlerini incelemeye geçebiliriz. Sinemada müziğin kullanımını üç temel bölümde ele alıyoruz.

1- Görüntüye göre hazırlanan senkron müzik:
Bugün sinemada kullanılan en yaygın müziklendirme türü, çekilen görüntüler üzerine özgün besteler yapılmasıdır. Önce çekim yapılır, film kurgulanarak son halini alır. Besteci, bitmiş filmi izleyerek, sahnelerin içeriğini destekleyecek müzik parçalarını hazırlar. Filmin nasıl düşünsel olarak bir ana teması varsa, film müziğinin de 'leitmotiv' adı verilen bir ana melodisi vardır. Besteci, bu ana motifin, sahnelere göre çeşitlemelerini hazırlayarak, içerik olarak birbiri ile bağlantısı olan sahneler arasında köprüler kurar, geçişleri kolaylaştırır. Öyle ki, bir süre sonra seyirci bir müzik parçasını duyduğunda, hangi temanın işleneceğini anlamaya başlar. Örneğin Stanley Kubrick, "Eyes Wide Shut/Gözü Tamamen Kapalı"da Harford'un katıldığı ayinde kullanılan Jocelyn Pook imzalı gerilim müziğini, filmin konu ile bağlantılı bazı bölümlerine de taşımış, bu yolla sahneler arasındaki bağlantıları güçlendirmiştir. Ana motifteki çeşitlemelerin fonksiyonel olarak kullanıldığı başka bir örnek de Yavuz Turgul'un "Muhsin Bey" adlı çalışmasıdır. Şarkı yarışması sahnesinde, amatör şarkıcıların seslendirdikleri parçalar, art arda bağlanmış, bir noktadan sonra şarkılar eritilerek, filmin Atilla Özdemiroğlu tarafından bestelenen hüzünlü müziği ön plana çıkarılmıştır. Müzikte yaratılan bu değişim ile, o ana kadar komedi özellikleri taşıyan sahne, dram havasına bürünmüştür.

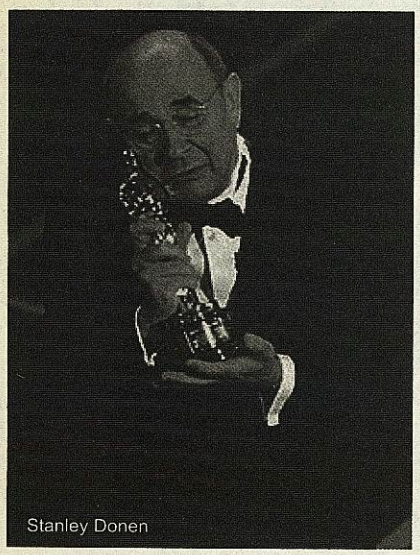
Stanley Donen

2- Müziğe göre hazırlanan senkron görüntü:
Bu tür müziklendirmede, esas olan müziktir. Görüntüler, müziğe eşlik edecek şekilde tasarlanır. Bu tarzdaki çalışmalara verilebilecek örnekler içinde ilk akla gelenlerden biri, Alan Parker'ın, Pink Floyd'un "The Wall" albümünü görüntülediği filmi "The Wall/Duvar"dır. Filmde ön planda olan öğe kuşkusuz müziktir... Aynı şekilde Walt Disney'in "Fantasia"sı da, konuya örnek gösterilebilir. Disney, uzun metrajlı bir animasyon filmi olan "Fantasia"da Beethoven, Çaykovski gibi ünlü bestecilerin eserlerini alarak, onlara uygun görüntüler tasarlamıştır. Müziğe göre hazırlanan görüntülere, artık müzik

The Doors (Oliver Stone)

endüstrisinin vazgeçilmez bir parçası haline gelen video-clipleri de örnek olarak gösterebiliriz. Bunlardan başka, amacı bir müzisyenin veya müzik grubunun tanıtımı olan filmler de aynı kategoriye girebilirler. Wim Wenders'in "Buena Vista Social Club" veya Oliver Stone'un "The Doors" filmlerinde de ön planda olan müzik ve müzisyenlerdir.

3- Senaryoya göre çekimden önce hazırlanan müzik:
Bu tür müziklendirme, görüntüye göre hazırlanan müzik ile sık sık karıştırılsa da, önemli bir fark içerir. Yine görüntülere eşlik edecek, özgün besteler söz konusudur ama besteler film çekiminden önce hazırlanır, orkestrasyonu ve kaydı yapılır. Görüntüler, kaydedilmiş bu parçalara göre düzenlenir. Bu tarz çalışmalara özellikle müzikal filmlerde rastlanır. Müziğin anlatımın belkemiğini oluşturduğu müzikal filmlerde, dans ve şarkı bölümlerinin önce ses kayıtları yapılır, görüntülerse bunları takip eder. Stanley Donen'ın "Singing in the Rain/Yağmurda Şarkı" adlı filmini düşünün. Gene Kelly'nin yağmurlu bir gecede caddede dans ettiği sahnenin şarkısı N.Herb Brown ve Lennie Hayton ikilisi tarafından film için bestelenmiş, kareografi ve dekupaj, hazırlanan bu beste üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Bu üç ana kullanım alanından başka, tanınan ve sevilen bazı müzik parçalarının, filmin içeriğine uygun düşmesi halinde, dramatik bir malzeme olarak kullanılmasından da bahsedebiliriz. Örneğin Scott Hicks'in "Shine" adlı filminde önemli bir yeri olan Rahmaninoff bestelerinin senaryo ile tam bir bütünlük içinde olduğunu veya Elvis Costello'nun "I Want You" parçasının, Michael Winterbottom'ın aynı adı taşıyan filmi ile adeta özdeşleştiğini söyleyebiliriz. Bu tarzdaki müzik kullanımı için örnekleri çoğaltmak mümkündür. David Lynch'in "Lost Highway/Kayıp Otoban"ı ve Rammstein'ın filmle inanılmaz bir uyum sağlayan parçası "Hierate Mich",

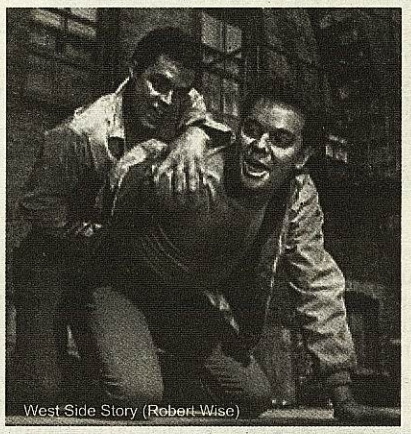
West Side Story (Robert Wise)

Amarcord (Federico Fellini)

Hitchcock'ın "The Man Who Knew Too Much/Çok Şey Bilen Adam"ı ve filmin şifresi konumundaki "Que Sera Sera" veya Sting'in "The Shape of My Heart"ının, Luc Besson'un "Leon"uyla bir bütün oluşturması gibi...

Bu ay kısaca sinemada müziğin kullanım şekilleri üzerinde durmaya çalıştık. Gelecek ay, derslerimizi başka bir kulvara taşıyacak ve senaryo yazımının temel prensiplerini açıklamaya çalışacağız. Tutarlı bir karakterin nasıl yaratıldığından, kişi-mekan ilişkilerine, diyalog yazımından, anlatımı daha etkili kılan yapısal ve içeriksel elips yöntemlerine dek uzanan zevkli bir yolculuk bizleri bekliyor... L

Buena Vista Social Club (Wim Wenders)

arıza

Cüneyt Kaşeler

Dikkat! Köpek var

stoich-kov

Fenerbahçe'nin şampiyon olamadığı yıllarda Türkiye Ligi'ni oynanmamış kabul ettiğimiz için, futbolsuz geçen bu günlerde sayfaya layık bir arıza düşünürken sayın K. Siyavuş'un hatırlatması ile Hristo'da karar kıldım.

Bazı golcüler vardır, golü yaptığında defans ve kaleci için üzülecek kadar efendidirler (Washington). Bazıları ise kayıtsızdır, bitse de gitsek tavrındadırlar hep (T. Henry). Açıkçası biz, geriye kalan 3. tür golcülerden yanayız: Golü defansı ezerek yapan ve gol attıktan sonra kaleciye "Annenin yanından geliyorum" der gibi bakan... Hristo Stoichkov, bu 3. türden golcüler arasında, asabiyeti, mağlubiyeti kabul etmeyen karakteri ve ayrıca "ne bakıyorsun birader" bakışları ile bizim favorilerimiz arasındaki yerini almıştır. Tüm dahilerin hayatında yer alan, otoritelerce anlaşılamama sorununu daha 15'indeyken yaşadı. Komünist rejimin sporcu yetiştiren 'okul'u onu yeterli bulmadı ve kabul etmedi. O yıl Plevne'de düzenlenen Genç Yetenekler Futbol Turnuvası'nda yerel bir takım tarafından keşfedildi ama bu keşiften bir gün sonra Ordu'nun takımı olan CSKA tarafından tehdit edilerek, CSKA'nın rezerv (bizim futbol hayatımıza henüz girmemiş bir deyim ama başka adı da yok) takımına alındı.

1985 yılına gelindiğinde, A takım antremanında, milli (ulusal) takım ve CSKA'nın kaptanı Dimitrov kendisine,"Sen kimsin?" diye sorunca o da dönüp kaptana "Asıl sen kimsin?" diye cevap verir Hristo. Araya girenler kaptanı kurtarır. O yıl takımda halen yedek kalıyor olmaya dayanamaz ve antrenör Manalov'a "Oynatmaycaksan, beni niye aldın be gapcık ağızlı" der. Bunun sonucu olarak CSKA'nın 3-1 kaybettiği Plovdiv maçında ilk kez forma giyer. 1985 kupa finalinde çıkan olaylardan sonra, önce ömür boyu futbol oynayamama cezası alır, sonradan bu ceza futboldan 1 yıl men olarak değişir.

1986'da Hristo, CSKA ve milli takımın yıldızı haline gelir ve hayatının geri kalan bölümünde taşıyacağı lakap takılırr: Köpek.

Stoichkov 1989'da CSKA forması ile Barcelona'ya 2 maçta 3 gol attı ve o dönemin rüya takımı diye adlandırılan Barcelona'nın teknik direktörü Cruyff'un fazlasıyla dikkatini çekti. Araya tüm hatırlı kişiler sokuldu ve Hristo için 4 milyon dolarlık bir teklif yapıldı. Teklifi duyan Jivkov "Biz 4 milyon dolara Bulgaristan'ı yeniden inşa ederiz!" diye cevap verdi ve 1989-1990 sezonunda CSKA formasıyla attığı 38 golle Altın Ayakkabı'yı Hugo Sancez ile paylaşan Hristo, yeni sezonda 8 numaralı Barça forması ile ilk maçına çıktı. O maç Espanyol'a karşı 1-0 kazanıldı ve o tek golü de Köpek attı. Nou Camp'ı dolduran 110,000 soti'nin ismini ezberlemeye o gün başladı.

Stoickov da cennet ve cehennemi bir arada yaşatan, Barcelona'nın 1 numaralı golcüsü görevine atıldı. Kahramanımız ilk icraatını, hakem Orisar Aspitarte'yi tekmeleyerek sahneye koydu. İspanya'daki köpeklere futbol 3 ay yasaklandı. Cruyff ve Başkan Nunes ise köpekleri desteklediler. Taraftarlar da tabii.....

1992 yılında kendi deyimi ile dünya kadar parayı ve dolayısıyla PSG'i geri çevirdi. (Bu arada Barcelona da çakıl taşı ödemiyordu tabii)Ama bu, "Ben Barcelona'yı parası için değil, tarihi için seviyorum" manevrasıyla Barça taraftarlarının gözünde ilah oldu. Aynı yıl Altın Top ödülünü Van Basten alırken, Hristo ikinci oldu. Meksika ile oynanan bir dostluk maçında ilk ve son kez penaltı kaçırıp sinirlenince milli formayı yere attı ve gazetecilere "Bunun acısını Bulgaristan'ı kimsenin tahmin edemeyeceği yerlere çıkararak çıkaracağım" dedi ve öyle de yaptı. 1994 Dünya Kupası sona erdiğinde Bulgaristan dünya dördüncüsüydü. Barcelona'nın kralı, 1994 Dünya Kupası'nda tabelaya yazdırdığı 6 gol ile gol kralı oldu ve aynı yıl France Football dergisi okurlarınca ezici çoğunlukla, Avrupa'nın en iyi oyuncusu olarak seçilip Altın Top ödülünü aldı.

1995 yılında Cruyff, Barça'da gençleştirme operasyonuna gidince, Hristo hafif gözden düştü. Belki bir başkası bu kadar yıldan sonra bu durumu kabullenebilirdi ama o, kendisini Barcelona'ya almış olan Cruyff'a bile posta koydu. Sonuçta "tak sepeti koluna herkes kendi yoluna oldu. Seçenekler, Inter ile Parma'ydı. Yıllık 7 milyon keş'i görünce Sivas Kangallar bile Parma'lı olurdu. Sa lacivert forma ile 1995-96 sezonunda 23 maçta 5 kez ağları yokladı fakat bu sezonun en önemli olayı yerelması Zola önderliğindeki Parma'lı mücahitlerin, Hristo'nun kendilerinkinin 2 katı para alıyor olmasını protesto etmeleriydi. Hristo bu ezik arkadaşlara pek bulaşmadı. Zaten ertesi sezon gercek aşkı Barça, onu 3.3 milyon amerikan doları karşılığında geri aldı. Cruyff da, Hrist da ayrı kalamamışlardı. Bu tekrar birleşme, Barça'ya İspanya Süper Kupası, İspanya Kral Kupası ve Avrupa Kupa Galipleri Kupas olarak geri döndü. (Tane hesabı yapınca göreceksiniz ki çok pahalı bir golcü değildi.) Hristo'nun çorbada tuzu 7 goldü. 1997-98 sezonunda Al Nasr takımına 2 aylığına kiralandı. Al Nasr, Asya Kupa Galipleri Kupası aldı. Daha sonra CSKA'da ve capon Kashiwa Royal'da da yarımşar sezon oynadı ardından Amerika'da D.C. United'a geçti. Ben, Soti'nin 2. Barça'dan sonraki kariyerini, az gelişmiş ülkelere futbol seferi olarak görürüm ve pek kaale almam.

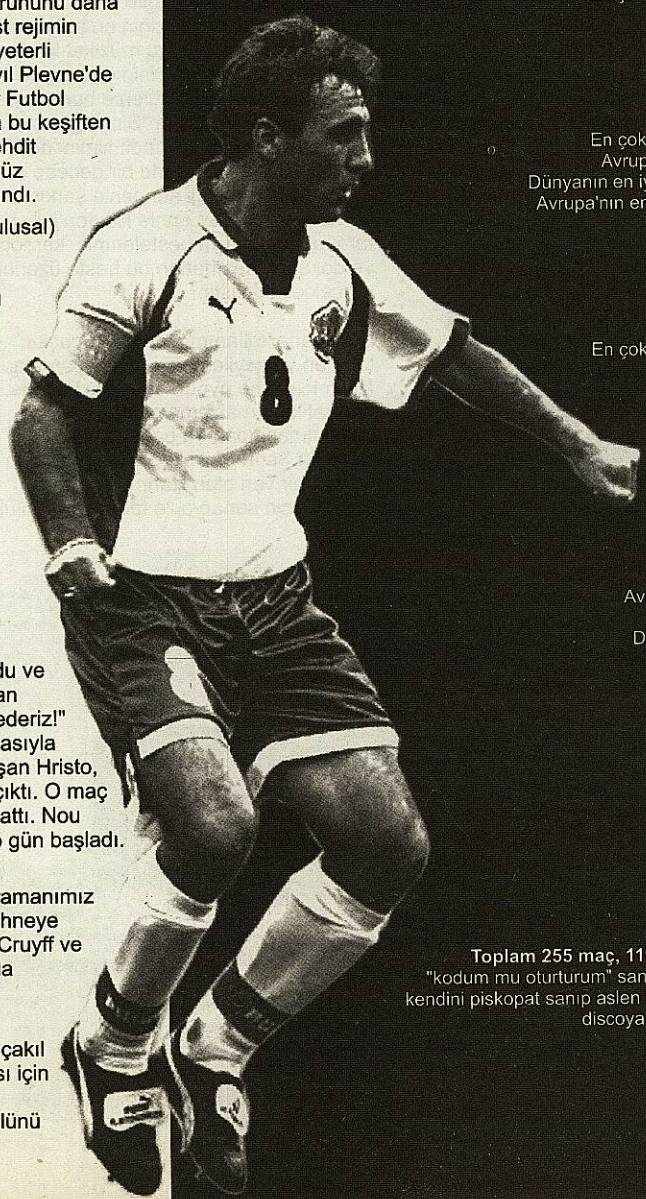

Barcelona kariye
1990-19

Lig Şampiyonlu
Heneralitat Kupa
En çok gol atan Barça oyuncusu (14 g
Kupa Galipleri Kupası Fi

1991-19

Şampiyonlar Ligi Kupa
Lig Şampiyonlu
İspanya Süper Kupa
En çok gol atan Barça oyuncusu (17 g
Avrupa'da en iyi oyuncu 'Onze Mond
Dünyanın en iyi 2. oyuncusu (Gümüş Top- FI
Avrupa'nın en iyi 2. oyuncusu (France Footb
Yılın en iyi Bulgar oyuncu

1992-19

Lig Şampiyonlu
Avrupa Süper Ku
İspanya Süper Kup
En çok gol atan Barça oyuncusu (20 g
Heneralitat Kup
Kıtalararası Kupa Fi

1993-19

Lig Şampiyonlu
Bulgaristan Ulusal takımı
Dünya 4.'lü
Dünya Kupası Gol Krallığı
Dünyanın en iyi 2. Oyuncu
(Gümüş Top- FI
Avrupa'nın en iyi oyuncusu, Altın
(France Footb
Dünya Kupası en iyi üçüncü oyu
Bulgaristan, yılın sporcu
Yılın en iyi Bulgar oyuncu
Bulgaristan, yılın Ada

1994-19

İspanya Süper Kup

1996-19

Kupa Galipleri Kup
İspanya Süper Kup

1997-19

Avrupa Süper K

Toplam 255 maç, 119 gol. Hristo, kusağımızın gördü "kodum mu oturturum" santrfor tipinin en iyisiydi. Günümü kendini piskopat sanıp aslen kuzu ruhlu olan Pascal Nouma discoya Değil tribüne götürürdü izleyen

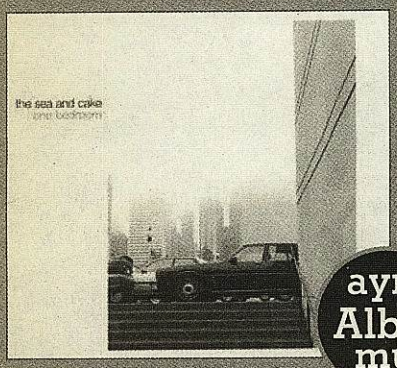

ayın Albümü

The Sea and Cake
One Bedroom
(Thrill Jockey)

The Wire dergisinin olası bir toplama CDsinde görme ihtimalinizin yüksek olduğu grup The Sea and Cake, benzer yabancı müzik dergilerinden de övgüler almakta günümüze kadar hiç zorlanmadı diyebilirim. 10 senedir Chicago post-rock camiasının içinde yer alan grup, son albümleri **Oui**'nin ardından geçen 3 sene sonunda, nihayet **One Bedroom**'u yayınladı. Grubun trademarkı sayılabilecek sound'u bu albümde de mevcut. Bu anlamda, One Bedroom yine Saint Etienne, Belle&Sebastian, Gastr Del Sol gibi gruplardan hoşlanan indie-rock hayranlarını kolaylıkla tatmin edebilir. Pop, caz, krautrock ve soul'un izlerine rastlanan bu sound daha ilk şarkı "Four Corners"ta Stereolab kayıtlarının dinamiğine yakın bir tabiat ile karşımıza çıkıyor. "Le Baron", "Try Nothing" gibi albümün daha deneysel şarkıları kadar, "Left Side Clouded" da albümün en iyilerinden. Bir David Bowie coverı(Sound&Vision) ile kapanan One Bedroom, damarlarında jazz ve funk'ı dolaştıran benzersiz bir post-rock albümü.
8/10
(Alkan Avcıoğlu)

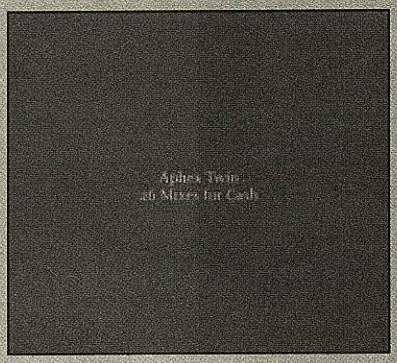

Aphex Twin
26 Mixes For Cash
(Warp)

Aphex Twin kariyeri boyunca yaptığı bazı remixleri bir albümde toplayacağını duyunca, açıkçası oldukça heyecanlanmıştım. 26 Mixes For Cash'in çıkacağı günü de uzun süredir bekliyordum. Baştan söyleyeyim, eğer sizin de beklentiniz benim gibi yüksekse, biraz hayal kırıklığına uğrayabilirsiniz. Ama remix kavramının dans pistlerine hareket getirmek ekseninde kullanıldığı dönemlerde Richard D. James'in bu kavrama uymayan remixler yapması, ne olursa olsun takdire şayan. Albüme gelince adından da anlaşıldığı üzere 26 tane remix mevcut. İsimleri saymak bile ağız sulandırabilir: Seefeel, Saint Etienne, Nine Inch Nails, Beatniks, Wagon Christ. Bunun dışında Japon müziğinden, Fransız hip-hop'ından, goth-rock'a kadar farklı tarzlardaki şarkıları kendi tarzına manipüle ettiği remixler de albümün muhteviyatında. Senelerdir çok etkileyici bulduğum "Heroes" remixi(Phillip Glass yorumu) albümün doruk noktalarından biri. Curve remixi "Falling Tree"yi de bu noktalara katmak gerekir. Aphex Twin'i yakından takip edenler ise Beck'in Devil's Haircut'ına yaptığı remixin albümde olmayışını fark edecektir. Aphex Twin bir keresinde "Eğer şarkıdan nefret ediyorsam, onu şarkıyla alakası olmayan bir hale getiririm" demişti, albümdeki bazı şarkıları bunu düşünerek dinlemek zevkli oluyor. **6.9**
Alkan Avcıoğlu

demo

Winona Riders
I'm A Disc Of Assorted Good Stuff

Yerel punk grubumuz Winona Riders "gitar+bas+davul" kutsal üçlüsünün gücünün ürünü I'm a disc(yok yaa) ile kısa, vurucu, asabi ve eğlenceli ötesi şarkılardan ibaret olarak elimizde. Tam bir albüm açılış şarkısı olan "The English Patient...", Television'a reverans geçen gitarlara sahip "Archer In The Schoolyard", kimyasal manyaklığın uzağında, bira-tik mutluluğu amaçlayan *lager* marşı "Get A Beer Ellie Wurtzel", insanın evden çıkıp sokakta hoplayıp zıplayasını getiren "Don't Go Far,Gisele's In My Car" ve daha niceleri demoda. Punk davulu konusunda sempozyumlar verebilecek baterist Volkan; hınzırlıkta J.Rotten'dan geri kalmayacak vokal/gitar Ali ve bilinen nice gamlara göbek attırabilen çok mühim basçı Ulaş'ın yıllara dayanan birlikteliğinden doğan elektriği ile Winona Riders kaçırılmaması gereken bir tecrübe. Demoyu Zihni ve Kod müzikte bulabilirsiniz, emi...

Www.geocities.com/winonariders
winonariders@yahoo.com

[Fati]

SONGS: OHIA
The Magnolia Electric company

Songs: Ohia'nun her albümde farklı tatlar bırakmasında ve her seferinde daha mükemmele yakın albümler çıkarmasında, belki de tek neden Jason Molina'nın besteleridir. Bu sene içersinde çıkan **The Magnolia Electric Co.** bir şeyleri kanıtlamaya çalışırcasına daha heyecan verici. Kulağın alışması için zorlayıcı olmanın yanında, daha dolu enstrümantal bir yapıya sahip. **Didn't It Rain**'de bulunan karanlık lirikler etkisini hala sürdürüyor. Vokaller hüzünlü olmaktan biraz uzak gibi görünürken diğer yandan daha ani çıkışlar yakalıyor. Songs: Ohia bu albüm sırasında gerçekten iyi vakit geçirmişe benziyor. Ama bunun yanında, Molina'nın tamamen kendi yeteneğiyle yapılmış olan bu albüm, onun için gerçekten de önemli bir gelişme. **7.5/10**
Devin A. Komar

kritik

Tom Mcrae
Just Like Blood
Db Records

2000 yılında, kendi adını taşıyan debut albümüyle Mercury Ödülü'nü kazanan, Brit Awards'ın da En İyi Albüm ödülüne aday olan Tom Mcrae, yeni albümü **Just Like Blood** ile çok şey vaat ediyor. Bunların başında iyi müzik ve bol göz yaşı geliyor. Albümün prodüktörlüğünü, Elbow ve Blur'ün de prodüktörlüğünü yapmış olan Ben Hillier üstlenmiş. Açılış şarkısı "A Day Like Today", farklı ritmi ve mükemmel orkestrasyonuyla kusursuz bir şarkı. "You Only Dissappear", piyano ve akustik gitarın bizi içine çektiği, duygu yüklü bir şarkı. "Stronger Than Dirt"de Mcrae, "Bana hiçbir zaman yakınlaşamayacaksın, çünkü biz buyuz" diye isyan ediyor. Akıcı gitarları ve uzaysı efektleriyle "Walking 2 Hawaii" sürükleyici bir şarkı. "Karaoke Soul" ise, yaylıların nakarat kısımlarında ön plana çıktığı, ruhsal öze sahip olamayan, karaktersiz insanlara adanmış bir şarkı. Kapanış şarkısı "Human Remains", yumuşak gitar ve davul tonlamasıyla, çeşitli müzik enstrümanlarının bir arada kullanıldığı müzikal yoğunluğu yüksek bir şarkı. Just Like Blood ile kendini geliştirdiğini kanıtlayan, Tom Mcrae'yi duymayanlarınız için: Durmayın öyle, edinin bu albümü! **7.1/10**
Bora Şimşek

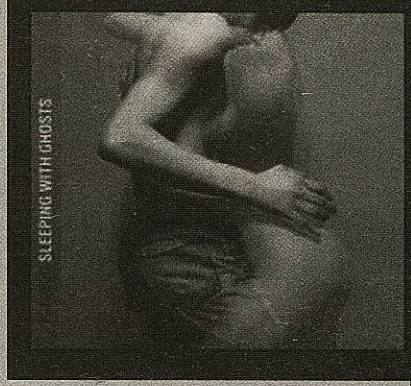

Placebo
Sleeping With Ghosts
EMI

Placebo özlemi sona erdi! Black Market Music ile 18 yaş altının sevgilisi olan Placeo, yeni albümüyle çıtayı biraz daha yükselteceğe benziyor. **Sleeping With Ghosts**, önceki albümlere oranla kesinlikle daha zor dinlenebilir bir albüm. Yani, herkese göre değil. İçinde barındırdığı elektronik öğelerle (ki bu öğeleri albüme katan kişi, Dj Shadow'un da prodüktörlüğünü yapmış olan, saygıdeğer Jim Abbiss'dir), son dönem elektronik altyapı furyasına ayak uydurmuşa benziyor Placebo. Brian Molko'nun her albümde olduğu gibi, Sleeping With Ghosts'da da devleştiğini söylemek yalan olmaz. "This Picture", "Sleeping With Ghosts", albümden çıkan ilk single olan "The Bitter End", "Something Rotten" ve "Special Needs" albümün öne çıkan şarkıları. Albümde bir de *bonus track* bulunuyor: Eski bir BoneyM şarkısı olan "Dady Cool"un cover'ı. Travis'in "Hit Me Baby One More Time"ı gibi, bu şarkı da bizi sadece güldürmekle yetiniyor. Placebo'nun dördüncü albümü olan Sleeping With Ghosts, farklı bir Placebo albümü. Ama yine de bir Placebo albümü ve süregelen Placebo sound'undan çok da uzak değil. Alın bir dinleyin, ben sevdim siz de seversiniz belki! **7.5/10**
Özge Bayer

tıka basa müzik!
studyoimge.com

trip v2.0 @HERA

1980'ler tribi

23 nisan çarşamba

kadife sokak no: 10/1 kadıköy 0216 346 04 13

Tozlanmayan Albümler

No:6
Suede – Suede
(1993)

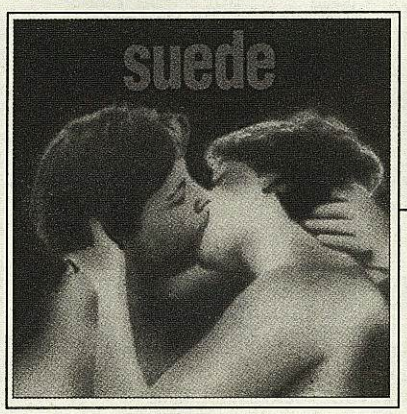

Bowie ve Morrissey'in etkisinde kalan bir vokalist ve yaratıcı gitarist, Bernard Butler. Suede'in debut albümü **Suede**, bundan tam 10 sene önce İngiltere'de yayınlandığında, yenilikçi olmamakla suçlanmıştı. Grup elemanlarının cinselliğe bakış açısını yansıtan, cinsiyeti belli olmayan iki kişinin öpüştüğü albüm kapağıyla da büyük yankı uyandırmıştı. Suede, Bret Anderson'un teatral, seksi ve kibirli vokali, şiirsel şarkı sözleri, Butler'ın karanlık, hızlı atılmış arpejleri ve melodik ritmleriyle, kullanılan orkestral öğelerle, brit-pop'un öncü albümlerinden biri olmuştur. Marr'dan bu yana en yaratıcı gitar riff'lerinin kullanıldığı Suede bir çok kişinin hayatını değişten başlıca albümlerden biridir.

Albüm: Suede
Grup: Suede
Tarih: 29 Mart 1993
Prodüktör: Ed Buller
Plak Şirketi: Nude/Columbia

İngiltere Indie Singles

1) TOGETHER - ARTIFICIAL FUNK FT N ETTISON (SKINT)
2) BLUE JEANS - LADYTRON (INVICTA-HIFI/TELSTAR)
3) HAYLING - FC KAHUNA SKINT
4) EPLE - ROYKSOPP (WALL OF SOUND)
5) MO' FIRE - BAD COMPANY UK/RAWHILL CRU (BC RECORDINGS)
6) DOWN AND UNDER (TOGETHER)- KID CREME FT MC SHURAKANO (INK)
7) ONCE UPON A TIME IN AMERICA - JEEVAS (COWBOY MUSIC)
8) FAMILIAR FEELING - MOLOKO (ECHO)
9) WE KNOW SOMETHING YOU DON'T KNOW - DJ FORMAT FT CHALI 2NA & AKIL (GENUINE)
10) MUNDIAN TO BACH KE - PANJABI MC (INSTANT KARMA)

İngiltere Dans Singles

1) TOGETHER - ARTIFICIAL FUNK FT N ETTISON (SKINT)
2) MOVE YOUR FEET - JUNIOR SENIOR (MERCURY)
3) MO' FIRE - BAD COMPANY UK/RAWHILL CRU (BC RECORDINGS)
4) BLUE JEANS - LADYTRON (INVICTA-HIFI/TELSTAR)
5) DOWN AND UNDER (TOGETHER) - KID CREME FT MC SHURAKANO (INK)
6) HAYLING - FC KAHUNA (SKINT)
7) ON MY MIND - FUTURESHOCK FT BEN ONONO (PARLOPHONE)
8) EPLE - ROYKSOPP (WALL OF SOUND)
9) YOUR DAY IS COMING - FULL INTENTION & SHENA (ESSENCE)
10) WE KNOW SOMETHING YOU DON'T KNOW - DJ FORMAT FT CHALI 2NA & AKIL (GENUINE)

İngiltere Box Office

1) Maid in Manhattan
2) Ring, The
3) Jackass: The Movie
4) Two Weeks Notice
5) Treasure Planet
6) Catch Me If You Can
7) Far from Heaven
8) Chicago
9) Wild Thornberrys Movie, The
10) Hours, The

trip / Kadıköy

1. Blur Out Of Time
2. Little Eva The Locomotion
3. Ballboy Sex Is Boring
4. Death In Vegas - Hands Around My Throat (adult remix)

Her eve lazım 3 şarkı

1. Get Me To The World On Time The Electric Prunes
2. Goodbye Is Forever Arcadia
3. Emmanuelle Song Pierre Bachelet

İngiltere Indie Albüm

1) DANIEL IN BLUE JEANS - DANIEL O'DONNELL (DMG TV)
2) KEEP ON YOUR MEAN SIDE - KILLS (DOMINO RECORDINGS)
3) MELODY AM - ROYKSOPP (WALL OF SOUND)
4) STATUES - MOLOKO (ECHO)
5) COMFORT IN SOUND - FEEDER (ECHO)
6) SPIRIT OF THE IRISH - DUBLINERS (SANCTUARY)
7) CHOCOLATE FACTORY - R KELLY (JIVE)
8) THINKING IT OVER - LIBERTY X (V2)
9) LOST HORIZONS - LEMON JELLY (IMPOTENT FURY)
10) SEVEN EASY PIECES - DETROIT COBRAS (ROUGH TRADE)

Lullapalooza

1) INTERPOL - TURN ON THE BRIGHT LIGHTS (Matador)
2) THE FALL - BEND SINISTER (Beggars)
3) death in vegas-scorpio rising (BMG)
4) supergrass-life on other planets (Parlophone)
5) philip jeck-stoke (Touch)
6) tom mcrea - just like blood (Import)
7) the go betweens-bright yellow bright orange (jesSet)
8) the smiths - hatful of hollow (Sire)
9) Sex Is Boring Ballboy
10) Heart And Soul Joy Division

Loser Top 5

Derginizin kaybedeni Murat Bey bu ay Tüyap'ta hayranları ile buluştu,imza dağıttı,trafik cezası yedi, Championship Manager'da bir maçyna 152 kişi geldi. Bol şans Murat...

1- Songs Ohio-Blue Factory Flame
2- Cinematic Orchestra-Every Day
3- Mogwai-Cody
4- Tarwater-Miracle of love
5- The Notwist-Noah

Tam işe gidiyordum... Vazgeçtim.
Hayat sizin. **Kontrolü kimin?**

Hayatında her şey kontrolün altındaysa, üstelik değişikliklere yer varsa ne iyi. Eğer yolda da kontrol seninse çok daha iyi. Ford Focus, çok noktadan bağlantılı arka süspansiyonuyla mükemmel bir yol tutuşa sahip. İşte bu yüzden, hayatındaki öncelikleri değiştirsen bile Ford Focus kontrolü elinde tutmanı sağlar. Ayrıntılı bilgi için, Ford**Direkt** Hattı 0212 473 3673 ya da www.ford.com.tr

Ford**Focus**

Tasarımı yaşamdan,
güveni teknolojiden.

Koç

Hermann Hesse'den bir başyapıt

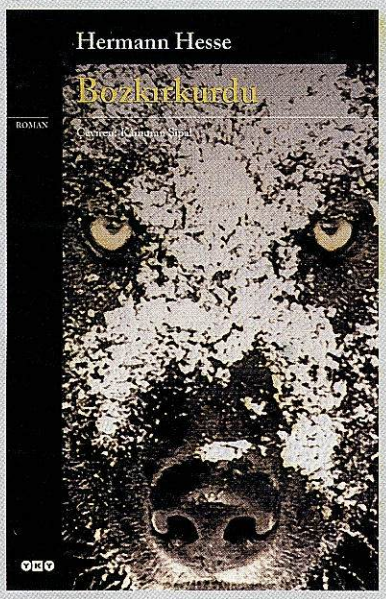

Bozkırkurdu
Hermann Hesse
Çeviren: Kâmuran Şipal
218 s.

"**Bozkırkurdu**'nun deneysel cesaret anlamında **Ulysses**'tan aşağı kalmayan bir yapıt olduğunu söylemeye gerek var mı? **Bozkırkurdu**, okumanın ne demek olduğunu uzun zamandır ilk kez hatırlattı bana"

Thomas Mann

Alman yazının en büyüleyici kalemlerinden Hermann Hesse'den bir aydının iç çelişkilerini son derece etkileyici yansıtan bir başyapıt. Gelgitleriyle oradan oraya savrulan bir ruhun, Bozkırkurdu'nun hikâyesi...

YKY Yapı Kredi Yayınları

YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ: İSTANBUL: 212-293 08 24 / 502 • İZMİR: 232-463 82 90 • ANKARA: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr • Web Sitesi:www.yapikrediyayinlari.com • **İnternet satış: www.estore.com.tr/bulvar/yky** •
www.teleweb.com.tr • bilgi hattı: 0 212 473 0 444 • YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212-293 08 24, 252 47 00

YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK

Adım adım bilgelik

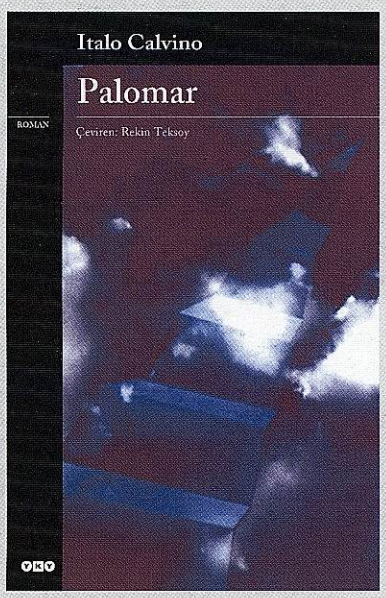

Palomar
Italo Calvino
Çeviren: Rekin Teksoy
108 s.

Italo Calvino, **Görünmez Kentler**'den sonra **Palomar**'la YKY kitaplığında.

Bay Palomar, yaşamdaki yanlış anlamalar, kararsızlıklar, uzlaşmalar ve yarım kalmış işler kargaşasında ne yapacağını şaşırıyor. Sonunda tek bir çıkar yol buluyor: Kendini tanımak, içini keşfetmek. Bunu yapabilmek için evrenin bir ayna olarak kullanılması gerektiğine karar veriyor.

Calvino, **Palomar**'ı iki cümleyle şöyle özetliyor: "Bir adam, adım adım bilgeliğe ulaşmak için yürüyüşe çıkıyor. Hâlâ varamadı..." Demek ki okur dilediği an ona katılabilir...